

2019

Interreg
Greece-Bulgaria

 TOURIST
www.maritza-evros.eu

European Regional Development Fund

D 3.2.1-Study of integrated methodology for cultural, natural sites and traditional gastronomy in Evros

Deliverable: D3.2.1

Partner: DIMOSSINETERISTIKI EVROS SA

Contractor: GNOSI DEVELOPMENT CONSULTING P.C.

**ΔΗΜΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ
ΕΒΡΟΣ Α.Ε.**

This document has been created within the framework of the project "Promotion and development of natural and cultural heritage of Bulgarian – Greek cross-border region through smart and digital tools" with acronym e-TOURIST, financed under the Cooperation Program "INTERREG VA Greece - Bulgaria 2014-2020», Subsidy Contract B2.6c.07 / 09.10.2017. The project is co-funded by the European Regional Development Fund(ERDF) and by national funds of the countries participating in the "INTERREG V-A Greece - Bulgaria 2014-2020" Cooperation Program.

The contents of this document are sole responsibility of Dimosineteristiki Evros S.A and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, the participating countries , the Managing Authority and the Joint Secretariat.

Table of Contents

1. INTRODUCTION	5
2. Brief presentation of Evros Regional Unit.....	6
3. Methodology	8
4. Existing natural and cultural sites of Evros Regional Unit	10
4.1 Environmental resources	10
4.2 Cultural resources	11
4.3 Opportunities for developing alternative forms of tourism	33
5. Analysis and evaluation of accessibility and visiting rate to the sites of interest	42
5.1 Accessibility	42
5.2 Accommodation infrastructure	44
5.3 Healthcare infrastructure	46
5.4 Telecommunications infrastructure	46
5.5 Tourist visits	46
5.5.1 Forest of Dadia.....	46
5.5.2 Delta of Evros River.....	54
5.5.3 Tourist Visits to the area based on arrivals and overnight stays.....	57
5.5.4 Tourist visits in archaeological sites and museums	61
6. Analysis and Evaluation of Points of Interest - Presentation of the identity of Points of Interest and their Historical Significance	68
7. Presentation of the traditional cuisine and analysis and evaluation of traditional culinary resources in Evros	74
7.1 Food	75
7.2 Sweets	80
7.3 Traditional cuisine of Samothraki island.....	85

7.4 Other local food products	93
7.5 Women's cooperatives of Evros	93
Bibliography	96
Annexes	99
Annex I. Main environmental and cultural resources in the Regional Unit of Evros	99
Annex II. Most Important Tourist Infrastructure and Alternative Tourism Activities in the Regional Unit of Evros	99
Annex III. Application form for cultural bodies	99

List of Pictures

Picture 1. Political map of Evros Regional Unit	6
Picture 2. Panagia Kosmosotira (external view)	12
Picture 3. Panagia Kosmosotira (internal view).....	12
Picture 4. Double Tower in Pythio	13
Picture 5. Ancient Mesimvria.....	15
Picture 6. Ancient Mesimvria– The building with amphorae	17
Picture 7. Tekke of Roussa.....	20
Picture 8. Mulberry tree of 600 years old at Tekke of Roussa	20
Picture 9. Megalithic Tombs (Dolmen) of Roussa.....	21
Picture 10. Rock carvings of Roussa	22
Picture 11. Forest of Dadia	24
Picture 12. Aerial view of the Evros river Delta.....	24
Picture 13. The ancient cemetery of Doxipara– Horse & carriage burials	25
Picture 14. The ancient cemetery of Doxipara – Grave gifts	26
Picture 15. Vajazit Mosque.....	28
Picture 16. Vajazit Mosque	30

Picture 17. Didymoteicho Folklore Museum	31
Picture 18. The Bridge Gate (Kalioporta) at Didymoteicho Castle	32
Picture 19. Plotinopolis.....	32
Picture 20. Boating in the Delta of Evros river	35
Picture 21. Black vulture (Aegyptius monachus) at the forest of Dadia.....	35
Picture 22. Information Center of Dadia forest.....	36
Picture 23. Monastery of Kornofolia	37
Picture 24. Thermal Baths of Traianoupolis	38
Picture 25. Thermal Baths of Traianoupolis	38
Picture 26. Thermal Baths of Samothraki.....	39
Picture 27. Road network of the Regional Unit of Evros	42
Picture 28. Egyptian vulture or Black vulture at the Forest of Dadia	47
Picture 29. White-tailed eagle (Haliaeetus albicilla) at the Forest of Dadia.....	48
Picture 30. Map of the paths in Dadia Forest.....	50
Picture 31. Map of special roads routes in the forest of Dadia.....	52
Picture 32. Fossilized forest of Lefkimi- Filakto	53
Picture 33. Sunset in Delta of Evros river	54
Picture 34. White-tailed eagle (Haliaeetus albicilla) in Delta of Evros river.....	55
Picture 35. Historical Museum of Alexandroupolis (external view).....	61
Picture 36. Historical Museum of Alexandroupolis (internal view).....	62
Picture 37. Byzantine Museum of Didymoteicho (internal view).....	62
Picture 38. Byzantine Museum of Didymoteicho (internal view).....	63
Picture 39. Military Museum of Didymoteicho (internal view).....	64
Picture 39. Military Museum of Didymoteicho	65
Picture 40. Silk Art Museum of Soufli.....	66
Picture 42. Hiking route to Moon mountain in Samothraki	70
Picture 43. Fonias waterfall	71

List of Tables

Table 1. Capacity of hotel and Tourist campsites in 2017.....	45
Table 2. Tourist accommodation facilities in 2017.....	45
Table 3. Arrival to tourist accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality, in 2017	57
Table 4. Overnight stays at tourist accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality, in 2017	58
Table 5. Tourist arrivals to hotel accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality 2014-2017	59
Table 6. Overnight stays at hotel accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality, 2014-2017	59
Table 7. Occupancy rate of hotel accommodation facilities 2017	60
Table 8. Occupancy rate of hotel accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality	60
Table 9. Tourist visits to museums and archaeological sites of the Regional Unit of Evros.....	66

1. INTRODUCTION

The present deliverable: «Study of integrated methodology for cultural, natural sites and traditional gastronomy in Evros» (Deliverable 3.2.1) was prepared by GNOSI DEVELOPMENT CONSULTING P.C, according to specific contract with the Contracting Authority: DIMOSSINETERISTIKI EVROS SA, in the framework of the project "Promotion and development of natural and cultural heritage of Bulgarian – Greek cross-border region through smart and digital tools" (acronym" eTOURIST").

The eTOURIST project is implemented in the framework of the European Territorial Cooperation Program "INTERREG VA Greece - Bulgaria 2014-2020" under *"Priority Axis 2- A Sustainable and Climate adaptable Cross-Border area"*, thematic objective *"6-Preserving and Protecting the Environment and Promoting resource efficiency"*, investment priority *"6c: Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage"*, special subject *"4. Valorize CB area cultural and natural heritage for tourist purposes"*, co-financed by the European Union - European Regional Development Fund (85%) and National Resources (15%).

The aim of the eTOURIST project is to promote and develop cultural and natural heritage, gastronomy, including winemaking, in Evros and Haskovo for tourism purposes. The objective of the project includes the recording of cultural and natural heritage sites- mainly for tourist purposes-, traditional culinary and wines, including traditional recipes, as well as the development of software with all the above information but also texts, photographs, tourist routes, etc.

The purpose of the present study is to record and present the cultural and natural resources as well as the traditional gastronomy of the Evros region, as elements of local cultural heritage that can be exploited for touristic purposes.

2. Brief presentation of Evros Regional Unit

The Regional Unit of Evros is located on the northeast corner of Greece and especially on the country's natural border with Bulgaria in north and with Turkey in east. It is one of the three tri-national places in Greece. It is the natural border of Greece with Turkey and Bulgaria, bordered by the Regional Unit of Rodopi in west and by the Thracian Sea in south. Undoubtedly the geographical location of Evros is considered as an advantage that can help in the stimulation of the local economy, trade and tourism. It was named Evros by the local river, which is the largest in the Balkans and crosses the northeast corner of Greece.

The Regional Unit of Evros is one of the five regional units of the Eastern Macedonia and Thrace region. In addition, Samothrace island is included in its administrative boundaries. The Regional Unit of Evros comprises 5 municipalities: Municipality of Alexandroupolis, Municipality of Orestiada, Municipality of Didymoteicho, Municipality of Soufli and Municipality of Samothraki. The capital of Evros is Alexandroupolis (72,750 inhabitants), which is the most important administrative, financial and commercial center of the region and at the same time the only port of Thrace.

Picture 1. Political map of Evros Regional Unit

Evros has a total area of 4,242 Km², and a population of 147,947 inhabitants, according to 2011 census data. It is the most remote Regional Unit of Greece, as Alexandroupolis (capital) is 840 km away from Athens, 340 km away from Thessaloniki, 295 km away from Istanbul and 60 km away from Komotini, where the headquarters of eastern Macedonia – Thrace are located.

Evros is a lowland area, with only 10.3% of mountainous places, compared to the extensive plains that occupy the 62.4% of its total area, the majority of which are cultivated. The existence of the river Evros, along with its tributaries and numerous irrigation canals contribute to the cultivation

3. Methodology

For the preparation of the present study, the methodological approach followed by the project team was based on:

- ❖ **Bibliographic overview** of information sources and related documents, such as studies and articles about tourism promotion of the Regional Unit of Evros and tourism development texts from organizations (e.g. local government, DIMOSSINETERISTIKI EVROS SA, etc.) while information was also obtained from the Hellenic Statistical Authority on the archaeological site visits and the existing tourist accommodation infrastructure.
- ❖ **Field research in museums and cultural institutions** of the Regional Unit of Evros, in order to collect information that will contribute to a more complete picture of the current state of cultural infrastructure, attractions and monuments of tourist interest in the region.
- ❖ **Analysis of aggregated information**
- ❖ **Presentation of information** by category, based on the sub-funds and the structure of the deliverables
- ❖ **Comment on information**

Specifically, the project team, focusing on the bibliographic review, implemented a series of actions in order to obtain the required information and to evaluate them, regarding the objectives of the deliverable.

In particular, in order to systematically and fully reflect the cultural and natural sites in the Regional Unit of Evros, the project team took the following actions:

- Development of database containing all existing natural and cultural sites of the Evros, classified by categories such as archaeological sites, traditional settlements, architectural sites, folklore sites, gastronomic traditions, Protected Areas, etc.
- Analysis and evaluation of accessibility and percentage of traffic to points of interest.
- Collection of information about points of interest, in order to present their identity and highlight their historical significance.
- Collection of information about the traditional cuisine of the Regional Unit of Evros.

- Analysis and evaluation of the traditional gastronomic resources of the Regional Unit of Evros, on the basis of "the importance of preserving the gastronomic heritage of the region".

Regarding the methodology of the field research, it is worth mentioned that, the project team designed a specific questionnaire, which is presented in Annex III, which was send (by e-mail) to all museums and cultural institutions located in the area and follow-up telephone calls were made in order to invite respondents of the questionnaire to participate in the survey.

4. Existing natural and cultural sites of Evros Regional Unit

4.1 Environmental resources

The Regional Unit of Evros has rich environmental resources with natural sites of rare ecological value and beauty. The diversity of flora and fauna of the region gives it a strong competitive advantage in tourism development. Both the coastal and the inland region have beautiful landscapes. Therefore, there are all the prerequisites, in terms of natural wealth for the development of alternative tourism. Highly important ecosystems, forest complexes and mountain streams, wetlands, lakes and river deltas, with a rare variety of animals and birds compose a unique setting suitable for eco-tours. The issue that arises is the utilization of this capital as an integral part of a growing thematic tourism destination.

An important part of the natural resources of the Regional Unit of Evros are protected, either as sites of Community Importance (SCIs) or as Special Protection Areas (SPAs) of the Natura 2000 European Network:

- Dadia Forest
- Three Fountains of Samothrace Moon,
- East Coast, Zurafa Island and Maritime Zone
- Mountains of Evros
- Delta of Evros river
- Delta of Evros river and Western coast
- Riverside of North Evros and Arda River
- Southern Evros Forest Cluster,

There are also wetlands of international importance protected by the Ramsar Treaty, as well as aesthetic forests, wildlife sanctuaries and national parks. In recent years, management bodies have taken over the protection of these areas locally (AMTH, 2015).

The exploitation of the above natural sites and their effective promotion require know-how and taking all the necessary actions so as not to disturb the physical balance of them.

In addition, it has to be mentioned that there are several infrastructures that support eco / environmental tourism, such as information centers, ecotourism units, wildlife and bird watches, and there are opportunities for sightseeing and eco-tours.

4.2 Cultural resources

Cultural heritage is also important in the Eastern Macedonia and Thrace region, as there are multitude of monuments of archaeological importance, from Roman, Byzantine and modern history. Given that cultural sites are part of the country's brand name based on the triptych, "sun, sea, culture", it is understood that this is an important parameter which could be a criterion for choosing this tourist destination. There is great potential of exploiting these sites by the development of alternative of tourism, such as cultural, archaeological, touristic, etc., which can add value to the regional tourism product.

Last but not least, the region of Eastern Macedonia and Thrace has a multitude of folk-cultural events which are attractions for visitors each year.

Especially, the Regional Unit of Evros has unique geomorphological and climatic conditions as well as rich cultural tradition. As a result, it has important elements that can contribute to increase its popularity as a touristic destination, by promoting its natural environment as the most significant advantage.

In **Annex I** are presented the main environmental and cultural resources (archaeological sites, monuments, cultural events, museums, etc.) of the Regional Unit of Evros.

In summary, the most important sights of the Regional Unit of Evros are the following:

↳ The Church of Panagia Kosmosotira

Theotokos Kosmosotira is a monastery founded by Emperor Isaac Komnenos on Vira place (today's Feres, Evros), located near the Delta of Evros river. The most probable year of its establishment is 1152. Isaac, the eldest son of Alexios I the ambitious ambassador, was engaged in a constant struggle for power, with a strong background.

In the middle of the 12th century and when he was already 59 years old, weak and repentant for his former life, he renounced his political ambitions and became a priest. He founded Vira, a monastery dedicated to Theotokos Panagia Kosmosotira. He offered all his property to the monastery, thus making it particularly prosperous and financially autonomous.

The most significant religious art works that are preserved until today, are those that are placed in the center of the temple. These are unnamed art works of the four military saints, identified with faces of the Komnenian family, including the conqueror. The glittering marble of the floor, the columns, the “eikonostasi” and the gold plating illuminate the interior of the temple, along with the multitude of windows.

The monastery, which operated until the middle of the 14th century, is considered as one of the best examples of Konstantinopolis art in Greece. Around 1355 AD the villagers who were permanently settled in the monastery, forcing the monks to abandon it. It was later occupied by the Ottomans, who converted its cathedral into a mosque, which became the core of Feres. In 1940 began the maintenance works and since then has operated as a Christian temple. In recent years, it has been the official headquarters of the World Thracian Association.

Picture 2. Panagia Kosmosotira (external view)

Source: Project team

Picture 3. Panagia Kosmosotira (internal view)

Source: <https://www.visitthraki.gr>

↪ Double Tower in Pythio

It is a 14th-century fortification located in a low-lying mountain of eastern Rhodope and in front of the Evros River valley. It is considered as a brilliant example of military architecture of the last Byzantine years. It is famous for its internal and external part. Almost the entire part of the two central towers is preserved. The castle was built in the early 14th century and served as a refuge and personal "treasury" of the Byzantine Emperor Ioannis Kantakouzenos. Such towers are considered to be the result of Western influence on Byzantine military architecture

The whole tower complex consisted of two enclosures, one exterior and one interior. The exterior, from which today few sections are preserved, was spread all over the hill. The interior occupies the end of the hill and part of it has been destroyed during the works for the development of the railroad crossing just below it. The two enclosures were reinforced with towers at three angles, while at the joining points of the two enclosures the two surviving towers were raised with the main entrance, to the internal part of the enclosure, set between them.

Picture 4. Double Tower in Pythio

Source: <https://www.in.gr/>

The large central tower is almost square in the ground plan, with sides length of 15 m. It has three storeys and was used as a residence. The second tower is lower, but was built at a higher height. It is also almost square, but smaller with dimensions of 7.40 x 7.30 m and is preserved at a height of 20 m. It consists of four floors with spherical domes. Each floor is independent. The second floor is accessible from the side road of the wall. The third floor is accessible via an internal corridor above the intermediate arched gate, while the fourth floor is accessible from the large tower through the corridor.

↪ Ancient Mesimvria

Mesimvria beach is located in front of the homonymous seaside settlement, on the southwestern edge of the Regional Unit of Evros. It is one of the most famous summer resorts of the area, best known for its archaeological site, located on the coastal zone.

The city seems to have been founded in the 6th century. B.C. It reached its peak in the period from the classical times until the middle of the 4th century. B.C. Mesimvria Zone, like

the rest of the Samothrace colonies, initially served the needs of metropolis for agricultural products and commercial communication with the Thracian tribes of the interior of the region. But its original rural character changed relatively early - as early as the 6th century. B.C. - because trade and maritime movement of goods have proved particularly secure and profitable. However, the penetration of Athenians in the area, the tax imposition on the Samothraki colonies, as well as possibly events that completely lacked written historical evidence, led gradually - from the mid-4th century. B.C. - in the decline and gradual abandonment of the city.

The situation changes radically during the years of Macedonian domination (356 BC) and later during Roman conquest (46 AD), because land routes linking firstly Macedonian and then Roman colonies, are now preferred. As a result, trade declined. Land-based cities with a political-military character were established, which due to their geographical location played leading role in the movement of goods. The Egnatia road certainly accelerated the declining course of coastal colonies. There is no evidence showing the violent devastation of the Mesimvria Zone. It is most likely that in the years of decline the city was gradually abandoned. Mesimvria existed with its shrunken size until 200 BC, without having its own coinage. For the period from 100 BC. until the 5th century A.D. (early Byzantine times) there is little evidence that indicates occasional habitation, probably of rural character.

The archaeological site of Mesimvria-Zone includes the city and its cemetery. The city is surrounded by a wall, fortified by intervals with towers and encloses the north acropolis of the settlement. The southern part has been eroded by the sea. Much of the urban facilities discovered within the boundaries of the wall. There are roads, residential complexes and signs of an ancient trade market. Two public buildings have also been found, a shrine dedicated to ancient goddess Dimitra and a temple of god Apollo. In the southwestern part of the city there is a district probably related to the period of its decline.

The eastern part of the wall is divided and separates the city in two parts. The west part is the largest and constitutes the area of the main city. The buildings in the city are preserved and associated with housing, but there is also evidence of laboratories. Houses followed the usual architectural style of 5th and 4th century B.C. and some had an upper floor. An unusual finding is the large number of amphorae (188) of the 6th and 5th centuries B.C. that were found on the foundations of a building complex. They were probably a system for protecting the earth from moisture.

Picture 5. Ancient Mesimvria

Source: <https://greece.terrabook.com>

Picture 6. Ancient Mesimvria– The building with amphorae

Source: <https://greece.terrabook.com>

The most important monuments and architectural buildings of the archaeological site are:

- Sanctuary of Dimitra. Small construction of white well processed marble with dimensions 1.50 x 7.50m. Inside, there were silver, gold, silver and gold plated tiles with works related to the ancient goddess Dimitra. 4th century BC.
- Sanctuary of Apollo. Rectangular building with dimensions 9 x 15m. It belongs to a building complex 35 x 45m with a central paved courtyard enclosed by a gallery. Many fragments of the 6th and 5th century BC pottery were found inside, among others with engraved inscriptions.
- Building Complex. A large number of amphorae were found. In the middle ground-level amphorae that were found, are considered that were used to drain the soil. 6th-5th century BCH.
- A unique gate to the west of the city wall.
- Part of the western wall.

- Part of the west wall with the remains of two towers.

In 1966, began the first systematic excavation with the funding of the Archaeological Society.

Swimming is not permitted in front of the ruins of ancient Mesimvria, as archeological investigations have not been completed and it is believed that much of the ancient city is in the water.

Pomak Villages (“Pomakohoria”) of Parikon and Roussa

The villages of Pomaks are famous for their wonderful traditional architecture, prehistoric rock paintings and the unique “Tekke” in operation.

The village of Roussa (old Roussalar) located at an altitude of 370 meters, belongs to the municipality of Soufli and is close to the Greek-Bulgarian borders. Roussa has been inhabited continuously since prehistoric times, according to archaeological finds that have been found in the area since the Iron Age.

The Tekke of Roussa, located 3km outside the homonymous village, is an Ottoman Tekke, a meeting point for dervishes, which has been renovated and merely operates today. It is considered one of the oldest preserved Tekke in the Balkans and one of the two major centers of Bektashism. The Tekke of Roussa is also known as the Tekke of Segit Ali Sultan, Thekil of Kizil Deli or the Bektashis Monastery of Kizil Deli in Roussa.

It was founded by the dervish Segit Ali Sultan in 1400, as the Ottoman nameplate says on one of the monastery buildings.

In the center of the buildings of the Tekke of Roussa stands a mulberry tree of 600 years old, the fruits of which, according to tradition, protect those who eat them from any disease. The same tree is found in the Tekke of the Bektashis in the village of Hacı Vektaş, Asia Minor. Around the centuries-old mulberry is the kitchen, the konaki (prison), the sepulchral monument of Seyyed Ali Sultan, the prayer room and modern facilities for visitors. In the cemetery of Tekke of Roussa there are the tombs of the wise men of Tekke (Sheikhids) and dervishes.

A separate meeting takes place every year in Tekke of Roussa: On May 6, the day the Monastery celebrates Saint George who is a common Saint of Orthodox and Alevism, the Metropolitan of Didymoteicho, Orestiada and Soufli, along with numerous people devoted to the above-mentioned religions gather together in the Tekke.

Picture 7. Tekke of Roussa

Source: <https://www.xronos.gr>

Picture 8. Mulberry tree of 600 years old at Tekke of Roussa

Source: <https://www.e-evros.gr/>

Furthermore, another interesting site is the megalithic tombs (dolmen), located on the peaks of the low hills around the village of Roussa, which were built during the Early Iron Age (9th-8th century BC). The oldest ones, of the 9th century BC, are larger and can be described as megalithic tombs, besides the fact that they are monumental, like those of Bulgaria.

The graves are made of five slate slabs with the characteristic lateral opening of the dolmens in the chamber or in the hallway. Inside the tombs were placed large vessels with the ashes of the dead or directly the ashes along with any grave gifts.

Picture 9. Megalithic Tombs (Dolmen) of Roussa

Source: <https://novoscriptorium.com/>

At the foot of the hill named Hilia, situated west of Roussa, there are rock carvings under the Hill of Sivris. They are 700 meters after the site of Balaban Chegir and they were created during 900 - 1100 BC.

The rock carvings depict incised figures of women and men in various postures but also in dance scenes, reptiles, birds that may be identified with swallows and stellar bodies symbolizing the sun and the moon. The rock carvings are associated with religious beliefs and they have apocryphal and magical characteristics. It has to be mentioned that people continued to create carvings out of their homes until the last century.

Picture 10. Rock carvings of Roussa

Source: <https://kastropolites.com/>

↪ Protected area of Dadia Forest

The National Park of the forest of Dadia - Lefkimi - Soufli is one of the most important protected areas at national, european and international level. The forest has pine and oak trees, pastures and cultivated areas and creates an ideal environment for birds of prey. The National Park encompasses three of Europe's four species of vultures ("black vulture", "Griffon vulture" and "Egyptian vulture"), and hosts the only "Mavrogypa" colony in the Balkans.

More information provided in section 5.5.1.

Picture 11. Forest of Dadia

Source: <http://alternatrips.gr/>

↳ Delta of Evros River

It is one of the most important wetlands in Greece and Europe. With a total area of 95,000 hectares (80,000 hectares onshore, 15,000 hectares water area) it has been included in the list of protected areas of the Ramsar Convention (1971), due to its important host species. Part of the Delta is also designated as Special Protection Area and is proposed as a Community Interest Site on the Natura 2000 Network. *More information provided in section 5.5.2.*

Picture 12. Aerial view of the Evros river Delta

Source: <https://www.evros-delta.gr/>

↪ The ancient cemetery of Doxipara

The ancient Tomb of Doxipara-Zoni is a Roman burial monument dating from the 2nd century AD and is located near the villages of Mikri Doxipara, Zoni and Chelidona in the Regional Unit of Evros. Four members of a wealthy family in the area died in succession, were cremated and buried there, where the great Doxipara tomb was built in memory of them.

It has diameter of 60m and height 7,5m. It was one of the largest tombs in the area and was developed on a natural hill, so that the tomb could be seen from far away. Th tomb offers unlimited view to the mountains of the Bulgarian Rhodope and to the view of Kyprinos and Arda. It was gradually built in the early 2nd century AD, so as to cover the burial-cremations of four members of a family who died and were buried in succession. The excavation was found four large pits containing the ashes of three men and a woman along with numerous other objects that accompanied them, such as clay, glass and bronze pots, copper lamps, lamps, weapons, wooden little boxes, etc.

Next to the pits containing the cremated remains and the bodies of the dead, were the five carriages that had been transported to the tumulus area along with their trunks and five more horses. In all carriages are preserved the metal functional and decorative elements, while in the two of them are preserved the imprints of their wooden parts.

Picture 13. The ancient cemetery of Doxipara– Horse & carriage burials

Source: <https://www.emtgreece.com/>

In many areas of the tomb were found broken pots, ashes, animal bones and remnants of the ceremonies performed during the construction of the tomb in honor of the dead. A large number of broken small clay pots containing offerings to the dead were found on two adobe parallelepiped structures and also were found two holes full of ashes.

Picture 14. The ancient cemetery of Doxipara – Grave gifts

Source: <https://www.e-evros.gr/>

➤ Didymoteicho and its Byzantine castles, caves and Vajazit Mosque.

Didymoteicho is located 95 km far from Alexandroupolis. It was built by the Byzantines on the ruins of Plotinoupolis. According to one version – took its name due to the "Twin Wall" on the north side of the castle, because the castle is double. According to another version on the 6th century AD, there were two cities located side by side, Plotinoupolis on the hill of St. Peter and Didymoteicho on the hill of Kale, whose castles linked the center of each other, creating an "8", where between the castles passed the Traianoupolis - Andrianoupolis street. Consequently, the area was called Didymoteicho, due to the twin castles.

Byzantine churches, mosques, remains of castles, walls and fortifications coexist in a curious as well as attractive residential place. In the central square, dominated by the imposing Mehmet Mosque or the Bayazid Mosque - the largest of its kind in Europe – was built by Murat I in 1326 and was further constructed in 1420 by Mohammed I.

It has been designated by Hellenic general secretary of culture as the most important Islamic monument in Europe. The walls of the building are approximately 2.50m thick and the main entrance is on the south side. On the southeast side is the imposing minaret which

originally had a balcony. In 1913 the Turks added a second balcony, taller than the first, rebuilding the top of the collapsed minaret.

The monument is under collapse but since 1969 some reconstruction activities have begun. During World War II, sheets of lead were removed from the roof and in 1969 sheets were replaced. In 1970, after severe weather, part of the imposing cylindrical minaret collapsed. During period 1998-1999 the Hellenic Ministry of Culture covered the roof with a plastic film to protect the monument from the rain. In 2008, part of the minaret collapsed and destroyed the protective plastic film of roof.

On March 22, 2017, much of the roof and the mosque's building were destroyed by fire. For its restoration, a project of € 3,428,876 is being implemented, which has been integrated into the Regional Operational Program of Eastern Macedonia and Thrace 2014-2020. The Ephorate of Antiquities in Evros, as a supervisory authority, drafted the Monument Rehabilitation Framework Plan and will proceed with the design and operation of a website with information material as part of the publicity of the project being implemented. At the same time, a research program is being prepared by the National Technical University of Athens on the proposal for reconstruction of the oak roof and restoration of the mosque's wall.

Picture 15. Vajazit Mosque

Source: Project team

Picture 16. Vajazit Mosque

Source: Project team

It is also worth visiting the Didymoteicho Folklore Museum, which is housed in the neoclassical Hadjirvasani building (1900). The Museum's collections have been created since 1966. Today there are about 2.500 items in the museum. One can see traditional clothing from the region, other clothing items, embroidered and woven linen, traditional jewelry, church items, religious works and utensils, agricultural and textile tools, as well as tools of the traditional craftsmen: carpenter, blacksmith, shoemaker, textile dyers.

In addition, in the museum are displayed a traditional distillery for making rakia and an old liquor store as well as old printing press utensils. Moreover, there are two marble reliefs depicting the "Thracian Horse", the Thracian deity who were believed used to protected their family, their travels and their raids

It is also worth mentioned, the archive material of the Museum, which was donated and includes theater programs, exam programs from the Zappie School of Andrianoupolis (1882) and various other publications and manuscripts.

Finally, in the backyard of the museum it is exposed a sesame oil mill (giahanas). These sesame oil production laboratories used to operate in Didymoteicho, until the 1960s

Picture 17. Didymoteicho Folklore Museum

Source: Project team

Tourists are also attracted by a number of sights such as:

- Didymoteicho Castle, or as it is called by the locals "Kale", which stands on a rocky hill of 107m in elevation, on the left bank of Erythropotamos river and where traces of human presence are preserved from prehistoric period
- The metropolitan post-Byzantine church of Agios Athanasios, with magnificent portable religious artworks, tributes to the city's guilds and carved ikonostasi, where according to the legend Karolis IV (king of Sweden) was imprisoned in one of the stone burrows.
- The rocky hill, known to the locals by the name of Agia Petra, where remains of Roman Plotinus have been found, founded by Roman Emperor Trajan in honor of Plotinus wife.

Picture 18. The Bridge Gate (Kalioporta) at Didymoteicho Castle

Source: <https://el.wikipedia.org/>

Picture 19. Plotinopolis

Source: <https://www.culture.gr/>

4.3 Opportunities for developing alternative forms of tourism

At this chapter are analyzing the opportunities for developing alternative forms of tourism in the regional Unit of Evros, in relation to the natural and cultural resources mentioned below:

Eco Tourism

Eco tourism is associated with nature and focuses on trips to rural and provincial areas of developed countries, with the aim of collecting experiences from local culture and exploring the area (Bell et al, 2007). Eco tourism trips take place in places with rich flora and fauna, but also in places where there is a great cultural heritage. Tourists respect the environment and avoid as much as possible activities that may harm it

In this context, the Regional Unit of Evros has great potential to develop eco tourism because it is a region with rich natural environment, as it has two national parks (Delta of Evros River and the Forest of Dadia), eight Natura sites and it is rich in historical and cultural heritage and last but not least has the island of Samothrace.

The Delta of Evros River is an ecosystem of international importance as it is one of the most important wetlands recognized by the Ramsar Convention. The ecotourism program is designed to cover all groups of visitors and includes individual visitors, groups but also special groups such as schools, birdwatchers, photographers, students, etc.

The Forest of Dadia is located in the middle of the Regional Unit of Evros, covering the southeastern hilly ends of the Rhodope mountains. It has a distinct geographical location internationally as it is located at the crossroads between Asia, Europe and Africa and near the eastern migratory corridor of many bird species. At this rich mosaic of habitats can be found many animals and plants. In particular, there are more than 48 species of mammals, including wolves, deers, squirrels, bats and 41 species of reptiles and amphibians. But what makes the Forest of Dadia special and unique in Europe are the birds of prey that are also living there.

Picture 20. Boating in the Delta of Evros river

Source: <http://www.evros-delta.gr/>

Picture 21. Black vulture (Aegypius monachus) at the forest of Dadia

Source: <https://www.wwf.gr/>

School-Educational Tourism

Educational tourism is considered to be one of the most important emerging tourism markets and can offer significant benefits in an area with rich cultural sites, which are an attraction for educational / student tourism, coming from both Greece and abroad.

School trips or educational tourism are a key priority for the Regional Unit of Evros, because of its comparative advantages but also because it helps to lengthen the tourist season. The Regional Unit of Evros is one of the few regions in Greece that having two National Parks with great exposure, located close enough to each other, with visitor information and service programs. In addition, Soufli operates a well-organized environmental education center which implements environmental education programs with schools from all over Greece.

Picture 22. Information Center of Dadia forest

Source: <https://dadia-np.gr/>

Religious tourism

Religious Tourism is defined as the sum of all tourist activities related to traveling by individuals or organized groups to places, sites and monuments of religious importance for reasons of religious, cultural, educational and informational interest. In this approach, the term 'pilgrimage' refers to the above set of activities when centralized or pilgrimage is carried out, and / or participation in religious ceremonies / events, and / or worship.

However, it should not be excluded the possibility of visiting other groups of tourists who combine their trip along with other tourist activities. After all, sacred places and religious festivals have always been attracted by groups of people with general interests such as experience and knowledge of new cultures and traditions. Connecting with the culture of the place and the art of the day is another important reason that motivates tourists to visit the sacred sites.

Byzantine and post-Byzantine artworks, mosaics, frescoes, religious artworks and other religious monuments are attracting thousands of tourists every year. Some of the reasons that justifies their interest is the need of having a deeper knowledge of traditions, culture and the link between art and religion.

The religious monumental capital of the Regional Unit of Evros is also of great interest, with the most important examples being the Church of the Saint Theodor which (built in a cave), the Church of Panagia Kosmosotira in Feres, the monastery of Kornofolia and the Tekke of Roussa.

Picture 23. Monastery of Kornofolia

Source: <http://dadia-np.gr/>

Wellness and spa tourism

Increasing life expectancy and consequently the average age of people, rise ideas for the development of new alternative forms of tourism such as Spa tourism. Wellness and spa tourism encompasses all the activities and relationships of the temporary movement and residence of

people aimed at preventing, maintaining and restoring their physical and mental health and well-being, by using natural healing resources.

Within the boundaries of the Regional Unit of Evros there are two areas that can be found thermal baths: Traianoupolis and Samothraki. Both thermal bath facilities in Traianoupolis and Samothraki are well equipped and offer an alternative holiday option.

Picture 24. Thermal Baths of Traianoupolis

Source: Project team

Picture 25. Thermal Baths of Traianoupolis

Source: Project team

Picture 26. Thermal Baths of Samothraki

Source: <https://samothraki.gr/>

Congress Tourism

This form of alternative tourism includes all kinds of organized events (conferences or meetings), at various levels, from local to international. The duration of tourist visits to attend a congress usually lasts from two to four days and is combined with various other types such as educational tourism. Regarding the required infrastructure, it is evident that modern and large conference centers and auxiliary spaces are considered necessary (Igoumenakis et al., 1999).

In recent years the very good development of hotel infrastructure mainly in the southern part of the Regional Unit of Evros, as well as the establishment of the University Hospital have been key factors contributing to the development of conference tourism in the region. In particular, many conferences of science, medicine, business and more take place in Alexandroupolis, which is the capital of the Regional Unit of Evros.

Hunting Tourism

In recent years, hunting tourism is a new type of tourism that has been developed in the Regional Unit of Evros. Due to the many hunting places with rich variety and number of game species, Evros was always place for hunters and hunting associations from all over Greece and sometimes from abroad.

There are famous hunting places in Thrace such as “Ortikotopi” and “Starohorafa”, while It is noteworthy that several areas of the Prefecture of Evros (Orestiada, Didymoteicho, Feres, Soufli, etc.) are flooded by hunters during the months of August and September as well as during winter months.

City Tourism

City tourism is a form of tourism in which individuals (mainly those of high-level of education) visit a city for a short period of time usually for 3 or 4 days, motivated by various purposes (Igoumenakis et al., 1999). Usually city tourism is directly related to other forms such as educational and congress tourism, but also there are other attractions for these kind of alternative tourists such as nightlife, shopping, excursions, entertainment, etc.

In recent years, tourist development has been observed in the urban region of Evros. New hotel units are constantly being built along its coastline in order to cover the increased tourist traffic, improving both the capacity and the quality of services provided. The urban and semi-urban centers of the region also have valuable natural and cultural resources with a noumerous of associations and bodies to promote tourism through cultural events such as:

- ▶ **Youth Festival of Tychero:** This is the most popular three-day event held in Evros every August.
- ▶ **Youth Festival of Ardas:** A five-day festival on the banks of the Ardas River in Evros, featuring concerts and other events such as moto cross races, beach volleyball games, horse riding, 4x4 races, theatrical performances, etc.
- ▶ **Silk Festival in Soufli:** In Soufli there are cultural events in June on which silk is the general subject.
- ▶ **“Eleftheria” Alexandroupolis:** On May 14th and throughout the month, a plethora of events are being held in memory of the liberation of the city by the Bulgarians.
- ▶ **Eleftheria” Didymoteicho:** They are a series of cultural and artistic events held each year in May for the anniversary of the liberation of Didymoteicho.

5. Analysis and evaluation of accessibility and visiting rate to the sites of interest

For the evaluation of the accessibility level of the Regional Unit of Evros, it will be analyzed the geographical location but also regional transportation, accommodation, communication and healthcare facilities in the area.

5.1 Accessibility

First of all, regarding its **geographical location** as it was previously mentioned, the Regional Unit of Evros it is located at the northeast corner of Greece and is the country's natural border with Bulgaria to the north and Turkey to the east. These data show the remote but also the cross-border character of the Regional Unit of Evros, which contributes to the easy access of foreign tourists

Picture 27. Road network of the Regional Unit of Evros

Concerning **transport infrastructure**, the Regional Unit of Evros has Alexandroupolis International Airport which needs further development and upgrades, as only domestic flights serving the connection with Athens and Crete have been operated so far. The expansion of flights internationally can greatly contribute to the boost of regional tourism.

Furthermore, the Port of Alexandroupolis is considered as a gateway to the wider Balkan region and everyone's ambition is to become a major hub for the transportation of large number of people and goods in the future.

In addition, the construction of the Egnatia Motorway has removed the region from geographical isolation, turning it into a central point of connection between east and west, helping to facilitate international trade and greatly improving the accessibility of the region.

Evros has a well-developed network of national and provincial roads connecting the south with its northern part, while operating three border stations in Kastanias, Pythios and Kipoi, as well as two further border points in Kyprino and Ormenio.

What is more, Evros is connected by rail to Athens, Thessaloniki and Bulgaria, and when the upgrading of the section of the route Alexandroupolis - Ormenio, is completed, there will be a

plethora of towns and villages - mainly those located along Evros river - in shorter times and with a higher density of routes.

It has to mentioned that, in the future the commercial part of the port will be linked to the railway line for international freight transport to the countries of the Balkans and Eastern Europe.

5.2 Accommodation infrastructure

Tourist accommodation

In terms of capacity, Evros has all kinds of accommodation facilities such as hotels, motels, inns and rooms to let. The existing capacity of hotel accommodation in Evros in 2017 is presented at Table 1, which shows that there were 62 hotel and similar accommodation facilities (accounts for the 16.23% of the Region of Eastern Macedonia – Thrace) and also 2 out of 16 tourist campsites that are located in the Region of Macedonia - Thrace. As a result, the total number of beds in Evros amounts to 4,259, which equal to the 17.1% of those in the region of Eastern Macedonia – Thrace.

Table 1. Capacity of hotel and Tourist campsites in 2017

	Number of accommodation facilities			Number of beds		
	Hotels & other similar facilities	Tourist campsites	Total	Hotels & other similar facilities	Tourist campsites	Total
REGIONAL UNIT OF EVROS	62	2	64	3.810	321	4.259
EASTERN MACEDONIA – THRACE REGION	382	16	398	22.048	2.094	24.938

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

The following table shows the tourist accommodation facilities of the Regional Unit of Evros by category. The majority of the accommodations facilities (28 out of 62) are 2-star with 651 rooms and 1,210 beds. The total number of rooms in the hotel accommodation is 1,979 and the number of beds in 3,810 (17.8% and 17.3% respectively for the Region of East Macedonia - Thrace).

Table 2. Tourist accommodation facilities in 2017

PLACE	5*****			4****			3***		
	H	R	B	H	R	B	H	R	B
REGIONAL UNIT OF EVROS	3	384	762	2	142	293	19	658	1.254
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	12	1.197	2.421	30	1.955	3.949	99	3.198	6.392

PLACE	2**			1*			TOTAL		
	H	R	B	H	R	B	H	R	B
REGIONAL UNIT OF EVROS	28	651	1.210	10	144	291	62	1.979	3.810
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	166	3.635	7.088	75	1.126	2.198	382	11.111	22.048

H: Hotels, R: Rooms, B: Beds

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

5.3 Healthcare infrastructure

As far as healthcare infrastructure is concerned, there are health centers in Alexandroupolis and Didymoteicho as well as in Dikaia, Orestiada, Soufli, Feres and Samothraki, while there are also numerous private clinics, diagnostic centers. As a result, current care system is at a satisfactory level which provides the required security that is a necessary component of a local tourism product.

5.4 Telecommunications infrastructure

Telecommunication and internet infrastructure is also well developed, and in recent years hot spots have been created and expanded - at the initiative of local Authorities- that provide free connections and meet the increased needs of visitors. Alexandroupolis is the headquarter of the telecommunication network and the connection is made through a digital wireless network of 155 Mb/s and capacity of up to 4x480 connections, while the current exploitation is less than 50%. There are three digital centers in Samothraki, one in Chora, in Lakkoma and in Karyotes, with PSTN / ISDN connections installed.

5.5 Tourist visits

Concerning tourist visits to the regional points of interest, a significant proportion of visits are taking place to the forest of Dadia and Delta of Evros river.

In Evros there are **the forest of Dadia - Lefkimi - Tychero** and the **wetland of Delta Evros river**. These are two areas of natural beauty and environmental significance.

5.5.1 Forest of Dadia

Dadia forest with two strictly protected zones of 72,900 hectares and a total area of 357,100 hectares has been protected since 1980 by national and international conventions and legislation. The forest hosts 36 of Europe's 38 rare species of endangered birds of prey, most

notably the eastern imperial eagle (*Aquila heliaca*) and the Lesser Spotted Eagle (*Aquila pomarina*). It is a very important area where live different species of world fauna and three of Europe's four species of vultures (black vulture, griffon vulture, black vulture). The vegetation consists of a mixed oak and pine forest, constituting a unique ecosystem with rare species of flora and fauna.

The Dadia - Lefkimi - Soufli National Park has been set up to protect the area, which is one of the most important habitats in Europe characterized by the Common Ministerial Decision No35633 FEK¹ Δ911/ 13-10-2006 "Dadia - Lefkimi - Soufli Forest National Park", while being one of the most fully managed areas in the country. It is now included in the Greek Natura 2000 catalog. The total area covered by Natura 2000 network is 43,000 hectares, which, according to the Common Ministerial Decision of 1980, includes two strict protection areas (7,290 hectares).

Also to the west of Dadia, at a distance of about 9 kilometers is the Katrantzidas forest recreation area. It is a 740-acre forest area managed by the Gerakina Women's Agricultural Tourism Association. The route from the village of Dadia to the Katrantzidas Forest Recreation Area is an alternative route and ends at the access point of the neighboring Evros Delta National Park.

Picture 28. Egyptian vulture or Black vulture at the Forest of Dadia

Source: <https://www.evros-news.gr/>

¹ Reference to the relevant national official publication

Regarding the administrative framework of the National Park, the responsible management bodies are: the Management Body, the Municipality of Soufli, the Region of Eastern Macedonia and Thrace and the Forest Service. The responsibilities of the Management Body are mainly focused on the operation of the Information Center (Environmental Education), supervision, implementation of pilot programs, field surveys and strategies for enhancing sustainable development in the region of Dadia. The Forest Service is responsible for the implementation of forestry legislation, while the Municipality of Soufli and the Region of Eastern Macedonia and Thrace play a supporting role especially in matters related to infrastructure improvement and technical studies. The aforementioned bodies as well as the representatives of the Ministries of Rural Development and the Environment, Energy and Climate Change, local cooperatives and non-governmental environmental organizations participate in the Board of the National Park.

In the period 2007-2008 the annual visits of the National Park ranged from 23-25,000 per year. Most of the visitors were school students who made educational-nature trips combining a visit to the Soufli environmental education center. During the five-year period 2009-2013, the rate of visits has been drastically reduced, and since 2014 there have been signs of a recovery in the flow of visitors now coming from the Balkan countries and Turkey.

The decline in demand is mainly due to the decline in domestic visitors due to the financial crisis and the poor visibility of the park to foreign tourists and international tourist markets.

Picture 29. White-tailed eagle (Haliaeetus albicilla) at the Forest of Dadia

Source: <https://wwfaction.wordpress.com/2012/05/04/haliaaetus/>

Tour of the National Park

In the National Park there are hiking trails and marked paths of varying degrees of difficulty with the corresponding signage enabling visitors to wander through the beautiful landscapes and come close to the particular fauna of the area.

In particular, there are the following four (4) paths²:

1. Orange path

It has low level of difficulty and starts from the information center to arrive at the watchtower of birds of prey.

2. Yellow path

It follows the path from the watchtower birds of prey to the information center. The journey takes 45 minutes and there is high level of difficulty

² https://dadia-np.gr/?page_id=3134

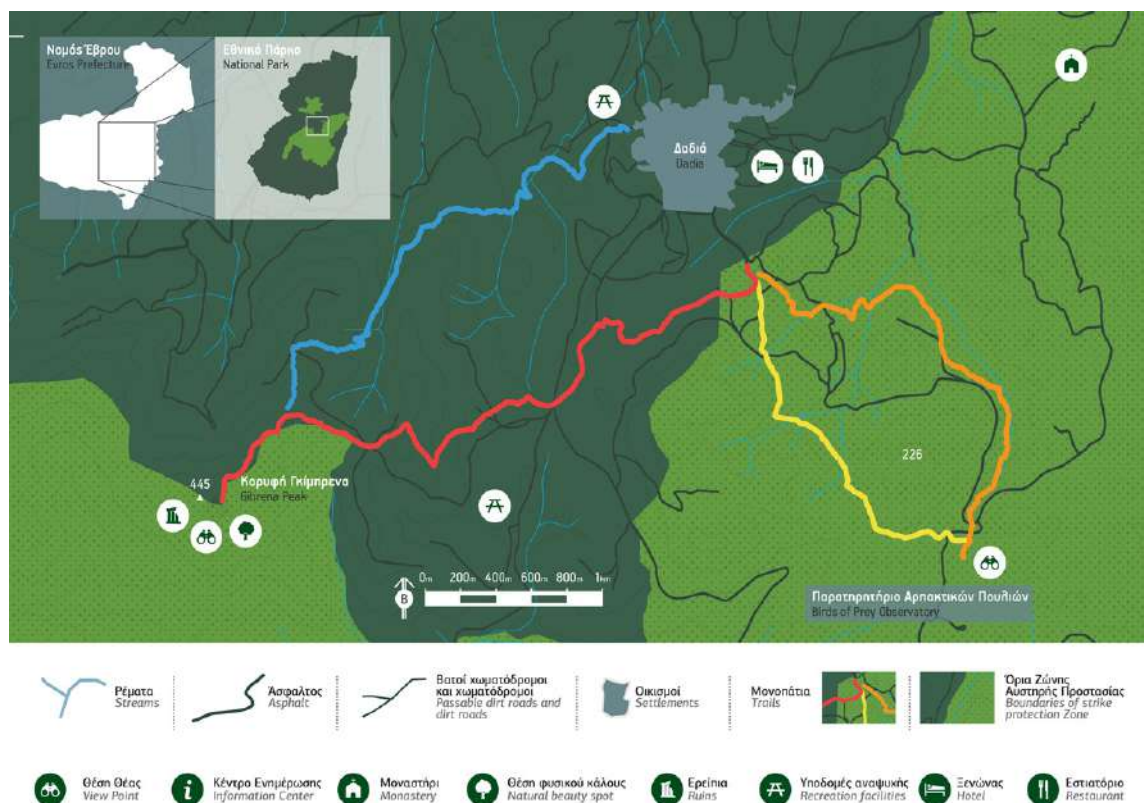
3. Red path

It is a path of medium level of difficulty, with a total duration of 2 hours. The visitor crosses the black pine forests through the red path and passes the ruins of the Byzantine fortress, ending at the top of Gibrena with an altitude of 520 meters where can enjoy panoramic views.

4. Blue Path

It is the returning path from the top of Gibrena that crosses the other side of the forest following Diavolorevma. It is a path of medium level of difficulty and lasts 1.5 hours (National Park Management Authority, 2017).

Picture 30. Map of the paths in Dadia Forest

Source: <http://dadia-np.gr/>

The marked paths are accessible all over the year. The days of the fire season are excluded (May 1 - October 31) where the Fire Risk Index is 3.4 or 5. The Fire Risk Index is updated daily for the following day and is available on the Civil Protection Service and Management Body's website.

Furthermore, in the park it is possible to follow the ***special road routes***³, (under strict traffic rules), either by bicycle or by car, as well as by the vehicle of the local eco tour guide.

The special road routes are the following:

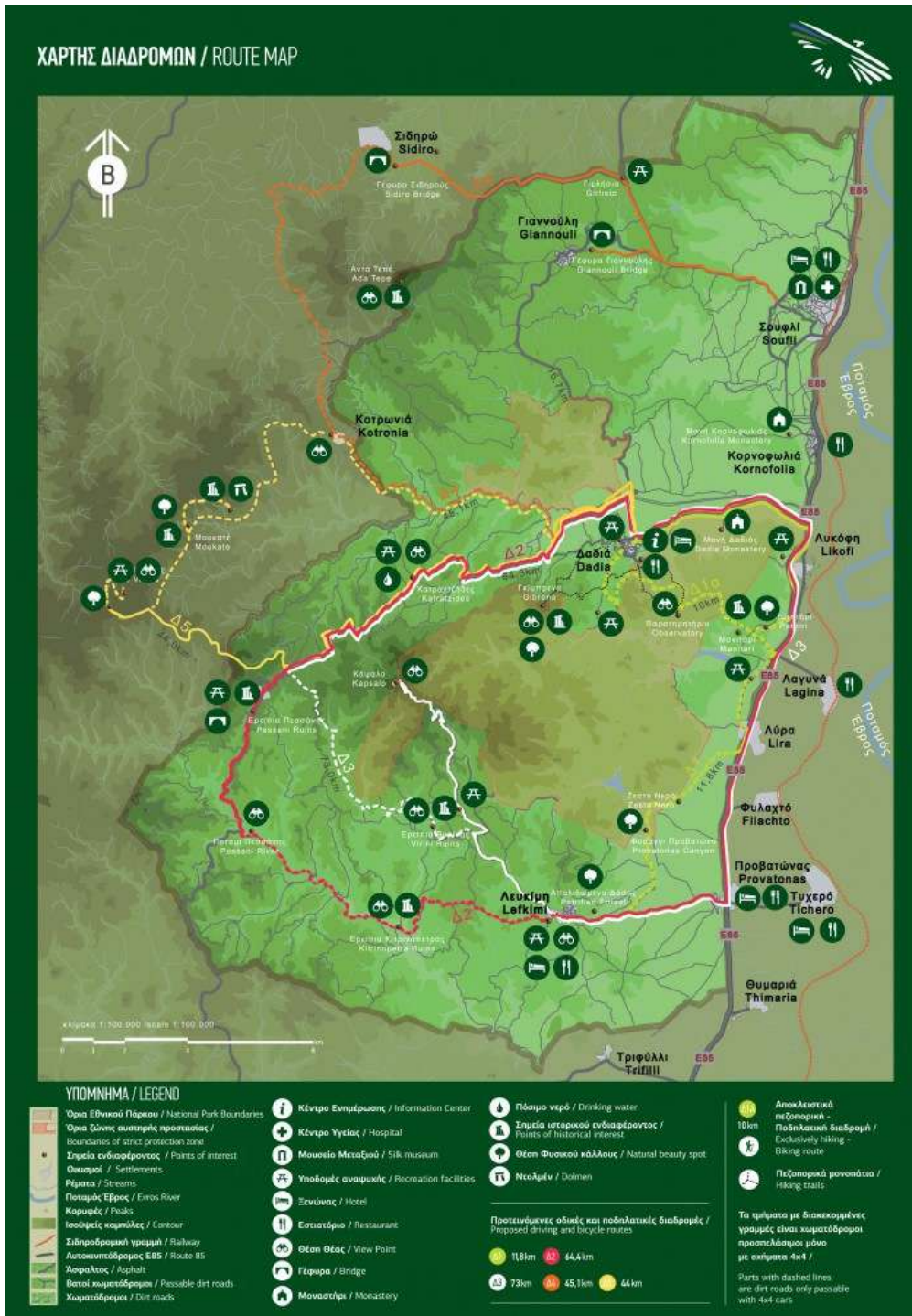
- ◆ **Route 1:** Dadia- Watchtower of birds of prey – Lira – Lefkimi.
- ◆ **Route 2:** Dadia – Fossilised Forest of Lefkimi – Kitrinopetra – Dadia.
- ◆ **Route 3:** Dadia – Lefkimi – Kapsalo – Virini – Dadia.
- ◆ **Route 4:** Dadia – Kotronia – Sidiro – Giannouli – Soufli – Kornofolia – Movή Dadia.
- ◆ **Route 5:** Dadia – Treis Vrises – Kotronia – Dadia.
- ◆ **Route 6:** Loutros – Pessani – Katratzides – Dadia.
- ◆ **Route 7:** Dadia - Giannouli -Soufli.

All of the above routes pass through the regional forest, traditional settlements, monuments and recreational areas and are an option for day trips close to nature. So far, these trips are organized with the help of the National Park Information and Information Center and some specialized travel agencies in the area. Many of the day trips are organized and planned by local cultural and nature-based hiking and mountaineering clubs.

Part of these routes is hard roads accessible only by 4x4 vehicles or bicycles. Visitors can choose to follow the following road routes either individually on their own vehicles or by using the vehicle of the Management Body, accompanied by staff, upon request.

³ https://dadia-np.gr/?page_id=3136

Picture 31. Map of special roads routes in the forest of Dadia

Source: <http://dadia-np.gr/>

In the National Park operates a traditional guesthouse that can serve a limited number of guests. There are hostels in Soufli, Tycherio and Feres that can accommodate more guests. The average annual occupancy for 2015 was particularly low (8.7%), reflecting the low tourist visits in the region of Soufli.

A few meters away from the village of Lefkimi, there is a monument of nature of rare beauty which is the only one in Europe: the 40-years-old fossilized forest of Lefkimi- Filakto, whose fossils are scattered in a green forest.

Picture 32. Fossilized forest of Lefkimi- Filakto

Source: <http://www.koukoulihotel.gr>

Scientists estimate that the **fossilized forest of Lefkimi-Filakto** was created because of the volcanic activity that was occurring in the area. There is a small exhibition area with samples of fossil finds from the wider area, within the facilities of the Tourist Center in Tycherio which is located at the entrance of the village, by the lake. Fossilized leaves of cinnamon, fern, coffee tree, rubber tree and ancestral vines are included in the findings of the Filakto petrified forest and are considered to be of great value due to their rarity both in Greece and in Europe.

5.5.2 Delta of Evros River

Delta of Evros river is one of the most important wetlands recognized by the Ramsar Convention in 1971 and protected under the Community Directive 79/409 and the Barcelona Convention (1977). It is an ecosystem of international importance located at the southeastern area of the Regional Unit of Evros, 20 km away from Alexandroupolis. Evros river is the second largest river in Eastern Europe (430 km) and the largest in the Balkan Peninsula, while it is Greece's natural border with Bulgaria and Turkey. Delta of Evros river wetland has been included in the list of protected areas of the Ramsar International Convention because of the important species are living there. In addition, part of the Delta is designated as Special Protection Area and Proposed as Community Site on the Natura 2000 Network. The total area of the National Park is 500,000 hectares of which 100,000 are located in Turkey.

Picture 33. Sunset in Delta of Evros river

Source: <https://www.evros-delta.gr/>

Over a total area of 500,000 hectares, there is numerous of endangered species of world fauna and endow many rare plants of European flora. Many species of fish, amphibians, reptiles, and more than 40 species of mammals are living in the waters and small islands created in a majestic landscape of extraordinary beauty. In Delta of Evros river 304 bird species have been recorded from the total number of 423 bird species that are living in Greece. The phytogeographical interest of the area is quite interesting, as it hosts species that rarely occur in Greece. Furthermore, the ornithological interest of the area is also of great interest, as it is a natural

habitat for rare or endangered species such as Mediterranean shag, Flamingo, Eagles, Swans, etc. The area also hosts 28 species of amphibians and reptiles, 40 species of mammals and 46 species of fish.

Picture 34. White-tailed eagle (Haliaeetus albicilla) in Delta of Evros river

Source: <https://www.evros-delta.gr/>

The establishment of the National Park affects about 10,000 residents of the surrounding settlements (Feres, Monastiraki, Loutros, etc.), which belong to the Municipality of Alexandroupolis.

Regarding the administrative framework of the National Park, the responsible management bodies are: the Management Body, the Municipality of Alexandroupolis, the Region of Eastern Macedonia and Thrace and the Forest Service and the Coast Guard. The responsibilities of the Management Body are mainly focused on the operation of the Information Center (Environmental Education), supervision, implementation of pilot programs and field surveys

The Forest Service is responsible for the implementation of forestry legislation, the Coast Guard for offenses occurring within the boundaries of the wetland, while the Municipality of Alexandroupolis, the Region of Eastern Macedonia and Thrace play a supporting role especially in matters related to infrastructure improvement and technical studies. The aforementioned bodies as well as the representatives of the Ministries of Rural Development and the Environment, Energy and Climate Change, Economy, Competitiveness and Shipping local cooperatives and non-governmental environmental organizations participate in the Board of the National Park.

In the period 2007-2008 the annual visits of the National Park ranged from 28-30,000 per year. Most of the visitors were school students who made educational-nature trips combining a visit to the Soufli environmental education center. During the five-year period 2009-2013, the rate of visits has been drastically reduced, and since 2014 there have been signs of a recovery in the flow of visitors now coming from the Balkan countries and Turkey.

The guided tour of the Delta includes hiking trails and a shuttle bus to points of interest. In addition, there are water routes along the natural canals with traditional boats, always under the supervision of an eco-guide, to observe the vegetation and the birds and animals that live there. The required equipment is provided by the information center.

Moreover, throughout the school year, the Management Body implements many environmental education programs.

These programs are either short or long lasting. Every year new programs are designed to target students in the wider Evros Delta region, as well as students visiting the wetland from all over Greece.

In addition, students in the area have the opportunity to participate in yearly environmental education programs that organize year-round activities, with wetland visits, productive user interviews, bird watching, experiential activities and much more. At the end of the course, students do a final task or presentation.

Shorter duration programs may be daily or may include a multi-day combination of informative presentations and wetland trips. They are designed by the Management Body for all small visitors arriving in the Evros Delta or following an invitation from a school with a specific theme.

Daily programs implemented at the Information Center may include informational viewing, construction, painting, environmental games, wetland activities, sightseeing, bird watching and much more.

Training programs are always tailored to the specificity and requirements of the teams involved. The Managing Authority has developed a very good partnership at the local level with teachers and students.

In the daily programs that are implemented at the Information Center may include informational videos, painting, environmental games, wetland activities, sightseeing, bird watching and much more.

Training programs are always tailored to the requirements of the teams involved. The Managing Authority has developed a very good partnership at the local level with teachers and students.

Finally, in the neighboring areas of Delta of Evros river, there are remarkable monuments of historical, cultural and religious importance such as:

- The church of Panagia Kosmosotira and the Aqueduct in Feres.
- The archaeological site of Doriskos.
- The archaeological site of Traianoupolis.
- The warm baths of Traianoupolis
- The hill of Saint George (Acropolis of Traianoupolis)
- The Prophet Elias (Platanotopos)
- The monastery of Saint John the Theologian.

5.5.3 Tourist Visits to the area based on arrivals and overnight stays

Tourist visits information

In 2017 the majority of tourist arrivals were recorded in the Municipality of Alexandroupolis the and also in the Municipality of Orestiada. The same situation is for the overnight stays, too. Moreover, according to the following tables the majority of tourist arrivals is related to domestic tourists (64,4% of the total), while a smaller percentage to 35,6% to foreign ones.

Table 3. Arrival to tourist accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality, in 2017

Place	Arrivals of domestic tourists	Arrivals of foreign tourists	Total	Percentage (%) of total available beds where data are reported
MUNICIPALITY OF ALEXANDROUPOLIS	66.497	45.215	111.712	93
MUNICIPALITY OF DIDYMOTEICHO	4.437	790	5.227	100
MUNICIPALITY OF ORESTIADA	13.893	1.796	15.689	95,5
MUNICIPALITY OF SAMOTHRAKI	6.125	2.748	8.873	91,4
MUNICIPALITY OF SOUFLI	1.736	821	2.557	88,3
REGIONAL UNIT OF EVROS	92.688	51.370	144.058	93,3
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	352.469	296.546	649.015	86,8

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

Table 4. Overnight stays at tourist accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality, in 2017

Place	Overnight stays of domestic tourists	Overnight stays of foreign tourists	Total	Percentage (%) of total available beds where data are reported
MUNICIPALITY OF ALEXANDROUPOLIS	163.300	114.516	277.816	93,0
MUNICIPALITY OF DIDYMOTEICHO	14.465	1.682	16.147	100,0
MUNICIPALITY OF ORESTIADA	43.789	4.468	48.257	95,5
MUNICIPALITY OF SAMOTHRAKI	17.906	10.064	27.970	91,4
MUNICIPALITY OF SOUFLI	5.425	2.256	7.681	88,3
REGIONAL UNIT OF EVROS	244.885	132.986	377.871	93,3
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	798.288	1.174.954	1.973.242	86,8

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

Tourist arrivals and overnight stays at hotel accommodation facilities of Evros are fluctuating. In particular, during period 2014 – 2015 there was an increase by 3% in tourist arrivals, while in period 2015- 2016 there was a decline at about the same percentage. However, in period 2017 there was a satisfactory increase in tourist arrivals at about 8% compared to 2016. On the other hand, overnight stays in hotel accommodation of Evros, were increasing yearly from 2014 to 2017, experiencing the largest increase from 2016 to 2017 (7%).

Table 5. Tourist arrivals to hotel accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
MUNICIPALITY OF ALEXANDROUPOLIS	102.233	108.359	105.598	111.712
MUNICIPALITY OF DIDYMOTEICHO	4.888	4.629	4.470	5.227
MUNICIPALITY OF ORESTIADA	17.790	16.434	14.540	15.689
MUNICIPALITY OF SAMOTHRAKI	6.195	5.932	6.322	8.873
MUNICIPALITY OF SOUFLI	2.310	2.284	2.543	2.557
REGIONAL UNIT OF EVROS	133.416	137.638	133.473	144.058
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	550.722	606.705	605.998	649.015

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

Table 6. Overnight stays at hotel accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality, 2014-2017

PLACE	2014	2015	2016	2017
MUNICIPALITY OF ALEXANDROUPOLIS	238.803	247.083	264.817	277.816
MUNICIPALITY OF DIDYMOTEICHO	17.352	14.757	15.342	16.147

PLACE	2014	2015	2016	2017
MUNICIPALITY OF ORESTIADA	71.309	47.510	45.614	48.257
MUNICIPALITY OF SAMOTHRAKI	19.433	18.675	19.991	27.970
MUNICIPALITY OF SOUFLI	7.300	6.572	7.710	7.681
REGIONAL UNIT OF EVROS	354.197	334.597	353.474	377.871
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	1.681.590	1.798.036	1.770.206	1.973.242

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

Occupancy of hotel accommodation facilities

In 2017, occupancy of the hotel accommodation facilities in the Regional Unit of Evros were quite low. In particular, total occupancy rate stood at 30.8%, with the highest rates were at the municipalities of Alexandroupolis (35.4%) and Orestiada (31.5%). On the other hand, the Municipality of Soufli had very low occupancy percentage (10%).

Table 7. Occupancy rate of hotel accommodation facilities 2017

PLACE	Occupancy rate (%)	Percentage (%) of total available beds where data are reported
MUNICIPALITY OF ALEXANDROUPOLIS	35,4	93,0
MUNICIPALITY OF DIDYMOTEICHO	15,4	100,0
MUNICIPALITY OF ORESTIADA	31,5	95,5
MUNICIPALITY OF SAMOTHRAKI	25,6	91,4
MUNICIPALITY OF SOUFLI	10,1	88,3
REGIONAL UNIT OF EVROS	30,8	93,3
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	36,8	86,8

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

Table 8. Occupancy rate of hotel accommodation facilities (excluding campsites), by Regional Unit and Municipality

PLACE	2014	2015	2016	2017
MUNICIPALITY OF ALEXANDROUPOLIS	29,1	32,6	33,7	35,4
MUNICIPALITY OF DIDYMOTEICHO	16,6	14,0	14,6	15,4
MUNICIPALITY OF ORESTIADA	39,5	27,6	29,7	31,5
MUNICIPALITY OF SAMOTHRAKI	18,8	17,7	19,8	25,6
MUNICIPALITY OF SOUFLI	9,1	8,7	10,2	10,1
REGIONAL UNIT OF EVROS	27,4	27,5	29,0	30,8
REGION OF EASTERN MACEDONIA AND THRACE	34,4	36,3	35,5	36,8

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

5.5.4 Tourist visits in archaeological sites and museums

In general, the Regional Unit of Evros has rich **cultural tradition and history**, and there are many touristic sights that are scattered throughout the region. The touristic activity in the region is calculated through the recorded tourist visits to the regional Archaeological sites and museums, such as the Historical Museum of Alexandroupolis, the Byzantine Museum and the Military Museum of Didymoteicho, the Silk Museum of Soufli, the Silk Art Museum, the sanctuary of the great gods in Samothrace.

Picture 35. Historical Museum of Alexandroupolis (external view)

Source: Project team

Picture 36. Historical Museum of Alexandroupolis (internal view)

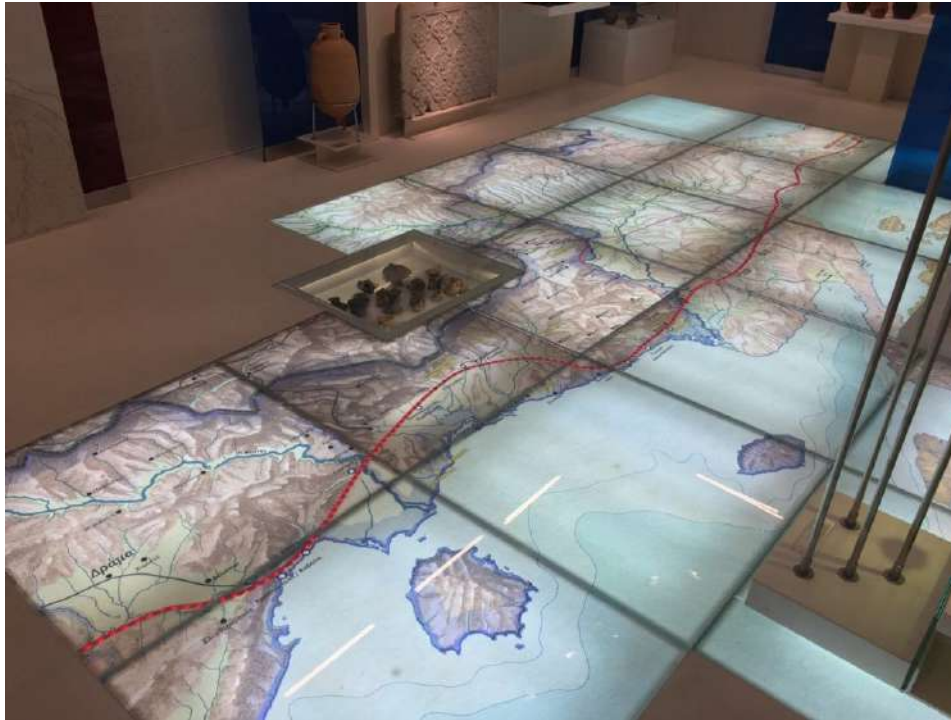
Source: <https://museumfinder.gr/>

Picture 37. Byzantine Museum of Didymoteicho (internal view)

Source: Project team

Picture 38. Byzantine Museum of Didymoteicho (internal view)

Source: <https://kastropolites.com/>

Picture 39. Military Museum of Didymoteicho (internal view)

Source: Project team

Picture 40. Military Museum of Didymoteicho

Source: Project team

Picture 41. Silk Art Museum of Soufli

Source: Silk Art Museum

The following table presents the available data of tourist visits to museums and archaeological sites during years 2016, 2017 and 2018. According to the recorded data, there was steady increasing tourist visits to the sights of the Regional Unit of Evros, during the examined the period (ELSTAT, 2019).

Table 9. Tourist visits to museums and archaeological sites of the Regional Unit of Evros

	2016	2017	2018
Mesimvria Zone	2.422	1.899	1.220
Archaeological Site of Samothrace	9.863	10.744	11.335
Byzantine Museum of Didymoteicho	-	2.438	1.345

TOTAL	12.285	15.081	13.900

Source: Hellenic Statistical Authority, 2019 / Processing: Project team

There is also great level of participation of visitors in popular events, festivals and cultural fairs. The success and massiveness of participation, when achieved, indicates an increased tourist visit trend and demand. Every year thousands of young people from all over the world participate in the Youth Festival of Ardas River, where they camp and spend seven days of relaxation and entertainment. Correspondingly, the youth festivals in Tycherio and Samothraki are attracting lots of young people every year.

6. Analysis and Evaluation of Points of Interest - Presentation of the identity of Points of Interest and their Historical Significance

In the Regional Unit of Evros, there is rich cultural tradition and history, and there are several touristic sights scattered throughout the region. The demand for the tourism product in the field of mild forms of tourism is valued on the basis of their respective market services and supply.

The existence of special tourism infrastructures, as well as the presence of supportive infrastructures of security, healthcare, and communication, are considered as the prerequisites for the development of alternative tourism and consequently for planning and implementing any economic activity.

Special tourism infrastructures are linked to the options and possibilities of diversifying tourism offerings through specialized and thematic services that can enrich the content of a tourist package and greatly change its profile of a simple summer trip to a comprehensive travel, leisure and entertainment experience. A range of activities from excursions, activities, cycling, tours, gastronomy, spa services, etc can change the identity of the original product offered and reach other segments of the tourist market. These are the means of approaching the traveler with individual components of the travel destination and temporarily integrating it into the physical and cultural nature of the area that chooses to spend most of his journey, enriching his memories at the end with different experiences.

Annex II summarizes the most important special tourist infrastructures that together with sights, museums, traditional hostels with local products and cuisine, monuments of the ancient and Byzantine period and places of religious and pilgrimage character complete the primary tourism product of the Regional Unit of Evros.

It is worth pointing out the following special tourist infrastructures:

► Bird watching in the Forest National Park of Dadia

The forest of Dadia is the only habitat in Greece for the reproduction of black vulture (*Aegypius monachus*). It is a rare species of predator that is globally regarded as endangered. They are also rare species of predators, such as the griffon vulture (*Gyps fulvus*) and Egyptian vulture (*Neophron percnopterus*). There are 36 of the 38 day-old predatory species and is the most important breeding site for the black stork in Greece. The area is a habitat for 24 bat species, as well as for some species of eagles and hawks, rare amphibians and reptiles. A total of 212

species of birds are found, including many rare species such as 9 out of 10 European woodpeckers.

The birds of the forest are a spectacular sight from the watch tower, in an environment of tranquility and rejuvenation. As the streams succeed the peaks, 220 species of birds, 48 species of birds and 40 already reptiles and amphibians are living at one of the last safe havens in Europe.

In Dadia village there is a visitor information center with photo exhibition and video projection, a small conference room, a cafeteria for up to 120 people, as well as a shop selling souvenirs and local products. From the Information Center, guests are transported by bus to the watchtower, where they have the opportunity to telescope the birds in the feeding area.

► **Ecotourism center of Tychero**

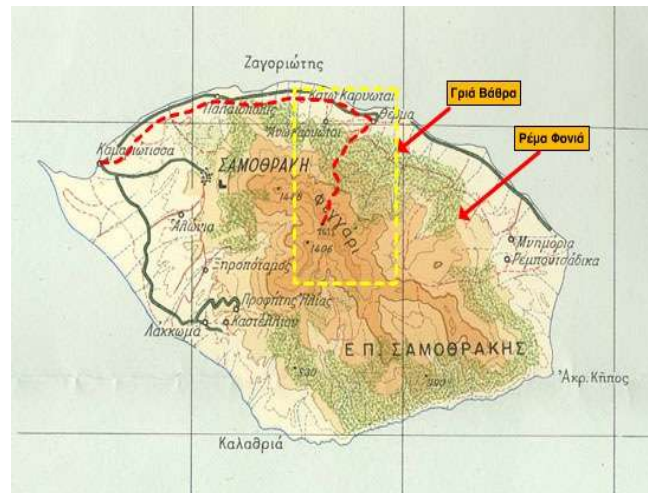
The Ecotourism Center of Tychero is located between two unique ecosystems in Europe, the Delta of Evros river and the Forest of Dadia. The Center is built around the artificial lake of Tychero and is a favorite destination of many visitors and friends of alternative tourism. Lovers of ecotourism can also enjoy plenty of outdoor activities, such as hiking at the 6 signposted routes of different lengths, mountain biking in the forest paths, riding in Dadia, canoe kayak, rafting and sailing in the lake of and Tychero and also 4X4 vehicle tours especially in Pomak villages.

► **Hiking in Samothraki**

Samothraki is Ideal for hiking as it has the famous route to Mount Moon (or Saos) which covers most of the island area. This route, despite its high altitude of 1.570m, is not very tiring but also not easy. The last part of the route is quite rocky and difficult and requires experience in mountain hiking. Along the route and at the top of the mountain, there is an excellent view of the Aegean Sea.

The route is well signposted and as it shown at Picture 42, there are red markings on the hiking map that ensure a smooth ride even with fog which is common especially in the morning and during the summer. The total time for this route is approximately ten hours, including return. The temperature at the top of the mountain is lower than 11 degrees below sea level and that if it has wind, it will be very cold even in summer.

Picture 42. Hiking route to Moon mountain in Samothraki

Source: <http://www.pezoporia.gr/>

It is also worth visiting the two paths that run along the waterfalls where tourists can swim in the little lakes (“Vathres”). The first route is west of Therma village to “Gria Vathra” and the second is at the stream of Fonia, which located 4 km west of Therma village. These routes are very interesting because of the waterfalls and the opportunity to swim in the little lakes (“Vathres”).

- «Gria Vathra»: In the Therma region, in a beautiful landscape full of centuries-old plane trees and ferns there are little lakes and small waterfalls that are formed successively by the waterfall that starts from the mountain Saos.
- «Vathres tou Fonia»: Hiking in an area that is like a fairyland by the stream of Fonia, which is the most famous river of Samothraki. It springs from the peaks of Mount Saos and flows northeast of Samothraki into the Thracian Sea. The water, falling from a height of 20 meters, forms carved waterfalls. The largest but also definitely the most beautiful is called Fonias (murderer in Greek), which is so called because of the danger of its rushing waters. The Fonias hiking trail is easy, especially up the first step. The most beautiful and impressive point of Fonias, however, is Klidosi which is a waterfall of 35 meters high. Finally, below the beach there is the homonymous medieval tower, among the plane trees.

Picture 43. Fonias waterfall

Source: <https://greece.terrabook.com/>

Until summer of 2000, these trails were completely unregulated, and in some places, they were passing dangerous points, resulting in several accidents and usually serious ones. These streams are usually crossed from top to bottom only with by using ropes and other climbing equipment.

► **Motocross track in Kastania, Evros**

In Kastania of Evros there is a motocross track, next to the river Evros. As part of the events of the Young Festival of Ardas river and the AMOTOE Games, are organized official motocross races in the Municipal District of Kastanies, in Vissa Municipality.

► Thermal baths of Traianoupolis

Thermal baths of Traianoupolis have been a major attraction since ancient times. The old baths consist of two vaulted 16th-century buildings, each with a storage tank and changing rooms. The construction of the new baths began in 1962 and completed in 1964. Located in the historic site of Traianoupolis, on the National Road, 14 km away from Alexandroupolis, heading towards the Greek-Turkish border. They are currently managed by the Thermal Bath Company of Alexandroupolis.

Thermal bath facilities use energy from the hot water for the heating, and there is a hydrotherapy spa with 15 bathtubs and 7 hydromassage bathtubs.

Moreover, there are also a Hotel, a Mini Market and a Restaurant operated by the Female Productive Cooperative of Loutros.

► Thermal Baths of Samothraki

In the region of Therma in the northern part of the Samothraki island there are outbursts of thermo-mineral waters, known for their healing characteristics since the Byzantine period. The Municipal Hydrotherapeutic Center, which utilizes the thermal baths “Psarotherma”, is located on a 5,000 sq.m. location and has 13 individual and 2 group pool baths (men and women). The water in the pools is clear, salty, has a hydrogen sulfide odor, its temperature is around 38° -39° C and is recommended for the treatment of rheumatoid arthritis, chronic arthropathy, dermatopathy, chronic gynecological inflammation, bone disease. Next to the baths there are lukewarm taps ideal for dinking, as it is recommended for obesity, but also for liver, bile and kidney diseases. Near the stream is another source with drinking water that can be use as a laxative.

The vapor coming out of the drilling mud next to the municipal thermal bath building is recommended for inhalation (upper respiratory tract inflammation). In the surrounding area going up the road to the “Psarotherma” hill there is an outdoor trough. Its water is not clear and has enough sulfur at a constant temperature of 37°- 38°C and it is suitable for bone and skin diseases, as well as it is used for foot baths (it has no entrance ticket).

On the other side of the island, after a particularly difficult and tiring route, there is the very cold Thermal Source Sfindami.

Annex II also includes specific thematic activities related to agrotourism, Wellness and Spa tourism, and other alternative forms of tourist, which have been successfully promoted nowadays by special tourist packages.

These activities are organized by travel agencies and clubs either as separate tourism packages, or additional services to already offered packages, enriching the character of the tourist product and diversifying it, helping in attracting new segments of the international tourism market (AMTH, 2015)

The natural and cultural capital of the Regional Unit of Evros, combined with the morphology and terrain of the inland and coastal areas, is an important factor for the development of specific forms of tourism, as it provides a variety of options and places where these activities can take place.

7. Presentation of the traditional cuisine and analysis and evaluation of traditional culinary resources in Evros

The main occupation of the residents in the Regional Unit of Evros is the cultivation of land and the production of agricultural products such as winter cereals, cotton, sunflower, maize, sugar beet, alfalfa, asparagus and garlic. Livestock and especially sheep and goat breeding, is the second most important occupation in Evros (Manousides 2012).

In Evros, local products are mainly used in traditional cuisine such as cereals, vegetables, legumes, meat, as well as fish and seafood caught in the Thracian Sea.

In the past, the food in Evros was simple and made from locally produced products. In summer, the base of the food was the vegetables. In winter and after Christmas, when pigs were slaughtered, preserved meat was an essential part of the local diet. Today's regional cuisine and gastronomy of Evros is a unique blend of ingredients and herbs from recipes from Konstantinoupolis, East Thrace and Asia Minor, combined with Mediterranean cuisine.

The existence of two separate territorial units, each with its own distinctive features, also has an impact on the local cuisine. The northern part of Evros is mostly flat, with plenty of water and the becomes mountainous in its northern part. The most common products in North Evros are: sunflower, corn, garlic, asparagus, legumes, wine, sausages, dairy. South Evros is characterized by the coastal area, the forest of Dadia and the Delta of Evros river and its traditional products are: silk, asparagus, melon, wine, sausages, dairies, olives and olive oil

Throughout the Regional Unit of Evros there are typical products such as “kavourmas”, sausages, tsipouro, ouzo, wine, goat cheese, ariani, trachanas, while the local products of Evros are used to in traditional recipes such as “Babo”, “minilaki”, “golio”, “Thracian “langites”, Thracian sardines, vegetable with meat, “Barbara”, Thracian salty milk pie, pork with “couscous-kiskiki”, yogurt pie, “retselli” (typical spoon sweet, zucchini, walnut), etc.

In recent years there have been many coffee shops that support local products by having special designed exhibition of these products which are for selling.

7.1 Food

A typical winter delicacy in Evros is “Kavourmas”. Kavourmas used to be made from roasted pork meat that was put in tanks with fat. Today it is prepared by butchers and enters in a large pork intestines. It is considered as an ideal accompaniment to ouzo and beer varieties.

Kavourmas is a traditional Greek meat product that is found throughout Thrace and eastern Macedonia. It looks a bit thick, but with a more compact texture and a little jelly. It has cylindrical shape with 20-30cm length and 4-9cm width. It is sold either in large or packaged in small pieces.

There are four different flavors, characterized by the type of meat used. Low-fat beef, high-fat sheep but highly concentrated, mixed with pork and beef, spicy with leek and various spices.

Kavourmas

Ingredients:

- 1 kg of beef meat*
- 1 kg pork meat*
- 1 kg of goat meat*
- 1 intestine of beef*
- 1/4 fat*
- 1-2 leeks*
- 1 teaspoon pepper*
- 1 teaspoon oregano*
- 1 tablespoon salt*

EXECUTION

Boil all the meat with salt. Chop them and cut into small pieces. Pour the leek, oregano, pepper into the almost melted meat and boil for another ½ hour. When it is still hot, the intestine is filled and tightened. When it cools down a bit and it is put in the fridge to freeze so it can be sliced.

Kavourmas is served either in small cubes, mainly accompanied with ouzo or tsipouro, red wine. It becomes more tasty if is left to dry for a few minutes. It is an original appetizer if it will be fried in the pan or baked in the oven, or served onto bread slices. It is cooked in the pan or in the oven with eggs, pasta, potatoes, pulses (such as beans flavored with orange peel and cumin seeds).

Kavourmas with eggs

Ingredients:

- 1-2 slices of buffalo kavourmas
- 1-2 tbsp. olive oil or butter
- 1 green horn pepper, cut into slices
- a little bit of red pepper
- a pinch of salt
- 1 tsipouro shot
- 2 eggs

EXECUTION

Heat the oil or butter in a frying pan and sauté the pepper until it withers. Add the boxwood. Break the crab with the fork and add it. Stir, add some salt and quench with the tsipouro. Open a nest in the center and carefully lay the eggs inside. Salt the eggs and bake at 180 degrees as needed.

"Babo" is a Christmas dish, necessary complement to the Christmas table. It consists of pork intestine stuffed with chopped meat (nowadays is used minced meat), pieces of liver, rice, chopped leek and spices. It was cooked in a clay pot or in wide racks. Today it is cooked in shallow earthen pot called "juvetsi".

Traditionally it has been named after Babo, which means grandmother in greek. Just as grandmother is old and heading towards the end of life, so does Babo is eaten at the end of the year. Alternatively, its name was given by its main ingredient, the pig intestine, which is the "ending" of the animal. The pork was slaughtered on Christmas Eve. The intestines of the animal were cleansed, washed, and kept in vinegar and water solution».

Babo

Ingredients:

1 kg liver pieces

1/4 minced beef

2 leeks

2 onions

1 cup of rice

2 cups of flour (optional)

little salt, little oregano, little spice, little lemon

cumin and red pepper

black pepper

1 glass of water

4 intestines (pork)

EXECUTION

Wash the intestines with plenty of water. Put them in vinegar for 1 hour and then rinse with water. Wash the offal and put them in boiling water for a little while (boil it). Remove and chop them. Put the offal in a bowl of leeks, rice, minced meat, sprinkle with salt, oregano and spice and knead well. Take a funnel and fill the intestines with it. Tie them to the edges with a twine. Cook them at a low heat and pierce them with a fork, put them in a pan with a little water and oil and bake them in the oven for 1 hour on low heat.

Petura or joufkadis (pasta): Thick pie sheet made with rolling pin, from dough which was made of flour, water, milk and eggs. The leaf was cut into thin pieces, which were dried in the sun and stored in special bags.

Bliguri (Boulgour): Boiled fine grain (like the ones made in water), dried in the sun and broken in the hand mill. It was cooked either alone (like pilaf) or with various meats. It was delicious with chicken.

Pickled cabbage: It is a Thracian way of preserving the cabbage that tastes amazing in the brine and is used either directly in salad or in cooking. During the preparation period, the cabbage is put in the brine. Cabbage takes 10 days to a month to become pickle, depending on the ambient temperature. If there is a hurry it can be put in some lukewarm water and stored in a warm environment. Otherwise, if it will be left out in the winter its preparation process will probably last longer than a month.

The Thracian Sea area around Alexandroupolis and the estuary of Evros river is surprisingly rich in fish. For this reason, there is a great variety of fish dishes and seafood in fish taverns, as well as in the fish whole sale market, which is one of the largest in Greece. The most beloved Alexandroupolis fish are lanterns, lobster, mullet, sardines and large barley prawns. Nowadays, sturgeons are rarely used. They used to take their eggs for making caviar.

Due to Evros river, freshwater fish are widespread in the area and they are particularly tasty. The meadow here is called "sasani", "gulianos" which the largest predatory river fish, can reach 30 kg, while the bass and "kokkinofters" of Evros are extremely tasty if they will be grilled or fried. Eggs are made from sasani and gulianos and they become wonderful caviar – balls

Other famous local specialties are: **kolbourek (wrapped pie), kioul (chicken soup and flour porridge), trachana, tarator (tzatziki).**

7.2 Sweets

"Barbara", which is a characteristic sweet of Thrace, seems to have its origin in some doctrines. Specifically, it was once believed that St. Barbara was wandering around at night to cure people from pox. Furthermore, people used to put lime in the fireplaces and burn it when there was an epidemic of this disease. So, they used to put a plate of "Barbara" sweet close to the fireplace for St. Barbara.

According to tradition, when the Turks wanted to exterminate the Christian population, they decided to poison the flour. St. Barbara appeared, warned the Christians, and showed to them how to make "Barbara" by using wheat for a few days. When the Turks saw that the Christians had not died, they were afraid and did not disturb them again. Since then, it is a tradition to prepare "Barbara" on the feast day of St. Barbara (December 4). Barbara's

custom revives at the Historical Folklore Museum of Orestiada every year on December 4th and is attended by elementary schools.

The cooking of Barbara has many archaic elements and is like the "panspermia" of the ancient Greeks; as they used wheat, almonds, raisins, nuts. What is more, It was believed that if Barbara became white, it would snow.

Barbara

Ingredients:

1 kg of wheat
500 g dried grapes
250 g Sesame
½ cup sugar
6-7 figs
1 quince
1 apple

EXECUTION

Put 5 cups of water in the pot and set on fire. Then, pour the wheat and sesame seeds and let it boil for 1 hour. Remove from the pot from the heat, let it cold and then serve with raisins, figs, quince and apple.

In Evros, people make “**Lagites**” (or **lalagites**) which is a sparse dough (similar to crepes). This sweet was usually eaten with oil or sugar. In other places of Evros Lagites are made almost like donuts with the same mixture, while in Lagites are made thin as crepes.

Lagites

Ingredients:

D3.2.1: D 3.2.1-Study of integrated methodology for
in Ev

y
1

3 Eggs

1 Liter of milk

1 pinch of salt

1 kg of flour

EXECUTION

In a bowl put the eggs, milk, a pinch of salt, the flour and mix them with a mixer. Once mixture is coated, put the remaining milk to dilute the mixture. Then allow the mixture to rise. After bloating, put it in a hot pan. Pour a tablespoon of the mixture into the pan and just turn it red on one side. Repeat this until the mixture is finished. At the end we serve the Lagites with honey, vitamin or jam or plenty of sugar, nuts and cinnamon.

“**Mikikia**” is a traditional sweet of Evros. It looks like donuts but its dough is tighter and it has a hole in the middle. Traditionally, **Mikikia** was sweetened with sugar or honey and cinnamon.

Mikikia

Ingredients:

2 ½ glasses of lukewarm water

1 kg of flour

40 - 5g. yeast

1 tablespoon of honey

1 teaspoon of salt

EXECUTION

Dissolve yeast, honey and salt in lukewarm water. Add flour and knead the Ingredients until they are well blended, with no lumps in the dough. Dough should be soft enough. Otherwise add little water (lukewarm). Let the dough rise in a warm place. When the dough has risen, put the oil in a saucepan and let it burn well. Then, take a small piece of dough and shape it the same way it the famous meatballs are made. Make a hole in the middle and as it is swunged to make the opening larger, put it into the hot oil. Fry all Mikikia and serve it hot mainly with honey.

In many places of Evros “**Vassilopita**” is a cheese pie and instead of a coin it has inside various things (e.g. bean, sprig, raisin, cheese, etc). It is eaten in the evening of New Year's Eve and is shared with family members. Each member depending on the piece he or she receives, will have the same duties during the new year (e.g. one will be responsible for the vineyard, another for the animals, etc).

Vassilopita

Ingredients:

4-5 Eggs
¼ Cheese
¼ Mizithra cheese
¼ Oil
¼ Milk
1 kg of flour
½ Glass of water
1 tablespoon of salt
½ spoonful of sweet birch
¼ butter

EXECUTION

Put in a bowl: the flour, the birch, the water, the salt and the oil. Knead them and then allow the dough to rise for a while. Then, once the dough is done, open the mixture. Then, smear the pan with butter. Add 3 sheets of cheese, oil and Mizithra cheese. Then, 2 pieces before the end, put the marks in each part of the pan. Then we put the pieces that were left over and we put the eggs and milk on top. Finally, bake at 130 degrees for 30 minutes.

Other **traditional sweets** offered in Evros are: Yogurt Pie, “Ritseli”, “krana”, “kourabiedes”, “Katsamaki” (Boiled Corn Flour), “Baklava”, “Karidaki”, “Ariani”, liquer wine.

7.3 Traditional cuisine of Samothraki island

In Samothraki, the most famous dish is goat meat, and other dishes are:

- Manti (roasted pork mince and pie with rice stuffing),
- Gorgovrasto with pilaf (boiled big animal meat and rice with milk),
- Lioto (red meat with melted nuts),
- Haslamas (halvas in the pan)
- Sour Trachanas,
- Gorgi (seven kinds of nuts with chickpeas),
- Lambirgiats or lambriatis (easter meat with goat or lamb with its belly stuffed with rice, chives, dill, raisins, boiled liver, baked in the oven),
- Zmaropatou (fasting pie with flour, oil and stuffing with grated zucchini and mint),
- Xortopita (pie with vegetables)
- Xilopites (pasta stuffed with sweet potatoes, lentils and poppies),
- Kormpanoudi (goat or lamb baked in the oven)

Manti

Ingredients:

½ kg of minced meat

1 Fresh onion grated

some salt

1 cup water

butter, oil

pepper,

parsley

1 sweet spoon of semolina

1 egg (we keep the yolk for smearing the muffin before going into the oven, with a little seed oil

EXECUTION

Boil the minced meat with onions, salt and water. When the liquids are over, pour the butter, lightly squeeze and then add the oil, pepper, and the rest after you have removed the pan from the heat.

Knead the flour with a little salt, oil and water. Open 2 sheets, not minutes. Cut each leaf into squares of about 10x10 cm. Put one tablespoon on each square, unite the four edges, push the openings together and flip it over and put it in the pan and so on. It will take about 60-70 minutes. When filled, blend with the yolk and olive oil and bake it at 200 degrees.

When it comes out of the oven, cover with 2 cups. teaspoon meat broth, cover them with another baking pan and after one hour turn them upside down.

Kormpanoudi

Ingredients:

- 1 stale bread
- 3 kg lamb
- 1 liver
- 1 cup. butter
- 3 onions
- 1 cup of mint
- 2-3 spinach roots
- 1 pinch of red pepper for the meat
- 1 pinch black pepper

1 pinch of mint
1 pinch of salt
1 pinch of sweet red pepper
2 liters of water
1 kg milk

EXECUTION

Slice the meat into pieces according to the portions we want, salt and pepper and place in a pan, pour the mint, butter and water and put in the oven.

Bake it at 180 degrees.

Cut bread into batches and put in the oven to bake a little. Wash the liver, scald it, cut it into pieces, sauté it and finally sprinkle with chopped spring onion, mint, spinach and pepper, stirring for a little longer.

Add the lukewarm milk and the juice left in the baking pan with the bits of bread.

Then take the roasted meat and place it over the lid upside down so that the roasted side is below. Cover with the bowl and put it back in the oven until lightly browned.

Many **traditional recipes** can be found even today in Samothrace. Parsley lamb, Capamas with quinces, Ifkadia souffle, Stuffed lamb, Roasted chicken, Chicken with pickles, Chicken with lamb, Kourbani with lamb, Lalagites with chicken, Lachanodolmades kapama, Mpourani, Pie with Onions, Beans with Pickled Cabbage, Tsigerosarmades, Boumbari, etc.

D3.2.1: D 3.2.1-Study of integrated methodology for cultural, natural sites and traditional gastronomy in Evros

Prassotsourvas

Ingredients:

- 2 leeks (chop them)
- 1 cup oil
- 1 cup rice
- 2 bunches of onions
- 1 / 2 liter of water a little mint

EXECUTION

Chop leeks and onion tops.

Save them in the oil and pour the water.

Once boiled, pour the rice.

At the end we pour the mint.

Melt flour with water, pour it into the saucepan, stir with the spoon to make the soup and add a little vinegar.

The sweet dishes we find in Samothraki are Haslamas, sweet milkpie, Halvas “liugu-liugu”, Saragli with sesam.

Haslamas

Ingredients

- 500g flour for all uses
- 175g coarse semolina
- 1 box sweet baking powder
- 150g sugar
- 1 cup olive oil

1 cognac shot
1 cup mixed walnuts and almonds in a thick paste
Shave 2 oranges
1 box sweet cinnamon
¼ box. sweet grated cloves
1 box sweet-bodied soda

For the syrup

600g of sugar
½ liter of water
½ lemon
5-6 cloves
1 cinnamon stick
2 boxes. soup of honey
1 cup orange juice

EXECUTION

Heat the oven to 180 ° C.

Mix all Ingredients in a bowl until the last two and dissolve in the orange juice and soda. Add the foam mixture to the pan. Stir the Ingredients in a wooden spoon until we have homogeneous dough that will stick a little in the hand.

Lubricate the pan and spread in the mixture, pressing with our palm to make it thick and not exceeding one inch thick in the pan.

Scrape the surface of the sweet into rhombus and if desired we place in the center of each of a piece of almond or walnut. Bake in preheated oven for 50 minutes until lightly browned.

D3.2.1: D 3.2.1-Study of integrated methodology for cultural, natural sites and traditional gastronomy in Evros

Meanwhile prepare the syrup by putting in a small saucepan the water with the sugar, the cinnamon cloves, the lemon juice and the peel which we cut on the surface. Stir in the sugar first to dissolve and then boil the syrup for 5 minutes. Turn off the heat and dissolve the honey in the syrup. Keep the syrup warm.

Refrigerate the sweet and after 10 minutes syrup it with syrup by pouring it with a spoon. Allow it to absorb and cool or become lukewarm at least before serving.

Dishes related to customs and celebrations:

- Calf head at Christmas
- Kihia of New Year's Eve (pie)
- Salty milk pie
- Dry Pie
- Kapamas at Easter
- Tsitsilato at Easter
- Katafiotiko (summer)
- Meatballs with onions in the oven
- Rice pie made by the bride on the third day of the Sunday of her wedding
- Kapamas with plums at weddings and celebrations,
- Onion stuffed with minced meat in engagements and weddings
- Quince stuffed with minced meat (wedding food),
- Rouftenio bread

Finally, it is worth mentioning the traditional sweet of the spoon of Samothraki which is the “**prousti**” or “**prousto**”. It is fruit that thrives on the island and is so named because it appears and matures before August. It is a tree fruit, something between a rapeseed and a plum.

Prousti’ or “Prousto” Sweet spoon

Ingredients:

2kg of Prousti (yellow plums)

1700 g sugar

2 sachets of vanilla sugar

juice of 2 lemons

4 glasses of water

For lime

2 tbsp. lime

2 liters of water

EXECUTION

Wash thoroughly and peel the ingredients.

Cut them out with a nail or cut them in the middle and cut them out by twisting each half piece in the opposite direction.

Fill a pan with water and pour the juice of a lemon.

Put the garlic in it until it boils so that it does not get a dark color.

In a large bowl, put the lime and fill with water, which should cover our fruit.

Leave them in the lime for 30 minutes and then gently remove with a spoonful and place in a strainer.

Wash them very well and plenty of water under the tap with running water and allow them to drain.

Put 4 cups of water in the saucepan with the sugar and allow the syrup to boil over medium heat for 5-6 minutes, measuring the time it starts to thicken.

Then, gently dip our fruits and let them simmer over medium heat for 15 minutes.

If necessary, carefully and gently remove the foam formed.

Just before we remove the sweet from the heat, add the 2 sachets of flavored sugar and lemon juice.

Allow another sweet to boil and remove the pot from the heat.

Leave it in the pan, preferably without closing the lid but with a sieve over it (such as the one we put on the pan to prevent it from burning) for 24 hours so that it "gets out" of its liquids.

The next day we boil it again until our syrup binds.

Usually 10 minutes is enough.

If, when we put a little syrup on a cold plate, the drop does not lose its shape then our syrup is very well knit, so the sweet will not sweeten or mold.

Put the warm sweet into sterile jars, close them and place them upside down on a towel until they cool.

Keep them in a cool and dark place.

Check if the center of the lid is pressed inward and the jars are not pressed tightly.

If the center of the lid is pressed inward then either keep the sweet in the refrigerator or sterilize the jar again to close it tightly.

7.4 Other local food products

Garlic of Nea Vissa

Nea Vissa is a village located on the fertile plain of the river Evros and in the north eastern part of the prefecture. Nea Vissa is the largest cultivated area of garlic in Greece. Garlic has been cultivated since 1923, which is the year the village was founded. The soil climatic conditions of the region contribute to the production of excellent quality garlic. Garlic has a very rich aromatic potential and is white in color with purple iridescence.

In 2009, was established in Nea Vissa the first Agricultural Garlic Cooperative in Greece with the aim of organizing the production of its members, standardizing, processing and marketing the product. The cooperative owns an excellent line of sorting, processing and packaging as well as cold storage for product storage, achieving a higher quality of garlic, which is certified by the standard Global G.A.P quality management systems Agro 2-1 and Agro 2-2.

Today the cooperative has 35 member- producers, producing about 1.200 tons of dried garlic per year, while the village produces about 4.000 tons in total.

Olive oil of Nea Makri

Olive oil of Nea Makri is considered one of the best in the world, as evidenced by the continuous analysis by various laboratories and international awards in all competitions. Its aromatic profile includes aromatic herbs, characteristic cappuccino scent, spicy notes, while it is sweet and fruity with apple peel aroma. This combination is unique and characteristic of the local olive variety of Makri, Alexandroupolis.

7.5 Women's cooperatives of Evros

In Evros there are several agricultural production cooperatives and women's associations.

The **Women's Agro-tourist Cooperative of Trigono** was founded in 1998 under the name "Gaia" where they produce kouskous, ifkadia, uomats, ritseli, liqueur, traditional handmade leaves and pies, forest fruit jams. Gaia Cooperative is one of the pioneers in experimenting with producing new types of the same product.

A representative sample is the different types of pasta with differentiation or variation of one or more ingredients in the already existing recipe, with the most typical product being the trachanas with the following variant:

- Fruity trachanas (with various fruits)
- Trachanas with green vegetables (broccoli spinach, leek, parsley, etc.)
- Trachanas with single-grain wheat flour
- Hilopites with spinach, carrot etc.τ
- Hilopites, trachanas, and Kouskous with wheat flour - an ancient variety - also known as Zea, gluten free - or products lactose free.

The **Women's Agro-Tourist Cooperative of Peplo**, founded in 1996 under the name "Akritisess". Its purpose is to employ its members in the canteen of the Customs Office of Kipoi and in the canteen the region of the Peplo. Its aim is to promote its handmade canned products such as: sweets, trachanas, Kouskous, jams & compotes. However, the main objective of the cooperative is the economic-social and cultural development of the female rural population as well as the social - economic development of the region.

The **Women's Cooperative of Loutra** named "Hana" which produces traditional food products. It operates as a restaurant-canteen near the thermal baths of Trajanoupolis.

The **Women's Cooperative of Feres**, founded in 1996 under the name "Ekavi". In the workshop of the Cooperative in Feres, the visitor can taste a wide variety of spoon sweets and Thracian pasta (hilopites, Kouskous, roasted red (vegetable), Trachanas white, etc.) All food products are made with love, caring for women with traditional recipes learned from their grandmothers, with pure, quality and of course delicious ingredients.

The **Women's Rural Cooperative of Lefkimi** produces traditional sweets and traditional local recipes.

The **Women's Cooperative of Samothraki** was founded in 2002 under the name "Axiokersa", is based in Kamariotissa. It produces dishes such as floramaria, trachanas, spoon sweets, aromatic herbs, liqueurs, olive oil and olives.

The **Women's Agro-Tourist Cooperative of Aisimi**, was founded in 2004 and consists of 9 members. It operates a traditional tavern located in Aisimi and offers traditional dishes such as: kilintiria, goat meat, kneaded bread, legumes, baking and spoon sweets, jams. Moreover, pasta, such as gioufkades and trachanas, are the special dishes of the Rural Cooperative.

Bibliography

Greek

Ανδρέα Β., (2013), Η στάση των εμπλεκόμενων φορέων για μια αποτελεσματική διαχείριση για την προστασία και ανάδειξη προστατευόμενων περιοχών του Ν. Έβρου, Ορεσιτιάδα: ΔΠΘ

Γιαννακίδου, Α. (2001), Νόστιμος Έβρος. Δημοσυνεταιριστική Εταιρεία Έβρος Α.Ε.

Δημοσυνεταιριστική Έβρος ΑΕ, (2016), Πρόταση Υποβολής Σχεδίου Τοπικού Προγράμματος CLLD / LEADER (Φάκελος Α), Σουφλί

Ε.Υ.Δ.Ε.Π.-Π.Α.Μ.Θ. (2015), Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Α.Μ.Θ.

Ηγουμενάκης Ν., Κραβαρίτης Κ. & Λύτρας Π. (1999), Εισαγωγή στον Τουρισμό, Αθήνα: INTERBOOKS

Λιόντου Ν., (2010), Πολιτιστικοί Σύλλογοι, λαογραφικές συλλογές και λαογραφικά μουσεία στο Νομό Έβρου, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ

Μανουσίδης, Θ. (2012). Συγκριτική μελέτη τριών συστημάτων εκτροφής προβάτων στο Βόρειο Έβρο. Μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης ΠΜΣ «Αειφορικά Συστήματα Παραγωγής και Περιβάλλον στη Γεωργία». Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ.Π.Θ., Ορεσιτιάδα

Τσολακίδης Ν., (2017), Οι δυνατότητες ανάπτυξης της Π.Ε. Έβρου ως προορισμού εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Πάτρα: ΕΑΠ

Bell S., Tyrnäinen L., Sievänen T., Pröbstl U. & Simpson M. (2007), Outdoor recreation and nature tourism: A European perspective. Living Reviews in Landscape Research 1 (2), 1 46.

Websites

D3.2.1: D 3.2.1-Study of integrated methodology for cultural, natural sites and traditional gastronomy in Evros

Information on Sightseeing in Evros

<http://alternatrips.gr/>

<http://art-hellas.blogspot.com/>

<http://www.e-evros.gr/>

<http://www.evros-delta.gr>

<http://www.inevros.gr>

<http://www.koukoulihotel.gr/>

<http://www.mikridoxipara-zoni.gr>

<http://www.peevrou.eu/index.php/menu-tourismos/menu-tourismos-4>

<http://www.samothraki-tourism.gr>

<https://dadia-np.gr>

<https://el.wikipedia.org>

<https://greece.terrabook.com/el/evros/chapter/aksiotheata-politismou/>

<https://kastropolites.com>

<https://museumfinder.gr/>

<https://novoscriptorium.com/>

<https://samothraki.gr>

<https://www.archaiologia.gr/>

<https://www.culture.gr>

<https://www.Didymoteicho.gr>

<https://www.emtgreece.com>

<https://www.in.gr/>

<https://www.visitthraki.gr/>

<https://www.wwf.gr>

<https://www.xronos.gr/>

Information on archaeological site visits and existing tourist accommodation facilities in Evros

www.statistics.gr

Annexes

Annex I. Most Important environmental and cultural resources in the Regional Unit of Evros

Annex II. Most Important Tourist Infrastructure and Alternative Tourism Activities in the Regional Unit of Evros

Annex III. Application form for cultural bodies

ANNEX I. Most Important environmental and cultural resources in the Regional Unit of Evros

A. TOURIST RESOURCES - NATURAL ENVIRONMENT

Accessible:

- Delta of Evros river
- Forest of Dadia
- Fossilised forest of Lefkimi - Filaktou
- Coastal region of Ardas (Kastanias)
- Vathres of Samothraki
- Artificial Pond of the Water channel of Nipsa
- Dam of Ardas
- Black Pine Forest of Aetochori
- Mountains of Aisimi - Metaxades
- Forest of Metaxades
- Traditional Sarakatsanian Settlement of (Leptokarya)

B. ARCHAEOLOGICAL SITES -HISTORICAL - ARCHAEOLOGICAL TOURISM

Accessible:

- The Sanctuary of the Great Gods of Samothraki
- Mesimvria Zone
- Megalithic tomb of Roussas
- Rock paintings of Roussa
- Tomb of Mikri Doxiparas - Zoni
- Byzantine Aqueduct of Feres

Not accessible:

- Trani Petra of Soufli – Ancient Roman city

- Derveni Kornofolias - ancient Thracian - Roman city
- Tomb of Lagina- a large Macedonian tomb
- Petrotopos of Kotronias - extensive megalithic dolmen
- Archaeological site 'Hana' of Traianoupolis
- Seitan Tepe Ironworks - large antique mining castle
- Ancient Plotinoupolis
- Cyclops Cave
- Tomb of Elafochori
- Ancient Doriskos
- Tiled roofs - tombs of Emperor Komodo's era landowners at Dikaia
- Tombs of Late Hellenistic in Pentalofo
- Kugioumutzi Hole - Legend Cave in Petrota

C. RELIGIOUS MONUMENTS: OLD CHRISTIAN - BYZANTINE AND POST BYZANTINE MONUMENTS - PRESIDENTIAL TOURISM

Accessible:

- Church of Panagia Kosmosotira - Feres
- Monastery of Dadia
- Monastery of Panagia Portaitissa - Kornofolia
- Monastery of the Assumption of Virgin Mary - Makris
- Monastery of Aetochori
- Post-Byzantine Church of Saint Georgios-Kyprinos
- Post-Byzantine Church of Saint Athanasios-Soufli
- Post-Byzantine Church of the Assumption of Virgin Mary - Kornofolia
- Post-Byzantine Church of Saint Anastasia-Makri
- Post-Byzantine Church of Saint Athanasios- Didymoteicho
- Post-Byzantine Church of Christ (Sotiras) - Didymoteicho
- Post-Byzantine Church of the Dormition of Virgin Mary
- Post-Byzantine Church of Saint Athanasios - Metaxades
- Post-Byzantine Church of Saint Athanasios - Alepochori
- Post-Byzantine Church of Saint Panteleimon - Paliouriou
- Saint Dimitrios-Kiriakis
- Saint Dimitrios-Mavroklissi (16th century church)

- Church of Taxiarches- Korimvos
- Panagia Krimniotissa - Samothraki
- Tekke of Roussa
- Armenian Church of Saint George - Didymoteicho
- Naidrio of Saint Catherine - Didymoteicho
- Chapels of Saint Marina, Saint Vlasis, Kirillos - Didymoteicho

Not Accessible:

- Mosque of Didymoteicho

D. LOCAL CULTURAL EVENTS - CULTURAL TOURISM FESTIVALS

- Youth Festival of Arda
- Youth Festival of Tychemo
- Ethnic Festival of Traianoupolis
- Panhellenic Festival of Traditional Countries of Antheia Alexandroupolis
- Book exhibition in Alexandroupolis
- Eleftheria Alexandroupolis
- Wine Festival of Alexandroupolis
- Film Festival of Alexandroupolis
- Theater Festival of Orestiada
- Tsipouro Soufli - Samothraki Festival
- Silk Festival
- New Year's Eve in Alexandroupolis
- Carnival of Bey
- Muslim Celebration "Xilia"
- Flower Exhibition of Orestiada

E. WOMEN'S COOPERATIVES

- Women's Agrotourist Cooperative of Peplo "AKRITISSES"
- Women's Cooperative "HANA"
- Women's Agrotourist Cooperative of Tichero "GAIA"
- Women's Cooperative of Samothraki "AKSIOKERSA"
- Women's Agrotourist Cooperative of Lyras "NEROMYLOS"
- Women's Agrotourist Cooperative of Asimis
- Women's Agrotourist Cooperative of Lefkimi
- Women's Cooperative of Feres "EKAVI"

F. MUSEUMS - FOLKLORE COLLECTIONS

- Historical-Folklore Museum of Orestiada
- Archaeological Museum of Samothraki (Paleapolis) (not temporarily operational)
- Historical - Folklore Museum of Alexandroupolis
- Ethnological Museum of Thrace - Mrs. Giannakidou (Alexandroupolis)
- Ecclesiastical Museum of Alexandroupolis (Metropolis)
- Natural History Museum of Alexandroupolis (Maistro)
- Folklore and Natural History Museum (Hile - private collection)
- Silk Museum of Soufli (Kourtidis Mansion)
- Silk Museum of Tsiakiri (Soufli)
- The "Gnafala" Museum of Bourouliti (Soufli)
- Folklore Collection of Nikos Gotsis (Feres)
- Folklore Museum of Samothraki (Chora)
- Municipal Museum of Soufli (Brika Mansion)

- Folklore Museum of Didymoteicho
- Military Museum of Didymoteicho

G. MOST IMPORTANT SIGHTS IN EVROS

- The Double Tower in Pythios
- Ancient Mesimvria
- Pomak Villages Paronikos and Roussa with its magnificent traditional architecture, prehistoric rock formations and unique Tekke in operation.
- The protected forest of Dadia
- The ancient cemetery of Doxipara
- The route from Soufli to Dysmas
- Didymoteicho with its Byzantine castles, caves and the Vayazid Mosque.

Annex II. Most Important Tourist Infrastructure and Alternative Tourism Activities in the Regional Unit of Evros

A. Tourist Infrastructure

- Motocross track in Kastania, Evros
- Ecotourism center of Tycherio
- Cycling and hiking routes and facilities in Dadia, the Delta of Evros river, the Soufli mountain, Makri, Tycherio and Samothraki.
- Canoe-kayak facilities in the lake of Tycherio, Lyra, the Bridge of Elia, Rizia and Kastanies.
- Therapeutic horse riding in the section of the Horse Riding Club of Tycherio
- Mountaineering in Samothraki with the mountaineering club of the island
- Bird Birdwatching and off-road adventure tours in the Delta of Evros river, Dadia and Kastanies.
- Sports facilities (e.g. training centers, sports venues, stadiums) in Alexandroupolis, Soufli, Feres, Didymoteicho and Orestiada.
- Water tourism infrastructure facilities, yacht berths, diving center and water sports, in Alexandroupolis and Samothraki.
- Healthcare and wellness facilities (e.g. spa, steam room, fitness center), in Alexandroupolis in 3 and 5-star hotels, in Traianoupolis and Samothraki thermal baths.
- Casino of Alexander Hotel in Alexandroupolis.
- Event venues, trade fairs and conference venues in Alexandroupolis and Orestiada. In recent years an international trade fair as well as a rural exhibition in Feres has been held in Alexandroupolis. There are also many scientific congresses held every year in Alexandroupolis, as well as the annual journalism congress in Samothraki.
- Visiting wineries and farms in Alexandroupolis, Soufli, Orestiada and Daphnes Samothraki. It should be noted that “Dionysus wine road” ends in Evros. There are many vineyards, wineries and farms in the aforementioned areas.
- Paths networks are located in national parks and in collaboration with the Environmental Education Center in Soufli many educational tours are organized.

B. ALTERNATIVE TOURISM ACTIVITIES

- Trekking
- Rafting
- Monorail
- Canoe-kayak
- Archery
- Horse riding
- Mountain biking
- Paragliding
- flying fox
- gorge zipline
- 4X4
- birdwatching

APPLICATION FORM FOR CULTURAL BODIES

A. INFORMATION

Name			
Distinctive title			
Contact person			
Address			
Municipality			
Contact information	<i>E-mail:</i>		
	<i>Phone:</i>		<i>Fax:</i> ____
Website			
Social Media (facebook, LinkedIn, Pinterest, Twitter, google+, Instagram, youtube)			

B. INFORMATION ABOUT THE ACTIVITY OF THE BODY

Please fill in the following information:

1. Months of operation:

2. Opening hours:

Day	Hours

3. Ticket prices (per visitor category if it is applicable):

- 4. Regular events implemented (brief description, target groups, place & time of implementation, cost of participation, etc.**

I consent to the use of personal data collected for the purposes of the eTourist project

Thank you very much for your time

2019

Interreg

Greece-Bulgaria

eTOURIST
www.maritza-evros.eu

EUROPEAN UNION

European Regional Development Fund

D 3.2.1-Μελέτη ολοκληρωμένης μεθοδολογίας για πολιτιστικούς, φυσικούς τόπους και την παραδοσιακή γαστρονομία στην περιοχή του Έβρου

Παραδοτέο: D3.2.1 (WP3)

Εταίρος: Δημοσυνεταιριστική Έβρος Α.Ε.

Ανάδοχος: ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.

Το παρόν έγγραφο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου «Πρώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην βουλγαρο-ελληνική διασυνοριακή περιοχή μέσω έξυπνων και ηλεκτρονικών εργαλείων» με ακρωνύμιο eTOURIST, που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Συνεργασίας «INTERREG V-A Ελλάδα - Βουλγαρία 2014-2020», Σύμβαση Επιχορήγησης B2.6γ.07 / 09.10.2017. Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από εθνικούς πόρους των χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Συνεργασίας «INTERREG V-A Ελλάδα - Βουλγαρία 2014-2020». Το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου είναι αποκλειστικά ευθύνη της Δημοσυνεταιριστικής Έβρος Α.Ε και σε καμία περίπτωση δεν εκφράζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των συμμετέχουσων χωρών, της Διαχειριστικής Αρχής και της Κοινής Γραμματείας.

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2. Συνοπτική παρουσίαση της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου	6
3. Μεθοδολογία	8
4. Υφιστάμενοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής του Έβρου	10
4.1 Περιβαλλοντικοί πόροι	10
4.2 Πολιτιστικοί πόροι	11
4.3 Δυνατότητες για ειδικές μορφές τουρισμού	32
5. Ανάλυση και αξιολόγηση της προσβασιμότητας και του ποσοστού επισκεψιμότητας στα σημεία ενδιαφέροντος	42
5.1 Προσβασιμότητα.....	42
5.2 Υποδομές διαμονής	44
5.3 Υποδομές Υγείας	45
5.4 Υποδομές τηλεπικοινωνιών	45
5.5 Επισκεψιμότητα της Π.Ε. Έβρου.....	46
5.5.1 Δάσος της Δαδιάς	46
5.5.2 Δέλτα του ποταμού Έβρου	54
5.5.3 Επισκεψιμότητα στην περιοχή βάσει αφίξεων και διανυκτερεύσεων	57
5.5.4 Επισκεψιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	61
6. Ανάλυση και αξιολόγηση της αναγνωρισιμότητας των σημείων ενδιαφέροντος - Παρουσίαση της ταυτότητας των σημείων ενδιαφέροντος και ανάδειξη της ιστορικής τους σημαντικότητας	68
7. Παραδοσιακή μαγειρική και ανάλυση και αξιολόγηση των παραδοσιακών γαστρονομικών πόρων της περιοχής του Έβρου	74
7.1 Φαγητά	75

7.2 Γλυκά	80
7.3 Τοπική κουζίνα της Σαμοθράκης	84
7.4 Άλλα τοπικά εδώδιμα είδη	93
7.5 Γυναικείοι συνεταιρισμοί της Π.Ε. Έβρου	94
Βιβλιογραφία	97
Παραρτήματα.....	100

Παράρτημα Ι. Βασικότεροι περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι της Π.Ε. Έβρου

Παράρτημα ΙΙ. Σημαντικότερες Ειδικές Τουριστικές Υποδομές & Δραστηριότητες Θεματικού Χαρακτήρα στην Π.Ε. Έβρου

Παράρτημα ΙΙΙ. Έντυπο συμπλήρωσης στοιχείων πολιτιστικών φορέων

Περιεχόμενα εικόνων

Εικόνα 1. Πολιτικός χάρτης της Π.Ε. Έβρου	6
Εικόνα 2. Παναγία Κοσμοσώτεια (εξωτερική άποψη)	12
Εικόνα 3. Παναγία Κοσμοσώτεια (εσωτερική άποψη)	13
Εικόνα 4. Κάστρο του Πυθίου.....	15
Εικόνα 5. Αρχαία Μεσήμβρια.....	17
Εικόνα 6. Αρχαία Μεσήμβρια – Το κτίριο με τους αμφορείς	18
Εικόνα 7. Τεκές στη Ρούσσα.....	20
Εικόνα 8. Μουριά 600 ετών στον Τεκέ στη Ρούσσα	20
Εικόνα 9. Μεγαλιθικός τάφος (Ντολμέν) στη Ρούσσα.....	21
Εικόνα 10. Βραχογραφίες στη Ρούσσα	22
Εικόνα 11. Δάσος της Δαδιάς	23
Εικόνα 12. Αεροφωτογραφία του Δέλτα του Έβρου	24
Εικόνα 13. Αρχαίο νεκροταφείο Δοξιπάρας – Ταφές αλόγων & αμαξών	25
Εικόνα 14. Αρχαίο νεκροταφείο Δοξιπάρας – Κτερίσματα	26

Εικόνα 15. Τέμενος Βαγιαζήτ.....	27
Εικόνα 16. Τέμενος Βαγιαζήτ.....	28
Εικόνα 17. Λαογραφικό Μουσείο Διδυμοτείχου	29
Εικόνα 18. Η Πύλη της Γέφυρας (Καλιόπορτα) στο Κάστρο Διδυμοτείχου	31
Εικόνα 19. Πλωτινόπολη	31
Εικόνα 20. Βαρκάδα στο Δέλτα του Έβρου	33
Εικόνα 21. Μαυρόγυπας στο Δάσος της Δαδιάς.....	34
Εικόνα 22. Κέντρο Ενημέρωσης Δάσους Δαδιάς.....	35
Εικόνα 23. Ιερά Μονή Κορνοφωλιάς.....	36
Εικόνα 24. Ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης.....	37
Εικόνα 25. Ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης.....	38
Εικόνα 26. Θέρμα Λουτρά Σαμοθράκης.....	38
Εικόνα 27. Οδικό δίκτυο της Π.Ε. Έβρου	42
Εικόνα 28. Ο γύπας Ασπροπάρης στο Δάσος της Δαδιάς	47
Εικόνα 29. Θαλασσαετός στο Δάσος της Δαδιάς	48
Εικόνα 30. Χάρτης μονοπατιών στο Δάσος της Δαδιάς	49
Εικόνα 31. Χάρτης ειδικών οδικών διαδρομών στο δάσος της Δαδιάς.....	52
Εικόνα 32. Απολιθωμένο Δάσος Λευκίμης.....	53
Εικόνα 33. Ηλιοβασίλεμα στο Δέλτα του Έβρου.....	54
Εικόνα 34. Θαλασσαετός στο Δέλτα του Έβρου.....	55
Εικόνα 35. Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης (εξωτερική άποψη).....	61
Εικόνα 36. Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης (άποψη από το εσωτερικό)	62
Εικόνα 37. Βυζαντινό Μουσείο Διδυμοτείχου (εξωτερική άποψη).....	62
Εικόνα 38. Βυζαντινό Μουσείο Διδυμοτείχου (άποψη από το εσωτερικό)	63
Εικόνα 39. Στρατιωτικό Μουσείο Διδυμοτείχου.....	64
Εικόνα 40. Στρατιωτικό Μουσείο Διδυμοτείχου.....	65
Εικόνα 41. Μουσείο Τέχνης Μεταξιού στο Σουφλί.....	66

Εικόνα 42. Πεζοπορική διαδρομή Φεγγάρι, στη Σαμοθράκη	70
Εικόνα 43. Καταρράκτης του Φονιά	71

Περιεχόμενα Πινάκων

Πίνακας 1. Δυναμικότητα καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ 2017	44
Πίνακας 2. Ξενοδοχειακό δυναμικό κατά κατηγορία, 2017	45
Πίνακας 3. Αφίξεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2017	58
Πίνακας 4. Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2017	58
Πίνακας 5. Εξέλιξη των αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2014-2017	59
Πίνακας 6. Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2014-2017	59
Πίνακας 7. Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) 2017....	60
Πίνακας 8. Εξέλιξη πληρότητας κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), 2014-2017	61
Πίνακας 9. Επισκεψιμότητα Αρχαιολογικών χώρων και Μουσείων στην Π.Ε. Έβρου	67

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα μελέτη με τίτλο: «Μελέτη ολοκληρωμένης μεθοδολογίας για πολιτιστικούς, φυσικούς τόπους και την παραδοσιακή γαστρονομία στην περιοχή του Έβρου» εκπονήθηκε από την εταιρία Γνώση Αναπτυξιακή Συμβουλευτική ΙΚΕ, στη βάση σχετικής σύμβασης ανάθεσης από την Αναθέτουσα Αρχή: Δημοσυνεταιριστικής Έβρος Α.Ε., στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου “Promotion and development of natural and cultural heritage of Bulgarian – Greek cross-border region through smart and digital tools” («Πρώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην βουλγαρο-ελληνική διασυνοριακή περιοχή μέσω έξυπνων και ηλεκτρονικών εργαλείων») με ακρωνύμιο “eTOURIST”.

Το έργο **eTOURIST** υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας «INTERREG V-A Ελλάδα - Βουλγαρία 2014-2020» στο πλαίσιο του Άξονα προτεραιότητας 2- A sustainable and climate adaptable Cross-Border Area, με θεματικό στόχο 6- Preserving and Protecting the environment and promoting resource efficiency, με επενδυτική προτεραιότητα 6c: Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage και εξειδικευμένο αντικείμενο 4.-To valorize CB area cultural and natural heritage for tourist purposes και συγχρηματοδοτείται κατά 85% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και κατά 15% από Εθνικούς Πόρους.

Στόχος του έργου eTOURIST είναι η προώθηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, της γαστρονομίας, συμπεριλαμβανομένης και της οινοποιίας στις περιοχές του Έβρου και του Χασκόβου για τουριστικούς σκοπούς.

Το αντικείμενο του έργου αφορά στην καταγραφή των πολιτιστικών και φυσικών σημείων κυρίως για τουριστικούς σκοπούς, της παραδοσιακής κουζίνας και κρασιών, συμπεριλαμβανομένης και παραδοσιακών συνταγών, καθώς και στη δημιουργία λογισμικού με όλες αυτές τις πληροφορίες αλλά και κείμενα, φωτογραφίες, τουριστικές διαδρομές κλπ.

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η ολοκληρωμένη καταγραφή και παρουσίαση των πολιτιστικών και φυσικών πόρων αλλά και της παραδοσιακής γαστρονομίας της περιοχής του Έβρου, ως στοιχείων της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς που μπορεί να αξιοποιηθούν για τουριστικούς σκοπούς.

2. Συνοπτική παρουσίαση της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου

Η Π.Ε. Έβρου βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Ελλάδας, στο φυσικό σύνορο της χώρας με τη Βουλγαρία στα βόρεια και την Τουρκία στα ανατολικά, αποτελεί δε το ένα από τα τρία τριεθνή σημεία που υπάρχουν στην Ελλάδα. Είναι το φυσικό σύνορο της Ελλάδας με τις γειτονικές της χώρες, Τουρκία και Βουλγαρία. Δυτικά συνορεύει με την Π.Ε. Ροδόπης, ενώ νότια βρέχεται από το Θρακικό πέλαγος. Αναμφίβολα η γεωγραφική τοποθεσία του Έβρου, είναι ένα από τα πλεονεκτήματα που μπορεί να συμβάλει στην τόνωση της οικονομίας, του εμπορίου, των υπηρεσιών αλλά και του τουρισμού. Ονομάστηκε Έβρος από τον ομώνυμο ποταμό, τον μεγαλύτερο των Βαλκανίων, που διασχίζει το βορειοανατολικό άκρο της Ελλάδας στα σύνορα.

Η Π.Ε. Έβρου αποτελεί μία από τις πέντε διοικητικές ενότητες που απαρτίζουν την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στα διοικητικά της όρια ανήκει και το νησί της Σαμοθράκης. Η Π.Ε. Έβρου περιλαμβάνει 5 δήμους: Δήμος Αλεξανδρούπολης, Δήμος Ορεστιάδας, Δήμος Διδυμοτείχου, Δήμος Σουφλίου και Δήμος Σαμοθράκης. Πρωτεύουσα είναι η Αλεξανδρούπολη με 72.750 κατοίκους, η οποία αποτελεί το σημαντικότερο διοικητικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής και ταυτόχρονα το λιμάνι της Θράκης.

Εικόνα 1. Πολιτικός χάρτης της Π.Ε. Έβρου

Η Π.Ε. Έβρου έχει συνολική έκταση 4.242 τ.χλμ., και πληθυσμό 147.947 κατοίκους με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 2011. Αποτελεί την πλέον απομακρυσμένη Π.Ε. από την Αθήνα, καθώς η πρωτεύουσα, η Αλεξανδρούπολη απέχει 840 χλμ. από αυτήν, 340 χλμ. από την Θεσσαλονίκη, 295 χλμ. από την Κωνσταντινούπολη και 60 χλμ. από την Κομοτηνή, που αποτελεί την έδρα της περιφέρειας ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.

Ο Έβρος είναι πεδινή περιοχή αφού μόνο το 10,3% είναι ορεινοί όγκοι, έναντι των εκτεταμένων πεδιάδων που καταλαμβάνουν το 62,4% της έκτασής του, μεγάλο μέρος των οποίων καλλιεργείται. Στην καλλιέργεια συμβάλλει η ύπαρξη του ποταμού Έβρου, των παραποτάμων του και πλήθος αρδευτικών καναλιών.

3. Μεθοδολογία

Για την εκπόνηση της παρούσας μελέτης, η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολούθησε η ομάδα μελέτης βασίστηκε σε:

- ❖ **Βιβλιογραφική επισκόπηση** των πηγών πληροφοριών και των σχετικών εγγράφων από πηγές, όπως μελέτες και αρθρογραφία για την τουριστική προβολή της Π.Ε. Έβρου και προγραμματικά κείμενα τουριστικής ανάπτυξης από φορείς και οργανισμούς (π.χ. ΟΤΑ της περιοχής, Δημοσυνεταιριστική, κλπ.) ενώ πληροφορίες αντλήθηκαν και από την Ελληνική Στατιστική Αρχή σχετικά με την επισκεψιμότητα των Αρχαιολογικών χώρων και την υφιστάμενη τουριστική υποδομή διαμονής.
- ❖ **Έρευνα πεδίου σε μουσεία και πολιτιστικούς φορείς της Π.Ε. Έβρου** προκειμένου να συλλέξει πληροφορίες που θα συμβάλλουν στην πληρέστερη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με τις πολιτιστικές υποδομές, τα αξιοθέατα και τα μνημεία τουριστικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.
- ❖ **Ανάλυση συγκεντρωμένης πληροφόρησης** και επεξεργασία αυτών.
- ❖ **Παράθεση των πληροφοριών ανά κατηγορίες**, βάσει των επιμέρους κεφαλαίων και της δομής του παραδοτέου.
- ❖ **Σχολιασμός των πληροφοριών.**

Ειδικότερα, η ομάδα έργου με κύριο άξονα τη βιβλιογραφική επισκόπηση, υλοποίησε μια σειρά ενεργειών προκειμένου αφενός να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες πληροφορίες και αφετέρου να τις αξιολογήσει ως προς χρησιμότητά τους σε σχέση με τους στόχους του παραδοτέου.

Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να αποτυπωθούν συστηματικά και πλήρως τα πολιτιστικά και φυσικά ορόσημα στην Π.Ε. Έβρου, η ομάδα έργου προέβη στις εξής ενέργειες:

- Ανάπτυξη συστηματικής βάσης δεδομένων που θα περιέχει όλους τους υφιστάμενους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους της περιοχής του Έβρου, ταξινομημένους ανα κατηγορίες, όπως αρχαιολογικοί χώροι, παραδοσιακοί οικισμοί, αρχιτεκτονικά αξιοθέατα, λαογραφικά αξιοθέατα, γαστρονομικές παραδόσεις, Προστατευμένες Περιοχές, κλπ
- Ανάλυση και αξιολόγηση της προσβασιμότητας και του ποσοστού επισκεψιμότητας στα σημεία ενδιαφέροντος

- Ανάλυση και αξιολόγηση της αναγνωρισιμότητας των σημείων ενδιαφέροντος
- Συλλογή πληροφοριών για τα σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την παρουσίαση της ταυτότητας τους και την ανάδειξη της ιστορικής τους σημαντικότητας
- Συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών σχετικά με την παραδοσιακή μαγειρική της περιοχής του Έβρου
- Ανάλυση και αξιολόγηση των παραδοσιακών γαστρονομικών πόρων της περιοχής του Έβρου με κριτήριο τη «σημασία στη διατήρηση της γαστρονομικής κληρονομιάς της περιοχής».

Όσον αφορά στην έρευνα πεδίου, η ομάδα έργου ανέπτυξε κατάλληλο ερωτηματολόγιο, το οποίο παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙΙ και το οποίο διακινήθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) σε όλα τα μουσεία και τους πολιτιστικούς φορείς της περιοχής. Ακολούθησε τηλεφωνική επικοινωνία, προκειμένου να κινητοποιηθούν οι υπεύθυνοι των αποδεκτών του ερωτηματολογίου να συμμετάσχουν στην έρευνα.

4. Υφιστάμενοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής του Έβρου

4.1 Περιβαλλοντικοί πόροι

Η Π.Ε. Έβρου διαθέτει πλούσιο **περιβαλλοντικό κεφάλαιο** με φυσικούς πόρους σπάνιας οικολογικής αξίας και ομορφιάς. Η ποικιλότητα χλωρίδας και πανίδας της περιοχής προσδίδουν σε αυτήν ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ως προς την τουριστική ανάπτυξη. Τόσο το παράκτιο μέτωπο όσο και η ενδοχώρα διαθέτουν απaráμιλλης ομορφιάς τοπία και αξιοθέατα. Ως εκ τούτου, υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις από πλευράς φυσικού πλούτου για την ανάπτυξη μορφών θεματικού τουρισμού. Υψηλής σπουδαιότητας οικοσυστήματα, δασικά συμπλέγματα και ορεινοί όγκοι, υδροβιότοποι, λίμνες και δέλτα ποταμών, με σπάνια ποικιλία ζώων και πουλιών συνθέτουν ένα μοναδικό σκηνικό κατάλληλο για οικολογικές περιηγήσεις. Το ζήτημα που τίθεται είναι η αξιοποίηση αυτού του κεφαλαίου ως συστατικού στοιχείου ενός αναπτυσσόμενου θεματικού τουριστικού προορισμού.

Σημαντικό μέρος των φυσικών πόρων της Π.Ε. Έβρου βρίσκονται σε καθεστώς προστασίας, είτε ως τόποι κοινοτικής σημασίας (ΤΚΣ), είτε ως ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000:

- Δάσος Δαδιάς (ΖΕΠ),
- Τρεις Βρύσες Φεγγάρι Σαμοθράκης (ΤΚΣ),
- Ανατολικές Ακτές (ΤΚΣ), Βραχονησίδα Ζουράφα και θαλάσσια ζώνη (ΤΚΣ),
- Βουνά Έβρου (ΤΚΣ),
- Δέλτα Έβρου (ΖΕΠ),
- Δέλτα Έβρου και δυτικός βραχίονας (ΤΚΣ),
- Παραποτάμιο Δάσος βόρειου Έβρου και Άρδα (ΖΕΠ),
- Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου (ΖΕΠ),
- Ορεινός Έβρος και κοιλάδα Δερείου (ΖΕΠ).

Ακόμη υπάρχουν υγράτοποι διεθνούς σημασίας, που προστατεύονται με τη συνθήκη Ramsar, όπως και αισθητικά δάση, καταφύγια άγριας ζωής και εθνικά πάρκα. Τα τελευταία χρόνια φορείς διαχείρισης έχουν αναλάβει σε τοπικό επίπεδο την προστασία αυτών των περιοχών (ΑΜΘ, 2015).

Η αξιοποίηση των παραπάνω φυσικών πόρων και η ανάδειξή τους προϋποθέτουν τεχνογνωσία και απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να μη διαταραχθεί η φυσική ισορροπία αυτών των επίγειων παραδείσων.

Επιπλέον λειτουργούν αρκετές υποδομές που ενισχύουν τον οικολογικό / περιβαλλοντικό τουρισμό, όπως κέντρα ενημέρωσης και πληροφόρησης, οικοτουριστικές μονάδες, παρατηρητήρια άγριων ζώων και πουλιών, ενώ υπάρχουν οι δυνατότητες για περιήγηση και οικοξενάγηση.

4.2 Πολιτιστικοί πόροι

Η **πολιτιστική κληρονομιά** είναι επίσης σημαντική στην ΑΜΘ, καθώς ένα πλήθος μνημείων αρχαιολογικής σημασίας, ρωμαϊκά, βυζαντινά και της νεότερης ιστορίας της περιοχής, συνθέτουν τον χάρτη πολιτισμού και ιστορίας της. Με δεδομένο ότι το πολιτισμικό κομμάτι είναι μέρος του brand name της χώρας που βασίζεται στο τρίπτυχο, «ήλιος, θάλασσα, πολιτισμός», γίνεται αντιληπτό ότι πρόκειται για μια σημαντική παράμετρο που από μόνη της αποτελεί κριτήριο για την επιλογή ενός τουριστικού προορισμού. Οι δυνατότητες ανάδειξης και αξιοποίησής του, με την ανάπτυξη μορφών τουρισμού, όπως ο πολιτιστικός, ο αρχαιολογικός, ο περιηγητικός κλπ, είναι σημαντικές και μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της ΑΜΘ.

Τέλος η Περιφέρεια διαθέτει πλήθος λαϊκών – πολιτιστικών δρώμενων που συμπληρώνουν την κουλτούρα και τα ήθη και έθιμα της περιοχής και αποτελούν πόλο έλξης επισκεπτών κάθε χρόνο, οι οποίοι επιθυμούν είτε να τα παρακολουθήσουν, ή ακόμη και να συμμετέχουν.

Ειδικά σε ό,τι αφορά την Π.Ε. Έβρου, αυτή διαθέτει ιδιαίτερες γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες και πλούσια πολιτιστική παράδοση. Έχει λοιπόν σημαντικά στοιχεία που μπορούν να τον χαρακτηρίσουν ως τουριστικό προορισμό με σημαντικότερο χαρακτηριστικό πλεονέκτημα, το φυσικό του περιβάλλον.

Στο **Παράρτημα I** παρουσιάζονται οι βασικότεροι περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι (αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, πολιτιστικές εκδηλώσεις, μουσεία, κλπ) της Π.Ε. Έβρου.

Συνοπτικά, τα **σημαντικότερα αξιοθέατα** της Π.Ε. Έβρου είναι τα εξής:

↪ Η εκκλησία της Παναγίας της Κοσμοσώτειρας

Η Θεοτόκος η Κοσμοσώτειρα είναι μοναστήρι που ιδρύθηκε από τον αυτοκράτορα Ισαάκιο Κομνηνό στην τοποθεσία Βήρα (πρόκειται για τις σημερινές Φέρες νομού του Έβρου), κοντά στο δέλτα του Έβρου. Πιθανότερη ημερομηνία ίδρυσης θεωρείται το 1152. Ο Ισαάκιος, τριτότοκος γιος του Αλέξιου του Α΄, εξαιρετικά φιλόδοξος, επιδίδονταν σε έναν διαρκή αγώνα για την εξουσία, με έντονο παρασκήνιο. Στα μέσα του 12ου αιώνα και όταν ήταν ήδη 59 ετών, ασθενής και μετανοημένος για την πρότερη ζωή του, παραιτείται από τις πολιτικές του φιλοδοξίες και αφιερώνεται στα θεία. Ιδρύει στη Βήρα, μονή αφιερωμένη στη Θεομήτορα Παναγία την Κοσμοσώτειρα. Με σκοπό να γίνει η τελευταία του κατοικία, πρόσφερε όλη την περιουσία του, κινητή και ακίνητη, στο μοναστήρι, καθιστώντας το έτσι ιδιαίτερα εύπορο και στηρίζοντας οικονομικά την αυτονομία του.

Από τις αγιογραφίες που σώζονται ως σήμερα, ξεχωρίζουν αυτές στο κέντρο του ναού. Πρόκειται για ανεπίγραφες αγιογραφίες τεσσάρων στρατιωτικών αγίων, που έχουν ταυτιστεί με πρόσωπα της οικογένειας των Κομνηνών, περιλαμβάνονται και του κτήτορα. Το αστραφτερό μάρμαρο του δαπέδου, των κιόνων, του τέμπλου καθώς και η επένδυση χρυσού φωτίζουν το εσωτερικό του ναού μαζί με το πλήθος των παραθύρων.

Το μοναστήρι, που θεωρείται ένα από τα καλύτερα δείγματα της Κωνσταντινουπολίτικης τέχνης στον ελλαδικό χώρο, λειτούργησε μέχρι τα μέσα του 14ου αιώνα. Γύρω στα 1355 μ.Χ. οι χωρικοί που είχαν καταφύγει στον οχυρωμένο του περίβολο εγκαταστάθηκαν μόνιμως, αναγκάζοντας τους μοναχούς να το εγκαταλείψουν. Αργότερα κατελήφθη από τους Οθωμανούς, οι οποίοι μετέβαλαν το καθολικό του σε τζαμί, το οποίο έγινε ο πυρήνας του οικισμού των Φερών. Το 1940 άρχισαν εργασίες συντήρησης και έκτοτε λειτουργεί ως χριστιανικός ναός. Στα τελευταία χρόνια είναι η επίσημη έδρα του Παγκοσμίου Σωματείου Θρακών.

Εικόνα 2. Παναγία Κοσμοσώτειρα (εξωτερική άποψη)

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Εικόνα 3. Παναγία Κοσμοσώτεια (εσωτερική άποψη)

Πηγή: <https://www.visitthraki.gr>

↪ Ο διπλός Πύργος στο Πύθιο

Οχυρωματικός περίβολος του 14ου αιώνα, ο οποίος βρίσκεται σε χαμηλό πρόβουνο της ανατολικής Ροδόπης και μπροστά στην κοιλάδα του ποταμού Έβρου. Λαμπρό παράδειγμα στρατιωτικής αρχιτεκτονικής των τελευταίων βυζαντινών χρόνων. Διακρίνονται ένα εσωτερικό και ένα εξωτερικό τμήμα. Σώζονται σχεδόν ολόκληροι οι δυο κεντρικοί πύργοι. Το κάστρο κτίστηκε στις αρχές του 14ου αιώνα και χρησίμευε ως καταφύγιο και προσωπικό "ταμείον" του αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ιωάννη ΣΤ' Καντακουζηνού. Τέτοιας μορφής πύργοι θεωρούνται επίδραση της Δύσης στη βυζαντινή στρατιωτική αρχιτεκτονική.

Το όλο συγκρότημα αποτελούνταν από δύο περιβόλους, έναν εξωτερικό και έναν εσωτερικό. Ο εξωτερικός, από τον οποίο σήμερα σώζονται ελάχιστα τμήματα ανάμεσα στα σπίτια του οικισμού, απλωνόταν σε όλη την έκταση του λόφου. Ο εσωτερικός καταλαμβάνει το άκρο του λόφου και τμήμα του έχει καταστραφεί από την λάξευση του λόφου για τη διέλευση της σιδηροδρομικής γραμμής που διέρχεται ακριβώς στη βάση του. Οι δυο περιβόλοι ενισχύονταν με πύργους στις τρεις γωνίες, ενώ στα σημεία ένωσης των

δύο περιβόλων υψώνονται οι δύο σωζόμενοι πύργοι με την είσοδο προς τον εσωτερικό περίβολο ανάμεσά τους.

Εικόνα 4. Κάστρο του Πυθίου

Πηγή: <https://www.in.gr/>

Ο μεγάλος κεντρικός πύργος είναι σχεδόν τετράγωνος στην κάτοψη με μήκος πλευράς 15 μ. Είναι τριώροφος και χρησίμευε ως κατοικία. Ο δεύτερος πύργος εδράζεται σε χαμηλότερο επίπεδο, αλλά σώζεται σε μεγαλύτερο ύψος. Είναι και αυτός σχεδόν τετράγωνος, αλλά μικρότερος με διαστάσεις 7,40 X 7,30 μ. και σώζεται σε ύψος 20 μ. Αποτελείται από τέσσερις ορόφους που στεγάζονται με σφαιρικούς θόλους. Ο κάθε όροφος είναι ανεξάρτητος. Ο δεύτερος όροφος είναι προσιτός από τον περιδρόμο του τείχους. Η πρόσβαση στον τρίτο όροφο είναι δυνατή μέσω εσωτερικού διαδρόμου πάνω από την ενδιάμεση τοξωτή πύλη, ενώ στον τέταρτο όροφο από τον μεγάλο πύργο μέσω του περιδρόμου.

✦ Η αρχαία Μεσημβρία

Η παραλία της Μεσημβρίας βρίσκεται μπροστά από τον ομώνυμο παραθαλάσσιο οικισμό, στο νοτιοδυτικό άκρο της Π.Ε. Έβρου. Πρόκειται για ένα από τα καλοκαιρινά θέρετρα της περιοχής, που είναι περισσότερο γνωστό για τον αρχαιολογικό χώρο, που βρίσκεται πάνω στην παραλιακή ζώνη.

Η πόλη φαίνεται να ιδρύθηκε τον 6ο αι. π.Χ. ενώ έφτασε στο απόγειο της ακμής της στην περίοδο από τους κλασικούς χρόνους μέχρι και τα μέσα του 4ου αι. π.Χ. Η Μεσημβρία-Ζώνη, όπως και οι υπόλοιπες αποικίες της Σαμοθράκης, αρχικά εξυπηρετούσε τις ανάγκες της μητρόπολης σε αγροτικά προϊόντα και την εμπορική επικοινωνία με τα θρακικά φύλα της ενδοχώρας. Όμως ο αρχικός αγροτικός χαρακτήρας της πέρασε σχετικά νωρίς - ήδη από τον 6ο αι. π.Χ. - σε δεύτερη μοίρα, καθώς οι εμπορικές συναλλαγές και η θαλάσσια διακίνηση αγαθών αποδείχτηκαν ιδιαίτερα ασφαλείς και επικερδείς. Όμως, η διείσδυση της αθηναϊκής δύναμης στην περιοχή, η επιβολή στις αποικίες της Σαμοθράκης ενός μάλλον δυσβάστακτου φόρου, καθώς και πιθανόν και γεγονότα για τα οποία λείπουν εντελώς γραπτές ιστορικές μαρτυρίες, οδήγησαν βαθμιαία - από τα μέσα του 4ου αι. π.Χ. - σε παρακμή και σταδιακή εγκατάλειψη.

Το σκηνικό αλλάζει ριζικά στα χρόνια της μακεδονικής κυριαρχίας (356 π.Χ.) και παγιώνεται με τη ρωμαϊκή κατάκτηση (46 μ.Χ.) καθώς προτιμώνται πλέον οι χερσαίοι δρόμοι που συνδέουν τις μακεδονικές πρώτα, ρωμαϊκές έπειτα αποικίες της ενδοχώρας και έτσι το ενάλιο εμπόριο ατονεί. Ιδρύονται χερσαίες πόλεις με πολιτικο-στρατιωτικό χαρακτήρα που λόγω της γεωγραφικής τους θέσης αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στη διακίνηση των αγαθών. Η Εγνατία οδός ασφαλώς επιτάχυνε τη φθίνουσα πορεία των παραλιακών αποικιών. Δεν υπάρχουν στοιχεία που να μαρτυρούν βίαιη καταστροφή της Μεσημβρίας - Ζώνης. Το πιθανότερο είναι ότι στα χρόνια της παρακμής η πόλη σταδιακά εγκαταλείπεται. Με συρρικνωμένη πια μορφή υφίσταται μέχρι το 200 π.Χ. περίπου, χωρίς να διαθέτει πλέον δική της νομισματοκοπία. Για την περίοδο από το 100 π.Χ. έως και τον 5ο αι. μ.Χ. (πρώτοι βυζαντινοί χρόνοι) έχουμε ελάχιστα μόνο ίχνη που δηλώνουν περιστασιακή κατοίκηση, αγροτικού μάλλον χαρακτήρα.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Μεσημβρίας-Ζώνης περιλαμβάνει την πόλη και το νεκροταφείο της. Η πόλη περιβάλλεται από τείχος, ενισχυμένο κατά διαστήματα με πύργους και περικλείει στα βόρεια την ακρόπολη του οικισμού. Το νότιο τμήμα έχει διαβρωθεί από τη θάλασσα. Μέσα στα όρια του τείχους αποκαλύφθηκε μεγάλο μέρος του πολεοδομικού ιστού. Διακρίνονται δρόμοι, σύνολα κατοικιών και υπάρχουν ενδείξεις και για την ύπαρξη εμπορικού κέντρου. Έχουν επίσης βρεθεί δύο δημόσια κτήρια, ένα ιερό

αφιερωμένο στη Δήμητρα και ένας ναός του Απόλλωνα. Στο νοτιοδυτικό τμήμα της πόλης υπάρχει περιτειχισμένη συνοικία που πιθανόν σχετίζεται με την περίοδο παρακμής της.

Το ανατολικό σκέλος του τείχους διχοτομείται και χωρίζει την πόλη σε δύο τμήματα. Από αυτά, το δυτικό είναι το μεγαλύτερο και αποτελεί το χώρο της κύριας πόλης. Τα κτίσματα της πόλης που σώζονται σχετίζονται με κατοικίες, υπάρχουν όμως ενδείξεις και για ύπαρξη εργαστηρίων. Οι κατοικίες ακολουθούν το συνηθισμένο τύπο των σπιτιών του 5ου και 4ου αι. π.Χ. και μερικές διέθεταν πάνω όροφο. Ασυνήθιστο εύρημα αποτελεί ο μεγάλος αριθμός αμφορέων (188) του 6ου και 5ου αι. π.Χ. που βρέθηκαν σε επαφή ο ένας με τον άλλο και με το στόμιο στο έδαφος, στα θεμέλια κτηριακού συγκροτήματος. Αποτελούσαν μάλλον σύστημα προστασίας του χωμάτινου δαπέδου από την υγρασία.

Εικόνα 5. Αρχαία Μεσήμβρια

Πηγή: <https://greece.terrabook.com>

Εικόνα 6. Αρχαία Μεσήμβρια – Το κτίριο με τους αμφορείς

Πηγή: <https://greece.terrabook.com>

Τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα του αρχαιολογικού χώρου είναι:

- Ιερό Δήμητρας. Μικρή κατασκευή από λευκό καλά επεξεργασμένο μάρμαρο και διαστάσεις 1.50 X 7.50μ. Στο εσωτερικό της βρέθηκαν αργυρά, χρυσά, επάργυρα και επίχρυσα πλακίδια με ανάγλυφες παραστάσεις σχετικές με τη λατρεία της Δήμητρας. 4ος αιώνας π.Χ.
- Ιερό Απόλλωνος. Ορθογώνιο κτίσμα με διαστάσεις 9 X 15μ. Ανήκει σε οικοδομικό συγκρότημα διαστάσεων 35 X 45μ. με κεντρική πλακοστρωμένη αυλή που περικλείεται από στοά. Στο εσωτερικό βρέθηκαν, μεταξύ άλλων, πολλά θραύσματα κεραμικής 6ου και 5ου αιώνα π.Χ. με εγχάρακτες επιγραφές.
- Κτιριακό συγκρότημα. Μέσα σε τρεις από τους χώρους βρέθηκε μεγάλος αριθμός αμφορέων. Στο μεσαίο, οι αμφορείς με το στόμιο στο έδαφος θεωρήθηκε ότι εξυπηρετούσαν την αποστράγγιση του εδάφους. 6ος-5ος αιώνας π.Χ.
- Η μοναδική πύλη στα δυτικά του τείχους της πόλης.

- Τμήμα του δυτικού τείχους.
- Τμήμα του δυτικού τείχους με υπολείμματα δύο πύργων.

Το 1966 άρχισε η πρώτη συστηματική ανασκαφή με χρηματοδότηση της Αρχαιολογικής Εταιρείας.

Μπροστά από τα ερείπια της αρχαίας Μεσημβρίας δεν επιτρέπεται η κολύμβηση, καθώς οι αρχαιολογικές έρευνες δεν έχουν ολοκληρωθεί και πιστεύεται πως μεγάλο τμήμα της αρχαίας πόλης βρίσκεται στο σημείο βυθισμένο.

☞ Τα πομακοχώρια Γονικό και Ρούσσα

Τα χωριά των Πομάκων είναι γνωστά για την υπέροχη παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τις προϊστορικές βραχογραφίες και τον μοναδικό εν λειτουργία τεκέ.

Το χωριό Ρούσσα (παλιά Ρουσαλάρ) είναι σε υψόμετρο 370 μέτρων, ανήκει στον δήμο Σουφλίου και είναι κοντά στα ελληνο-βουλγαρικά σύνορα. Η περιοχή της Ρούσσας κατοικούνταν ανελλιπώς από τους προϊστορικούς χρόνους, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή υπάρχουν σημάδια κατοίκησης από την εποχή του Σιδήρου.

Ο Τεκές της Ρούσσας, βρίσκεται 3 χιλιόμετρα έξω από το ομώνυμο χωριό και είναι ένας οθωμανικός Αλεβήτικος τεκές, δηλαδή σημείο συνάθροισης δερβίσηδων, το οποίο έχει ανακαινιστεί και ημιλειτουργεί μέχρι και σήμερα. Θεωρείται από τους παλαιότερους διατηρημένους τεκέδες στο χώρο των Βαλκανίων και ένα από τα δύο σημαντικότερα κέντρα του Μπεκτασισμού. Ο Τεκές της Ρούσσας είναι γνωστός και με τα ονόματα Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, Τεκές του Κιζιλ Ντελή ή Μονή Μπεκτασήδων Κιζήλ Ντελή στη Ρούσσα.

Ιδρύθηκε από τον δερβίση Σεγίτ Αλή Σουλτάν το 1400, όπως λέει η οθωμανική πινακίδα σε ένα από τα κτίσματα της Μονής.

Στο κέντρο των κτηρίων του Τεκέ της Ρούσσας στέκει μια μουριά ηλικίας 600 ετών, οι καρποί της οποίας, σύμφωνα με την παράδοση, προστατεύουν όσους τους φάνε από τις ασθένειες. Το ίδιο δέντρο βρίσκεται και στον Τεκέ των Μπεκτασήδων στο χωριό Χατζί Μπεκτάς (Hacı Bektaş) της Μικράς Ασίας. Γύρω από την αιωνόβια μουριά βρίσκεται η κουζίνα, το κονάκι (κελιά), το ταφικό μνημείο του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, ο χώρος προσευχής, αλλά και σύγχρονες εγκαταστάσεις για τους επισκέπτες. Στο νεκροταφείο του Τεκέ της Ρούσσας υπάρχουν οι τάφοι των σοφών του τεκέ (Σεΐχηδες) και δερβίσηδων.

Μια ξεχωριστή συνάντηση λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο στον Τεκέ της Ρούσσας: Στις 6 Μαΐου, την ημέρα που η Μονή γιορτάζει τον Άγιο Γεώργιο, που είναι κοινός Άγιος Ορθοδόξων και Αλεβητών, παρίσταται και ο Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου, μαζί με πλήθος πιστών και των δύο θρησκειών.

Εικόνα 7. Τεκές στη Ρούσσα

Πηγή: <https://www.xronos.gr>

Εικόνα 8. Μουριά 600 ετών στον Τεκέ στη Ρούσσα

Πηγή: <https://www.e-evros.gr/>

Ενδιαφέρον προκαλούν επίσης οι μεγαλιθικοί τάφοι τύπου ντολμέν που βρίσκονται στις κορυφές των χαμηλών υψωμάτων γύρω από το χωριό Ρούσσα και χρονολογούνται στην Πρώιμη εποχή του Σιδήρου (9ος- 8ος αιώνα π.Χ.). Οι παλιότεροι, του 9ου αιώνα π.Χ., είναι μεγαλύτεροι και μπορούν να χαρακτηριστούν ως μεγαλιθικοί τάφοι-dolmens, παρόλο που είναι μνημειώδεις, όπως της γειτονικής Βουλγαρίας.

Οι τάφοι είναι κατασκευασμένοι από πέντε πλάκες σχιστόλιθου με το χαρακτηριστικό πλευρικό άνοιγμα των dolmens στον θάλαμο ή στον προθάλαμο. Στο εσωτερικό των τάφων τοποθετούσαν μεγάλα αγγεία με την τέφρα του νεκρού ή απευθείας τα υπολείμματα καύσης μαζί με τα κτερίσματα.

Εικόνα 9. Μεγαλιθικός τάφος (Ντολμέν) στη Ρούσσα

Πηγή: <https://novoscriptorium.com/>

Στους πρόποδες του υψώματος Χίλια, δυτικά της Ρούσσας είναι οι βραχογραφίες οι οποίες είναι σκαλισμένες στα βράχια κάτω από το ύψωμα Σιβρή. Βρίσκονται 700 μέτρα μετά από την τοποθεσία Μπαλαμπάν τσεγίρ και χρονολογούνται από το 900 – 1100 π.Χ.

Στις βραχογραφίες εικονίζονται εγχάρακτες μορφές γυναικών και ανδρών σε διάφορες στάσεις αλλά και σε σκηνές χορού, ερπετά, πουλιά που πιθανόν να ταυτίζονται με χελιδόνια και αστρικά σώματα που συμβολίζουν τον ήλιο και τη σελήνη. Οι παραστάσεις συνδέονται με θρησκευτικές δοξασίες της εποχής και έχουν αποτροπαϊκό και μαγικό και χαρακτήρα, παρόμοιες παραστάσεις συνέχισαν να σκαλίζουν οι άνθρωποι έξω από τις κρήνες ή τις οικίες τους έως και τον περασμένο αιώνα.

Εικόνα 10. Βραχογραφίες στη Ρούσσα

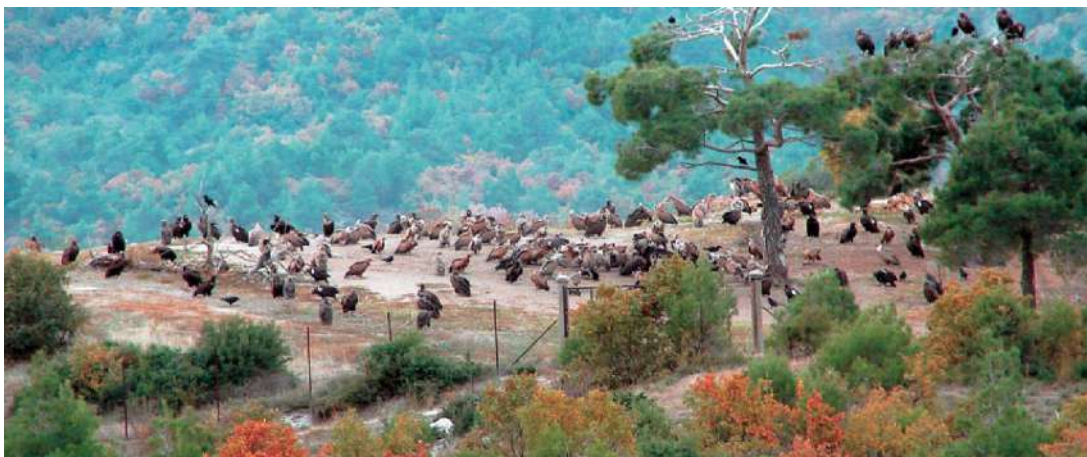

Πηγή: <https://kastropolites.com/>

↪ Το προστατευόμενο δάσος της Δαδιάς

Το Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου είναι μια από τις σημαντικότερες προστατευόμενες περιοχές σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Το μωσαϊκό τοπίων που διαμορφώνεται από δάση πεύκης και δρυός, τα οποία διακόπτονται από ξέφωτα, βοσκοτόπια και καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελεί το ιδανικό περιβάλλον για τα αρπακτικά πουλιά. Στο Εθνικό Πάρκο συναντώνται τρία από τα τέσσερα είδη γύπα της Ευρώπης (Μαυρόγυπας, Όρνιο και Ασπροπάρης), ενώ φιλοξενεί τη μοναδική αποικία Μαυρόγυπα στα Βαλκάνια. *Περισσότερες πληροφορίες παρατίθενται στην ενότητα 5.5.1.*

Εικόνα 11. Δάσος της Δαδιάς

Πηγή: <http://alternatrips.gr/>

↪ Το δέλτα του Έβρου

Αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους υγροβιότοπους της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης. Με συνολική έκταση 95.000 στρεμμάτων (80.000 χερσαία και 15.000 στρ. υδάτινη επιφάνεια) έχει ενταχθεί στον κατάλογο των προστατευόμενων περιοχών της Διεθνούς Σύμβασης Ραμσάρ (1971) λόγω των σημαντικών ειδών που φιλοξενεί. Επίσης, μέρος του Δέλτα χαρακτηρίζεται ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας και προτείνεται ως Τόπος Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στο Δίκτυο Natura 2000. *Περισσότερες πληροφορίες παρατίθενται στην ενότητα 5.5.2.*

Εικόνα 12. Αεροφωτογραφία του Δέλτα του Έβρου

Πηγή: <https://www.evros-delta.gr/>

☞ Το αρχαίο νεκροταφείο της Δοξιτάρας

Ο Τύμβος Μικρής Δοξιτάρας-Ζώνης είναι ένα Ρωμαϊκό ταφικό μνημείο το οποίο χρονολογείται από το 2ο αιώνα μ.Χ. και βρίσκεται κοντά στα χωριά Μικρή Δοξιτάρα, Ζώνη και Χελιδόνα στην Π.Ε. Έβρου. Τέσσερα μέλη πλούσιας οικογένειας της περιοχής πέθαναν διαδοχικά, αποτεφρώθηκαν και ενταφιάστηκαν εδώ, όπου κατασκευάστηκε ο μεγάλος ταφικός τύμβος Δοξιτάρας εις μνήμην τους.

Με διάμετρο 60μ. και ύψος 7,5μ. ήταν ένας από τους μεγαλύτερους τύμβους της περιοχής. Για τη δημιουργία του επιλέχθηκε ένα φυσικό ύψωμα, ώστε ο τύμβος να είναι ορατός από μακριά. Από τη θέση του υπάρχει απεριόριστη θέα προς τα απέναντι βουνά της βουλγαρικής Ροδόπης και προς την περιοχή του Κυπρίνου και του Άρδα. Κατασκευάστηκε

σταδιακά, στις αρχές του 2ου αι μ.Χ. για να καλύψει τις ταφές-καύσεις τεσσάρων μελών μιας οικογένειας που πέθαναν και τάφηκαν διαδοχικά. Με την ανασκαφή εντοπίστηκαν τέσσερις μεγάλοι λάκκοι που περιείχαν τα υπολείμματα των καύσεων τριών ανδρών και μιας γυναίκας μαζί με πολυάριθμα αντικείμενα που τους συνόδευαν στον άλλο κόσμο, όπως πήλινα, γυάλινα και χάλκινα αγγεία, χάλκινοι λυχνοστάτες και λυχνάρια, χάλκινα φανάρια, όπλα, κοσμήματα, ξύλινα κιβωτίδια κ.ά.

Δίπλα στους λάκκους που περιείχαν τα υπολείμματα των καύσεων και τα κτερίσματα των νεκρών, είχαν ενταφιαστεί οι πέντε άμαξες που τους μετέφεραν στην περιοχή του τύμβου μαζί με τα υποζύγιά τους και πέντε ακόμη άλογα. Σε όλες τις άμαξες διατηρούνται τα μεταλλικά λειτουργικά και διακοσμητικά στοιχεία, ενώ σε δύο από αυτές διατηρούνται και αποτυπώματα των ξύλινων τμημάτων τους.

Εικόνα 13. Αρχαίο νεκροταφείο Δοξιπάρας – Ταφές αλόγων & άμαξών

Πηγή: <https://www.emtgreece.com/>

Σε διάφορα σημεία του τύμβου εντοπίστηκαν περιοχές με σπασμένα αγγεία, στάχτες και οστά ζώων, υπολείμματα των τελετών που γίνονταν κατά τη διάρκεια κατασκευής του τύμβου προς τιμήν των νεκρών. Επάνω σε δύο πλίθινες παραλληλεπίπεδες κατασκευές βρέθηκε μεγάλος αριθμός σπασμένων μικρών πήλινων αγγείων που περιείχαν προσφορές προς τους νεκρούς, ενώ εντοπίστηκαν και δύο λάκκοι-εστίες γεμάτοι στάχτες.

Εικόνα 14. Αρχαίο νεκροταφείο Δοξιπάρας – Κτερίσματα

Πηγή: <https://www.e-evros.gr/>

↳ Το Διδυμότειχο με τα Βυζαντινά Κάστρα του, τις σπηλιές και το Τέμενος του Βαγιαζήτ.

Απέχει από την Αλεξανδρούπολη 95 χιλιόμετρα. Χτίστηκε από τους Βυζαντινούς πάνω στα ερείπια της Πλωτινούπολης. Κατά μία εκδοχή - το όνομά της οφείλεται στο «Δίδυμο τείχος» το οποίο βρίσκεται στην βόρεια πλευρά του κάστρου, επειδή το κάστρο είναι διπλό. Κατά μία άλλη εκδοχή πήρε το όνομά της, επειδή από τον 6ο μ.Χ. αιώνα υπήρχαν δυο πόλεις δίπλα δίπλα, η Πλωτινούπολη στο λόφο της Αγίας Πέτρας και το Διδυμότειχο στον λόφο του Καλέ που τα τειχισμένα κάστρα τους ένωναν στο κέντρο της μεταξύ τους απόστασης, σχηματίζοντας ένα «8», όπου ανάμεσα από τα κάστρα περνούσε η οδός Τραϊανούπολης – Ανδριανούπολης. Έτσι η περιοχή λόγω των κάστρων ονομάστηκε δίδυμα-τείχη, Διδυμότειχο.

Βυζαντινές εκκλησίες, μουσουλμανικά τεμένη, υπολείμματα κάστρων, τειχών και οχυρώσεων, συνυπάρχουν σε ένα περίεργο όσο και ελκυστικό οικιστικό κράμα. Στην κεντρική πλατεία, όπου δεσπόζει το επιβλητικό μουσουλμανικό τέμενος Μεχμέτ ή τέμενος Βαγιαζήτ - το μεγαλύτερο του είδους στην Ευρώπη - το οποίο έκτισε το

1326 ο Μουράτ Α' και ολοκλήρωσε το 1420 ο Μωάμεθ Α'. Έχει χαρακτηριστεί από τη γενική γραμματέα πολιτισμού της Ελλάδας ως το σημαντικότερο ισλαμικό μνημείο της Ευρώπης. Οι τοίχοι του κτιρίου έχουν πάχος περίπου 2,50 μ. και η κύρια είσοδος είναι στην νότια πλευρά. Στην νοτιοανατολική πλευρά βρίσκεται ο επιβλητικός μιναρές ο οποίος αρχικά είχε έναν εξώστη. Το 1913 οι Τούρκοι πρόσθεσαν δεύτερο εξώστη, ψηλότερα από τον πρώτο ξανακτίζοντας το πάνω μέρος του μιναρέ, το οποίο είχε καταρρεύσει.

Το μνημείο βρίσκεται υπό κατάρρευση αλλά από το 1969 έχουν ξεκινήσει ορισμένα σωστικά μέτρα. Κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου αφαιρέθηκαν μολύβδινα φύλλα από τη στέγη και το 1969 στη θέση τους μπήκαν λαμαρίνες. Το 1970 μετά από έντονα καιρικά φαινόμενα κατέρρευσε μέρος του επιβλητικού κυλινδρικού μιναρέ. Το Υπουργείο Πολιτισμού, την περίοδο 1998-1999 κάλυψε την οροφή με πλαστική μεμβράνη ώστε να προστατευτεί το μνημείο από τις βροχές. Το 2008 κατέρρευσε μέρος του μιναρέ και έσκισε την προστατευτική πλαστική μεμβράνη της οροφής.

Στις 22 Μαρτίου 2017, μεγάλο μέρος της οροφής αλλά και του κτιρίου του τεμένους καταστράφηκε από πυρκαγιά. Για την αποκατάστασή του, υλοποιείται έργο ύψους 3.428.876 ευρώ, το οποίο εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΜΘ 2014-2020. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου, ως επιβλέπουσα αρχή, συνέταξε το Σχέδιο – Πλαίσιο αποκατάστασης του μνημείου, ενώ θα προχωρήσει στον σχεδιασμό και τη λειτουργία ιστοσελίδας με πληροφοριακό υλικό, στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης του υλοποιούμενου έργου. Παράλληλα, εκπονείται ερευνητικό πρόγραμμα του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου για τη διατύπωση πρότασης ανακατασκευής της δρύινης στέγης και αποκατάστασης της τοιχοποιίας του τεμένους.

Εικόνα 15. Τέμενος Βαγιαζήτ

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Εικόνα 16. Τέμενος Βαγιαζήτ

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Αξίζει επίσης να επισκεφτεί κανείς το Λαογραφικό Μουσείο Διδυμότειχου, το οποίο στεγάζεται στο νεοκλασικό κτίριο Χατζηρβασάνη (1900). Οι συλλογές του Μουσείου

άρχισαν να συγκροτούνται από το 1966. Σήμερα το σύνολο των αντικειμένων είναι περίπου 2500. Στο Μουσείο μπορεί κανείς να δει παραδοσιακές ενδυμασίες της περιοχής, άλλα είδη ένδυσης, κεντητά και υφαντά στρωσίδια του σπιτιού καθώς και παραδοσιακά κοσμήματα, εκκλησιαστικά είδη, εικόνες και σκεύη, αγροτικά εργαλεία και εργαλεία υφαντικής, εργαλεία των παραδοσιακών τεχνιτών της περιοχής: ξυλουργού, σιδερά, τσαγκάρη, βαφέα ρούχων και υφαντικών ινών.

Επίσης εκτίθενται ο παραδοσιακός αποστακτήρας για την παρασκευή της ρακής και ένα παλιό κατάστιχο οινοπωλείου καθώς και σύνεργα παλιού τυπογραφείου. Ακόμη, δύο μαρμάρινα ανάγλυφα με παράσταση του «Θράκα Ιππέα», η κατεχοχήν θεότητα των Θρακών, που προστάτευε την οικογένεια τους, τα ταξίδια τους και τις επιδρομές τους.

Αξιόλογο είναι και το αρχαιακό υλικό που διαθέτει το Μουσείο, τα οποίο προέρχεται από δωρεές και περιλαμβάνει προγράμματα θεάτρου, προγράμματα εξετάσεων από τα εκπαιδευτήρια του Ζαπτείου της Αδριανούπολης (1882) και διάφορα άλλα έντυπα και χειρόγραφα.

Τέλος σε αύλιο χώρο εκτίθεται ένα σησαμελαιοτριβείο (γιαχανάς), εργαστήριο παραγωγής σησαμέλαιου. Στο Διδυμότειχο τέτοια εργαστήρια λειτουργούσαν μέχρι και τη δεκαετία του 1960.

Εικόνα 17. Λαογραφικό Μουσείο Διδυμότειχου

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Το ενδιαφέρον των τουριστών προσελκύουν επίσης μια σειρά από αξιοθέατα όπως:

- Το κάστρο Διδυμοτείχου, ή όπως ονομάζεται από τους ντόπιους «Καλέ», που δεσπόζει σε βραχώδες ύψωμα 107μ., στην αριστερή όχθη του Ερυθροπόταμου και όπου σώζονται ίχνη ανθρώπινης παρουσίας από τα προϊστορικά ακόμη χρόνια.
- Ο μητροπολιτικός μεταβυζαντινός ναός του Αγίου Αθανάσιου, με τις θαυμάσιες φορητές εικόνες, αφιερώματα των συντεχνιών της πόλης και τις τοπιογραφίες του ξυλόγλυπτου τέμπλου, όπου σύμφωνα με τον θρύλο σ' ένα από τα πέτρινα λαγούμια φυλακίστηκε ο Κάρολος ο ΙΒ', ο βασιλιάς της Σουηδίας.
- Το βραχώδες ύψωμα, γνωστό στους ντόπιους με το όνομα Αγία Πέτρα, όπου έχουν βρεθεί υπολείμματα της ρωμαϊκής Πλωτινόπολης, η οποία ιδρύθηκε από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Τραϊανό προς τιμήν της γυναίκας του Πλωτίνης.

Εικόνα 18. Η Πύλη της Γέφυρας (Καλιόπορτα) στο Κάστρο Διδυμοτείχου

Πηγή:<https://el.wikipedia.org/>

Εικόνα 19. Πλωτινόπολη

Πηγή: <https://www.culture.gr/>

4.3 Δυνατότητες για ειδικές μορφές τουρισμού

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη συνέχεια στις δυνατότητες της Π.Ε. Έβρου για την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, σε συσχέτιση προς τους ανωτέρω αναφερόμενους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους.

Οικολογικός-Περιβαλλοντικός Τουρισμός

Ο οικολογικός τουρισμός είναι μια μορφή που συνδέεται με τη φυσιολατρία και επικεντρώνεται σε ταξίδια σε αγροτικές και επαρχιακές περιοχές των ανεπτυγμένων χωρών, με σκοπό τη συλλογή εμπειριών από την τοπική κουλτούρα αλλά και την εξερεύνηση της περιοχής (Bell et al, 2007). Τα οικολογικά/ περιβαλλοντικά τουριστικά ταξίδια γίνονται σε μέρη με πλούσια χλωρίδα και πανίδα αλλά και σε μέρη όπου υπάρχει μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά. Ο τουρίστας αλλά και το τουριστικό κύκλωμα υποδοχής, σέβονται το περιβάλλον και αποφεύγουν όσο το δυνατό περισσότερο τις δραστηριότητες που μπορούν να το βλάψουν.

Στο πλαίσιο αυτό, η Π.Ε. Έβρου διαθέτει τις δυνατότητες για ανάπτυξη του οικολογικού τουρισμού διότι είναι μια περιοχή με πλούσιο φυσικό περιβάλλον, καθώς διαθέτει δύο εθνικά πάρκα (το Δέλτα του Έβρου και το Δάσος της Δαδιάς), οκτώ περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura, ενδοχώρα με πλούσια ιστορικο-πολιτιστική κληρονομιά και το νησί της Σαμοθράκης.

Το Δέλτα του ποταμού Έβρου συνιστά ένα οικοσύστημα διεθνούς σημασίας καθώς αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους υγρότοπους που έχει αναγνωριστεί από τη σύμβαση του Ramsar. Το πρόγραμμα οικοτουρισμού είναι σχεδιασμένο ώστε να καλύπτει όλες τις ομάδες επισκεπτών και περιλαμβάνει μεμονωμένους επισκέπτες, γκρουπ αλλά και ειδικές ομάδες όπως σχολεία, ορνιθοπαρατηρητές, φωτογράφους, φοιτητές, κλπ.

Το Δάσος της Δαδιάς απλώνεται στο μέσο της Π.Ε. Έβρου, καλύπτοντας τις νοτιοανατολικές λοφώδεις απολήξεις του ορεινού όγκου της Ροδόπης. Κατέχει ξεχωριστή γεωγραφική θέση σε διεθνές επίπεδο, καθώς βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ Ασίας, Ευρώπης και Αφρικής και κοντά στον ανατολικότερο μεταναστευτικό διάδρομο πολλών ειδών πουλιών. Αυτό το πλούσιο μωσαϊκό βιοτόπων φιλοξενεί πολλά ζώα και φυτά. Εδώ βρίσκουν καταφύγιο παραπάνω από 48 είδη θηλαστικών, όπως λύκοι, ζαρκάδια, σκίουροι, νυχτερίδες, καθώς επίσης και 41 είδη ερπετών και αμφιβίων. Εκείνο όμως που κάνει ξεχωριστό το Δάσος της Δαδιάς και μοναδικό στην Ευρώπη είναι τα αρπακτικά πουλιά.

Εικόνα 20. Βαρκάδα στο Δέλτα του Έβρου

Πηγή: <http://www.evros-delta.gr/>

Εικόνα 21. Μαυρόγυπας στο Δάσος της Δαδιάς

Πηγή: <https://www.wwf.gr/>

Σχολικός-Εκπαιδευτικός Τουρισμός

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός θεωρείται μία από τις σημαντικότερες αναπτυσσόμενες τουριστικές αγορές και μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη σε μια περιοχή με πλούσια πολιτιστικά στοιχεία, τα οποία αποτελούν πόλο έλξης για εκπαιδευτικό / μαθητικό τουρισμό, προερχόμενο τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.

Οι σχολικές εκδρομές ή ο εκπαιδευτικός τουρισμός αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου, λόγω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής αλλά και επειδή συμβάλλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η Π.Ε. Έβρου είναι από τις ελάχιστες στην Ελλάδα που διαθέτει δύο Εθνικά Πάρκα με τέτοια δυναμική και αναγνώριση, σε μικρή απόσταση το ένα από το άλλο, με προγράμματα ενημέρωσης και εξυπηρέτησης επισκεπτών. Επιπλέον στο Σουφλί λειτουργεί άρτια οργανωμένο κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) το οποίο υλοποιεί προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με σχολεία απ' όλη την Ελλάδα.

Εικόνα 22. Κέντρο Ενημέρωσης Δάσους Δαδιάς

Πηγή: <https://dadia-np.gr/>

Θρησκευτικός τουρισμός

Ως Θρησκευτικός Τουρισμός ορίζεται το σύνολο εκείνο των τουριστικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη διενέργεια ταξιδιού μεμονωμένων ατόμων ή οργανωμένων ομάδων σε τόπους, χώρους και μνημεία θρησκευτικής σημασίας για λόγους θρησκευτικού, πολιτιστικού, εκπαιδευτικού και ενημερωτικού ενδιαφέροντος. Υπό την προσέγγιση αυτή, ο όρος «προσκυνηματική περιήγηση» αφορά στο παραπάνω σύνολο των δραστηριοτήτων όταν διενεργείται με κεντρικό κίνητρο ή το προσκύνημα, ή/και τη συμμετοχή σε θρησκευτικές τελετές/ εκδηλώσεις, ή/και την εκπλήρωση τάματος.

Παρόλα αυτά δεν πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο της επίσκεψης από άλλες ομάδες τουριστών που συνδυάζουν το ταξίδι τους παράλληλα με άλλες τουριστικές δραστηριότητες. Άλλωστε οι ιεροί τόποι και οι θρησκευτικές γιορτές αποτελούσαν πάντοτε πόλο έλξης από ομάδες ατόμων με γενικά ενδιαφέροντα όπως η εμπειρία και η γνώση νέων πολιτισμών και παραδόσεων. Η σύνδεση με την κουλτούρα του τόπου και την τέχνη της εποχής είναι ακόμα ένας σημαντικός λόγος που παρακινεί τους τουρίστες να επισκεφθούν τα ιερά αξιοθέατα. Τα έργα τέχνης της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου, τα ψηφιδωτά, οι τοιχογραφίες, οι εικόνες καθώς και άλλα θρησκευτικά μνημεία ελκύνουν κάθε χρόνο το ενδιαφέρον χιλιάδων τουριστών. Μερικοί από τους λόγους του ενδιαφέροντος τους είναι η βαθύτερη γνώση των παραδόσεων, του πολιτισμού και η σύνδεση της τέχνης με τη θρησκεία.

Το θρησκευτικό μνημειακό κεφάλαιο της Π.Ε. Έβρου χαρακτηρίζεται εξίσου υψηλό, με σπουδαιότερα δείγματα την Εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων στην χτισμένη μέσα σε Σπήλαιο, το Ναό της Παναγίας της Κοσμοσώτειρας στις Φέρες, η ιερά μονή Κορνοφωλιάς και τον Τεκέ της Ρούσσας.

Εικόνα 23. Ιερά Μονή Κορνοφωλιάς

Πηγή: <http://dadia-np.gr/>

Ιαματικός τουρισμός

Η αύξηση του προσδόκιμου της ζωής και κατά συνέπεια του μέσου όρου ηλικίας των ανθρώπων, γεννάει ιδέες για ανάπτυξη νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως ο ιαματικός τουρισμός. Ο ιαματικός τουρισμός περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες και σχέσεις προσωρινής διακίνησης και διαμονής ανθρώπων οι οποίοι έχουν στόχο την πρόληψη, τη διατήρηση και την αποκατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας καθώς και ευεξίας τους, με τη χρήση φυσικών ιαματικών πόρων.

Εντός των ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου υπάρχουν δύο περιοχές ιαματικών Λουτρών: της Τραϊανούπολης και τα Θερμά Λουτρά της Σαμοθράκης. Και οι δύο εγκαταστάσεις είναι άρτια εξοπλισμένες και μπορούν να προσφέρουν μια εναλλακτική επιλογή διακοπών.

Εικόνα 24. Ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης

Πηγή: Ίδια απεικόνιση

Εικόνα 25. Ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Εικόνα 26. Θέρμα Λουτρά Σαμοθράκης

Πηγή: <https://samothraki.gr/>

Συνεδριακός Τουρισμός

Το συγκεκριμένο είδος τουρισμού περιλαμβάνει κάθε είδους οργανωμένων εκδηλώσεων (συνέδρια ή συναντήσεις), σε διάφορα επίπεδα, από τοπικό μέχρι διεθνές. Η διάρκεια των τουριστικών επισκέψεων για τη συμμετοχή ή παρακολούθηση συνεδρίων είναι συνήθως δύο με τέσσερις μέρες και συνδυάζεται με διάφορα άλλα είδη όπως ο εκπαιδευτικός/μορφωτικός τουρισμός. Όσον αφορά την απαιτούμενη υποδομή, είναι εμφανές ότι θεωρείται απαραίτητη η ύπαρξη σύγχρονων και μεγάλων συνεδριακών κέντρων καθώς και βοηθητικών χώρων (Ηγουμενάκης κ.α., 1999).

Τα τελευταία χρόνια η πολύ καλή ανάπτυξη των ξενοδοχειακών υποδομών που έγινε κυρίως στο νότιο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου, καθώς και η ίδρυση του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου αποτελούν τους βασικούς παράγοντες που συνετέλεσαν ώστε να αναπτυχθεί ο συνεδριακός τουρισμός στην περιοχή. Ειδικότερα, πολλά συνέδρια επιστημονικά, ιατρικά, επιχειρηματικά κ.α. βρίσκουν το μέρος και την υποδομή για την υλοποίησή τους στην Πρωτεύουσα της Περιφερειακής ενότητας Έβρου, την Αλεξανδρούπολη.

Κυνηγετικός Τουρισμός

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί στην περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου ένα νέο είδος τουρισμού, ο κυνηγετικός τουρισμός. Λόγω των αμέτρητων κυνηγότοπων με τα πολύ πλούσια σε ποικιλία αλλά και σε αριθμό θηράματα, ο Έβρος, εκτός από την ενασχόληση ανέκαθεν των κατοίκων του με το κυνήγι, έχει γίνει πλέον πόλος έλξης μεμονωμένων κυνηγών αλλά και κυνηγετικών συλλόγων απ' όλη την Ελλάδα, ενίοτε και από το εξωτερικό.

Οι φημισμένοι ορτυκότοποι και τα σταροχώρα της Θράκης εγγυώνται συναρπαστικά και αποδοτικά κυνήγια. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι αρκετές περιοχές του Νομού Έβρου (Ορεσιάδα, Διδυμότειχο, Φέρρες, Σουφλί κ.τ.λ.) κατακλύζονται από κυνηγούς για να κυνηγήσουν ορτύκια και τρυγόνια κατά τον μήνα Αύγουστο και Σεπτέμβριο, υδρόβια και παρυδάτια τον χειμώνα.

Τουρισμός Πόλεων

Ο τουρισμός πόλης είναι μια μορφή τουρισμού κατά την οποία άτομα (κυρίως υψηλού μορφωτικού επιπέδου) επισκέπτονται μια πόλη για σύντομο χρονικό διάστημα συνήθως 3 έως 4 μέρες με κίνητρο διάφορους σκοπούς (Ηγουμενάκης κ.α., 1999). Συνήθως ο τουρισμός πόλης συνδέεται άμεσα με άλλες μορφές όπως ο μορφωτικός και ο συνεδριακός τουρισμός. Βέβαια υπάρχουν κι άλλοι πόλοι έλξης όπως η νυχτερινή ζωή, τα ψώνια, οι εκδρομές, η διασκέδαση κλπ.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται τουριστική ανάπτυξη στην αστική περιοχή του Έβρου. Στα παράλια του κατασκευάζονται συνεχώς νέες ξενοδοχειακές μονάδες με σκοπό να καλύψουν την αυξημένη τουριστική κίνηση βελτιώνοντας τόσο τη δυνατότητα φιλοξενίας περισσότερων επισκεπτών όσο και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τα αστικά και ημιαστικά κέντρα της περιοχής διαθέτουν εξάλλου αξιόλογους φυσικούς πόρους αλλά και πολιτιστικούς με πλειάδα συλλόγων και φορέων να προωθούν τον τουρισμό μέσω πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως:

- **Φεστιβάλ Νεολαίας Τυχερού:** Πρόκειται για το πιο δημοφιλές τριήμερο εκδηλώσεων που υλοποιείται στον Έβρο κάθε Αύγουστο.

- ▶ **Φεστιβάλ Νέων Άρδας:** Φεστιβάλ που διεξάγεται στις όχθες του ποταμού Άρδα στον Έβρο, πενταήμερης διάρκειας και περιλαμβάνει συναυλίες και πληθώρα άλλων εκδηλώσεων όπως αγώνες moto cross, beach volley, ιππασία, αγώνες 4x4, θεατρικές παραστάσεις, κ.ά.
- ▶ **Γιορτή Μεταξιού στο Σουφλί:** Η πόλη τον Ιούνιο φιλοξενεί πολιτιστικές εκδηλώσεις με σημείο αναφοράς και επίκεντρο το μετάξι.
- ▶ **«Ελευθέρια» Αλεξανδρούπολης:** Στις 14 Μαΐου και για όλο το μήνα πληθώρα εκδηλώσεων υλοποιούνται σε ανάμνηση της απελευθέρωσης της πόλης από τους Βούλγαρους.
- ▶ **Ελευθέρια Διδυμότειχου:** Αποτελούν σειρά πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο το Μάιο για την επέτειο απελευθέρωσης του Διδυμότειχου.

5. Ανάλυση και αξιολόγηση της προσβασιμότητας και του ποσοστού επισκεψιμότητας στα σημεία ενδιαφέροντος

Προκειμένου να αξιολογηθεί ο βαθμός προσβασιμότητας της Π.Ε. Έβρου θα αναλυθεί όχι μόνο η γεωγραφική θέση της αλλά και το επίπεδο των υποδομών της που εξυπηρετούν τις μετακινήσεις, τη διαμονή, τις επικοινωνίες και την υγεία των επισκεπτών / τουριστών στην περιοχή.

5.1 Προσβασιμότητα

Καταρχήν όσον αφορά στη **γεωγραφική της θέση** έχει ήδη αναφερθεί ότι, βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Ελλάδας και αποτελεί το φυσικό σύνορο της χώρας με τη Βουλγαρία στα βόρεια και την Τουρκία στα ανατολικά. Τα στοιχεία αυτά, αφενός σηματοδοτούν τον απομακρυσμένο χαρακτήρα της Π.Ε. αλλά αφετέρου φανερώνουν τον διασυνοριακό χαρακτήρα της, γεγονός που να συμβάλει στην εύκολη πρόσβαση αλλοδαπών τουριστών.

Εικόνα 27. Οδικό δίκτυο της Π.Ε. Έβρου

Σε επίπεδο **μεταφορικών υποδομών**, η Π.Ε. Έβρου διαθέτει το διεθνές αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης το οποίο χρήζει βελτιώσεων και περαιτέρω αξιοποίησης, καθώς μέχρι τώρα εκτελούνται μόνο εσωτερικές πτήσεις που εξυπηρετούν τη σύνδεση με την Αθήνα και την Κρήτη. Η επέκταση των πτήσεων και σε διεθνές επίπεδο μπορεί να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην τουριστική τόνωση της περιοχής,

Ακόμη το επιβατικό και εμπορικό Λιμάνι της Αλεξανδρούπολης αποτελεί μια πύλη της ευρύτερης βαλκανικής ενδοχώρας και φιλοδοξία όλων είναι στο μέλλον να αποτελέσει συγκοινωνιακό κόμβο διακίνησης σημαντικού όγκου ανθρώπων και εμπορευμάτων.

Η ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού έβγαλε την περιοχή από τη γεωγραφική απομόνωση, μετατρέποντάς την σε κεντρικό σημείο σύνδεσης ανατολής και δύσης, συμβάλλοντας στη διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου και βελτιώνοντας σε σημαντικό βαθμό την προσβασιμότητα και προσπελασιμότητα της περιοχής.

Ο Έβρος διαθέτει ανεπτυγμένο δίκτυο εθνικών και επαρχιακών οδών που συνδέουν το νότιο με το βόρειο τμήμα του, ενώ λειτουργούν τρεις συνοριακοί σταθμοί σε Καστανίες, Πύθιο και Κήπους, καθώς και δύο ακόμη συνοριακά σημεία σε Κυπρίνο και Ορμένιο.

Επιπλέον, ο Έβρος συνδέεται με σιδηροδρομική γραμμή με Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Βουλγαρία, ενώ όταν ολοκληρωθούν οι εργασίες αναβάθμισης στο κομμάτι της διαδρομής, Αλεξανδρούπολη – Ορμένιο, θα εξυπηρετούνται πληθώρα κωμοπόλεων και χωριών, -κυρίως κατά μήκος αυτής που κινείται παράλληλα με τον ποταμό,- σε μικρότερους χρόνους και με μεγαλύτερη πυκνότητα δρομολογίων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, μελλοντικά προβλέπεται η σύνδεση του εμπορικού τμήματος του λιμανιού με τη σιδηροδρομική γραμμή, για τις διεθνείς μεταφορές εμπορευμάτων προς τις χώρες της Βαλκανικής και της Ανατολικής Ευρώπης.

5.2 Υποδομές διαμονής

Τουριστικά καταλύματα

Σε σχέση με τη δυναμικότητα, στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν όλων των ειδών τα καταλύματα όπως ξενοδοχεία, μοτέλ, πανδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια. Η υπάρχουσα δυναμικότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων στον Έβρο το 2017 δίνεται στο παρακάτω πίνακα, όπου φαίνεται ότι στην Π.Ε. Έβρου υπάρχουν 62 ξενοδοχειακά και ομοειδή καταλύματα (το 16,23% της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης) και 2 από τα 16 κάμπινγκ της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης. Ο συνολικός αριθμός των κλινών ανέρχεται σε 4.259 που αποτελεί το 17,1% της περιφέρειας.

Πίνακας 1. Δυναμικότητα καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ 2017

	Αριθμός καταλυμάτων			Αριθμός κλινών		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	62	2	64	3.810	321	4.259
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	382	16	398	22.048	2.094	24.938

Πηγή: Ελ.Στατ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το ξενοδοχειακό δυναμικό της Π.Ε. Έβρου κατά κατηγορία. Η πλειοψηφία των καταλυμάτων (28 από τα 62) είναι 2 αστέρων και διαθέτουν 651 δωμάτια και 1.210 κλίνες. Ο συνολικός αριθμός των δωματίων των ξενοδοχειακών καταλυμάτων ανέρχεται σε 1.979 και των κλινών σε 3.810 (17,8% και 17,3% αντίστοιχα της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης).

Πίνακας 2. Ξενοδοχειακό δυναμικό κατά κατηγορία, 2017

ΠΕΡΙΟΧΗ	5****			4****			3***		
	Ξ	Δ	Κ	Ξ	Δ	Κ	Ξ	Δ	Κ
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	3	384	762	2	142	293	19	658	1.254
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ	12	1.197	2.421	30	1.955	3.949	99	3.198	6.392

ΠΕΡΙΟΧΗ	2**			1*			ΣΥΝΟΛΟ		
	Ξ	Δ	Κ	Ξ	Δ	Κ	Ξ	Δ	Κ
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	28	651	1.210	10	144	291	62	1.979	3.810
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ	166	3.635	7.088	75	1.126	2.198	382	11.111	22.048

Ξ: Ξενοδοχεία, Δ: Δωμάτια, Κ: Κλίνες

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

5.3 Υποδομές Υγείας

Σε ό,τι αφορά τις **υποδομές υγείας**, λειτουργούν τα νοσοκομεία Αλεξανδρούπολης και Διδυμοτείχου καθώς και τα κέντρα υγείας σε Δίκαια, Ορεσιτιάδα, Σουφλί, Φέρες και Σαμοθράκη, ενώ υπάρχει πληθώρα ιδιωτικών ιατρείων, διαγνωστικών κέντρων, θεραπευτηρίων και κλινικών δημιουργώντας ένα ικανοποιητικό πλέγμα και σύστημα υγειονομικής περίθαλψης και υγείας, το οποίο παρέχει την απαιτούμενη ασφάλεια που είναι απαραίτητο συστατικό στοιχείο του τοπικού τουριστικού προϊόντος.

5.4 Υποδομές τηλεπικοινωνιών

Αναπτυγμένος σε ικανοποιητικό βαθμό είναι και οι **υποδομές των τηλεπικοινωνιών** και του internet, ενώ τα τελευταία χρόνια δημιουργούνται και επεκτείνονται - με πρωτοβουλία των ΟΤΑ – hot spots που παρέχουν δωρεάν συνδέσεις και ανταποκρίνονται στις αυξημένες ανάγκες των επισκεπτών. Επικεφαλής κέντρο είναι η Αλεξανδρούπολη και η τηλεπικοινωνιακή σύνδεση του νησιού γίνεται με ψηφιακό ασύρματο δίκτυο 155 Mb/s και χωρητικότητα μέχρι 4x480 διοδεύσεις, ενώ η τρέχουσα εκμετάλλευση είναι μικρότερη του 50%. Στη Σαμοθράκη υπάρχουν τρία ψηφιακά κέντρα, από ένα στη Χώρα, το Λάκκωμα και στους Καρυώτες, με εγκατεστημένες PSTN/ISDN συνδέσεις.

5.5 Επισκεψιμότητα της Π.Ε. Έβρου

Όσον αφορά στην επισκεψιμότητα των σημείων ενδιαφέροντος, σημαντικό ποσοστό επισκέψεων πραγματοποιείται στο δάσος της Δαδιάς και στο Δέλτα του Έβρου.

Στον Έβρο βρίσκονται το **δάσος Δαδιάς – Λευκίμης - Τυχερού** και ο **υγρότοπος του Δέλτα του Έβρου**. Πρόκειται για δύο περιοχές φυσικής ομορφιάς και περιβαλλοντικής σημασίας.

5.5.1 Δάσος της Δαδιάς

Το δάσος της Δαδιάς με δυο ζώνες αυστηρής προστασίας 72.900 στρ. και συνολική έκταση 357.100 στρ. προστατεύεται από το 1980 με εθνικές και διεθνείς συμβάσεις και νομοθεσία. Εδώ φιλοξενούνται 36 από τα συνολικά 38 σπάνια είδη αρπακτικών πουλιών της Ευρώπης που απειλούνται με εξαφάνιση με σημαντικότερα τον βασιλαετό (*Aquila heliaca*) και τον κραυγαετό (*Aquila romana*). Πρόκειται για μια πολύ σημαντική περιοχή όπου συμβιώνουν διαφορετικά είδη της παγκόσμιας πανίδας και τρία από τα τέσσερα είδη γυπών (μαυρόγυπας, όρνιο, ασπροπάρης) της Ευρώπης. Η βλάστηση αποτελείται από μεικτό δάσος δρυός και πεύκης, συνιστώντας ένα μοναδικό οικοσύστημα με σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας.

Για την προστασία της περιοχής έχει συσταθεί το **Εθνικό Πάρκο Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου**, που αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βιοτόπους της Ευρώπης που χαρακτηρίστηκε με την ΚΥΑ 35633 ΦΕΚ Δ'911/13-10-2006 «Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου», ενώ είναι μία από τις πληρέστερα διαχειριζόμενες περιοχές της χώρας. Πλέον συμπεριλαμβάνεται στον ελληνικό κατάλογο Natura 2000. Η συνολική έκταση της περιοχής που έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 είναι 43.000 εκτάρια, στα οποία, σύμφωνα με την ΚΥΑ του 1980, περιλαμβάνονται δύο πυρήνες αυστηρής προστασίας (7.290 εκτάρια).

Επίσης, δυτικά της Δαδιάς, σε μια απόσταση περίπου 9 χιλιομέτρων βρίσκεται ο χώρος δασικής αναψυχής των «Κατραντζίδων». Πρόκειται για μια δασική έκταση 740 στρεμμάτων, την οποία διαχειρίζεται ο Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Δαδιάς «Γερακίνα». Η διαδρομή από το χωριό της Δαδιάς προς τον χώρο δασικής αναψυχής των «Κατραντζίδων», αποτελεί μια εναλλακτική διαδρομή για απόλαυση της φύσης και καταλήγει στο σημείο πρόσβασης του γειτονικού Εθνικού Πάρκου του Δέλτα του Έβρου.

Εικόνα 28. Ο γύπας Ασπροπάρης στο Δάσος της Δαδιάς

Πηγή: <https://www.evros-news.gr/>

Όσον αφορά στο διοικητικό πλαίσιο του Εθνικού Πάρκου, υπεύθυνοι φορείς για τη διοίκηση και τη διαχείριση είναι ο Φορέας Διαχείρισης (ΦΔ), ο Δήμος Σουφλίου, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και η Δασική Υπηρεσία. Οι αρμοδιότητες του ΦΔ επικεντρώνονται κυρίως στη λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση), εποπτεία, εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων, έρευνες πεδίου και στρατηγικές ενίσχυσης της βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή της Δαδιάς. Η Δασική Υπηρεσία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας, ενώ ο Δήμος και η Περιφέρεια επιτελούν υποστηρικτικό ρόλο ιδιαίτερα σε θέματα σχετικά με τη βελτίωση υποδομών και τη σύνταξη τεχνικών μελετών. Οι φορείς που προαναφέρθηκαν όπως επίσης και εκπρόσωποι των Υπουργείων Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,

τοπικών συνεταιρισμών και μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Πάρκου.

Την περίοδο 2007 – 2008 η ετήσια επισκεψιμότητα του Εθνικού Πάρκου κυμαινόταν μεταξύ 23-25.000 ετησίως. Οι περισσότεροι επισκέπτες ήταν μαθητές σχολείων που πραγματοποιούσαν εκπαιδευτικές – φυσιολατρικές εκδρομές συνδυάζοντας επίσκεψη και στο κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Σουφλίου. Την πενταετία 2009-2013 ο ρυθμός των επισκέψεων μειώθηκε δραστικά, ενώ από το 2014 και μετά παρατηρούνται σημάδια ανάκαμψης στη ροή των επισκεπτών που προέρχονται πλέον και από χώρες της Βαλκανικής και την Τουρκία.

Η μείωση της ζήτησης οφείλεται κυρίως στη μείωση των εγχώριων επισκεπτών λόγω της οικονομικής κρίσης και την ελλιπή προβολή του πάρκου σε ξένους τουρίστες και τις διεθνείς τουριστικές αγορές.

Εικόνα 29. Θαλασσαετός στο Δάσος της Δαδιάς

Πηγή: <https://wwfaction.wordpress.com/2012/05/04/haliaeetus/>

Περιήγηση στο Πάρκο

Μέσα στο εθνικό πάρκο υπάρχουν περιπατητικές διαδρομές και οριοθετημένα μονοπάτια διαφορετικού βαθμού δυσκολίας με την αντίστοιχη σήμανση που δίνουν τη δυνατότητα στους

επισκέπτες να περιπλανηθούν μέσα στα όμορφα τοπία και να έρθουν κοντά στην ιδιαίτερη πανίδα της περιοχής.

Συγκεκριμένα λειτουργούν τα παρακάτω **τέσσερα (4) μονοπάτια**¹:

1. Πορτοκαλί μονοπάτι

Είναι μικρής δυσκολίας και ξεκινά από το κέντρο ενημέρωσης για να καταλήξει στο παρατηρητήριο αρπακτικών πουλιών.

2. Κίτρινο μονοπάτι

Ακολουθεί τη διαδρομή από το παρατηρητήριο αγρίων πουλιών προς το κέντρο ενημέρωσης. Η διαδρομή διαρκεί 45 λεπτά και είναι πολύ μικρής δυσκολίας.

3. Κόκκινο μονοπάτι

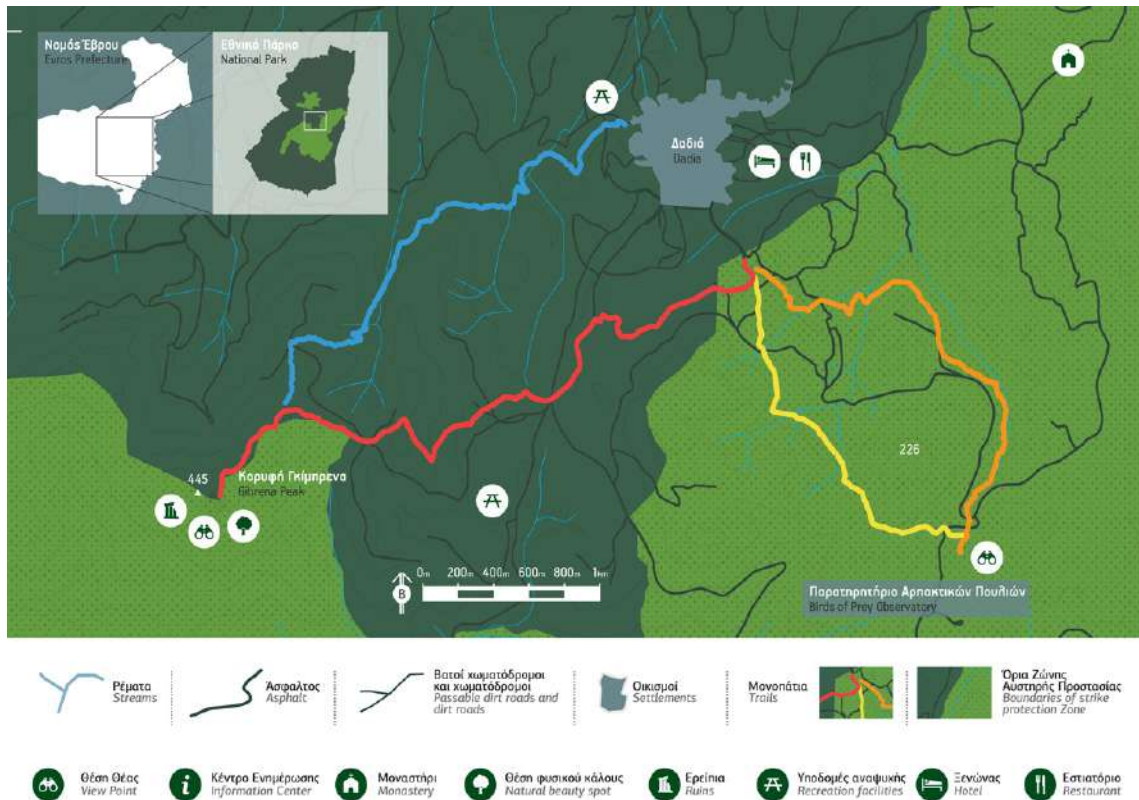
Πρόκειται για μια διαδρομή μέσης δυσκολίας, συνολικής διάρκειας 2 ωρών. Ο επισκέπτης μέσω του κόκκινου μονοπατιού διασχίζοντας τα δάση της μαύρης πεύκης και περνώντας από τα ερείπια του βυζαντινού οχυρού, καταλήγει στην κορυφή Γκίμπρενα με υψόμετρο 520 μ. και πανοραμική θέα.

4. Μπλε μονοπάτι

Είναι το μονοπάτι της επιστροφής από την κορυφή Γκίμπρενα που διασχίζει την άλλη πλευρά του δάσους ακολουθώντας το Διαβολόρεμα. Είναι μέτριας δυσκολίας και διάρκειας 1,5 ώρας (Φορέας Διαχείρισης εθνικού πάρκου, 2017).

Εικόνα 30. Χάρτης μονοπατιών στο Δάσος της Δαδιάς

¹ https://dadia-np.gr/?page_id=3134

Πηγή: <http://dadia-np.gr/>

Η πρόσβαση στα σημαδεμένα μονοπάτια είναι δυνατή όλο το χρόνο. Εξαιρούνται οι ημέρες της αντιπυρικής περιόδου (1 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου) που ο δείκτης πρόκλησης κινδύνου πυρκαγιάς είναι 3,4 ή 5. Ο δείκτης πρόκλησης κινδύνου πυρκαγιάς ανανεώνεται κάθε μέρα για την επόμενη και είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Πολιτικής Προστασίας και του Φορέα Διαχείρισης.

Επίσης, μέσα στο πάρκο παρέχεται η δυνατότητα ακολουθώντας τους αυστηρούς κανόνες επισκεψιμότητας, να επιλέξει κανείς να ακολουθήσει τις **ειδικές οδικές διαδρομές²**, είτε με ποδήλατο, είτε με το αυτοκίνητο, καθώς και με όχημα του φορέα διαχείρισης συνοδεία τοπικού οικο-ξεναγού.

² https://dadia-np.gr/?page_id=3136

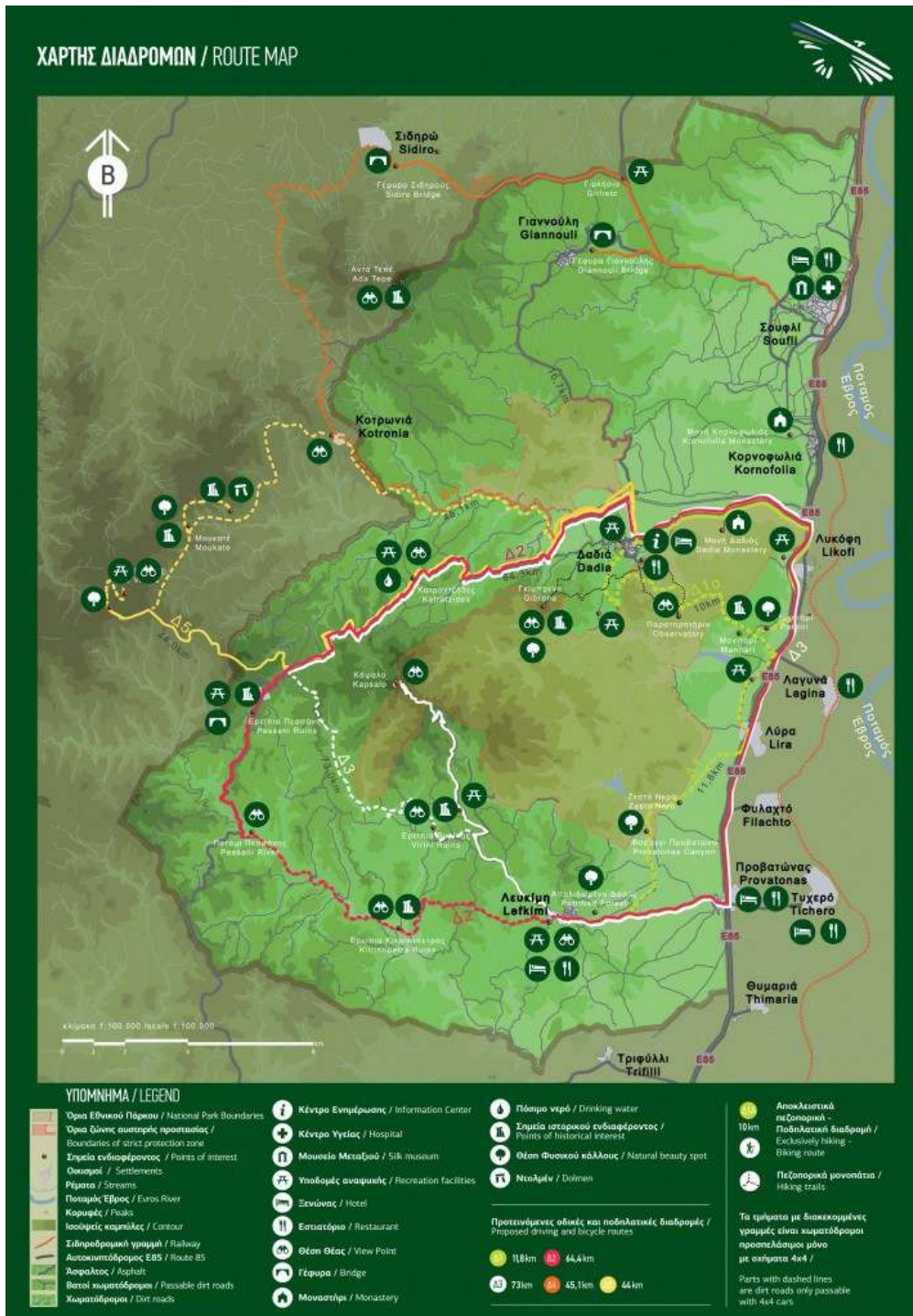
Οι διαδρομές αυτές είναι οι ακόλουθες:

- ◆ **Διαδρομή 1:** Δαδιά-Παρατηρητήριο αρπακτικών πουλιών – Λύρα – Λευκίμη.
- ◆ **Διαδρομή 2:** Δαδιά – Απολιθωμένο δάσος Λευκίμης – Κιτρινόπετρα – Δαδιά.
- ◆ **Διαδρομή 3:** Δαδιά – Λευκίμη – Κάψαλο – Βυρίνη – Δαδιά.
- ◆ **Διαδρομή 4:** Δαδιά – Κοτρωνιά – Σιδηρώ – Γιαννούλη – Σουφλί – Κορνοφωλιά – Μονή Δαδιάς.
- ◆ **Διαδρομή 5:** Δαδιά – Τρεις Βρύσες – Κοτρωνιά – Δαδιά.
- ◆ **Διαδρομή 6:** Λουτρός – Πεσσάνη – Κατρατζίδες – Δαδιά.
- ◆ **Διαδρομή 7:** Δαδιά-Γιαννούλη-Σουφλί.

Όλες οι παραπάνω διαδρομές διέρχονται μέσα από το περιφερειακό δάσος, παραδοσιακούς οικισμούς, μνημεία και χώρους αναψυχής και αποτελούν μια επιλογή για ολόήμερες εκδρομές κοντά στη φύση. Μέχρι τώρα οι εκδρομές αυτές διοργανώνονται με τη συνδρομή του κέντρου ενημέρωσης και πληροφόρησης του εθνικού πάρκου και από μερικά εξειδικευμένα ταξιδιωτικά γραφεία της περιοχής. Πολλές από τις ημερήσιες εκδρομές οργανώνονται και σχεδιάζονται από τοπικούς πολιτιστικούς και φυσιολατρικούς, πεζοπορικούς και ορειβατικούς συλλόγους.

Μέρος των εν λόγω διαδρομών είναι χωματόδρομος προσβάσιμος με οχήματα 4X4 ή ποδήλατο. Οι επισκέπτες μπορούν να επιλέξουν να ακολουθήσουν τις παρακάτω οδικές διαδρομές είτε μεμονωμένα με δικό τους ΙΧ 4X4 είτε με όχημα του Φορέα Διαχείρισης, συνοδεία προσωπικού, κατόπιν συνεννόησης.

Εικόνα 31. Χάρτης ειδικών οδικών διαδρομών στο δάσος της Δαδιάς

Πηγή: <http://dadia-np.gr/>

Στο Εθνικό Πάρκο λειτουργεί παραδοσιακός ξενώνας που μπορεί να εξυπηρετήσει περιορισμένο αριθμό επισκεπτών. Ξενώνες υπάρχουν στο γειτονικό Σουφλί, στο Τυχερό και στις Φέρες που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες περισσότερων επισκεπτών. Η μέση ετήσια πληρότητα για το 2015 ήταν ιδιαίτερα χαμηλή 8,7% φανερώνοντας τη χαμηλή τουριστική κίνηση στην περιοχή του Σουφλίου.

Μερικά μέτρα από το χωριό Λευκίμη, υπάρχει ένα μνημείο της φύσης σπάνιας ομορφιάς και το μοναδικό στην Ευρώπη: το **απολιθωμένο δάσος της Λευκίμης-Φυλακτού**, ηλικίας 40 εκ. ετών, που τα απολιθώματά του βρίσκονται διάσπαρτα μέσα σε ένα καταπράσινο πυκνό δάσος.

Εικόνα 32. Απολιθωμένο Δάσος Λευκίμης

Πηγή: <http://www.koukoulihotel.gr>

Υπολογίζεται από τους επιστήμονες πως το **απολιθωμένο δάσος Λευκίμης-Φυλακτού** δημιουργήθηκε εξαιτίας της ηφαιστειακής δράσης που εκτυλισσόταν τότε στην περιοχή. Στην περιοχή λειτουργεί ένα μικρό εκθετήριο με δείγματα απολιθωμένων ευρημάτων της ευρύτερης περιοχής, εντός των εγκαταστάσεων του Τουριστικού Κέντρου Τυχερού στην είσοδο του χωριού, δίπλα στη λίμνη. Απολιθωμένα φύλλα κανέλλας, φτέρης, δέντρου του καφέ, του καουτσούκ και προγονικής μορφής της αμπέλου συμπεριλαμβάνονται στα ευρήματα του

απολιθωμένου δάσους Φυλακτού και θεωρούνται σημαντικής αξίας λόγω και της σπανιότητάς τους τόσο στον ελληνικό όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο.

5.5.2 Δέλτα του ποταμού Έβρου

Το **Δέλτα του ποταμού Έβρου**, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους υγρότοπους που έχει αναγνωριστεί από τη σύμβαση του Ramsar, το 1971 και προστατεύεται με βάση την κοινοτική οδηγία 79/409 και τη σύμβαση της Βαρκελώνης (1977). Πρόκειται για ένα οικοσύστημα διεθνούς σημασίας που βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Π.Ε. Έβρου, σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από την Αλεξανδρούπολη. Ο ποταμός Έβρος είναι ο δεύτερος σε μέγεθος ποταμός της Ανατολικής Ευρώπης (430 χλμ) και ο μεγαλύτερος της Βαλκανικής χερσονήσου, ενώ αποτελεί το φυσικό σύνορο της Ελλάδας με τη Βουλγαρία και την Τουρκία. Ο υγρότοπος του Δέλτα του Έβρου έχει ενταχθεί στον κατάλογο προστατευόμενων περιοχών της Διεθνούς Σύμβασης Ramsar λόγω των σημαντικών ειδών που φιλοξενεί. Επίσης μέρος του Δέλτα χαρακτηρίζεται ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας και Προτείνεται ως Τόπος Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στο Δίκτυο Natura 2000. Η συνολική έκταση του Εθνικού Πάρκου είναι 500.000 στρέμματα από τα οποία τα 100.000 ανήκουν στην Τουρκία.

Εικόνα 33. Ηλιοβασίλεμα στο Δέλτα του Έβρου

Πηγή: <https://www.evros-delta.gr/>

Σε μια συνολική έκταση 500.000 στρεμμάτων, διαχειμάζουν πλήθος απειλούμενων ειδών την παγκόσμιας πανίδας και ενδημούν πολλά σπάνια φυτά της ευρωπαϊκής χλωρίδας. Πολλά είδη ψαριών, αμφιβίων, ερπετών και περισσότερα από 40 είδη θηλαστικών βρίσκουν καταφύγιο στα νερά και τις νησίδες που δημιουργούνται σε ένα δαιδαλώδες τοπίο εξαιρετικής ομορφιάς. Έχουν καταγραφεί 304 είδη πουλιών από 423 που διαθέτει η ελληνική орνιθοπανίδα. Το φυτογεωγραφικό ενδιαφέρον της περιοχής είναι σπουδαίο, καθώς φιλοξενεί είδη που σπάνια εμφανίζονται στην Ελλάδα. Επίσης ιδιαίτερο είναι και το ορνιθολογικό ενδιαφέρον, καθώς αποτελεί βιότοπο για είδη σπάνια ή απειλούμενα με εξαφάνιση είδη όπως ο Θαλασσοκόρακα, το Φοινικόπτερο, είδη Αετών, Κύκνων κ.α. Στην περιοχή φιλοξενούνται επίσης 28 είδη αμφιβίων και ερπετών, 40 είδη θηλαστικών και 46 είδη ψαριών.

Εικόνα 34. Θαλασσαετός στο Δέλτα του Έβρου

Πηγή: <https://www.evros-delta.gr/>

Η καθιέρωση του Εθνικού Πάρκου επηρεάζει περίπου 10.000 κατοίκους των γύρω οικισμών (Φέρες, Μοναστηράκι, Λουτρός κ.α.), που ανήκουν στο Δήμο Αλεξανδρούπολης.

Όσον αφορά στο διοικητικό πλαίσιο του Εθνικού Πάρκου, υπεύθυνοι φορείς για τη διοίκηση και τη διαχείριση είναι ο Φορέας Διαχείρισης (ΦΔ), ο Δήμος Αλεξανδρούπολης, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η Δασική Υπηρεσία και το Λιμενικό Σώμα. Οι αρμοδιότητες του ΦΔ επικεντρώνονται κυρίως στη λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση), στην εποπτεία, στην εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων και στη διενέργεια ερευνών πεδίου. Η Δασική Υπηρεσία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας, το Λιμενικό Σώμα για παραβάσεις που λαμβάνουν χώρα μέσα στα όρια του υγροτόπου, ενώ ο Δήμος και η Περιφέρεια επιτελούν υποστηρικτικό ρόλο ιδιαίτερα σε θέματα σχετικά με τη βελτίωση υποδομών και τη σύνταξη τεχνικών μελετών. Οι φορείς που προαναφέρθηκαν όπως επίσης και εκπρόσωποι των Υπουργείων Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, τοπικών συνεταιρισμών και μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Πάρκου.

Η επισκεψιμότητα της περιοχής με βάση τα στοιχεία του Φορέα Διαχείρισης, την περίοδο 2007-2008, υπολογιζόταν σε 28-30.000 επισκέπτες ετησίως, με τη συντριπτική πλειοψηφία να είναι μαθητές σχολείων σε εκπαιδευτικές εκδρομές. Την πενταετία 2009-2013 υπήρξε μεγάλη κάμψη στην ροή των επισκεπτών και φαίνεται να παρατηρείται ανάκαμψη με ξένους κυρίως επισκέπτες από τη Βουλγαρία και την Τουρκία από το 2014, έως και σήμερα.

Η ξενάγηση μέσα στο Δέλτα περιλαμβάνει πεζοπορικές διαδρομές και μεταφορά των επισκεπτών με λεωφορείο σε σημεία ενδιαφέροντος. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα για υδάτινες διαδρομές στα φυσικά κανάλια με τα παραδοσιακά σκάφη (πλάβες), παρουσία πάντα οικο-ξεναγού, για την παρατήρηση της βλάστησης και των πουλιών και ζώων που διαβιούν εκεί. Ο απαιτούμενος εξοπλισμός παρέχεται από το κέντρο ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Επίσης, κατά τη διάρκεια όλης της σχολικής χρονιάς, ο Φορέας Διαχείρισης, υλοποιεί προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Αυτά τα προγράμματα έχουν είτε μικρή είτε μεγάλη διάρκεια. Κάθε χρόνο σχεδιάζονται νέα προγράμματα και αφορούν τους μαθητές της ευρύτερης περιοχής του Δέλτα Έβρου, αλλά και όσους μαθητές επισκέπτονται τον υγρότοπο από όλη την Ελλάδα.

Οι μαθητές της περιοχής έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε ετήσια προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα οποία οργανώνονται δραστηριότητες όλο το χρόνο, με επισκέψεις στον υγρότοπο, συνεντεύξεις από παραγωγικούς χρήστες, παρατήρηση πουλιών,

συμμετοχή σε βιωματικές δραστηριότητες και πολλά άλλα. Στο τέλος της περιόδου, οι μαθητές κάνουν μια τελική εργασία ή παρουσίαση.

Τα προγράμματα που έχουν μικρότερη διάρκεια μπορεί να είναι ημερήσια ή να περιλαμβάνουν έναν πολυήμερο συνδυασμό ενημερωτικών παρουσιάσεων και διαδρομών στον υγρότοπο. Σχεδιάζονται από το Φορέα Διαχείρισης για όλους τους μικρούς επισκέπτες που έρχονται οργανωμένα στο Δέλτα Έβρου ή μετά από κάποια πρόσκληση που θα απευθύνει κάποιο σχολείο με ένα ειδικό θέμα.

Στα ημερήσια προγράμματα που υλοποιούνται στο Κέντρο Πληροφόρησης οι δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν ενημερωτική προβολή, κατασκευές, ζωγραφική, περιβαλλοντικά παιχνίδια, δραστηριότητες στον υγρότοπο, περιήγηση, παρατήρηση πουλιών και πολλά άλλα.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα προσαρμόζονται πάντα στην ιδιαιτερότητα και τις απαιτήσεις των ομάδων που συμμετέχουν. Ο Φορέας Διαχείρισης έχει αναπτύξει μια πολύ καλή συνεργασία σε τοπικό επίπεδο, με τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.

Τέλος, στις γειτονικές περιοχές του Δέλτα, υπάρχουν αξιόλογα μνημεία ιστορικής, πολιτισμικής και θρησκευτικής σημασίας που όπως:

- Ο ναός της Παναγίας Κοσμοσώτειρας και το Υδραγωγείο στις Φέρες.
- Ο αρχαιολογικός χώρος του Δορίσκου.
- Ο αρχαιολογικός χώρος της Τραϊανούπολης.
- Τα θερμά Λουτρά Τραϊανούπολης
- Ο λόφος του Αη - Γιώργη (Ακρόπολη Τραϊανούπολης)
- Ο προφήτης Ηλίας (Πλατανότοπος)
- Η μονή του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

5.5.3 Επισκεψιμότητα στην περιοχή βάσει αφίξεων και διανυκτερεύσεων

Κίνηση τουριστικών καταλυμάτων

Όσον αφορά στη χωρική κατανομή των αφίξεων το 2017 διαπιστώνουμε ότι, οι περισσότερες καταγράφονται – τόσο στο σύνολο όσο και ανάλογα στον τόπο διαμονής - στο Δήμο Αλεξανδρούπολης και ακολουθεί ο Δήμος Ορεστιάδας. Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται και για τις διανυκτερεύσεις. Επίσης, από τους παρακάτω πίνακες διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία αφορά σε εγχώριο τουρισμό, αφού 64,4% των αφίξεων στην Π.Ε. Έβρου αφορά ημεδαπούς, ενώ το 35,6% των αφίξεων αναφέρεται σε αλλοδαπούς.

Πίνακας 3. Αφίξεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2017

ΠΕΡΙΟΧΗ	Αφίξεις ημεδαπών	Αφίξεις αλλοδαπών	Αφίξεις Σύνολο	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών όπου αναφέρονται τα στοιχεία
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	66.497	45.215	111.712	93
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	4.437	790	5.227	100
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	13.893	1.796	15.689	95,5
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	6.125	2.748	8.873	91,4
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	1.736	821	2.557	88,3
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	92.688	51.370	144.058	93,3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	352.469	296.546	649.015	86,8

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Πίνακας 4. Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2017

ΠΕΡΙΟΧΗ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών όπου αναφέρονται τα στοιχεία
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	163.300	114.516	277.816	93,0
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	14.465	1.682	16.147	100,0
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	43.789	4.468	48.257	95,5
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	17.906	10.064	27.970	91,4
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	5.425	2.256	7.681	88,3
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	244.885	132.986	377.871	93,3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	798.288	1.174.954	1.973.242	86,8

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Έβρου, παρουσιάζουν αυξομειώσεις. Ειδικότερα παρατηρούμε ότι ενώ την περίοδο από 2014 σε 2015 σημειώθηκε μία αύξηση των αφίξεων στην Π.Ε. Έβρου κατά 3%, το 2016 καταγράφηκε πτώση σε σχέση με το 2015 περίπου κατά το ίδιο ποσοστό. Παρόλα αυτά, το 2017 υπήρξε ικανοποιητική αύξηση των αφίξεων της τάξεως του 8%, σε σχέση με το 2016. Σε επίπεδο διανυκτερεύσεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου της Π.Ε. Έβρου, αυτές παρουσίασαν αυξητικές τάσεις χρόνο με το χρόνο από το 2014 έως το 2017, γνωρίζοντας τη μεγαλύτερη αύξηση από το 2016 στο 2017 (7%).

Πίνακας 5. Εξέλιξη των αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	102.233	108.359	105.598	111.712
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	4.888	4.629	4.470	5.227
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	17.790	16.434	14.540	15.689
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	6.195	5.932	6.322	8.873
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	2.310	2.284	2.543	2.557
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	133.416	137.638	133.473	144.058
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	550.722	606.705	605.998	649.015

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Πίνακας 6. Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	238.803	247.083	264.817	277.816
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	17.352	14.757	15.342	16.147

	2014	2015	2016	2017
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	71.309	47.510	45.614	48.257
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	19.433	18.675	19.991	27.970
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	7.300	6.572	7.710	7.681
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	354.197	334.597	353.474	377.871
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	1.681.590	1.798.036	1.770.206	1.973.242

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Πληρότητα Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων

Η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Π.Ε. Έβρου για το έτος 2017 αρκετά χαμηλή. Πιο συγκεκριμένα, η πληρότητα κυμάνθηκε στο 30,8% με τη μεγαλύτερη να την παρουσιάζουν οι Δήμοι Αλεξανδρούπολης (35,4%) και Ορεστιάδας (31,5%). Πολύ χαμηλή πληρότητα είχε ο Δήμος Σουφλίου με μόνο 10% του συνόλου των κλινών.

Πίνακας 7. Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) 2017

ΠΕΡΙΟΧΗ	Ποσοστό (%) πληρότητας κλινών	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών όπου αναφέρονται τα στοιχεία
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	35,4	93,0
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	15,4	100,0
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	31,5	95,5
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	25,6	91,4
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	10,1	88,3
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	30,8	93,3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	36,8	86,8

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Πίνακας 8. Εξέλιξη πληρότητας κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	29,1	32,6	33,7	35,4
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	16,6	14,0	14,6	15,4
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	39,5	27,6	29,7	31,5
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	18,8	17,7	19,8	25,6
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	9,1	8,7	10,2	10,1
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ	27,4	27,5	29,0	30,8
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	34,4	36,3	35,5	36,8

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

5.5.4 Επισκεψιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία

Γενικά είναι πλούσια η **πολιτιστική παράδοση** και η ιστορία καθώς και τα αξιοθέατα που υπάρχουν διάσπαρτα στην περιοχή. Αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, όπως το Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης, το Βυζαντινό Μουσείο και το Στρατιωτικό Μουσείο στο Διδυμότειχο, το Μουσείο Μετάξης στο Σουφλί, το Μουσείο Τέχνης Μεταξιού, το ιερό των μεγάλων θεών στη Σαμοθράκη και τα διπλά τείχη στο Διδυμότειχο, αποτυπώνουν την τουριστική δραστηριότητα μέσα από τις μετρήσεις της επισκεψιμότητας και καταγράφουν τις τάσεις για την Π.Ε. Έβρου.

Εικόνα 35. Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης (εξωτερική άποψη)

Πηγή: Ίδια απεικόνιση

Εικόνα 36. Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης (άποψη από το εσωτερικό)

Πηγή: <https://museumfinder.gr/>

Εικόνα 37. Βυζαντινό Μουσείο Διδυμοτείχου (εξωτερική άποψη)

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Εικόνα 38. Βυζαντινό Μουσείο Διδυμοτείχου (άποψη από το εσωτερικό)

Πηγή: <https://kastropolites.com/>

Εικόνα 39. Στρατιωτικό Μουσείο Διδυμοτείχου

Πηγή: Ϊδία απεικόνιση

Εικόνα 40. Στρατιωτικό Μουσείο Διδυμοτείχου

Πηγή: Ιδία απεικόνιση

Εικόνα 41. Μουσείο Τέχνης Μεταξιού στο Σουφλί

Πηγή: Αρχείο Μουσείου Τέχνης Μεταξιού

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται διαθέσιμα στοιχεία επισκέψεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους την χρονική περίοδο 2016, 2017 & 2018, σύμφωνα με τα οποία καταγράφεται ένα ιδιαίτερα σημαντικό και σταθερό ενδιαφέρον των επισκεπτών στην ΠΕ Έβρου, σε πανελλαδική κλίμακα (ΕΛΣΤΑΤ, 2019).

Πίνακας 9. Επισκεψιμότητα Αρχαιολογικών χώρων και Μουσείων στην Π.Ε. Έβρου

	2016	2017	2018
Μεσημβρία Ζώνη	2.422	1.899	1.220
Αρχαιολογικός Χώρος Σαμοθράκης	9.863	10.744	11.335
Βυζαντινό Μουσείο Διδυμοτείχου	-	2.438	1.345
ΣΥΝΟΛΑ	12.285	15.081	13.900

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2019 / Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Το ίδιο συμβαίνει και με τη συμμετοχή των επισκεπτών στα λαϊκά δρώμενα, τα φεστιβάλ και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η επιτυχία και η μαζικότητα της συμμετοχής, όταν επιτυγχάνεται, υποδηλώνει αυξημένη τουριστική τάση και ζήτηση. Χαρακτηριστικό είναι το φεστιβάλ νεολαίας στον ποταμό Άρδα που κάθε χρόνο γίνεται σημείο συνάντησης χιλιάδων νέων από όλο τον κόσμο, που κατασκηνώνουν στις όχθες του και περνούν εκεί ένα εβδομήμερο ξεγνοιασιάς και ψυχαγωγίας. Αντίστοιχα τα φεστιβάλ νέων σε Τυχερό και Σαμοθράκη αποτελούν κάθε χρόνο πόλο έλξης νέων ανθρώπων.

6. Ανάλυση και αξιολόγηση της αναγνωρισιμότητας των σημείων ενδιαφέροντος - Παρουσίαση της ταυτότητας των σημείων ενδιαφέροντος και ανάδειξη της ιστορικής τους σημαντικότητας

Πλούσια είναι η πολιτιστική παράδοση και η ιστορία καθώς και τα αξιοθέατα που υπάρχουν διάσπαρτα στην Π.Ε. Έβρου όπως έχουμε προαναφέρει σε προηγούμενη ενότητα. Η ζήτηση του τουριστικού προϊόντος στον τομέα των ήπιων μορφών τουρισμού, αποτιμάται με βάση την αντίστοιχη ζήτηση που έχουν στο πλαίσιο της αγοράς, οι υπηρεσίες και η προσφορά που υπάρχει.

Η ύπαρξη ειδικών τουριστικών υποδομών, είναι η προϋπόθεση για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού, όπως και η παρουσία των υποστηρικτικών υποδομών, ασφάλειας, υγείας και περίθαλψης, προσβασιμότητας και επικοινωνίας αποτελεί το σταθερό περιβάλλον σχεδιασμού και υλοποίησης κάθε οικονομικής δραστηριότητας.

Οι ειδικές τουριστικές υποδομές συνδέονται με τις επιλογές και τις δυνατότητες διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς, μέσα από υπηρεσίες ειδικού και θεματικού ενδιαφέροντος, που μπορούν να εμπλουτίσουν το περιεχόμενο ενός τουριστικού πακέτου και σε μεγάλο βαθμό να αλλάξουν τη φυσιογνωμία του, μετατρέποντάς το από ένα απλό θερινό ταξίδι διακοπών σε μια ολοκληρωμένη ταξιδιωτική εμπειρία, αναψυχής και ψυχαγωγίας. Μπορεί μια σειρά δράσεων από εκδρομές, δράσεις, ποδηλασίας, περιήγησης, γαστρονομίας, υπηρεσιών ευεξίας spa κλπ να αλλάξει την ταυτότητα του αρχικού προσφερόμενου προϊόντος και να προσεγγίσει και άλλα τμήματα καταναλωτών της τουριστικής αγοράς. Αποτελούν το μέσο για την προσέγγιση του ταξιδιώτη με επιμέρους δομικά στοιχεία του ταξιδιωτικού προορισμού και την προσωρινή ενσωμάτωση του στον φυσικό και πολιτιστικό χαρακτήρα της περιοχής που επιλέγει για να περάσει το μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού του, εμπλουτίζοντας τις αναμνήσεις του στο τέλος με διαφορετικές εμπειρίες.

Στο **Παράρτημα II** παρουσιάζονται συνοπτικά οι σημαντικότερες ειδικές τουριστικές υποδομές που μαζί με τα αξιοθέατα, τα μουσεία, τους παραδοσιακούς ξενώνες με τα τοπικά προϊόντα και εδέσματα, τα μνημεία της αρχαίας και βυζαντινής περιόδου και τους τόπους θρησκευτικού και λατρευτικού – προσκυνηματικού ενδιαφέροντος και χαρακτήρα, συμπληρώνουν το πρωτογενές προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της Π.Ε. Έβρου.

Αξίζει ενδεικτικά να αναφερθούν οι εξής ειδικές τουριστικές υποδομές:

► Παρατήρηση πουλιών (Bird watching) στο Εθνικό Πάρκο του Δάσους της Δαδιάς

Το δάσος της Δαδιάς αποτελεί τον μοναδικό οικότοπο στην Ελλάδα για την αναπαραγωγή του Μαυρόγυπα. Πρόκειται για ένα σπάνιο είδος αρπακτικού που θεωρείται παγκοσμίως ως απειλούμενο με εξαφάνιση. Επίσης φιλοξενούνται σπάνια είδη αρπακτικών, όπως το όρνιο και ο Ασπροπάρης. Υπάρχουν 36 από τα 38 ημερόβια αρπακτικά είδη και είναι η πιο σημαντική περιοχή αναπαραγωγής του Μαυροπελαργού στην Ελλάδα. Η περιοχή αποτελεί βιότοπο για 24 είδη νυχτερίδας, καθώς και για κάποια είδη αετών και γεράκια, σπάνια αμφίβια και ερπετά. Απαντώνται συνολικά 212 είδη πουλιών, ανάμεσα τους πολλά σπάνια είδη όπως 9 από τους 10 ευρωπαϊκούς δρυοκολάπτες.

Οι φτερωτοί κάτοικοι του δάσους, αποτελούν ένα καταπληκτικό θέαμα από το Παρατηρητήριο, σε ένα περιβάλλον που προσφέρεται για ηρεμία και αναζωογόνηση. Καθώς οι ρεματιές διαδέχονται τις κορυφές, σε ένα παιχνίδι ασύλληπτης οικολογικής ομορφιάς, 220 είδη πουλιών, 48 είδη πουλιών και 40 ήδη ερπετών και αμφίβιων απολαμβάνουν την αγκαλιά της θρακικής γης, σε ένα από τα τελευταία ασφαλή καταφύγια σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Στο χωριό της Δαδιάς υπάρχει κέντρο ενημέρωσης επισκεπτών με έκθεση φωτογραφικού υλικού και προβολή βιντεοταινιών, μικρή αίθουσα συνεδρίων, αναψυκτήριο χωρητικότητας 120 ατόμων καθώς επίσης και πωλητήριο αναμνηστικών ειδών και τοπικών προϊόντων. Από το Κέντρο Ενημέρωσης, οι επισκέπτες μεταφέρονται με λεωφορείο στο παρατηρητήριο, όπου έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν με τηλεσκόπια τα πουλιά στο χώρο της ταΐστρας.

► Οικοτουριστικό κέντρο Τυχερού

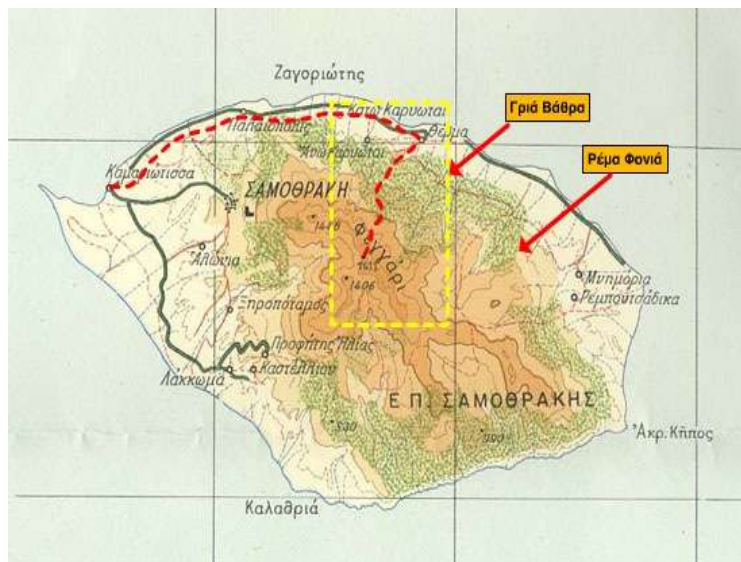
Το Οικοτουριστικό κέντρο Τυχερού βρίσκεται ανάμεσα σε δύο μοναδικά στην Ευρώπη οικοσυστήματα, το Δέλτα του Έβρου και το Δάσος της Δαδιάς. Το Κέντρο είναι χτισμένο περιμετρικά της τεχνητής λίμνης του Τυχερού και αποτελεί αγαπημένο προορισμό πολλών επισκεπτών και φίλων του εναλλακτικού τουρισμού. Οι λάτρεις του οικοτουρισμού μπορούν επίσης να απολαύσουν άφθονες υπαίθριες δραστηριότητες, όπως πεζοπορία στα 6 σηματοδοτημένα μονοπάτια διαφορετικής διάρκειας, ορεινή ποδηλασία στα δασικά μονοπάτια της περιοχής, υπασία στη Δαδιά και στο Τυχερό, canoe kayak, rafting και ιστιοπλοΐα στη λίμνη Τυχερού, 4X4 διαδρομές ειδικά στην περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους που εντοπίζονται τα Πομακοχώρια.

► Πεζοπορικές διαδρομές στη Σαμοθράκη

Ιδανική για πεζοπορικές διαδρομές η Σαμοθράκη προσφέρει τη διαδρομή στο όρος Φεγγάρι ή Σάος ο οποίος καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα του νησιού. Η διαδρομή παρόλη την υψομετρική της διαφορά, 1570μ., δεν κουράζει υπερβολικά αλλά δεν είναι και εύκολη. Το τελευταίο τμήμα της είναι αρκετά βραχώδες και δύσκολο, αλλά θα τα καταφέρει κάποιος αν έχει λίγη πείρα στην ορεινή πεζοπορία. Και κατά τη διάρκεια της διαδρομής αλλά και στην κορυφή ο πεζοπόρος απολαμβάνει μια εξαιρετική θέα στο Αιγαίο. Επίσης κατά τη διάρκεια της διαδρομής ο επισκέπτης διασχίζει ένα δρυόδασος.

Η καλή σήμανση στην αρχή του Ε6 και έπειτα τα κόκκινα σημάδια, εξασφαλίζουν χωρίς κανένα πρόβλημα τη διαδρομή ακόμα και με ομίχλη που είναι συνηθισμένη ειδικά τις πρωινές ώρες και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Μαζί με την επιστροφή θα πρέπει να υπολογίζει ο ορειβάτης περίπου 10 ώρες. Ας ληφθεί υπ' όψιν ότι η θερμοκρασία στη κορυφή είναι χαμηλότερη 11 βαθμούς από την επιφάνεια της θάλασσας και ότι αν έχει αέρα, γεγονός πολύ συνηθισμένο, θα κάνει πολύ κρύο ακόμα και το καλοκαίρι.

Εικόνα 42. Πεζοπορική διαδρομή Φεγγάρι, στη Σαμοθράκη

Πηγή: <http://www.pezoporia.gr/>

Αξίζει επίσης η επίσκεψη σε δύο διαδρομές που κινούνται δίπλα στα ρέματα με τους καταρράκτες όπου μπορείτε να κάνετε μπάνιο στις "βάθρες" (λιμνούλες) όπως λέγονται από

τους ντόπιους. Η πρώτη διαδρομή είναι δυτικά του χωριού Θέρμα (υπάρχουν πινακίδες) προς τη "Γριά Βάθρα" και η δεύτερη στο ρέμα του Φονιά που βρίσκεται 4 χλμ. δυτικά του χωριού Θέρμα. Οι διαδρομές αυτές είναι πολύ ωραίες λόγω των καταρρακτών αλλά και της δυνατότητας που προσφέρουν για μπάνιο στις "βάθρες".

«Γριά Βάθρα»: Στην περιοχή των Θερμών, μέσα σε ένα υπέροχο τοπίο γεμάτο αιωνόβια πλατάνια και φτέρες. Λίμνες και μικροί καταρράκτες που σχηματίζονται διαδοχικά από τον καταρράκτη που ξεκινάει από το βουνό Σάος.

«Βάθρες του Φονιά»: Πεζοπορία σε μια περιοχή που θυμίζει νεραϊδοχώρα πλάι στο ρέμα του Φονιά, που είναι ο πιο γνωστός ποταμός της Σαμοθράκης. Πηγάζει από τις κορυφές του όρους Σάος και εκβάλλει στα βορειοανατολικά της Σαμοθράκης, στο Θρακικό Πέλαγος. Τα νερά πέφτοντας από ύψος 20 μέτρων σχηματίζουν σκαλωτούς καταρράχτες, με μεγαλύτερο, αλλά και αναμφίβολα ομορφότερο, αυτόν του Φονιά, που λέγεται έτσι εξαιτίας της επικινδυνότητας των ορμητικών νερών του. Η πεζοπορική διαδρομή του Φονιά είναι εύκολη, ειδικά μέχρι την πρώτη βάθρα. Το πιο όμορφο κι εντυπωσιακό σημείο του Φονιά όμως, είναι η Κλείδωση. Πρόκειται για καταρράκτη με ύψος 35 μέτρων. Κάτω στην παραλία υπάρχει και ο ομώνυμος μεσαιωνικός πύργος, ανάμεσα σε πλατάνια.

Εικόνα 43. Καταρράκτης του Φονιά

Πηγή: <https://greece.terrabook.com/>

Μέχρι το καλοκαίρι το 2000 τα μονοπάτια αυτά ήταν τελείως αδιαμόρφωτα και σε μερικά σημεία περνούσανε σ' επικίνδυνα σημεία με αποτέλεσμα να έχουν συμβεί αρκετά ατυχήματα και πολλές φορές σοβαρά. Η διάσχιση των ρεμάτων αυτών συνήθως από πάνω προς τα κάτω, γίνεται μόνο με τη βοήθεια σκοινιών και αναρριχητικού εξοπλισμού.

► Πίστα motocross στις Καστανιές Έβρου

Στις Καστανιές Έβρου υπάρχει πίστα motocross, δίπλα στον ποταμό Έβρο. Στα πλαίσια των εκδηλώσεων του φεστιβάλ νέων ΑΡΔΑΣ και των αγώνων της ΑΜΟΤΟΕ, διοργανώνονται επίσημοι αγώνες ΜΟΤΟCROSS στο Δημοτικό Διαμέρισμα Καστανιών του Δήμου Βύσσας.

► Ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης

Οι θερμές ιαματικές πηγές της Τραϊανούπολης ήταν βασικός πόλος έλξης πληθυσμού ήδη από την αρχαιότητα. Τα παλιά λουτρά αποτελούνται από δύο θολωτά κτίσματα του 16ου αιώνα, με μια δεξαμενή το καθένα και αποδυτήρια. Τα νέα λουτρά άρχισαν να χτίζονται το 1962 και ολοκληρώθηκαν το 1964. Βρίσκονται στον ιστορικό χώρο της Τραϊανούπολης, πάνω στην Εθνική οδό, σε απόσταση 14 χλμ. από την Αλεξανδρούπολη, πηγαίνοντας προς τα ελληνοτουρκικά σύνορα. Σήμερα τα διαχειρίζεται η Τουριστική Ιαματική Επιχείρηση του δήμου Αλεξανδρούπολης.

Στη λουτρόπολη γίνεται ενεργειακή χρήση του θερμού νερού για τη θέρμανση των εγκαταστάσεων, διατηρώντας το περιβάλλον υγιεινό και ευχάριστο. Η λουτρόπολη διαθέτει ένα υδροθεραπευτήριο με 15 μπανιέρες και 7 μπανιέρες υδρομασάζ.

Υπάρχει στον ίδιο χώρο Ξενοδοχείο, μίνι μάρκετ και εστιατόριο που λειτουργεί ο Παραγωγικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λουτρού με έμφαση σε εδέσματα της τοπικής παραδοσιακής κουζίνας.

► Ιαματικές πηγές Σαμοθράκης

Στην περιοχή Θέρμα στο βόρειο τμήμα του νησιού υπάρχουν αναβλύσεις θερμομεταλλικών νερών, γνωστές για τις ιαματικές τους ιδιότητες από την εποχή ακόμα της Βυζαντινής περιόδου. Το Δημοτικό υδροθεραπευτήριο, που εκμεταλλεύεται την ιαματική πηγή Ψαρόθερμα βρίσκεται σε δημοτική έκταση 5.000 τ.μ. και διαθέτει υπάρχουν 13 ατομικούς και 2 ομαδικούς λουτήρες -πισίνες (ανδρών και γυναικών). Το νερό στις πισίνες είναι διαυγές αλμυρό στη γεύση

με οσμή υδρόθειου και η θερμοκρασία του είναι στους 38ο -39ο C και συνιστάται για ρευματικές αρθρίτιδες, χρόνιες αρθροπάθειες, δερματοπάθειες, χρόνιες γυναικολογικές φλεγμονές, παθήσεις των οστών. Δίπλα στα λουτρά υπάρχουν βρύσες χλιαρού νερού για ποσιποθεραπεία που ενδείκνυται για την παχυσαρκία, αλλά και για παθήσεις του ήπατος, της χολής και των νεφρών. Κοντά στο ρέμα βρίσκεται ακόμη μια πηγή με νερό που πίνεται ως καθαρτικό.

Οι ατμοί που βγαίνουν από τη γεώτρηση δίπλα στο κτήριο των δημοτικών λουτρών συνιστώνται για εισπνοθεραπεία (φλεγμονές ανωτέρων αναπνευστικών οδών). Στον περιβάλλοντα χώρο ανεβαίνοντας τον χωματόδρομο προς το λόφο των Ψαροθέρμων υπάρχει υπαίθρια γούρνα, το νερό της είναι θολό και έχει αρκετό θειάφι με σταθερή θερμοκρασία είναι 37ο -38ο C, ενδείκνυται για αρθροπάθειες και δερματικά, χρησιμοποιείται για ποδόλουτρα και δεν έχει είσοδο, είναι ελεύθερη.

Στην άλλη πλευρά του νησιού μετά από μια ιδιαίτερα δύσκολη και κοπιαστική πορεία, συναντάται η πολύ ψυχρή ιαματική πηγή Σφεντάμι.

Στο Παράρτημα II έχουν περιληφθεί και συγκεκριμένες δραστηριότητες θεματικού χαρακτήρα που σχετίζονται με τον αγροτουρισμό, τον ιαματικό τουρισμό, τις εναλλακτικές και ειδικές μορφές, την άθληση, την ψυχαγωγία και αναψυχή κοντά στη φύση, οι οποίες τα τελευταία χρόνια εισέρχονται στην αγορά με σχετική επιτυχία, υπό τη μορφή ειδικών τουριστικών πακέτων.

Οι δραστηριότητες αυτές οργανώνονται από εξειδικευμένα τουριστικά γραφεία και συλλόγους και αποτελούν είτε ξεχωριστά πακέτα τουρισμού, είτε προστίθενται ως επιπλέον υπηρεσίες σε ήδη προσφερόμενα πακέτα εμπλουτίζοντας το περιεχόμενο του προσφερόμενου προϊόντος και διαφοροποιώντας το, συμβάλλοντας έτσι στη διεύδυση της Π.Ε. Έβρου σε νέα τμήματα της διεθνούς τουριστικής αγοράς (ΑΜΘ,2015)

Το φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο της Π.Ε. Έβρου σε συνδυασμό με τη μορφολογία και το ανάγλυφο της ενδοχώρας και του παράκτιου μετώπου, αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού, καθώς παρέχει πληθώρα επιλογών και τα σημεία όπου μπορούν αυτές οι δραστηριότητες να λάβουν χώρα και να υλοποιηθούν.

7. Παραδοσιακή μαγειρική και ανάλυση και αξιολόγηση των παραδοσιακών γαστρονομικών πόρων της περιοχής του Έβρου

Στην Π.Ε. Έβρου, η κύρια απασχόληση των κατοίκων είναι η καλλιέργεια της γης και η παραγωγή γεωργικών προϊόντων με σημαντικότερα από αυτά τα χειμερινά σιτηρά, το βαμβάκι, τον ηλιάνθο, τον αραβόσιτο, τα ζαχαρότευτλα, τη μηδική, το σπαράγγι και το σκόρδο. Η κτηνοτροφία και κυρίως η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί τη δεύτερη σε σπουδαιότητα απασχόληση των κατοίκων της περιφερειακής ενότητας (ΠΕ) του Έβρου (Μανουσίδης 2012).

Στον Έβρο η κουζίνα αξιοποιεί τα προϊόντα της τοπικής παραγωγής όπως τα δημητριακά, τα λαχανικά, τα όσπρια, τα κρέατα, αλλά και τα ψάρια (βάτος, καλκάνι) και τα θαλασσινά που αλιεύονται στο Θρακικό Πέλαγος.

Παλιότερα, τα φαγητά των κατοίκων του Έβρου ήταν απλά και γίνονταν από τα προϊόντα της τοπικής παραγωγής. Το καλοκαίρι βάση του φαγητού, ήταν τα λαχανικά. Το χειμώνα και μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων, οπότε είχαν σφαχτεί τα γουρούνια, το συντηρημένο κρέας τους, αποτελούσε βασικό μέρος της διατροφής του. Η σημερινή τοπική κουζίνα και γαστρονομία της Π.Ε. Έβρου αποτελούν ένα ιδιαίτερο μίγμα υλικών και μυρωδικών από συνταγές της Πόλης, της Ανατολικής Θράκης και της Μικράς Ασίας σε συνδυασμό με τη μεσογειακή διατροφή.

Η ύπαρξη δύο διακριτών «εδαφικών» ενοτήτων που η κάθε μία έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά έχει επιδράσεις και στην τοπική κουζίνα. Ο βόρειος Έβρος στο μεγαλύτερο μέρος του είναι πεδινός, υπάρχουν άφθονα νερά και το τοπίο γίνεται λοφώδες στο βόρειο τμήμα του. Τα προϊόντα που τον χαρακτηρίζουν είναι ο ηλιάνθος, το καλαμπόκι, το σκόρδο, το σπαράγγι, τα όσπρια, το κρασί, τα αλλαντικά, τα γαλακτοκομικά. Ο νότιος Έβρος χαρακτηρίζεται από την παράκτια περιοχή, το δάσος της Δαδιάς και το δέλτα του ποταμού Έβρου. Τα ιδιότυπα προϊόντα του είναι το μετάξι, το σπαράγγι, το πεπόνι, το κρασί, τα αλλαντικά, τα γαλακτοκομικά, η ελιά, το ελαιόλαδο.

Σε όλη την Π.Ε. Έβρου υπάρχουν χαρακτηριστικά προϊόντα όπως ο καβουρμάς, τα λουκάνικα, το τσίπουρο, το ούζο, το κρασί, το κατσικίσιο τυρί, το αριάνι, ο τραχανάς, ενώ τα τοπικά προϊόντα του Έβρου έχουν δημιουργήσει αξιοθαύμαστες τοπικές παραδοσιακές συνταγές όπως η μπάμπω, μιλινάκια, γκόλιο, λαγγίτες Θρακιώτικες, Θρακιώτικη σκορδαλιά,

λαχανιά με κρέας, Βαρβάρα, Θρακιώτικη αλμυρή γαλατόπιτα, χοιρινό με κουσκούς -κισκέκι, γιαουρτόπιτα, ρετσέλι (χαρακτηριστικό γλυκό του κουταλιού από κολοκύθι), κουραμπιέδες με καρύδι, κατσαμάκι, γλυκό καρύδι, κλπ.

Τα τελευταία χρόνια είναι αρκετά τα καταστήματα της καφεστίασης που στηρίζουν τα τοπικά προϊόντα διαθέτοντας συγκεκριμένους χώρους στα μαγαζιά τους με έκθεση τοπικών προϊόντων και ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απολαύσει μια μεγάλη ποικιλία εκθεσιακών προϊόντων και φυσικά είναι στη διάθεσή τους να τα αγοράσουν.

7.1 Φαγητά

Χαρακτηριστικό χειμωνιάτικο έδεσμα των Εβριτών είναι ο **Καβουρμάς**. Παλιότερα γίνονταν από χοιρινό ψαχνό κρέας που καβουρντιζόταν και έμπαινε σε τσουκάλια σκεπασμένα με λίπος. Σήμερα παρασκευάζεται από τα κρεοπωλεία σε βιοτεχνική μορφή και μπαίνει σε χοντρά χοιρινά έντερα. Θεωρείται ιδανική συνοδεία σε ποικιλίες ούζου και μπύρας.

Ο καβουρμάς είναι ένα παραδοσιακό ελληνικό κρεατοσκεύασμα, το οποίο συναντάται σε όλη τη Θράκη και την ανατολική Μακεδονία. Μοιάζει λίγο με πηχτή, αλλά με υφή πιο συμπαγή και με ελάχιστο ζελέ. Φτιάχνεται σε κυλινδρικά μπαστούνια μήκους 20-30εκ. και πλάτους 4-9εκ. Πωλείται ολόκληρος ή συσκευασμένος αεροστεγώς σε μικρά κομμάτια.

Υπάρχουν τέσσερις διαφορετικές γεύσεις, που χαρακτηρίζονται από το είδος του κρέατος που χρησιμοποιείται. Βοδινό με ελάχιστο λίπος, πρόβειο με αρκετό λίπος αλλά με εξαιρετικά συμπυκνωμένη γεύση, ανάμεικτο με κρέας χοιρινό και βοδινό, πικάντικο με πράσο και διάφορα μπαχαρικά.

Καβουρμάς

Υλικά:

- 1 κιλό κρέας μοσχάρι
- 1 κιλό κρέας χοιρινό
- 1 κιλό κρέας κατσίκισιο

1 έντερο μοσχάρισιο
1/4 λίπος
1-2 πράσα
1 κουταλάκι πιπέρι
1 κουταλάκι ρίγανη
1 κοφτή κουταλιά αλάτι

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Βράζουμε με το αλάτι καλά όλα τα κρέατα. Τα ξεκοκαλίζουμε και τα κόβουμε πολύ μικρά κομμάτια. Ρίχνουμε στο σχεδόν λιωμένο κρέας το πράσο, τη ρίγανη, το πιπέρι και τα βράζουμε γι' άλλη ½ ώρα. Όταν είναι ακόμη ζεστό, γεμίζουμε το έντερο και το δένουμε σφιχτά. Κρυώνει λίγο και μετά το βάζουμε στο ψυγείο να παχώσει για να μπορεί να κόβεται φέτες.

Ο καβουρμάς τρώγεται κομμένος σε μικρούς κύβους, συνοδεύει μοναδικά το ουζάκι ή το τσίπουρο, κόκκινο κρασί. Γίνεται πιο νόστιμος αν μείνει για λίγα λεπτά έξω από το ψυγείο. Συνιστά ένα πρωτότυπο ορεκτικό αν ζεσταθεί στο τηγάνι ή στο φούρνο, ή αν σερβιριστεί πάνω σε φέτες ψωμιού. Μαγειρεύεται στην κατσαρόλα ή στο φούρνο με αυγά, ζυμαρικά, πατάτες, όσπρια όπως με γίγαντες στο φούρνο, αρτυμένους με φλούδες πορτοκαλιού και σπόρους κύμινου.

Καβουρμάς με αυγά

Υλικά:

1-2 φέτες καβουρμά βουβαλίσιο
1-2 κουτ. ελαιόλαδο ή βούτυρο

1 πιπεριά πράσινη κέρατο, κομμένη σε φετάκια
λίγο μπούκοβο
ελάχιστο αλάτι
1 σφηνάκι τσίπουρο
2 αυγά

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Ζεσταίνουμε το λάδι ή βούτυρο σε ένα τηγανάκι-σαγανάκι και σωτάρουμε την πιπεριά ώσπου να μαραθεί. Ρίχνουμε το μπούκοβο. Σπάμε τον καβουρμά με το πιρούνι και τον προσθέτουμε. Ανακατεύουμε, προσθέτουμε λίγο αλάτι και βήνουμε με το τσίπουρο. Ανοίγουμε στο κέντρο μια φωλιά και ρίχνουμε προσηκτικά τα αυγά. Αλατοπιπερώνουμε τα αυγά και ψήνουμε στους 180 βαθμούς όσο χρειάζεται για να σφίξει το ασπράδι των αυγών.

Η «**Μπάμπω**» είναι καθαρά χριστουγεννιάτικο φαγητό, απαραίτητο συμπλήρωμα του χριστουγεννιάτικου τραπέζιού. Αποτελείται από χοιρινό έντερο παραγεμισμένο με ψιλοκομμένο κρέας (σήμερα κιμά), κομμάτια συκωτιού, ρύζι, ψιλοκομμένο πράσο και μπαχαρικά. Μαγειρευόταν σε πήλινη κατσαρόλα ή σε πλατιά τσουκάλια. Σήμερα σε ρηχή χωμάτινη κατσαρόλα το «γιουβέτσι».

Κατά την παράδοση έχει πάρει το όνομά της από την μπάμπω, που σημαίνει γιαγιά. Όπως η γιαγιά είναι γριά και οδεύει προς το τέλος της ζωής, έτσι και η «Μπάμπω» τρώγεται προς το τέλος του έτους. Ή κατά άλλους, οφείλει την ονομασία της στο υλικό παρασκευής, το χοιρινό έντερο, που είναι η κατάληξη. Το χοιρινό σφαζόταν τις παραμονές των Χριστουγέννων. Τα έντερα του ζώου καθαρίζονταν, πλένονταν, διατηρούνταν σε νερόξιδο και αποτελούσαν τη βάση για την παρασκευή της «Μπάμπως».

Μπάμπω

Υλικά:

D3.2.1: D 3.2.1-Μελέτη ολοκληρωμένης μεθοδολογίας παραδοσιακή γαστρονομία στ

- 1 κιλό συκώτι κομμάτια
- 1/4 κιμά μοσχαρίσιο
- 2 πράσα
- 2 κρεμμύδια
- 1 φλιτζάνι ρύζι
- 2 φλιτζάνια πλιγούρι (προαιρετικά)
- λίγο αλάτι, λίγη ρίχανη, λίγο μπαχάρι, λίγο λεμόνι
- κύμινο και πιπέρι κόκκινο
- πιπέρι μαύρο
- 1 ποτήρι νερό
- 4 έντερα (χοιρινά)

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Τα έντερα τα πλένουμε με πολύ νερό. Τα περνάμε από ξύδι για 1 ώρα και έπειτα τα ξεπλένουμε. Πλένουμε τα εντόσθια και τα βάζουμε για πολύ λίγο σε βραστό νερό (τα ζεματάμε). Τα βγάζουμε και τα ψιλοκόβουμε. Βάζουμε τα εντόσθια μέσα σε μια λεκάνη τα πράσα, το ρύζι, τον κιμά, ρίχνουμε το αλάτι, τη ρίχανη και το μπαχάρι και τα ζυμώνουμε καλά. Παίρνουμε ένα χωνί και μ' αυτό γεμίζουμε τα έντερα. Τα δένουμε στις άκρες με έναν σπάγκο. Τα βάζουμε σε πολύ χαμηλή φωτιά τα τρυπάμε με το πιρούνι, τα βάζουμε στο ταψί με λίγο νερό και λάδι και το ψήνουμε στο φούρνο για 1 ώρα σε σιγανή φωτιά.

Πέτουρα ή γιουφκάδης (ζυμαρικά): Χοντρό φύλλο για πίτα που έπλαθαν με τον πλάστη, στο σουφρά, από ζύμη εκτός από αλεύρι μαζί με το νερό, έβαζαν και γάλα με αυγά. Το φύλλο κοβόταν σε στενόμακρα κομμάτια, τα οποία ξεραινόταν στον ήλιο και φυλάγονταν σε ειδικά σακούλια.

Μπληγούρι (Μπουλγκούρ): Βρασμένο εκλεκτό σιτάρι (όπως αυτό που κάνουν τα κόλλυβα), το στεγνώνουν στον ήλιο και το σπάζουν στον χερόμυλο. Μαγειρευόταν είτε μόνο του (όπως το πιάφι), είτε με διάφορα κρέατα. Νοστιμότατο ήταν με κότα (Κότα μι μπουλγκούρ).

Λάχανο τουρσί: είναι ένας Θρακιώτικος τρόπος συντήρησης του λάχανου που μέσα στην άλμη αποκτά καταπληκτική γεύση και χρησιμοποιείται είτε κατευθείαν σε σαλάτα είτε στην μαγειρική. Τέτοια εποχή γίνεται η ετοιμασία και μπαίνει το λάχανο στην άλμη. Το λάχανο για να γίνει τουρσί θέλει από 10 μέρες έως ένα μήνα, ανάλογα τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος. Αν βιαζόμαστε μπορούμε να βάλουμε αρκετά χλιαρό νερό και να το φυλάξουμε σε ζεστό περιβάλλον. Διαφορετικά αν το αφήσουμε έξω το χειμώνα θα αργήσει ίσως και περισσότερο από μήνα.

Η περιοχή του Θρακικού Πελάγους γύρω από την Αλεξανδρούπολη και τις εκβολές του Έβρου είναι εκπληκτικά πλούσια σε **αλιεύματα**. Για τον λόγο αυτό υπάρχει μεγάλη ποικιλία ψαρομεζέδων και θαλασσινών στις ψαροταβέρνες αλλά και στην ιχθυόσκαλα, η οποία είναι μια από τις μεγαλύτερες της Ελλάδας. Τα πιο αγαπημένα ψάρια των Αλεξανδρουπολιτών είναι οι φαναούρες (πεσκανδρίτσες), ο βάτος (είδος σαλαχιού), το μπαρμπούνι, η σαρδέλα και η μεγάλη ραβδωτή γαρίδα. Στις μέρες μας σπάνια πια ψαρεύονται οξύρρυγχοι. Παλαιότερα αξιοποιούνταν τα αυγά τους για χαβιάρι.

Λόγω του ποταμού Έβρου, τα ψάρια του γλυκού νερού είναι πολύ διαδεδομένα στην ευρύτερη περιοχή και μάλιστα έχουν ιδιαίτερη νοστιμιά. Το γριβάδι εδώ ονομάζεται σαζάνι, ο γουλιανός, το μεγαλύτερο αρπακτικό ποταμίσιο ψαρί, μπορεί να φτάσει τα 30 κιλά, ενώ τα λαβράκια και οι κοκκινόφτερες του Έβρου είναι εξαιρετικά στη σχάρα ή τηγανητά. Από το σαζάνι και τον γουλιανό αξιοποιούνται τα αυγά και γίνονται υπέροχοι χαβιαροκεφτέδες.

Άλλες "διάσημες" τοπικές σπεσιαλιτέ είναι η κωλμπουρέκ (τυλιχτή πίτα), η κιούλ (σούπα με κοτόπουλο και χυλό από αλεύρι), ο τραχανάς, το ταρατόρ (τζατζίκι).

7.2 Γλυκά

Το γλύκισμα της **Βαρβάρας**, που είναι χαρακτηριστικό της Θράκης, φαίνεται ότι έχει την αρχή του σε κάποιες δοξασίες: παλιά πίστευαν ότι η Αγία Βαρβάρα γύριζε τα βράδια από σπίτι σε σπίτι και έδιωχνε την ευλογία, γι' αυτό μάλιστα άλειφαν το τζάκι με ασβέστη και έκαιγαν συνεχώς φωτιά, όταν υπήρχε επιδημία. Έβαζαν εκεί κοντά ένα πιάτο με «Βαρβάρα», για να φάει και να φύγει ευχαριστημένη η Αγία.

Κατά μία παράδοση κάποτε οι Τούρκοι, θέλοντας να εξοντώσουν το χριστιανικό πληθυσμό, αποφάσισαν να δηλητηριάσουν το αλεύρι. Εμφανίστηκε όμως η Αγία Βαρβάρα, προειδοποίησε τους Χριστιανούς και τους υπέδειξε να φτιάξουν με το σιτάρι «Βαρβάρα» και να τρέφονται με αυτό για κάποιες μέρες. Όταν οι Τούρκοι είδαν ότι οι χριστιανοί δεν είχαν πεθάνει, φοβήθηκαν και δεν τους ξαναενόχλησαν. Από τότε καθιερώθηκε να παρασκευάζεται η «Βαρβάρα» κατά την ημέρα της εορτής της Αγίας (4 Δεκεμβρίου). Το έθιμο της Βαρβάρας αναβιώνει κάθε χρόνο στις 4 Δεκεμβρίου το Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο Ορεστιάδας και το παρακολουθούν παιδιά των δημοτικών σχολείων.

Ο τρόπος παρασκευής της Βαρβάρας παρουσιάζει πολλά αρχαϊκά στοιχεία και θυμίζει την «πανσπερμία» των αρχαίων Ελλήνων: χρησιμοποιούν σιτάρι, αμύγδαλα, σταφίδες, καρύδια. Υπήρχε η πρόληψη ότι αν η Βαρβάρα γίνει άσπρη, θα χιονίσει.

Βαρβάρα

Υλικά:

- 1 κιλό σιτάρι
- 500 γρ. σταφίδες
- 250 γρ. σουσάμι
- ½ φλιτζάνι ζάχαρη
- 6-7 σύκα
- 1 κυδώνι
- 1 μήλο

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Βάζουμε στην κατσαρόλα 5 φλιτζάνια νερό και τη βάζουμε στη φωτιά. Μετά ρίχνουμε το σιτάρι και το σουδάμι και το αφήνουμε να βράσει για 1 ώρα. Το βγάζουμε από τη φωτιά, το αφήνουμε να κρυώσει και έπειτα το συνοδεύουμε με σταφίδες, σύκα, κυδώνι και μήλο.

Σε όλο τον Έβρο κάνουν τις **Λαγγίτες** (ή λαλαγγίτες) που είναι μια αραιή ζύμη (παρόμοια με τις κρέπες). Τρώγονται συνήθως με πετιμέζι ή ζάχαρη. Σε άλλα μέρη του Έβρου τις φτιάχνουν περίπου σαν λουκουμάδες με το ίδιο μείγμα, ενώ στον Πέπλο είναι λεπτές σαν κρέπες.

Λαγγίτες

Υλικά:

- 3 Αυγά
- 1 ½ Λίτρο γάλα
- 1 Πρέζα αλάτι
- 1 κιλό αλεύρι

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Σε ένα μπολ βάζουμε τα αυγά, το γάλα, μια πρέζα αλάτι, το αλεύρι και τα χτυπάμε με μίξερ ωσότου το μείγμα μας να πηξει. Μόλις πηξει βάζουμε το υπόλοιπο γάλα για να αραιώσουμε το μείγμα. Έπειτα αφήνουμε το μείγμα να φουσκώσει. Αφού φουσκώσει το βάζουμε σε ένα τηγάνι που καίει. Ρίχνουμε μια κουταλιά της σούπας από το μείγμα στο τηγάνι και μόλις κοκκινίσει από τη μια μεριά το γυρνάμε από την άλλη. Αυτό το επαναλαμβάνουμε μέχρι να τελειώσει το μείγμα. Στο τέλος συνοδεύουμε τις λαγγίτες με μέλι, με βιτάμ ή μαρμελάδα ή με μπόλικη ζάχαρη, καρύδια και κανέλα.

Τα **μικίκια** είναι ένα παραδοσιακό γλύκισμα του Έβρου. Θυμίζουν τους λουκουμάδες αλλά η ζύμη τους είναι πιο σφιχτή και φυσικά έχουν στην μέση μια τρύπα. Παραδοσιακά τους γλύκισαν με ζάχαρη ή μέλι και κανέλα.

Μικίκια

Υλικά:

- 2 ½ ποτήρια χλιαρό νερό
- 1 κιλό αλεύρι
- 40 – 5 γρ. μαχιά
- 1 κουταλιά της σούπας μέλι
- 1 κουταλάκι κοφτό αλάτι

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Διαλύουμε τη μαχιά, το μέλι και το αλάτι στο χλιαρό νερό. Προσθέτουμε το αλεύρι και ζυμώνουμε καλά τα υλικά μέχρις ότου ενωθούν καλά, χωρίς να υπάρχουν θρόμβοι στη ζύμη. Η ζύμη μας πρέπει να είναι αρκετά μαλακή. Σε αντίθετη περίπτωση προσθέτουμε λίγο νερό (χλιαρό). Αφήνουμε τη ζύμη σε ζεστό μέρος να φουσκώσει. Όταν φουσκώσει η ζύμη βάζουμε σε μια κατσαρόλα το λάδι και το αφήνουμε να κάψει καλά. Στη συνέχεια παίρνουμε ένα μικρό κομματάκι από τη ζύμη και το πλάθουμε στην παλάμη μας με τον ίδιο τρόπο που πλάθουμε τα γνωστά κεφτεδάκια. Με τον αντίχειρά μας κάνουμε μία τρύπα στη μέση και καθώς το ταλαντεύουμε στα δάχτυλα μας για να γίνει μεγαλύτερο η το άνοιγμα, το ρίχνουμε στο καυτό λάδι. Με αυτό τον τρόπο τηγανίζουμε όλα τα ΜΙΚΙΚΙΑ και τα σερβίρουμε ζεστά κυρίως με μέλι ή ό,τι άλλο μας αρέσει.

Βασιλόπιτα: σε πολλά μέρη του Έβρου είναι τυρόπιτα και αντί για νόμισμα περιέχει διάφορα σημαδάκια (π.χ. φασόλι, κλαδάκι, σταφίδα, τυρί). Κόβεται την παραμονή της Πρωτοχρονιάς το βράδυ και μοιράζεται στα μέλη της οικογένειας. Το κάθε μέλος ανάλογα με το σημαδάκι που θα του τύχει, θα έχει μέσα στη χρονιά και τα ανάλογα καθήκοντα (π.χ. άλλος να ευθύνεται για το αμπέλι, άλλος για τα ζώα κλπ.).

Εβρίτικη Βασιλόπιτα

Υλικά:

- 4-5 Αυγά
- ¼ Τυρί
- ¼ Μυζήθρα
- ¼ Λάδι
- ¼ Γάλα
- 1 κιλό αλεύρι
- ½ Ποτήρι νερό
- 1 κουτάλι του γλυκού αλάτι
- ½ κουτάλι του γλυκού μπιρομαχιά
- ¼ Βιτάμ

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Σε ένα μπολ βάζουμε: το αλεύρι, την μπιρομαχιά, το νερό, το αλάτι και το λάδι. Τα ζυμώνουμε και μετά αφήνουμε λίγη ώρα τη ζύμη για να φουσκώσει. Έπειτα, μόλις γίνει το προζύμι ανοίγουμε φύλλα. Κατόπιν αλείφουμε το ταψί με βιτάμ. Μετά ανά 3 φύλλα βάζουμε: Τυρί, λάδι και μυζήθρα. Κατόπιν 2 φύλλα πριν το τέλος βάζουμε τα σημάδια σε κάθε σημείο

του ταψιού. Αυτά είναι: Το φλουρί για το σπίτι, το ξύλο για τις κότες, το κάρβουνο για το τρακτέρ και το τριφύλλι, το καλαμπόκι, το βαμβάκι και το σιτάρι για το κάθε χωράφι. Έπειτα βάζουμε τα φύλλα που μας περίσσεψαν και από πάνω βάζουμε τα αυγά και το γάλα, αφού πρώτα τα έχουμε χτυπήσει. Τέλος, ψήνουμε στους 130 βαθμούς για 30 λεπτά.

Άλλα **παραδοσιακά γλυκά** που προσφέρονται στον Έβρο είναι: Γιαουρτόπιτα, Ριτσέλι ή Ρετσέλι γλυκό του κουταλιού, Κράνα γλυκό του κουταλιού, Κουραμπιέδες με καρύδι, Κατσαμάκι (χυλός από το βρασμένο καλαμποκάλευρο), Ατζελέ μπακλαβά, Καρυδάκι γλυκό, Λικέρ με κρασί, Αριάνι.

7.3 Τοπική κουζίνα της Σαμοθράκης

Στη Σαμοθράκη, το πιο φημισμένο φαγητό είναι το κατσικάκι, ενώ άλλα εδέσματα του νησιού είναι:

- το μαντί (καβουρντισμένος κιμάς από χοιρινό και φύλλο πίτας με γέμιση ρυζιού),
- το γοργόβραστο με πιλάφι (νερόβραστο κρέας μεγάλου ζώου και πιλάφι με τον ζωμό και γάλα),
- το λιωτό (κρέας κοκκινιστό με λιωμένα καρύδια),
- ο χασλαμάς (χαλβάς στο τηγάνι),
- ο ξινός τραχανάς,
- η γοργή (επτάζυμα παξιμάδια με μαγιά ρεβυθιού),
- η "λαμπιργιάτ'ς" ή λαμπριάτης (πασχαλινό φαγητό με κατσικάκι ή αρνάκι με παραγεμισμένη την κοιλιά του με γόμο από ρύζι, φρέσκα κρεμμυδάκια, άνηθο, σταφίδες, ζεματισμένα μικρά κομμάτια συκωτιού, ψημένο στο φούρνο),
- η ζμαρουπατού (νησισίμη πίτα με αλεύρι, λάδι και γέμιση τριμμένο κολοκύθι και δυόσμο),

- η χορτόπιτα (με γέμιση γλυκοχόρταρα, λαψάνες και παπαρούνες),
- οι χυλοπίτες (ματς (ι) οι πλατειές και φλουμάρια οι λεπτές),
- το κορμπανούδι (κατσικάκι ή αρνάκι με συκωταριά στο φούρνο).

Μαντί της Σαμοθράκης

Υλικά:

½ κιλό κιμά

Κρεμμύδι φρέσκο, τριμμένο στον τρίφτη

λίγο αλάτι

1 φλιτζ. τσ. νερού

βούτυρο, λάδι

πιπέρι,

μαϊντανός

1 κουτ. τραχανά γλυκό ή ρύζι ή σιμιγδάλι

1 αβράδι (τον κρόκο τον κρατάμε για να αλείψουμε τα μαντί πριν μπουν στον φούρνο, μαζί με λίγο σπορέλαιο)

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Βράζουμε τον κιμά με τα κρεμμύδια, το αλάτι και το νερό. Όταν τελειώσουν τα υγρά, ρίχνουμε το βούτυρο, σωτάρουμε ελαφρά και μετά προσθέτουμε το λάδι, το πιπέρι, και τα υπόλοιπα αφού έχουμε αποσύρει το σκεύος από τη φωτιά.

Φύλλο

Ζυμώνουμε το αλεύρι με λίγο αλάτι, λάδι και νερό. Ανοίγουμε 2 φύλλα, όχι λεπτά. Κόβουμε κάθε φύλλο σε τετράγωνα περίπου 10Χ10 εκατοστών. Βάζουμε μία κουταλιά του γλυκού σε κάθε τετράγωνο, ενώνουμε τις τέσσερις

άκρες, πιέζουμε τα ανοίγματα να ενωθούν και το αναποδογυρίζουμε και το βάζουμε στο ταψί κ.ο.κ. Θα γίνουν περίπου 60-70 μαντιά. Όταν τα γεμίσουμε τα αλείφουμε με το μείγμα κρόκου και ελαιόλαδου & τα ψήνουμε σε 200 βαθμούς, έως ότου ροδίσουν καλά.

Όταν βγουν από τον φούρνο, τα περιχύνουμε με 2 φλιτζ. τσαχγιού ζωμό κρέατος, τα σκεπάζουμε με άλλο ταψί και μετά από 1 ώρα τα γυρίζουμε τα πάνω κάτω, για να απορροφήσουν καλά.

Κορμπανούδι

Υλικά:

- 1 ψωμί μπαχιάτικο
- 3 κιλά κρέας κατσίκι ή αρνάκι
- 1 συκωταριά
- 1 φλιτζ. βούτυρο
- 3 κρεμμύδια
- 1 φλιτζ. δυόσμο
- 2-3 ρίζες σπανάκι
- 1 κουτ. γλ. κόκκινο πιπέρι για το κρέας
- 1 κουτ. γλ. μαυροπίπερο
- 1 χούφτα δυόσμο
- ι κουτ. γλ. αλάτι
- 1 κουτ. γλ. κόκκινο πιπέρι γλυκό
- 2 λίτρα νερό
- 1 κιλό γάλα

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

D3.2.1: D 3.2.1-Μελέτη ολοκληρωμένης μεθοδολογίας για πολιτιστικούς, φυσικούς τόπους και την παραδοσιακή γαστρονομία στην περιοχή του Έβρου

Τεμαχίζουμε το κρέας σε κομμάτια ανάλογα με τις μερίδες που θέλουμε, το αλατοπιπερώνουμε και το τοποθετούμε στο ταψί, Ρίχνουμε τον δυόσμο, το βούτυρο και το νερό και το βάζουμε στο φούρνο.

Το ψήνουμε στους 180 βαθμούς.

Κόβουμε το ψωμί σε μπουκιές και το βάζουμε σε φούρνο για να ψηθεί λίγο. Πλένουμε τη συκωταριά, τη ζεματίζουμε, την κόβουμε σε κομμάτια, τη σωτάρουμε και προς το τέλος ρίχνουμε το ψιλοκομμένο κρεμμυδάκι, τον δυόσμο, το σπανάκι και το πιπέρι, συνεχίζοντας για λίγο ακόμη το σωτάρισμα προσθέτουμε στο μείγμα το χλιαρό γάλα και το ζουμί που έχει μείνει στο ταψί με τις μπουκιές του ψωμιού.

Στη συνέχεια παίρνουμε το ψημένο κρέας και το τοποθετούμε πάνω από τη συκωταριά αναποδογυρισμένο ώστε η ροδοκοκκινισμένη μεριά να είναι από κάτω. Το σκεπάζουμε με τη μπόλια και το ξαναβάζουμε στον φούρνο, έως ότου ροδοκοκκινίσει.

Πολλές παραδοσιακές συνταγές μπορούμε να συναντήσουμε ακόμη και σήμερα στη **Σαμοθράκη**. Αρνάκι με μαϊντανό, Καπαμάς με κυδώνια, Ιφκάδια σουφλέ, Κασικάκι Σαμοθράκης γεμιστό, Κόκορας με πλιγούρι στη γάστρα, Κοτόπουλο με τουρσί, Κοτόπουλο με τραχανά, Κουρμπάνι με αρνί, Λαλαγγίτες με κοτόπουλο, Λαχανοντολμάδες καπαμά, Μπουράνι ή Χορτόπιτα, Τυρόψωμο, Χυλοπίτες με καβουρμά, Πίτα με ρύζι και τυρί, Πίτα με κρεμμυδόφυλλα, Φασόλια με λάχανο τουρσί, Τσιγεροσαρμάδες, Μπουμπάρι, κλπ.

Πρασοτσουρβάς

Υλικά:

- 2 πράσα (τα ψιλοκόβουμε)
- 1 φλιτζανάκι λάδι
- 1 φλιτζανάκι ρύζι

D3.2.1: D 3.2.1-Μελέτη ολοκληρωμένης μεθοδολογίας για την παραδοσιακή γαστρονομία στην τ

2 τσαμπούνες από κρεμμύδια
1/2κιλό νερό λίγο δυόσμο

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Ψιλοκόβουμε τα πράσα και τις κορυφές των κρεμμυδιών.

Τα σωτάρουμε στο λάδι και ρίχνουμε το νερό.

Μόλις βράσουν ρίχνουμε το ρύζι.

Προς το τέλος ρίχνουμε το δυόσμο.

Λιώνουμε αλεύρι με νερό, το ρίχνουμε στην κατσαρόλα, ανακατεύουμε με την κουτάλα για να χυλώσει η σούπα και προσθέτουμε λίγο ξίδι.

Γλυκά edésματα που βρίσκουμε στην Σαμοθράκη είναι ο χασλαμάς, η γαλατόπιτα γλυκιά, ο χαλβάς Λιουγκού-Λιουγκού, το Σαραγλί με σουσάμι.

Χασλαμάς

Υλικά για ένα ταψάκι Δ: 25 Χ35εκ.

500γρ. αλεύρι για όλες τις χρήσεις

175γρ. σιμιγδάλι χοντρό

1 κουτ. γλυκού μπέικιν πάουντερ

150γρ. ζάχαρη

1 φλιτζάνι ελαιόλαδο

1 σφηνάκι κονιάκ

1 φλιτζάνι καρύδια κι αμύγδαλα ανάμεικτα χοντροκοπανισμένα

Ξύσμα από 2 πορτοκάλια

1 κουτ. γλυκού κανέλα

¼ κουτ. γλυκού χαρίφαλο τριμμένο

1 κουτ. γλυκού κοφτό σόδα

Για το σιρόπι

600γρ. ζάχαρη

½ λίτρο νερό

½ λεμόνι

5-6 γαρίφαλα

1 ξύλο κανέλας

2 κουτ. σούπας μέλι

1 φλιτζάνι χυμό πορτοκάλι

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Προθερμαίνουμε τον φούρνο στους 180οC.

Ανακατεύουμε σε μια λεκανίτσα όλα τα υλικά εκτός από τα δύο τελευταία και στο τέλος διαλύουμε στο χυμό πορτοκαλιού και τη σόδα. Προσθέτουμε το αφρίζον μείγμα στη λεκανίτσα. Ανακατεύουμε με κουτάλα ξύλινη τα υλικά μέχρι να έχουμε μια ομοιογενή ζύμη που θα κολλάει λίγο στο χέρι. Λαδώνουμε το ταψάκι και απλώνουμε μέσα το μείγμα, πιέζοντας με την παλάμη μας να ισιώσει και το πάχος του να μην ξεπερνά κατά πολύ το ένα εκατοστό στο ταψί.

Χαράζουμε την επιφάνεια του γλυκού σε ρόμβους και αν θέλουμε τοποθετούμε στο κέντρο του καθενός από ένα κομμάτι αμύγδαλο ή καρύδι. Ψήνουμε στον προθερμασμένο φούρνο για 50 λεπτά μέχρι να ροδοκοκκινίσει. Στο μεταξύ ετοιμάζουμε το σιρόπι βάζοντας σε μια κατσαρόλα μικρή το νερό με τη ζάχαρη, την κανέλα τα γαρίφαλα, το χυμό του λεμονιού και τη φλούδα του την οποία κόβουμε επιφανειακά. Ανακατεύουμε στην αρχή να διαλυθεί η ζάχαρη και στη συνέχεια αφήνουμε να βράσει το σιρόπι για 5 λεπτά. Σβήνουμε τη φωτιά και διαλύουμε στο σιρόπι το μέλι. Διατηρούμε το σιρόπι ζεστό.

Ξεφουρνίζουμε το γλυκό και αφού περάσουν 10 λεπτά το σιροπιάζουμε με το

σερόπι ρίχνοντάς το λίγο λίγο με κουτάλα. Αφήνουμε να το απορροφήσει όλο και να κρυσώνει ή να γίνει χλιαρό τουλάχιστον πριν το σεβίρουμε.

Εδέσματα που συνδέονται με ήθη, έθιμα και γιορτές:

- Μοσχαροκεφαλή τα Χριστούγεννα
- Κιχία της Πρωτοχρονιάς
- Γαλατόπιτα αλμυρή του Αγίου Πνεύματος
- Στεγνόπιτα της Καθαρής Δευτέρας,
- Καπαμάς πασχαλιάτικος
- Τσιτσιλάτο το Μεγάλο Σάββατο
- Καταφιώτικο (καλοκαίρι)
- Κεφτέδες με κρεμμύδια στο φούρνο (φαγητό του τρύγου)
- Ρυζόπιτα που έφτιαχνε η νύφη την τρίτη μέρα της Κυριακής του γάμου,
- Καπαμάς με δαμάσκηνα στους γάμους και τις γιορτές,
- Νεροκρέμμυδα γεμιστά με κιμά σε αρραβώνες και γάμους
- Κυδώνια γεμιστά με κιμά (φαγητό για γάμους),
- Ψωμί ρουφτεϊνιο τη Μεγάλη Πέμπτη, τον Δεκαπενταύγουστο σε γάμους και μνημόσυνα.

Τέλος αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο παραδοσιακό γλυκό του κουταλιού της Σαμοθράκης που είναι το **πραούστι** ή «πραούστο». Είναι ένα είδος φρούτου που ευδοκιμεί στο νησί και ονομάζεται έτσι λόγω του ότι εμφανίζεται και ωριμάζει πριν τον Αύγουστο. Πρόκειται για έναν καρπό

λογίας για πολιτιστικούς, φυσικούς τόπους και την παραδοσιακή γαστρονομία στην περιοχή του Έβρου

δέντρου, κάτι μεταξύ αγριοκορόμηλου και δαμάσκηνου.

Γλυκό κουταλιού πράουστο ή πραούστι

Υλικά:

- 2 κιλά πραούστια (κίτρινα δαμάσκηνα)
- 1700 γρ. ζάχαρη
- 2 φακελάκια ζάχαρη με άρωμα βανίλιας
- χυμό από 2 λεμόνια
- 4 ποτήρια νερό

Για το ασβεστόνερο

- 2 κ.σ. ασβέστη
- 2 λίτρα νερό

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Πλένουμε καλά και ξεφλουδίζουμε τα πραούστια.

Τους βγάζουμε το κουκούτσι με ένα καρφί ή τα κόβουμε στη μέση και τους βγάζουμε το κουκούτσι στρίβοντας το κάθε μισό κομμάτι σε αντίθετη κατεύθυνση.

Γεμίζουμε μια λεκανίτσα κουζίνας με νερό και ρίχνουμε μέσα το χυμό ενός λεμονιού.

Βάζουμε μέσα τα πραούστια μέχρι να τα βράσουμε έτσι ώστε να μην αποκτήσουν ένα σκούρο χρώμα.

Σε ένα μεγάλο μπολ, βάζουμε τον αβέστη και συμπληρώνουμε με το νερό, που πρέπει να σκεπάζει τα φρούτα μας.

Τα αφήνουμε στο αβεστόνερο για 30 λεπτά και μετά τα βράζουμε προσεκτικά με μια τρυπητή κουτάλα και τα βάζουμε σε ένα σουρωτήρι.

Τα πλένουμε πολύ καλά και αρκετά νερά, κάτω από τη βρύση με τρεχούμενο νερό και τα αφήνουμε να στραγγίσουν.

Βάζουμε στην κατσαρόλα τα 4 ποτήρια νερό με τη ζάχαρη και αφήνουμε σε μέτρια φωτιά το σιρόπι να βράσει για 5-6 λεπτά, μετρώντας τον χρόνο από τη στιγμή που θα αρχίσει να κοχλάζει.

Ύστερα, βυθίζουμε προσεκτικά τα φρούτα μας και τα αφήνουμε σε σιγανή προς μέτρια φωτιά να βράσουν για 15 λεπτά.

Εάν χρειάζεται αφαιρούμε προσεκτικά και με φειδώ τον αφρό που σχηματίζεται.

Λίγο πριν αποσύρουμε το γλυκό από τη φωτιά, προσθέτουμε τα 2 φακελάκια με την αρωματισμένη ζάχαρη και τον χυμό του λεμονιού.

Αφήνουμε να πάρει ακόμα μια βράση το γλυκό μας και αποσύρουμε την κατσαρόλα από τη φωτιά.

Το αφήνουμε μέσα στην κατσαρόλα, κατά προτίμηση χωρίς να κλείσουμε το καπάκι αλλά με μια σίτα από πάνω (όπως εκείνη που βάζουμε επάνω στο τηγάνι για να μην καιγόμαστε) για 24 ώρες έτσι ώστε να "βγάλει" τα υγρά του.

Την άλλη μέρα το ξαναβράζουμε έως ότου δέσει το σιρόπι μας.

Συνήθως 10 λεπτά είναι αρκετά.

Εάν, όταν στάξουμε λίγο σιρόπι σ' ένα κρύο πιατάκι, η σταγόνα δεν χάσει το σχήμα της τότε το σιρόπι μας είναι πολύ καλά "δεμένο" κι έτσι το γλυκό δεν θα ζαχαρώσει αλλά ούτε και θα μουχλιάσει.

Βάζουμε το ζεστό γλυκό σε αποστειρωμένα βάζα, τα κλείνουμε και τα βάζουμε ανάποδα επάνω σε μια πετσέτα έως ότου κρυώσουν.

Τα διατηρούμε σε δροσερό και σκοτεινό μέρος.

Ελέγχουμε εάν το κέντρο του καπακιού πιέζεται προς τα μέσα και εάν δεν πιέζεται τα βάζα έχουν κλείσει αεροστεγώς.

Εάν το κέντρο του καπακιού πιέζεται προς τα μέσα τότε ή διατηρούμε το γλυκό στο ψυγείο ή αποστειρώνουμε και πάλι το βάζο για να το κλείσουμε αεροστεγώς.

7.4 Άλλα τοπικά εδώδιμα είδη

Σκόρδα Νέας Βύσσας

Η Νέα Βύσσα είναι ένα χωριό που βρίσκεται στην εύφορη πεδιάδα του ποταμού Έβρου και στο βόρειο ανατολικό τμήμα του νομού. Στη Νέα Βύσσα εντοπίζεται η μεγαλύτερη καλλιεργούμενη έκταση σκόρδου της Ελλάδας. Το σκόρδο καλλιεργείται από το 1923, που είναι και το έτος ίδρυσης του χωριού. Οι εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής συμβάλλουν στην παραγωγή του εξαιρετικής ποιότητας σκόρδου. Το σκόρδο έχει πολύ πλούσιο αρωματικό δυναμικό και είναι λευκού χρώματος με μωβ ιριδισμούς.

Το 2009 ιδρύθηκε στη Νέα Βύσσα ο πρώτος Αγροτικός Συνεταιρισμός σκόρδου στην Ελλάδα, του οποίου σκοπός είναι η οργάνωση της παραγωγής των μελών του, η τυποποίηση, επεξεργασία και η εμπορία του προϊόντος. Ο συνεταιρισμός στην κατοχή του έχει άριστη γραμμή διαλογής, επεξεργασίας και συσκευασίας καθώς και ψυκτικούς θαλάμους για τη διατήρηση των προϊόντων, επιτυγχάνοντας υψηλότερη ποιότητα σκόρδου, το οποίο είναι πιστοποιημένο με τα πρότυπα συστήματα διαχείρισης ποιότητας Global G.A.P. Agro 2-1 και Agro 2-2.

Σήμερα ο συνεταιρισμός αριθμεί 35 παραγωγούς-μέλη, που παράγουν περίπου 1.200 τόνους ξερό σκόρδο ετησίως, ενώ το χωριό συνολικά παράγει περίπου 4.000 τόνους.

Ελαιόλαδο Νέας Μάκρης

Το ελαιόλαδο της Νέας Μάκρης θεωρείται ένα από τα καλύτερα διεθνώς, γεγονός που αποδεικνύεται από τις συνεχείς αναλύσεις από διάφορα εργαστήρια αλλά και από τις διεθνείς βραβεύσεις σε όσους διαγωνισμούς έλαβε μέρος. Το αρωματικό του προφίλ περιλαμβάνει αρωματικά βότανα, χαρακτηριστική μυρωδιά κατηφέ, πικάντικες νότες, ενώ είναι γλυκό και φρουτώδες με άρωμα φλούδας μήλου. Ο συνδυασμός αυτός είναι μοναδικός και χαρακτηριστικός της ντόπιας ποικιλίας ελιάς της περιοχής Μάκρης Αλεξανδρούπολης.

7.5 Γυναικείοι συνεταιρισμοί της Π.Ε. Έβρου

Στον Έβρο υπάρχουν αρκετοί αγροτικοί παραγωγικοί συνεταιρισμοί αλλά και σύλλογοι γυναικών.

Ο **Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Τριγώνου** όπου ιδρύθηκε το 1998 με την ονομασία «Γαία» όπου παράγουν κους κους, ιφκάδια, ουμάτς, ριτσέλι, λικέρ, παραδοσιακά χειροποίητα φύλλα και πίτες, μαρμελάδες από φρούτα του δάσους. Ο συνεταιρισμός «ΓΑΙΑ» είναι από τους πρωτοπόρους όσον αφορά στον πειραματισμό σε παραγωγή νέων τύπων του ίδιου προϊόντος.

Αντιπροσωπευτικό δείγμα αποτελούν οι διάφοροι τύποι ζυμαρικών με διαφοροποίηση ή παραλλαγή ενός ή περισσότερων συστατικών στην ήδη υπάρχουσα συνταγή, με χαρακτηριστικότερο προϊόν τον τραχανά με τις παρακάτω παραλλαγές:

- φρουτένιος τραχανάς (με διάφορα φρούτα)
- τραχανάς με πράσινα λαχανικά (μπρόκολο σπανάκι, πράσο, μαϊντανό, λάπατα κ.λ.π)
- τραχανάς με αλεύρι από μονόκοκκο σιτάρι
- χυλοπίτες με σπανάκι, καρότο κ.λπ.
- χυλοπίτες, τραχανάς, και κους-κους με άλευρα από δίκοκκο σιτάρι - αρχαία ποικιλία- γνωστή και ως Ζέα, χωρίς γλουτένη- ή προϊόν τα με απουσία λακτόζης στα συστατικά παρασκευής τους.

Ο **Αγροτουριστικός Γυναικείος Συνεταιρισμός Πέπλου** με έτος ίδρυσης το 1996 με την ονομασία «Ακρίτισες». Σκοπός του είναι η απασχόληση των μελών του στο αναψυκτήριο του Τελωνείου Κήπων και σε ένα δεύτερο στην περιφέρεια της κοινότητας του Πέπλου. Στόχος του είναι η προώθηση των χειροποίητων-κονσερβοποιημένων προϊόντων του όπως: γλυκά, τραχανάς, κους-κους, μαρμελάδες & κομπόστες. Κύριος όμως στόχος του συνεταιρισμού είναι η οικονομική-κοινωνική & πολιτιστική ανάπτυξη του γυναικείου αγροτικού πληθυσμού καθώς και η ανάπτυξη του τόπου.

Ο **Παραγωγικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λουτρού** με την ονομασία «Χάνα» που παράγει παραδοσιακά φαγητά με αγνά προϊόντα. Λειτουργεί ως εστιατόριο-αναψυκτήριο κοντά στις ιαματικές πηγές της Τραϊανούπολης.

Ο **Παραγωγικός Συνεταιρισμός Γυναικών Φερών** με έτος ίδρυσης το 1996 με ονομασία «Εκάβη». Στο εργαστήριό του, στις Φέρες, ο επισκέπτης μπορεί να δοκιμάσει μεγάλη ποικιλία από γλυκά κουταλιού και Θρακιώτικα ζυμαρικά (χυλοπίτες, κους-κους, τραχανά κόκκινο (λαχανικών), τραχανά άσπρο, φιδέ κ.τ.λ.) που είναι φτιαγμένα με μεράκι και φροντίδα από τις γυναίκες με συνταγές παραδοσιακές που έμαθαν από τις γιαγιάδες τους, με προϊόντα αγνά, ποιοτικά και βέβαια νόστιμα.

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί και εκθετήριο με όλα τα παραγόμενα προϊόντα. Για τους απαιτητικούς πελάτες ο Γυναικείος Συνεταιρισμός Φερών αναλαμβάνει την προετοιμασία γευμάτων, δεξιώσεων κ.τ.λ.

Ο **Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λευκίμης** που διαθέτει παραδοσιακά γλυκά, λουκούμια και παραδοσιακές τοπικές συνταγές.

Ο **Συνεταιρισμός Γυναικών Σαμοθράκης** με έτος ίδρυσης το 2002 με ονομασία «Αξιόκερσα», εδρεύει στην Καμαριώτισσα. Παράγει εδέσματα όπως τα φλωμάρια, τραχανά, γλυκά του κουταλιού, αρωματικά φυτά και βότανα, λικέρ, λάδι και ελιές.

Ο **Αγροτικός Τουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Αισύμης**, ιδρύθηκε το 2004 και αποτελείται από 9 μέλη. Στην παραδοσιακή του ταβέρνα, που λειτουργεί στην Αισύμη με ιδιαίτερη φροντίδα και μεράκι των γυναικών του Συλλόγου, προσφέρονται παραδοσιακά φαγητά όπως: κιλιντίρια, κατσικάκι φούρνου, ζυμωτό ψωμί, όσπρια, λαδερά, γλυκά ταψιού και κουταλιού καθώς και μαρμελάδες. Τα ζυμαρικά, όπως γιουφκάδες και τραχανάδες, αποτελούν τη σπεσιαλιτέ του Αγροτικού Συνεταιρισμού Γυναικών της Αισύμης.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

Ανδρέα Β., (2013), Η στάση των εμπλεκόμενων φορέων για μια αποτελεσματική διαχείριση για την προστασία και ανάδειξη προστατευόμενων περιοχών του Ν. Έβρου, Ορεσιτιάδα: ΔΠΘ

Γιαννακίδου, Α. (2001), Νόστιμος Έβρος. Δημοσυνεταιριστική Εταιρεία Έβρος Α.Ε.

Δημοσυνεταιριστική Έβρος ΑΕ, (2016), Πρόταση Υποβολής Σχεδίου Τοπικού Προγράμματος CLLD / LEADER (Φάκελος Α), Σουφλί

Ε.Υ.Δ.Ε.Π.-Π.Α.Μ.Θ. (2015), Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Α.Μ.Θ.

Ηγουμενάκης Ν., Κραβαρίτης Κ. & Λύτρας Π. (1999), Εισαγωγή στον Τουρισμό, Αθήνα: INTERBOOKS

Λιόντου Ν., (2010), Πολιτιστικοί Σύλλογοι, λαογραφικές συλλογές και λαογραφικά μουσεία στο Νομό Έβρου, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ

Μανουσίδης, Θ. (2012). Συγκριτική μελέτη τριών συστημάτων εκτροφής προβάτων στο Βόρειο Έβρο. Μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης ΠΜΣ «Αειφορικά Συστήματα Παραγωγής και Περιβάλλον στη Γεωργία». Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ.Π.Θ., Ορεσιτιάδα

Τσολακίδης Ν., (2017), Οι δυνατότητες ανάπτυξης της Π.Ε. Έβρου ως προορισμού εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Πάτρα: ΕΑΠ

Bell S., Tyrväinen L., Sievänen T., Pröbstl U. & Simpson M. (2007), Outdoor recreation and nature tourism: A European perspective. Living Reviews in Landscape Research 1 (2), 1 46.

Ιστοσελίδες

Στοιχεία για αξιοθέατα της Π.Ε. Έβρου

<http://alternatrips.gr/>

<http://art-hellas.blogspot.com/>

<http://www.e-evros.gr/>

<http://www.evros-delta.gr>

<http://www.inevros.gr>

<http://www.koukoulihotel.gr/>

<http://www.mikridoxipara-zoni.gr>

<http://www.peevrou.eu/index.php/menu-tourismos/menu-tourismos-4>

<http://www.samothraki-tourism.gr>

<https://dadia-np.gr>

<https://el.wikipedia.org>

<https://greece.terrabook.com/el/evros/chapter/aksiotheata-politismou/>

<https://kastropolites.com>

<https://museumfinder.gr/>

<https://novoscriptorium.com/>

<https://samothraki.gr>

<https://www.archaiologia.gr/>

<https://www.culture.gr>

<https://www.didymoteicho.gr>

<https://www.emtgreece.com>

<https://www.in.gr/>

<https://www.visitthraki.gr/>

<https://www.wwf.gr>

<https://www.xronos.gr/>

Στατιστικά στοιχεία για την επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων και τα υφιστάμενα τουριστικά καταλύματα

www.statistics.gr

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι. Βασικότεροι περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι της Π.Ε. Έβρου

Παράρτημα ΙΙ. Σημαντικότερες Ειδικές Τουριστικές Υποδομές & Δραστηριότητες Θεματικού Χαρακτήρα στην Π.Ε. Έβρου

Παράρτημα ΙΙΙ. Έντυπο συμπλήρωσης στοιχείων πολιτιστικών φορέων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. Βασικότεροι περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι της Π.Ε. Έβρου

Α. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άμεσα επισκέψιμοι:

- Δέλτα Έβρου
- Δάσος Δαδιάς
- Απολιθωμένο δάσος Λευκίμης - Φυλακτού
- Παρόχθιες περιοχές Άρδα (Καστανιές)
- Βάθρες Σαμοθράκη
- Τεχνητή λίμνη υδροταμιευτήρα Νίψας
- Φράγμα Άρδα
- Δάσος Μαύρης Πεύκης Αετοχωρίου
- Ορεινός όγκος Αισύμη - Μεταξάδες
- Δάσος Μεταξάδων
- Παραδοσιακός Σαρακατσάνικος Οικισμό (Λεπτοκαρυά)

Β. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Άμεσα επισκέψιμοι:

- Ιερό μεγάλων Θεών Σαμοθράκη
- Μεσημβρία –Ζώνη
- Μεγαλιθικός τάφος Ρούσσας
- Βραχογραφίες Ρούσσας
- Ταφικός τύμβος Μικρής Δοξιπάρας - Ζώνης
- Βυζαντινό Υδραγωγείο Φέρρες

Μη επισκέψιμοι:

- Τρανή Πέτρα Σουφλίου - ρωμαϊκή πόλη
- Δερβένι Κορνοφωλιάς - αρχαία θρακική - ρωμαϊκή πόλη
- Τάφος Λαγυνών - μεγάλος τάφος "μακεδονικού" τύπου
- Πετρότοπος Κοτρωνιάς - εκτεταμένα μεγαλιθικά ντολμέν
- Αρχαιολογικός χώρος 'Χάνα' Τραϊανούπολης
- Σεϊτάν Τεπέ Σιδηρούς - μεγάλο αρχαιοθρακικό κάστρο
- Αρχαία Πλωτινούπολη
- Σπηλιά του Κύκλωπα

- Τάφος Ελαφοχωρίου
- Αρχαίος Δορίσκος
- Κεραμοσκεπείς τάφοι - τάφοι γαιοκτημόνων εποχής αυτοκράτορα Κομμόδου στα Δίκαια.
- Τάφοι υστεροελληνικής εποχής στον Πεντάλοφο
- Τρύπα Κουγιουμτζή - Σπηλιά Θρύλων στα Πετρωτά.

Γ. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ: ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ -ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Άμεσα επισκέψιμοι:

- Εκκλησία Παναγίας Κοσμοσώτειρας -Φέρρες
- Μονή Δαδιάς
- Μονή Παναγίας Πορταϊτίσσης -Κορνοφωλιά
- Μονή Κοίμησης Θεοτόκου -Μάκρης
- Μονή Αετοχωρίου
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγίου Γεωργίου -Κυπρίνος
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγίου Αθανασίου -Σουφλί
- Μεταβυζαντινός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου -Κορνοφωλιά
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγίας Αναστασίας -Μάκρης
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγ. Αθανασίου-Διδ/χο
- Μεταβυζαντινός Ναός Σωτήρος Χριστού -Διδ/χο
- Μεταβυζαντινός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου -Διδ/χο
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγ. Αθανασίου –Μεταξάδες
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγ. Αθανασίου –Αλεποχωρίου
- Μεταβυζαντινός Ναός Αγ. Παντελεήμονα –Παλιουρίου
- Αγ. Δημήτριος –Κυριακής
- Αγ. Δημήτριος -Μαυροκλήσι (εκκλησία 16ου αιώνα)
- Εκκλησία των ταξιαρχών –Κόρυμβος
- Παναγία Κρημινιώτισσα –Σαμοθράκη
- Τεκές -Ρούσσας
- Αρμενικός Ναός Αγ. Γεωργίου -Διδ/χο
- Ναΐδριο Αγ. Αικατερίνης -Διδ/χο
- Παρεκκλήσια Αγ. Μαρίνας, Αγ. Βλάση, Κυρίλλου ΣΤ΄ -Διδ/χο

Μη επισκέψιμοι:

- Μουσουλμανικό Τέμενος Διδυμοτείχου

Δ. ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΓΙΟΡΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- Φεστιβάλ Νεολαίας Άρδα
- Φεστιβάλ Νεολαίας Τυχερού
- Φεστιβάλ Έθνικ Τραϊανούπολης
- Πανελλήνιο φεστιβάλ παραδοσιακών χωρών Άνθεια Αλεξανδρούπολης)
- Έκθεση βιβλίου Αλεξανδρούπολης
- Ελευθέρια Αλεξανδρούπολης
- Γιορτή Κρασιού Αλεξανδρούπολης
- Φεστιβάλ κινηματογράφου Αλεξανδρούπολη
- Φεστιβάλ θεάτρου Ορεστιάδα
- Γιορτή τσίπουρου Σουφλί - Σαμοθράκη
- Γιορτή Μεταξιού
- Γιορτή παραμονής Πρωτοχρονιάς Αλεξ/πολη
- Μπέης Απόκριες
- Γιορτή μουσουλμάνων "Χίλια"
- Ανθοκομική έκθεση Ορεστιάδος

Ε. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πέπλου «ΑΚΡΙΤΙΣΕΣ»
- Παραγωγικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λουτρού «ΧΑΝΑ»
- Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Τριγώνου «ΓΑΙΑ»
- Συνεταιρισμός Γυναικών Σαμοθράκης «ΑΞΙΟΚΕΡΣΑ»
- Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λύρας «ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ»
- Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Αισύμης
- Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λευκίμης
- Γυναικείος Συνεταιρισμός Φερών "Η Εκάβη"

ΣΤ. ΜΟΥΣΕΙΑ – ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

- Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο Ορεστιάδας

- Αρχαιολογικό μουσείο Σαμοθράκης (Παλαιάπολη) (δεν λειτουργεί προσωρινά)
- Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο Αλεξ/πολης
- Εθνολογικό μουσείο Θράκης κας Γιαννακίδου (Αλεξ/πολη)
- Εκκλησιαστικό μουσείο Αλεξ/πολης (Μητρόπολη)
- Μουσείο φυσικής ιστορίας Αλεξ/πολης (Μαΐστρο)
- Μουσείο λαογραφίας και φυσικής ιστορίας (Χιλή- ιδιωτική συλλογή)
- Μουσείο μετάξης Σουφλίου (Αρχοντικό Κουρτίδη)
- Μουσείο μεταξιού Τσιακίρη (Σουφλί)
- Μουσείο « Τα Γνάφαλα» Μπουρουλίτη (Σουφλί)
- Λαογραφική συλλογή Νίκου Γκότση (Φέρρες)
- Λαογραφικό Μουσείο Σαμοθράκης (Χώρα)
- Λαογραφικό-Ιστορικό Μουσείο Σουφλίου (Αρχοντικό Μπρίκα)
- Λαογραφικό Μουσείο Διδ/χου
- Στρατιωτικό Μουσείο Διδ/χου

Z. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΕΒΡΟΥ

- Η εκκλησία της Παναγίας της Κοσμοσώτηρας
- Ο διπλός Πύργος στο Πύθιο
- Η αρχαία Μεσημβρία
- Τα πομακοχώρια Γονικό και Ρούσσα με την υπέροχη παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τις προϊστορικές βραχογραφίες και τον μοναδικό εν λειτουργία τεκέ.
- Το προστατευόμενο δάσος της Δαδιάς
- Το δέλτα του Έβρου
- Το αρχαίο νεκροταφείο της Δοξιπάρας
- Η διαδρομή από το Σουφλί προς Δυσμάς, ως τα σύνορα με το νομό Ροδόπης μέσα από το καταπληκτικό δάσος.
- Το Διδυμότειχο με τα Βυζαντινά Κάστρα του, τις σπηλιές και το Τέμενος του Βαγιαζήτ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II. Σημαντικότερες Ειδικές Τουριστικές Υποδομές & Δραστηριότητες Θεματικού Χαρακτήρα στην Π.Ε. Έβρου

A. ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Πίστα motocross στις Καστανιές Έβρου
- Οικοτουριστικό κέντρο Τυχερού
- Διαδρομές και εγκαταστάσεις ποδηλασίας και πεζοπορίας στη Δαδιά, στο δέλτα Έβρου, στον ορεινό όγκο Σουφλίου, στη Μάκρη, στο Τυχερό και στη Σαμοθράκη.
- Εγκαταστάσεις για canoe-kayak στη Λίμνη Τυχερού, στη Λύρα, στη Γέφυρα Ελιάς, στα Ρίζια και τις Καστανιές.
- Θεραπευτική ιππασία στη τμήμα του ιππικού συλλόγου Τυχερού
- Ορειβασία στη Σαμοθράκη με τον ορειβατικό σύλλογο του νησιού
- Παρατήρηση άγριας ζωής, (birdwatching) και μηχανοκίνητα αθλήματα (off road adventure tours), στο δέλτα, στη Δαδιά και στις Καστανιές.
- Αθλητικές εγκαταστάσεις (π.χ. προπονητικά κέντρα, χώροι άθλησης, γήπεδα,) στην Αλεξανδρούπολη, το Σουφλί, τις Φέρες, το Διδυμότειχο και την Ορεστιάδα.
- Υποδομές θαλάσσιου τουρισμού, αγκυροβόλια σκαφών αναψυχής, καταδυτικό κέντρο και θαλάσσια σπορ, στην Αλεξανδρούπολη και τη Σαμοθράκη.
- Υποδομές υγείας και ευεξίας (π.χ. σπα, χαμάμ, ιαματικά λουτρά, γυμναστήρια, χώροι αισθητικής και περιποίησης), στην Αλεξανδρούπολη στα 3 ξενοδοχεία 5 αστέρων, στα ιαματικά λουτρά Τραϊνούπολης και στα θερμά λουτρά της Σαμοθράκης.
- Υποδομές τυχερών παιγνίων, καζίνο στο ξενοδοχείο Αλεξάντερ στην Αλεξανδρούπολη.
- Χώροι εκδηλώσεων, εμπορικών εκθέσεων και συνεδριακοί χώροι, στην Αλεξανδρούπολη, και την Ορεστιάδα. Τα τελευταία χρόνια διεξάγεται στην Αλεξανδρούπολη διεθνής εμπορική έκθεση καθώς και αγροτική έκθεση στις Φέρες. Επίσης αρκετά συνέδρια επιστημονικού χαρακτήρα γίνονται κάθε χρόνο στην Αλεξανδρούπολη, όπως και το ετήσιο δημοσιογραφικό συνέδριο στη Σαμοθράκη.
- Επισκέψιμα οινοποιία και αγροκτήματα στην Αλεξανδρούπολη, το Σουφλί, την Ορεστιάδα και τις Δάφνες Σαμοθράκης. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι στον Έβρο καταλήγει η διαδρομή του Διονύσου από τους δρόμους του κρασιού της βορείου Ελλάδας. Υπάρχουν πολλοί αμπελώνες, επισκέψιμα οινοποιία και αγροκτήματα στις περιοχές που προαναφέρθηκαν.
- Δίκτυα μονοπατιών βρίσκονται στα εθνικά πάρκα και σε συνεργασία με το κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο Σουφλί, διοργανώνονται εκπαιδευτικές περιηγήσεις.

B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

- Trekking
- Rafting
- Monoraft
- Κανoe-Kayak
- Τοξοβολία
- Ιππασία
- Ορεινή Ποδηλασία
- Αλεξιπτωτο Πλαγιάς
- Flying Fox
- Gorge Zipline
- 4X4
- Birdwatching

ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Επωνυμία			
Διακριτικός Τίτλος			
Άτομο για πληροφορίες			
Διεύθυνση (οδός, αρ., ΤΚ)			
Δήμος			
Στοιχεία Επικοινωνίας	E-mail:		
	Τηλ.:		Fax: ____
Ιστοσελίδα			
Social Media (facebook, LinkedIn, Pinterest, Twitter, google+, Instagram, youtube)			

B. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

Παρακαλώ συμπληρώστε τα παρακάτω στοιχεία:

1. Μήνες λειτουργίας:

2. Ωράριο λειτουργίας:

Ημέρα	Ώρες

3. Κόστος εισόδου (γενικό κόστος εισόδου & ανά κατηγορία επισκεπτών αν υφίσταται):

4. Τακτικές εκδηλώσεις που υλοποιεί ο φορέας (σύντομη περιγραφή, ομάδες στις οποίες απευθύνεται, τόπος & χρόνος υλοποίησης, κόστος συμμετοχής, κλπ):

Δίνω τη συγκατάθεσή μου για την αξιοποίηση των συλλεχθέντων στοιχείων για τους σκοπούς του έργου eTourist

Ευχαριστούμε θερμά για τη συνεργασία και τον χρόνο σας

2019

Проучване на интегрирана методология за културни, природни обекти и традиционна гастрономия в Еврос

Доставки: D3.2.1

Партньор: DIMOSSINETERISTIKI EVROS SA

Изпълнител: GNOSI DEVELOPMENT CONSULTING P.C

Този документ е създаден в рамките на проект „Насърчаване и развитие на природното и културното наследство на българо - гръцкия трансграничен регион чрез интелигентни и дигитални инструменти“ (e-TOURIST), финансиран от Европейската програма за териториално сътрудничество „INTERREG VA Гърция - България 2014-2020 », Споразумение за безвъзмездна финансова помощ В2.6с.07 / 09.10.2017 г. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и националните ресурси на страните, участващи в Европейската програма за териториално сътрудничество, „ INTERREG VA Гърция - България 2014-2020 “.

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИ	5
2. Кратко представяне на регионалното звено „Еврос“	6
3. методология	8
4. Съществуващи природни и културни обекти на Регионално звено „Еврос“	10
4.1 Екологични ресурси	10
4.2 Културни ресурси	11
4.3 Възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм	27
5. Анализ и оценка на достъпността и процента на посещение до интересните обекти ...	34
5.1 Достъпност	34
5.2 Инфраструктура за настаняване	35
5.3 Здравна инфраструктура	36
5.4 Телекомуникационна инфраструктура	37
5.5 Туристически посещения	37
5.5.1 Гората на Дадия	37
5.5.2 Делта на река Еврос	43
5.5.3 Туристически посещения в района въз основа на пристигания и нощувки	47
5.5.4 Туристически посещения в археологически обекти и музеи	50
6. Анализ и оценка на интересни точки - представяне на идентичността на интересните обекти и тяхното историческо значение	56
7. Представяне на традиционната кухня и анализ и оценка на традиционните кулинарни реизточници в Еврос	61
7.1 Храна	62
7.2 Сладкарски изделия	65
7.3 Традиционна кухня на остров Самотраки	70
7.4 Други местни хранителни продукти	77
7.5 Женски кооперации на Еврос	78
библиография	80
Приложения	83

Приложение I. Най-важните екологични и културни реизточници в Регионалното звено на Еврос	83
Приложение II. Най-важните туристически инфраструктури и алтернативни туристически дейности в регионалното звено на Еврос	83
Приложение III. Формуляр за кандидатстване за културни организации	83

Списък с картини

Снимка 1. Политическа карта на регионалното звено „Еврос“	6
Снимка 2. Панагия Космосотира (външен изглед)	12
Снимка 3. Панагия Космосотира (вътрешен изглед)	12
Снимка 4. Двойна кула в Питио	13
Снимка 5. Древна Месимрия	15
Снимка 6. Древна Месимрия – Сградата с амфори	15
Снимка 7. Текето на Руса	17
Снимка 8. Черницата на 600 години в Текето на Руса	18
Снимка 9. Мегалитни гробници (Долмени) на Руса	18
Снимка 10. Каменна резба на Руса	19
Снимка 11. Гората на Дадия	20
Снимка 12. Изглед от въздуха на делтата на река Еврос	20
Снимка 13. Древното гробище на Доксипара - погребения на коне и файтони	21
Снимка 14. Древното гробище на Доксипара - гробови подаръци	22
Снимка 15. Джамя Ваджазит	23
Снимка 16. Джамя Ваджазит	24
Снимка 17. Музей на фолклора на Дидимотейхо	25
Снимка 18. Мостната порта (Калиопорта) в замъка Дидимотейхо	26
Снимка 19. Plotinopolis	26
Снимка 20. Лодка в делтата на река Еврос	28
Снимка 21. Черен лешояд (Aegypius monachus) в гората на Дадия	28
Снимка 22. Информационен център на гората Дадия	29
Снимка 23. Манастир Корнофолия	30

Снимка 24. Термални бани на Траянополис.....	31
Снимка 25. Термални бани на Траянополис.....	31
Снимка 26. Термални бани на Самотраки	32
Снимка 27. Пътна мрежа на Регионалното звено на Еврос	34
Снимка 28. Египетски лешояд или черен лешояд в гората на Дадия.	38
Снимка 29. Орел с бял опашка (<i>Haliaeetus albicilla</i>) в гората на Дадия.....	39
Снимка 30. Карта на пътеките в гората Дадия.....	40
Снимка 31. Карта на маршрутите за специални пътища в гората на Дадия	42
Снимка 32. Фосилизирана гора на Лефкими- Филакто	43
Снимка 33. Залез в делта на река Еврос	44
Снимка 34. Орел с бял опашка (<i>Haliaeetus albicilla</i>) в делтата на река Еврос.....	45
Снимка 35. Исторически музей на Александруполис (външен изглед).....	51
Снимка 36. Исторически музей на Александруполис (вътрешен изглед).....	51
Снимка 37. Византийски музей на Дидимотейхо (вътрешен изглед)	52
Снимка 38. Византийски музей на Дидимотейхо (вътрешен изглед)	52
Снимка 39. Военен музей на Дидимотейхо.....	53
Снимка 39. Военен музей на Дидимотейхо.....	53
Снимка 40. Музей на изкуството на коприната на Суфли	54
Снимка 42. Пешеходен маршрут до планината Луна в Самотраки.....	58
Снимка 43. Фониас водопад	59

Списък на таблици

Маса 1. Капацитет на хотелските и туристическите къмпинги през 2017 г.	36
Маса 2. Съоръжения за настаняване на туристи през 2017 г.	36
Маса 3. Пристигане в туристически места за настаняване (с изключение на къмпингите), от регионално звено и община през 2017 г.	47
Маса 4. Нощувка в туристически места за настаняване (с изключение на къмпингите), от регионалното звено и общината през 2017 г.	48
Маса 5. Пристигания на туристи в съоръжения за настаняване в хотели (с изключение на къмпингите), по регионално звено и община 2014-2017.....	49
Маса 6. Нощувка в хотелски съоръжения за настаняване (с изключение на къмпингите), по регионално звено и община, 2014-2017	49

Μασα 7. Κoeffιциент на заетост на хотелските съоръжения за настаняване 2017 г.	50
Μασα 8. Κoeffιциент на заетост на хотелските съоръжения за настаняване (с изключение на къмпингите), от регионалното звено и общината.....	50
Μασα 9. Туристически посещения на музеи и археолоγически обекти на Регионалното звено на Еврос	54

1. ВЪВЕДЕНИ

Настоящият резултат: «Изследване на интегрирана методология за културни, природни обекти и традиционна гастрономия в Еврос» (Достъпни 3.2.1) е изготвен от GNOSI DEVELOPMENT CONSULTING PC, съгласно специален договор с Възложителя: DIMOSSINETERISTIKI EVROS SA, в рамките на проект „Популяризиране и развитие на природното и културното наследство на българо - гръцкия трансграничен регион чрез интелигентни и дигитални инструменти“ (акроним „eTOURIST“).

Проектът eTOURIST се осъществява в рамките на Европейската програма за териториално сътрудничество „INTERREG VA Гърция - България 2014-2020 г.“ в рамките на „Приоритетна ос 2 - Трансгранична зона с устойчиво и климатично приспособление“, тематична цел „б-запазване и защита Околна среда и насърчаване на ефективността на ресурсите“, инвестиционен приоритет „бв: Опазване, защита, насърчаване и развитие на природното и културното наследство“, специален предмет „4. Валоризирайте културното и природно наследство на ЦБ за туристически цели“, съфинансирано от Европейския съюз - Европейски фонд за регионално развитие (85%) и Национални ресурси (15%).

Целта на проекта eTOURIST е да насърчава и развива културно и природно наследство, гастрономия, включително винопроизводство, в Еврос и Хасково за туристически цели. Целта на проекта включва запис на обекти от културно и природно наследство - главно за туристически цели-, традиционни кулинарни и вина, включително традиционни рецепти, както и разработване на софтуер с цялата горепосочена информация, но и текстове, снимки, туристически маршрути и т.н.

Целта на настоящото изследване е да запише и представи културните и природни ресурси, както и традиционната гастрономия на региона Еврос, като елементи от местното културно наследство, което може да се използва за туристически цели.

2. Кратко представяне на регионалното звено „Еврос“

Регионалното звено на Еврос е разположено в североизточния ъгъл на Гърция и особено на естествената граница на страната с България на север и с Турция на изток. Това е едно от трите тринационални места в Гърция. Това е естествената граница на Гърция с Турция и България, граничеща с Регионалното звено Родопи на запад и с Тракийско море на юг. Безспорно географското местоположение на Еврос се счита за предимство, което може да помогне за стимулиране на местната икономика, търговия и туризъм. Наречен е Еврос от местната река, която е най-голямата на Балканите и пресича североизточния ъгъл на Гърция.

Регионалното звено на Еврос е едно от петте регионални звена в региона Източна Македония и Тракия. В реклама, остров Самоотракия е включен в своите административни граници. Регионалното звено на Еврос включва 5 общини: Община Александруполис, Община Орестиада, Община Дидимотейхо, Община Суфли и Община Самотраки. Столицата на Еврос е Александруполис (72 750 жители), който е най-важният административен, финансов и търговски център на региона и в същото време единственото пристанище на Тракия.

Снимка 1. Политическа карта на регионалното звено „Еврос“

Еврос има обща площ от 4242 км² и население от 147 947 жители, според данните от преброяването от 2011 г. Това е най-отдалеченото регионално звено на Гърция, тъй като Александруполис (столица) е на 840 км от Атина, на 340 км от Солун, на 295 км от Истанбул и на 60 км от Комотини, където се намира централата на Източна Македония - Тракия.

Еврос е низинна зона с едва 10,3% планински места, в сравнение с обширните равнини, които заемат 62,4% от общата ѝ площ, като по-голямата част от тях се обработва. Съществуването на река Еврос, заедно с нейните притоци и множество напоителни канали допринасят за отглеждането

3. методология

За подготовката на настоящото изследване методологичният подход, следван от екипа на проекта, се основаваше на:

- ❖ **Библиографски преглед** на източници на информация и свързани документи, като проучвания и статии за насърчаване на туризма на Регионалното звено на Еврос и текстове за развитие на туризма от организации (напр. местна власт, DIMOSSINETERISTIKI EVROS SA и др.), докато информацията е получена и от Гръцката статистическа служба на посещенията на археологическите обекти и съществуващата инфраструктура за настаняване на туристи.
- ❖ **Теренни изследвания в музеи и културни институции** на Регионалното звено на Еврос, с цел събиране на информация, която ще допринесе за по-пълна снимка на съвременното състояние на културната инфраструктура, забележителности и паметници от туристически интерес в региона
- ❖ **Анализ на обобщена информация**
- ❖ **Представяне на информация** по категории въз основа на подфондовете и структурата на резултатите
- ❖ **Коментирайте информация**

По-конкретно, екипът на проекта, фокусирайки се върху библиографския преглед, извърши серия от действия, за да получи необходимата информация и да ги оцени по отношение на целите на резултатите.

По-специално, за да отразява систематично и пълно културните и природни обекти в Регионалното звено на Еврос, екипът на проекта предприе следните действия:

- Разработване на база данни, съдържаща всички съществуващи природни и културни обекти на Евроса, класифицирани по категории като археологически обекти, традиционни селища, архитектурни обекти, фолклорни обекти, гастрономически традиции, защитени територии и др.
- Анализ и оценка на достъпността и процента на трафика до интересни точки.
- Събиране на информация за интересни точки с цел представяне на тяхната идентичност и подчертаване на историческото им значение.
- Събиране на информация за традиционната кухня на Регионалното звено на Еврос.
- Анализ и оценка на традиционните гастрономически ресурси на Регионалното звено на Еврос, въз основа на „значението на запазването на гастрономическото наследство в региона“.

По отношение на методологията на теренното проучване, заслужава да се отбележи, че екипът на проекта разработи конкретен въпросник, който е представен в приложение III, който беше изпратен (по електронна поща) до всички музеи и културни институции, разположени в района и бяха проведени последващи телефонни обаждания, за да бъдат поканени респондентите от въпросника да участват в проучването.

4. Съществуващи природни и културни обекти на Регионално звено „Еврос“

4.1 Екологични ресурси

Регионалното звено на Еврос има богати екологични ресурси с природни обекти с рядка екологична стойност и красота. Разнообразието на флората и фауната в региона му дава силно конкурентно предимство в развитието на туризма. И крайбрежният, и вътрешният регион имат красиви пейзажи. Следователно има всички предпоставки по отношение на природните богатства за развитието на алтернативния туризъм. Изключително важни екосистеми, горски комплекси и планински потоци, влажни зони, езера и реки, с рядко разнообразие от животни и птици съставят уникална обстановка, подходяща за еко-турове. Въпросът, който възниква, е използването на този капитал като неразделна част от нарастваща тематична туристическа дестинация.

Важна част от природните ресурси на Регионалното звено на Еврос са защитени, или като обекти от значение за Общността (SCI) или като специални зони за защита (СЗЗ) на Европейската мрежа на Натура 2000:

- Гората Дадия
- Три фонтана на Самотракия Луна,
- Източно крайбрежие, остров Зурафа и морска зона
- Планини на Еврос
- Делта на река Еврос
- Делта на река Еврос и Западното крайбрежие
- Река на Северен Еврос и река Арда
- Горският клъстер Южен Еврос

Има и влажни зони с международно значение, защитени от Рамсарския договор, както и естетически гори, светилища за диви животни и национални паркове. През последните години ръководните органи поеха защитата на тези райони на местно ниво (АМТН, 2015).

Експлоатацията на горепосочените природни обекти и тяхното ефективно насърчаване изискват ноу-хау и предприемане на всички необходими действия, за да не се наруши физическия баланс на тях.

Освен това трябва да се отбележи, че има няколко инфраструктури, които поддържат еко / екологичен туризъм, като информационни центрове, звена за екотуризм, диви животни и наблюдаване на птици и има възможности за разглеждане на забележителности и еко-турове.

4.2 Културни ресурси

Културно наследство е важен и за региона на Източна Македония и Тракия, тъй като има множество паметници с археологическо значение, формират римска, византийска и съвременна история. Като се има предвид, че културните обекти са част от търговската марка на страната, базирана на триптиха „слънце, море, култура“, се разбира, че това е важен параметър, който може да бъде критерий за избора на тази туристическа дестинация. Има голям потенциал за използване на тези обекти чрез разработването на алтернатива на туризма, като културен, археологически, туристически и др., което може да добави стойност към регионалния туристически продукт.

Не на последно място, регионът на Източна Македония и Тракия има множество фолклорно-културни събития, които са атракции за посетителите всяка година.

Особено Регионалното звено на Еврос има уникални геоморфологични и климатични условия, както и богата културна традиция. В резултат на това той има важни елементи, които могат да допринесат за увеличаване на популярността му като туристическа дестинация, като насърчават естествената му среда като най-същественото предимство.

В приложение I са представени основните екологични и културни ресурси (археологически обекти, паметници, културни събития, музеи и др.) На Регионалното звено на Еврос.

В обобщение най-важните забележителности на Регионалното звено на Еврос са следните:

☞ Църквата на Панагия Космосотира

Теотокос Космосотира е манастир, основан от император Исаак Комненос на местността Вира (днешните Ферес, Еврос), разположен близо до делтата на река Еврос. Най-вероятната година от създаването му е 1152 г. Исаак, най-големият син на амбициозния посланик на Алексиос I, е бил въввлечен в постоянна борба за власт, със силен произход.

В средата на XII век и когато той вече е на 59 години, слаб и разкаял се за предишния си живот, той се отказва от политическите си амбиции и става свещеник. Той основава Вира, манастир, посветен на Богородица Панагия Космосотира. Той предлага цялото си имущество на манастира, като по този начин го прави особено проспериращ и финансово независим.

Най-значимите религиозни произведения на изкуството, които са запазени до днес, са тези, които са поставени в центъра на храма. Това са невъоръжени произведения на изкуството на четирите военни светци, идентифицирани с лица на семейство Комненски, включително завоевателя. Блестящият мрамор на пода, колоните, „ейконостасите“ и златното покритие осветяват вътрешността на храма, заедно с множеството прозорци.

Манастирът, действал до средата на XIV век, се счита за един от най-добрите образци на изкуството на Константинополис в Гърция. Около 1355 г. с.е. селяните, които били

постоянно заселени в манастира, принуждавайки монасите да го изоставят. По-късно е окупирана от османците, които превръщат катедралата му в джамия, която се превръща в ядрото на Ферес. През 1940 г. започват дейностите по поддръжката и оттогава действа като християнски храм. През последните години той е официалният щаб на Световната тракийска асоциация.

Снимка 2. Панагия Космосотира (външен изглед)

Източник: Екип на проекта

Снимка 3. Панагия Космосотира (вътрешен изглед)

Източник: <https://www.visitthraki.gr>

↪ Двойна кула в Питио

Това е укрепление от 14-ти век, разположено в ниско разположена планина в източните Родопи и пред долината на река Еврос. Счита се за блестящ пример за военна архитектура от последните византийски години. Той е известен със своята вътрешна и външна част. Почти цялата част на двете централни кули е запазена. Замъкът е построен в началото на 14 век и е служил като убежище и лична „съкровищница“ на византийския император Йоанис Кантакузенос. Такива кули се считат за резултат от западното влияние върху византийската военна архитектура

Целият комплекс от кули се състоеше от две заграждения, една външна и една вътрешна. Външността, от която днес са запазени малко участъци, беше разпръсната по целия хълм. Интериорът заема края на хълма, а част от него е разрушена по време на работите за развитието на железопътния прелез точно под него. Двата заграждения бяха подсилени с кули под три ъгъла, докато в точките на съединяване на двете заграждения двете оцелели кули бяха издигнати с главния вход, към вътрешната част на заграждението, поставена между тях.

Снимка 4. Двойна кула в Питио

Източник: <https://www.in.gr/>

Голямата централна кула е почти квадратна в плана, с дължина на страните 15 m. Той има три етажа и е използван като резиденция. Втората кула е по-ниска, но е построена на по-голяма височина. Той също е почти квадратен, но по-малък с размери 7,40 x 7,30 m и е запазен на височина 20 m. Състои се от четири етажа със сферични куполи. Всеки

етаж е независим. Вторият етаж е достъпен от страничния път на стената. Третият етаж е достъпен през вътрешен коридор над междинната сводеста порта, докато четвъртият етаж е достъпен от голямата кула през коридора.

↪ Древна Месимрия

Плажът Месимврия се намира пред едноименното морско селище, на югозападния ръб на Регионалното звено на Еврос. Това е един от най-известните летни курорти на района, най-известен с археологическия си обект, разположен на крайбрежната зона.

Изглежда градът е основан през VI век. Преди Христа Той достига своя връх в периода от класическите времена до средата на IV век. Преди Христа Зона Месимрия, подобно на останалите колонии на Самотракия, първоначално обслужва нуждите на метрополията от селскостопански продукти и търговска комуникация с тракийските племена от вътрешността на региона. Но първоначалният му селски характер се променя сравнително рано - още през VI век. Преди Христа - защото търговията и морското движение на стоки се оказаха особено сигурни и печеливши. Проникването на атиняни в района, налагането на данъци върху колониите Самотраки, както и евентуални събития, които напълно липсват писмени исторически доказателства, водят постепенно - от средата на IV век. Преди Христа - при упадък и постепенно изоставяне на града.

Ситуацията се променя коренно през годините на македонското господство (356 г. пр. Н. Е.) И по-късно по време на римското завладяване (46 г. сл. Хр.), Тъй като понастоящем се предпочитат сухопътни маршрути, свързващи първо македонски, а след това и римски колонии. В резултат на това търговията намаля. Създадени са наземни градове с политико-военен характер, които поради своето географско разположение играят водеща роля в движението на стоки. Пътят до Егнатия със сигурност ускорява намаляващия ход на крайбрежните колонии. Няма данни, показващи насилственото опустошение на зона Месимврия. Най-вероятно е в годините на упадък градът постепенно да бъде изоставен. Месимврия съществува със светата си зе до 200 г. пр.н.е., без да има собствени монети. За периода от 100 г. пр.н.е. до V в. от н.е. (ранните византийски времена) има малко доказателства, които сочат случайно обитаване, вероятно от селски характер.

Археологическият обект на Месимрия-зона включва града и неговото гробище. Градът е заобиколен от стена, укрепена от интервали с кули и загражда северния акропол на селището. Южната част е ерозирана от морето. Голяма част от градските съоръжения, открити в границите на стената. Има пътища, жилищни комплекси и знаци на древен търговски пазар. Открити са и две обществени сгради, храм, посветен на богинята-антре Димитра и храм на бог Аполон. В югозападната част на града има област, вероятно свързана с периода на неговия упадък.

Източната част на стената е разделена и разделя града на две части. Западната част е най-голямата и представлява площта на главния град. Сградите в града са запазени и

свързани с жилища, но има и данни за лаборатории. Къщите следваха обичайния архитектурен стил от V и IV в. Пр. Н.е. а някои имаха горен етаж. Необичайна находка е големият брой амфори (188 г.) от VI и V в. Пр.н.е. които са открити върху основите на строителен комплекс. Те вероятно са били система за защита на земята от влага.

Снимка 5. Древна Месимрия

Източник: <https://greece.terrabook.com>

Снимка 6. Древна Месимрия – Сградата с амфори

Източник: <https://greece.terrabook.com>

Най-важните паметници и архитектурни сгради на археологическия обект са:

- Светилище на Димитра. Малка конструкция от бял добре обработен мрамор с размери 1,50 x 7,50м. Вътре имаше сребърни, златни, сребърни и позлатени плочки с произведения, свързани с древната богиня Димитра. 4 век пр.н.е.
- Светилище на Аполон. Правоъгълна сграда с размери 9 x 15м. Принадлежи към строителен комплекс 35 x 45м с централен павиран двор, затворен от галерия. Много фрагменти от керамиката от VI и V век пр. Н. Е. Са открити вътре, наред с други с гравирани надписи.
- Сграден комплекс. Открити са голям брой амфори. В намерените средни нива на земята се считат амфори, които са били използвани за източване на почвата. 6-ти век пр.н.е. A unique gate to the west of the city wall.
- Част от западната стена.
- Част от западната стена с останките на две кули.

През 1966 г. започва първият систематичен разкоп с финансирането на Археологическото дружество.

Плуването не е разрешено пред руините на древна Месимврия, тъй като археологическите проучвания не са приключили и се смята, че голяма част от древния град е във водата.

↳ Villa Помашки селища („Помакохория“) на Парикон и Руса

Селата помаци са известни с прекрасната си традиционна архитектура, праисторически скални рисунки и уникалния в експлоатация „Tekke“.

Село Руса (стар Русалар), разположено на надморска височина от 370 метра, принадлежи на община Суфли и е близо до гръцко-българските граници. Руса е обитавана непрекъснато още от праисторически времена, според археологически находки, които са открити в района още от желязната епоха.

Теке от Руса, разположен на 3 км извън едноименното село, е османски теке, място за среща на дервиши, който е реновиран и просто действа днес. Счита се за един от най-старите запазени теке на Балканите и един от двата основни центъра на бекташизма. Теке от Руса е известен още като Теке на Сегит Али Султан, Текил от Кизил Дели или Бекташиският манастир на Кизил Дели в Руса.

Основан е от дервиша Сегит Али Султан през 1400 г., както пише османската табела на една от манастирските сгради.

В центъра на сградите на Теке от Руса стои черница на 600 години, плодовете на която според традицията защитават онези, които ги ядат от всякакви болести. Същото дърво е открито в Текето на Бекташисите в село Хачи Векташ, Мала Азия. Около вековната черница са кухнята, конаки (затвора), гробническият паметник на Сейед Али Султан,

молитвената зала и модерните съоръжения за посетители. В гробището на Теке от Руса има гробници на мъдреците от Теке (шейхиди) и дервиши.

Всяка година в Теке от Руса се провежда отделна среща: на 6 май, денят, в който манастирът празнува Свети Георги, който е общ светец на православни и алевизми, Дидимотейския митрополит, Орестиада и Суфлий, заедно с многобройни хора, посветени на горните споменатите религии се събират заедно в Теке.

Снимка 7. Текето на Руса

Източник: <https://www.xronos.gr>

Снимка 8. Черницата на 600 години в Текето на Руса

Източник: <https://www.e-evros.gr/>

Освен това, друг интересен обект са мегалитните гробници (долмени), разположени на върховете на ниските хълмове около село Руса, които са построени през ранна желязна епоха (IV-VIII в. Пр.н.е.). Най-старите, от IX в. Пр. Н. Е., са по-големи и могат да бъдат описани като мегалитни гробници, освен факта, че са монументални, като тези на България.

Гробовете са направени от пет плочи от шисти с характерния страничен отвор на долмените в камерата или в коридора. Вътре в гробниците бяха поставени големи съдове с пепелта на мъртвите или директно пепелта заедно с всякакви гробови дарове.

Снимка 9. Мегалитни гробници (Долмени) на Руса

Източник: <https://novoscriptorium.com/>

В подножието на хълма на име Хилия, разположен западно от Руса, има скални резби под хълма Сиврис. Те са на 700 метра след мястото на Балабан Чегир и са създадени през 900 - 1100 г. пр. Хр.

Скалните резби изобразяват врязани фигури на жени и мъже в различни пози, но също така и в танцови сцени, влечуги, птици, които могат да бъдат идентифицирани с лястовици и звездни тела, символизиращи слънцето и луната. Скалните резби са свързани с религиозни вярвания и имат апокрифни и магически характеристики. Трябва да се спомене, че хората продължиха да създават дърворезба от домовете си до миналия век.

Снимка 10. Каменна резба на Руса

Източник: <https://kastroplites.com/>

↪ Защитена зона на гората Дадия

Националният парк на гората на Дадия - Лефкими - Суфли е една от най-важните защитени територии на национално, европейско и международно ниво. Гората има борови и дъбови дървета, пасища и култивирани площи и създава идеална среда за хищни птици. Националният парк обхваща три от четирите вида лешояди в Европа („черен лешояд“, „белоглав лешояд“ и „египетски лешояд“) и е домакин на единствената колония „Маврогипа“ на Балканите.

Повече информация, предоставена в раздел 5.5.1.

Снимка 11. Гората на Дадия

Източник: <http://alternatrips.gr/>

↪ Делта на река Еврос

Това е едно от най-важните влажни зони в Гърция и Европа. С обща площ от 95 000 хектара (80 000 хектара на сушата, 15 000 хектара водна площ) той е включен в списъка на защитените територии на Рамсарската конвенция (1971 г.), поради важния си вид домакин. Част от делтата също е обозначена като зона за специална защита и е предложена като обект за интерес на Общността в мрежата Natura 2000. Повече информация, предоставена в раздел 5.5.2.

Снимка 12. Изглед от въздуха на делтата на река Еврос

Източник: <https://www.evros-delta.gr/>

↪ Древното гробище Доксипара

Древната гробница на Доксипара-Зони е римски гробен паметник, датиращ от II в. сл. Н. Е. И се намира в близост до селата Микри Доксипара, Зони и Хелидона в Регионалното звено на Еврос. Четирима членове на богато семейство в района загинаха последователно, бяха кремирани и погребани там, където в памет на тях е построена голямата гробница Доксипара.

Той е с диаметър 60м и височина 7,5м. Това беше една от най-големите гробници в района и беше разработена на естествен хълм, така че гробницата да се вижда отдалеч. Гробницата предлага неограничен изглед към планините на Българските Родопи и гледката към Кипринос и Арда. Постепенно е построен в началото на II в. сл. Хр., така че да покрива погребенията на четирима членове на семейство, които загиват и са погребани последователно. При разкопките са открити четири големи ями, съдържащи пепелта на трима мъже и жена, заедно с множество други предмети, които ги придружават, като глинени, стъклени и бронзови съдове, медни лампи, лампи, оръжия, дървени кутии и др.

До ямите, съдържащи кремираните останки и телата на мъртвите, бяха петте карета, които бяха транспортирани до зоната на тулумите заедно с техните стволоче и още пет коня. Във всички карета са запазени металните функционални и декоративни елементи, докато в двата от тях са запазени отпечатъците на техните дървени части.

Снимка 13. Древното гробище на Доксипара - погребения на коне и файтони

Източник: <https://www.emtgreece.com/>

В много области на гробницата са открити счупени саксии, пепел, кости на животни и останки от церемониите, извършени по време на изграждането на гробницата в чест на мъртвите. Голям брой счупени малки глинени съдове, съдържащи приноси за мъртвите, са открити на две гнойни паралелепипедни структури, а също така са открити две дупки, пълни с пепел.

Снимка 14. Древното гробище на Доксипара - гробови подаръци

Източник: <https://www.e-evros.gr/>

↪ Дидимотихо и неговите византийски замъци, пещери и джамията Ваджазит.

Дидимотихо се намира на 95 км от Александруполис. Построена е от византийците върху руините на Плотинуполис. Според една версия - взе името си заради "Стената на близнаците" от северната страна на замъка, защото замъкът е двоен. Според друга версия за VI в. Сл. Н. Е. Имало два града, разположени един до друг, Плотинуполис на хълма Свети Петър и Дидимотихо на хълма Кале, чиито замъци свързваха центъра един с друг, създавайки "8", т.е. където между замъците минаваше улицата Траянополис - Андрианополис. Следователно местността се е наричала Дидимотихо, заради замъците-близнаци.

Византийски църкви, джамии, останки от замъци, стени и укрепления съжителстват както в любопитно, така и в привлекателно жилищно място. На централния площад, доминиран от внушителната джамия Мехмет или джамията Баязид - най-голямата по рода си в Европа - е построена от Мурат I през 1326 г. и по-нататък е построена през 1420 г. от Мохамед I.

Той е определен от елинския генерален секретар на културата като най-важния ислямски паметник в Европа. Стените на сградата са с дебелина приблизително 2,50 м, а главният вход е от южната страна. От югоизточната страна е внушителното минаре, което първоначално е имало балкон. През 1913 г. турците добавят втори балкон, по-висок от първия, възстановявайки върха на срутено минаре.

Паметникът е в срутване, но от 1969 г. започват някои реконструкции. По време на Втората световна война листове от олово са отстранени от покрива и през 1969 г. листовите са заменени. През 1970 г., след тежко време, част от внушителното цилиндрично минаре се разпада. През периода 1998-1999 г. елинското Министерство на културата покри покрива с пластмасов филм, за да защити паметника от дъжд. През 2008 г. част от минарето се срути и унищожи защитния пластмасов филм на покрива.

На 22 март 2017 г. голяма част от покрива и сградата на джамията са унищожени от пожар. За възстановяването му се изпълнява проект в размер на 3 448 876 евро, който е интегриран в Регионалната оперативна програма на Източна Македония и Тракия 2014-2020. Ефоратът на античността в Еврос, като надзорен орган, изготви Рамковия план за рехабилитация на паметници и ще пристъпи към създаването и функционирането на уебсайт с информационни материали като част от публичността на проекта, който се изпълнява. В същото време Националният технически университет в Атина подготвя изследователска програма по предложение за реконструкция на дъбовия покрив и възстановяване на стената на джамията.

Снимка 15. Джамия Ваджазит

Източник: Екип на проекта

Снимка 16. Джамия Ваджазит

Източник: Екип на проекта

Заслужава си да посетите и фолклорния музей на Дидимотейхо, който се помещава в неокласическата сграда на Хаджирвасани (1900 г.). Колекциите на музея са създадени от 1966 г. Днес в музея има около 2.500 предмета. Тук могат да се видят традиционни дрехи от региона, други облекла, бродирани и тъкани бельо, традиционни бижута, църковни предмети, религиозни произведения и прибори, селскостопански и текстилни инструменти, както и инструменти на традиционните занаятчи: дърводелец, ковач, обущар, текстил бояджии.

Освен това в музея са изложени традиционен дестилерия за приготвяне на ракия и стар магазин за алкохол, както и стари прибори за печатница. Освен това има два мраморни релефа, изобразяващи "тракийския кон", тракийското божество, за които се смята, че са използвани за защита на семейството си, пътванията и набезите им

Заслужава да се спомене и архивният материал на музея, който е дарен и включва театрални програми, изпитни програми от Адрианополисовата школа „Запи“ (1882 г.) и различни други публикации и ръкописи.

Накрая, в задния двор на музея е изложена сусамова маслена мелница (джиахани). Тези лаборатории за производство на сусамово масло са работили в Дидимотичо до 60-те години

Снимка 17. Музей на фолклора на Дидимотейхо

Източник: Екип на проекта

Туристите също са привлечени от редица забележителности като:

- Замъкът Дидимотейхо, или както го наричат местните жители „Кале”, който стои на скалист хълм с височина 107 м, на левия бряг на река Еритропотамос и където са запазени следи от човешко присъствие от праисторически период
- Столичната следвизантийска църква на Агиос Атанасиос, с великолепни преносими религиозни произведения на изкуството, почит към гилдиите на града и издълбани иконостаси, където според легендата Каролис IV (крал на Швеция) е бил затворен в една от каменните дупки.
- Скалиният хълм, известен на местните с името Агия Петра, където са намерени останки от римски Плотин, основан от римския император Траян в чест на съпруга Плотин.

Снимка 18. Мостната порта (Калиопорта) в замъка Дидимотейхо

Източник: <https://el.wikipedia.org/>

Снимка 19. Plotinopolis

Източник: <https://www.culture.gr/>

4.3 Възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм

В тази глава се анализират възможностите за развитие на алтернативни форми на туризъм в регионалното звено на Еврос във връзка с природните и културните реизточници, споменати по-долу:

Еко туризъм

Еко туризмът е свързан с природата и се фокусира върху пътувания до селските и провинциалните райони на развитите страни с цел събиране на опит от местната култура и изследване на района (Bell et al, 2007). Екскурзиите в еко туризъм се провеждат на места с богата флора и фауна, но и на места, където има голямо културно наследство. Туристите уважават околната среда и избягват възможно най-много дейности, които могат да ѝ навредят

В този контекст Регионалното звено на Еврос има голям потенциал за развитие на еко туризъм, тъй като е регион с богата природна среда, тъй като има два национални парка (делта на река Еврос и гората на Дадия), осем зони Натура и това е богато на историческо и културно наследство и не на последно място притежава остров Самотракия.

Делтата на река Еврос е екосистема с международно значение, тъй като е една от най-важните влажни зони, призната от Рамсарската конвенция. Програмата за екотуризъм е предназначена да обхване всички групи посетители и включва отделни посетители, групи, но и специални групи като училища, наблюдатели на птици, фотографи, студенти и др.

Гората на Дадия е разположена в средата на Регионалното звено на Еврос, обхваща югоизточните хълмисти краища на Родопите. Той има ясно географско местоположение в международен план, тъй като се намира на кръстопътя между Азия, Европа и Африка и в близост до източния мигриращ коридор на много видове птици. В тази богата мозайка от местообитания могат да се намерят много животни и растения. По-специално има повече от 48 вида бозайници, включително вълци, елени, катерици, прилепи и 41 вида влечуги и земноводни. Но това, което прави Дадийската гора специална и уникална в Европа, са хищните птици, които също живеят там

Снимка 20. Лодка в делтата на река Еврос

Източник: <http://www.evros-delta.gr/>

Снимка 21. Черен лешояд (*Aegurus topachus*) в гората на Дадия

Източник: <https://www.wwf.gr/>

Училищно-образователен туризъм

Образователният туризъм се счита за един от най-важните нововъзникващи туристически пазари и може да предложи значителни предимства в район с богати културни обекти, които са атракция за образователен / студентски туризъм, идващи както от Гърция, така и от чужбина.

Училищните екскурзии или образователният туризъм са основен приоритет за Регионалното звено на Еврос, поради неговите сравнителни предимства, но и защото спомага за удължаване на туристическия сезон. Регионалното звено на Еврос е един от малкото региони в Гърция, които имат два национални парка с голяма експозиция, разположени достатъчно близо един до друг, с информация за посетителите и програми за обслужване. В допълнение, Soufli управлява добре организиран център за образование в областта на околната среда, който изпълнява програми за образование в областта на околната среда с училища от цяла Гърция.

Снимка 22. Информационен център на гората Дадия

Източник: <https://dadia-np.gr/>

Религиозен туризъм

Религиозният туризъм се определя като сумата от всички туристически дейности, свързани с пътуване на хора или организирани групи до места, обекти и паметници с религиозно значение по причини от религиозен, културен, образователен и информационен интерес. В този подход терминът "поклонение" се отнася до горния набор от дейности, когато се извършва централизирано или поклонничество, и / или участие в религиозни церемонии / събития и / или поклонение.

Не бива обаче да се изключва възможността за посещение на други групи туристи, които съчетават пътуването си заедно с други туристически дейности. В крайна сметка свещените места и религиозните празници винаги са били привличани от групи хора с общи интереси, като опит и познания за нови култури и традиции. Свързването с културата на мястото и

изкуството на деня е друга важна причина, която мотивира туристите да посещават свещените места.

Византийски и поствизантийски произведения на изкуството, мозайки, стенописи, религиозни произведения на изкуството и други религиозни паметници привличат хиляди туристи всяка година. Някои от причините, които оправдават интереса им, е необходимостта от по-дълбоко познаване на традициите, културата и връзката между изкуството и религията.

Религиозната монументална столица на Регионалното звено на Еврос също представлява голям интерес, като най-важните примери са църквата "Свети Теодор" (построена в пещера), църквата на Панагия Космостира в Ферес, манастира Корнофолия и Tekke of Руса.

Снимка 23. Манастир Корнофолия

Източник: <http://dadia-np.gr/>

Уелнес и СПА туризъм

Увеличаването на продължителността на живота и вследствие на това средната възраст на хората поражда идеи за развитие на нови алтернативни форми на туризъм като СПА туризма. Уелнес и СПА туризмът обхваща всички дейности и взаимоотношения на временното движение и пребиваване на хората, насочени към предотвратяване, поддържане и възстановяване на тяхното физическо и психическо здраве и благополучие, като се използват естествени лечебни реизточници.

В границите на Регионалното звено на Еврос има две зони, в които могат да се намерят термални бани: Траянуполис и Самотраки. И двете термални бани в Траянуполис и Самотраки са добре оборудвани и предлагат алтернативен вариант за почивка.

Снимка 24. Термални бани на Траянополис

Източник: Екип на проекта

Снимка 25. Термални бани на Траянополис

Източник: Екип на проекта

Снимка 26. Термални бани на Самотраки

Източник: <https://samothraki.gr/>

Конгресен туризъм

Тази форма на алтернативен туризъм включва всички видове организирани събития (конференции или срещи) на различни нива, от местни до международни. Продължителността на туристическите посещения за участие в конгрес обикновено трае от два до четири дни и се комбинира с различни други видове, като образователен туризъм. По отношение на необходимата инфраструктура е очевидно, че съвременните и големи конферентни центрове и спомагателни пространства се считат за необходими (Igoumenakis et al., 1999).

През последните години много доброто развитие на хотелската инфраструктура главно в южната част на Регионалното звено на Еврос, както и създаването на Университетската болница са ключови фактори, допринасящи за развитието на конферентен туризъм в региона. По-специално, много конференции на науката, медицината, бизнеса и други се провеждат в Александруполис, който е столицата на Регионалното звено на Еврос.

Ловен туризъм

През последните години ловният туризъм е нов вид туризъм, който е разработен в Регионалното звено на Еврос. Поради множеството ловни места с богато разнообразие и

брой видове дивеч, Еврос винаги е бил място за ловци и ловни сдружения от цяла Гърция, а понякога и от чужбина.

В Тракия има известни места за лов като „Ортикотопи“ и „Старохорафа“, като е забележително, че няколко района на префектурата Еврос (Орестиада, Дидимотичо, Ферес, Суфли и др.) са наводнени от ловци през месеците август и септември, както и през зимните месеци.

Градски туризъм

Градският туризъм е форма на туризъм, при която хората (главно тези с високо образование) посещават град за кратък период от време, обикновено за 3 или 4 дни, мотивирани от различни цели (Igoumenakis et al., 1999). Обикновено градският туризъм е пряко свързан с други форми като образователен и конгресен туризъм, но също така има и други атракции за този вид алтернативни туристи като нощен живот, пазаруване, екскурзии, забавления и др.

През последните години в градския район Еврос се наблюдава туристическо развитие. По време на бреговата му ивица постоянно се изграждат нови хотелски единици, за да покрият увеличението туристически трафик, подобрявайки както капацитета, така и качеството на предоставяните услуги. Градските и полуградски центрове в региона също имат ценни природни и културни реизточници с множество асоциации и органи за насърчаване на туризма чрез културни събития като:

- ▶ **Младежки фестивал на Тихеро:** Това е най-популярното тридневно събитие, което се провежда в Еврос всеки август.
- ▶ **Младежки фестивал на Арда:** Петдневен фестивал на брега на река Ардас в Еврос, включващ концерти и други събития като мото крос състезания, игри на плажен волейбол, конна езда, 4x4 състезания, театрални представления и др.
- ▶ **Фестивал на коприната в Суфли:** Soufli през юни се провеждат културни събития, на които коприната е общата тема.
- ▶ **Александруполис „Елефтерия“:** На 14 май и през целия месец се провеждат множество събития в памет на освобождението на града от българите.
- ▶ **Елефтерия "Димотика:** Те са поредица от културни и художествени събития, които се провеждат всяка година през май за годишнината от освобождението на Дидимотейхо.

5. Анализ и оценка на достъпността и процента на посещение до интересните обекти

За оценка на степента на достъпност на Регионалното звено на Еврос ще се анализира географското местоположение, но и регионалните транспортни, квартални, комуникационни и здравни заведения в района.

5.1 Достъпност

На първо място, по отношение на **географското** си местоположение, както беше споменато по-рано, Регионалното звено на Еврос се намира в североизточния ъгъл на Гърция и е естествената граница на страната на България на север и Турция на изток. Тези данни показват отдалечения, но и трансграничния характер на Регионалното звено на Еврос, което допринася за лесния достъп на чуждестранни туристи

Снимка 27. Пътна мрежа на Регионалното звено на Еврос

Що се отнася до **транспортната инфраструктура**, регионалното звено на Еврос има международно летище Александруполис, което се нуждае от по-нататъшно развитие и модернизация, тъй като досега са извършвани само вътрешни полети, обслужващи връзката с Атина и Крит. Разширяването на полетите в международен план може значително да допринесе за стимулиране на регионалния туризъм.

Освен това пристанището в Александруполис се счита за врата към по-широкия балкански регион и амбицията на всеки е да се превърне в основен център за транспортиране на голям брой хора и стоки в бъдеще.

В допълнение, изграждането на магистрала Егнатия отстрани региона от географска изолация, превръщайки го в централна точка на връзка между изток и запад, спомагайки за улесняване на международната търговия и значително подобряване на достъпността на региона.

Evros има добре развита мрежа от национални и провинциални пътища, свързващи юга със северната му част, като същевременно експлоатира три гранични станции в Кастания, Питиос и Кипой, както и два други гранични пункта в Киприно и Орменио

Нещо повече, Еврос е свързан с железопътна връзка с Атина, Солун и България и когато завърши модернизацията на отсечката от маршрута Александруполис - Орменио, ще има множество градове и села - основно тези, разположени по поречието на река Еврос - в по-кратки времена и с по-голяма плътност на маршрутите.

Трябва да споменем, че в бъдеще търговската част на пристанището ще бъде свързана с железопътната линия за международен товарен транспорт до страните от Балканите и Източна Европа.

5.2 Инфраструктура за настаняване

Туристическо настаняване

По отношение на капацитета Evros разполага с всякакви съоръжения за настаняване като хотели, мотели, ханове и стаи. Съществуващият капацитет на хотелско настаняване в Еврос през 2017 г. е представен в таблица 1, от която е видно, че имаше 62 хотелски и подобни места за настаняване (представлява 16,23% от региона на Източна Македония - Тракия), а също и 2 от 16 туристически къмпинга които са разположени в региона на Македония - Тракия. В резултат общият брой легла в Еврос възлиза на 4 259, което е равно на 17,1% от тези в региона на Източна Македония – Тракия.

Μασα 1. Καπαцитет на хотелските и туристическите къмпинги през 2017 г.

	Брой съоръжения за настаняване			Брой легла		
	Хотели и други подобни съоръжения	Туристически и къмпинги	Обща сума	Хотели и други подобни съоръжения	Туристически и къмпинги	Обща сума
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟΣ	62	2	64	3.810	321	4.259
ΙΖΤΟΧΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΤΡΙΑΙΣΚΙ ΡΕΓΙΟΝ	382	16	398	22.048	2.094	24.938

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / обработка: Екип на проекта

Следващата маса показва туристическите места за настаняване на Регионалното звено на Еврос по категории. По-голямата част от местата за настаняване (28 от 62) са 2-звездни с 651 стаи и 1210 легла. Общият брой стаи в хотелското настаняване е 1 979, а броят на леглата в 3 810 (съответно 17,8% и 17,3% за регион Източна Македония - Тракия).

Μασα 2. Съоръжения за настаняване на туристи през 2017 г.

МЯΣΤΟ	5*****			4****			3***		
	Χ	С	Λ	Χ	С	Λ	Χ	С	Λ
РЕГИОНΑΛΝΑ ΕΔΙΝΙЦΑ ΝΑ ΕΒΡΟΣ	3	384	762	2	142	293	19	658	1.254
ΙΖΤΟΧΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΤΡΙΑΙΣΚΙ ΡΕΓΙΟΝ	12	1.197	2.421	30	1.955	3.949	99	3.198	6.392

МЯΣΤΟ	2**			1*			TOTAL		
	Χ	С	Λ	Χ	С	Λ	Χ	С	Λ
РЕГИОНΑΛΝΑ ΕΔΙΝΙЦΑ ΝΑ ΕΒΡΟΣ	28	651	1.210	10	144	291	62	1.979	3.810
ΙΖΤΟΧΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΤΡΙΑΙΣΚΙ ΡΕΓΙΟΝ	166	3.635	7.088	75	1.126	2.198	382	11.111	22.048

Χ: Хотели, С: Стаи, Λ: Легла

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / обработка: Екип на проекта

5.3 Здравна инфраструктура

Що се отнася до здравната инфраструктура, има здравни центрове в Александруполис и Дидимотейхо, както и в Дикая, Орестиада, Суфли, Ферес и Самотраки, докато има и

множество частни клиники, диагностични центрове. В резултат на това настоящата система за грижи е на задоволително ниво, което осигурява необходимата сигурност, която е необходим компонент на местния туристически продукт.

5.4 Телекомуникационна инфраструктура

Телекомуникационната и интернет инфраструктурата също са добре развити и през последните години се създават и разширяват горещи точки - по инициатива на местните власти, които осигуряват безплатни връзки и отговарят на нарасналите нужди на посетителите. Александруполис е централата на телекомуникационната мрежа и връзката се осъществява чрез цифрова безжична мрежа с 155 Mb / s и капацитет до 4x480 връзки, докато текущата експлоатация е под 50%. Има три цифрови центъра в Самотраки, един в Хора, в Лаккома и в Кариоте, с инсталирани PSTN / ISDN връзки.

5.5 Туристически посещения

По отношение на туристическите посещения на регионалните забележителности, значителна част от посещенията се извършват в гората на Дадия и делтата на река Еврос.

В Еврос има гората на Дадия - Лефкими - Тихеро и влажните зони на река Делта Еврос. Това са две области с естествена красота и значение за околната среда

5.5.1 Гората на Дадия

Гората Дадия с две строго защитени зони от 72 900 хектара и обща площ от 357 100 хектара е защитена от 1980 г. от национални и международни конвенции и законодателство. В гората се срещат 36 от 38-те редки вида застрашени хищни птици в Европа, най-вече източният имперски орел (*Aquila heliaca*) и по-малкото петнист орел (*Aquila pomarina*). Това е много важна област, където живеят различни видове от световната фауна и три от четирите вида лешояди в Европа (черен лешояд, белоглав лешояд, черен лешояд). Растителността се състои от смесена дъбова и борова гора, представляваща уникална екосистема с редки видове флора и фауна.

Националният парк Дадия - Лефкими - Суфли е създаден за защита на зоната, която е едно от най-важните местообитания в Европа, характеризиращо се с Общото министерско решение №35633 FEK Δ911 / 13-10-2006 „Dadia - Lefkimi - Soufli Forest National Парк ", макар да е една от най-добре управляваните райони в страната. Сега тя е включена в гръцкия каталог Натура 2000. Общата площ, обхваната от мрежата Натура 2000, е 43 000 хектара,

което според Общото министерско решение от 1980 г. включва две зони за строга защита (7,290 хектара).

Също на запад от Дадия, на разстояние от около 9 километра се намира горната зона за отдих на Каранцидас. Това е горна площ от 740 акра, управлявана от Асоциацията за женски селскостопански туризъм Геракина. Маршрутът от село Дадия до зоната за отдих на Каранцидас е алтернативен маршрут и завършва в точката на достъп на съседния национален парк Делта Еврос.

Снимка 28. Египетски лешояд или черен лешояд в гората на Дадия.

Източник: <https://www.evros-news.gr/>

По отношение на административната рамка на Националния парк отговорните органи за управление са: Органът за управление, Община Суфли, Регион Източна Македония и Тракия и Горската служба. Отговорностите на управителния орган са фокусирани главно върху работата на информационния център (екологично образование), надзора, прилагането на пилотни програми, теренни проучвания и стратегии за засилване на устойчивото развитие в региона на Дадия. Службата по горите отговаря за прилагането на законодателството в областта на горското стопанство, докато Община Суфли и Регион Източна Македония и Тракия играят поддържаща роля, особено по въпроси, свързани с подобряването на инфраструктурата и техническите проучвания. Гореспоменатите органи, както и представителите на министерствата на развитието на селските райони и околната среда, енергетиката и изменението на климата, местните кооперации и неправителствените екологични организации участват в борбата на Националния парк.

В периода 2007-2008 г. годишните посещения на Националния парк варират от 23-25 000 годишно. Повечето от посетителите бяха ученици, които направиха образователни

пътувания в природата, комбинирайки посещение в центъра за екологично образование Soufli. През петгодишния период 2009-2013 г. процентът на посещенията е драстично намален и от 2014 г. насам има признаци за възстановяване на потока от посетители, идващи от балканските страни и Турция.

Спадът на търсенето се дължи главно на спада на вътрешните посетители поради финансовата криза и лошата видимост на парка към чуждестранни туристи и международните туристически пазари.

Снимка 29. Орел с бял опашка (Haliaeetus albicilla) в гората на Дадия

Източник: <https://wwfaction.wordpress.com/2012/05/04/haliaeetus/>

Обиколка на Националния парк

В Националния парк има пешеходни пътеки и маркирани пътеки с различна степен на трудност със съответната табела, позволяваща на посетителите да се скитат из красивите пейзажи и да се доближат до конкретната фауна на района.

По-специално има следните четири (4) пътя ¹:

1. Оранжев път.

Той има ниско ниво на трудност и започва от информационния център, за да стигне до наблюдателната кула на хищните птици.

¹ https://dadia-np.gr/?page_id=3134

2. Жълт път

Той следва пътя от грабливите птици на наблюдателни кули до информационния център. Пътуването отнема 45 минути и има високо ниво на трудност.

3. Червен път

Това е път със средно ниво на трудност, с обща продължителност 2 часа. Посетителят пресича черните борови гори през червената пътека и минава през руините на византийската крепост, завършваща на върха на Гибрена с надморска височина от 520 метра, където може да се наслади на панорамна гледка.

4. Синя пътека

Това е връщащата се пътека от върха на Гимбрена, която пресича от другата страна на гората след Диаволоревма. Това е път със средно ниво на трудност и продължава 1,5 часа (Национален орган за управление на парка, 2017).

Снимка 30. Карта на пътеките в гората Дадия

Източник: <http://dadia-np.gr/>

Маркираните пътеки са достъпни през цялата година. Дните от пожарния сезон са изключени (1 май - 31 октомври), където индексът на пожарния риск е 3,4 или 5. Индексът на пожарния риск се актуализира ежедневно за следващия ден и е достъпен на уебсайта на службата за гражданска защита и управителния орган.

Освен това в парка е възможно да се следват специалните пътни маршрути ², (при строги правила за движение), или с колело, или с кола, както и с превозното средство на местния еко екскурзовод.

Специалните пътни маршрути са следните:

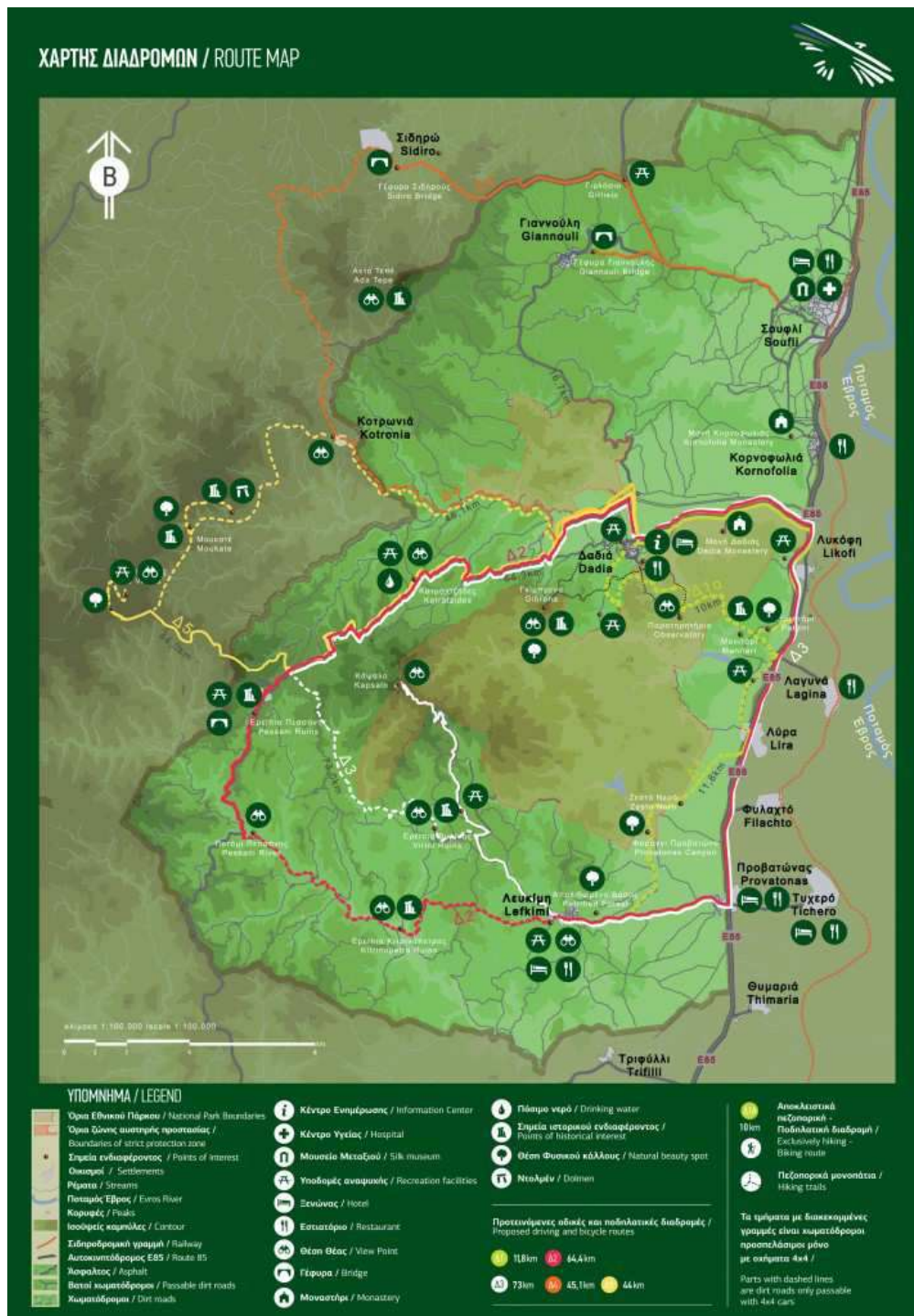
- ◆ **маршрут 1:** Дадия - Стражева кула на хищните птици - Лира - Лефкими.
- ◆ **маршрут 2:** Дадия - Изкопана гора от Лефкими - Китринопетра - Дадия.
- ◆ **маршрут 3:** Дадия - Лефкими - Капсало - Вирини - Дадия
- ◆ **маршрут 4:** Дадия - Котрония - Желязо - Джаноули - Суфли - Корнофолия - Дадия.
- ◆ **маршрут 5:** Дадия - Treis Vrises - Kotronia - Дадия.
- ◆ **маршрут 6:** Лутрос - Песани - Катрацидес - Дадия.
- ◆ **маршрут 7:** Дадия - Giannouli - Суфли.

Всички горепосочени маршрути минават през регионалната гора, традиционните селища, паметници и места за отдих и са опция за едnodневни екскурзии, близки до природата. Засега тези пътувания се организират с помощта на информационно-информационния център на Националния парк и някои специализирани туристически агенции в района. Много от дневните екскурзии се организират и планират от местни туристически и алпинистки клубове, базирани на природата.

Част от тези маршрути са твърди пътища, достъпни само от 4x4 превозни средства или велосипеди. Посетителите могат да изберат да следват следните пътни маршрути поотделно на собствените си превозни средства или чрез превозното средство на Управителния орган, придружено от персонал, при поискване.

² https://dadia-np.gr/?page_id=3136

Снимка 31. Карта на маршрутите за специални пътища в гората на Дадиа

Источник: <http://dadia-np.gr/>

В Националния парк функционира традиционна къща за гости, която може да обслужва ограничен брой гости. Има хостели в Soufli, Tychero и Feres, които могат да настанят повече

D3.2.1: Проучване на интегрирана методология за културни, природни обекти и традиционна гастрономия в Еврос

гости. Средната годишна заетост за 2015 г. беше особено ниска (8,7%), което отразява ниските туристически посещения в района на Суфли.

На няколко метра от село Лефкими има паметник на природата с рядка красота, който е единственият в Европа: 40-годишната фосилизирана гора на Лефкими - Филакто, чиито вкаменелости са разпръснати в зелена гора.

Снимка 32. Фосилизирана гора на Лефкими- Филакто

Източник: <http://www.koukoulihotel.gr>

Учените изчисляват, че изкопаемата гора на Лефкими-Фалакто е създадена поради вулканичната активност, която се е осъществявала в района. Има малка изложбена площ с мостри на изкопаеми находки от по-широкия район, в рамките на туристическия център в Тучего, който се намира на входа на селото, до езерото. Вкаменели листа от канела, папрат, кафеено дърво, каучуково дърво и лози за предци са включени в откритията на вкаменената гора на Fyllactus и се считат за много ценни поради тяхната рядкост както в Гърция, така и в Европа.

5.5.2 Делта на река Еврос

Делта на река Еврос е една от най-важните влажни зони, призната от Рамсарската конвенция през 1971 г. и защитена съгласно Директивата на Общността 79/409 и Барселонската конвенция (1977 г.). Това е екосистема с международно значение, разположена в югоизточната зона на Регионалното звено на Еврос, на 20 км от Александруполис. Река Еврос е втората по големина река в Източна Европа (430 км) и най-голямата на Балканския полуостров, докато тя е естествената граница на Гърция с България и Турция. Делта от влажна зона на река Еврос е включена в списъка на защитените

територии на Международната конвенция на Рамсар, тъй като важните видове живеят там. В допълнение, част от делтата е обозначена като зона за специална защита и е предложена като място на Общността в мрежата Natura 2000. Общата площ на Националния парк е 500 000 хектара, от които 100 000 са разположени в Турция.

Снимка 33. Залез в делта на река Еврос

Източник: <https://www.evros-delta.gr/>

На обща площ от 500 000 хектара има множество застрашени видове от световната фауна и даряват много редки растения от европейската флора. Много видове риби, земноводни, влечуги и повече от 40 вида бозайници живеят във водите и малките острови, създадени във величествен пейзаж с изключителна красота. В делтата на река Еврос са регистрирани 304 вида птици от общия брой на 423 вида птици, които живеят в Гърция. Фитогеографският интерес на района е доста интересен, тъй като е домакин на видове, които рядко се срещат в Гърция. Освен това орнитологичният интерес на района също представлява голям интерес, тъй като е естествено местообитание за редки или застрашени видове като средиземноморска рога, фламинго, орли, лебеди и др. Районът също така приема 28 вида земноводни и влечуги, 40 видове бозайници и 46 вида риби.

Снимка 34. Орел с бял опашка (Haliaeetus albicilla) в делтата на река Еврос

Източник: <https://www.evros-delta.gr/>

Създаването на Националния парк засяга около 10 000 жители на околните селища (Ферес, Монастираки, Лутрос и др.), които принадлежат към Община Александруполис.

По отношение на административната рамка на Националния парк отговорните органи за управление са: Управляващият орган, Община Александруполис, Регион Източна Македония и Тракия и Горската служба и бреговата охрана. Отговорностите на управителния орган са насочени главно към работата на информационния център (екологично образование), надзора, прилагането на пилотни програми и теренни проучвания

Службата по горите отговаря за прилагането на законодателството в областта на горското стопанство, бреговата охрана за нарушения, възникнали в границите на влажните зони, докато община Александруполис, регион Източна Македония и Тракия играят поддържаща роля, особено по въпроси, свързани с подобряването на инфраструктурата и технически изследвания. Гореспоменатите органи, както и представителите на министерствата на развитието на селските райони и околната среда, енергетиката и изменението на климата, икономиката, конкурентоспособността и корабоплаването местни кооперативи и неправителствени екологични организации участват в Съвета на Националния парк.

В периода 2007-2008 г. годишните посещения на Националния парк варират от 28-30 000 годишно. Повечето от посетителите бяха ученици, които направиха образователни пътувания в природата, комбинирайки посещение в центъра за екологично образование

Soufli. През петгодишния период 2009-2013 г. процентът на посещенията е драстично намален и от 2014 г. насам има признаци за възстановяване на потока от посетители, идващи от балканските страни и Турция.

Екскурзоводската обиколка на Делтата включва туристически пътеки и совалков автобус до забележителности. Освен това има водни маршрути по естествените канали с традиционни лодки, винаги под наблюдението на еко-водач, за да се наблюдава растителността и птиците и животните, които живеят там. Необходимото оборудване се осигурява от информационния център.

Освен това през цялата учебна година Управителният орган прилага много образователни програми за околната среда.

Тези програми са или краткотрайни, или дълготрайни. Всяка година се създават нови програми, насочени към студенти от по-широкия регион на Delta Delta, както и към студенти, посещаващи влажния фланг от цяла Гърция.

В допълнение, студентите в района имат възможност да участват в ежегодни програми за обучение в областта на околната среда, които организират целогодишни дейности, с посещения на влажни зони, интервюта с продуктивни потребители, наблюдение на птици, опитни дейности и много други. В края на курса студентите правят последна задача или презентация.

Програмите с по-кратка продължителност могат да бъдат ежедневни или могат да включват многодневна комбинация от информационни презентации и пътувания по влажни зони. Те са проектирани от Управителния орган за всички малки посетители, пристигащи в делтата на Еврос или след покана от училище с конкретна тема.

Ежедневните програми, изпълнявани в Информационния център, могат да включват информационно гледане, строителство, рисуване, екологични игри, дейности във влажни зони, разглеждане на забележителности, наблюдение на птици и много други.

Програмите за обучение винаги са съобразени със спецификата и изискванията на участващите екипи. Управляващият орган е развил много добро партньорство на местно ниво с учители и ученици.

В ежедневните програми, които се изпълняват в Информационния център, могат да бъдат включени информационни видеоклипове, рисуване, екологични игри, дейности в влажни зони, разглеждане на забележителности, наблюдение на птици и много други.

Програмите за обучение винаги са съобразени с изискванията на участващите екипи. Управляващият орган е развил много добро партньорство на местно ниво с учители и ученици.

И накрая, в съседните райони на Делта на река Еврос има забележителни паметници с историческо, културно и религиозно значение като:

- Църквата на Панагия Космосотира и Акведуктът във Ферес.

- Археологическият обект на Дорискос.
- Археологическият обект на Траянополис.
- топлите бани на Траянополис
- Хълмът на Свети Георги (Акропола на Траянополис)
- Пророк Илия (Платанотос)
- Манастирът на свети Йоан Богослов.

5.5.3 Туристически посещения в района въз основа на пристигания и нощувки

Информация за туристически посещения

През 2017 г. по-голямата част от туристическите пристигания са регистрирани в Община Александруполис, а също и в Община Орестиада. Същото положение е и за нощувките. Освен това според следващите маса по-голямата част от туристическите пристигания са свързани с местните туристи (64,4% от общия брой), докато по-малък процент - 35,6% от чуждите.

Маса 3. Пристигане в туристически места за настаняване (с изключение на къмпингите), от регионално звено и община през 2017 г.

място	Пристигания на домашни туристи	Пристигания на чужди туристи	Обща сума	Процент (%) от общите налични легла, където се отчитат данни
ОБЩИНА АЛЕКСАНДРУПОЛИС	66.497	45.215	111.712	93
ОБЩИНА ДИДИМОТЕЙЧО	4.437	790	5.227	100
ОБЩИНА ОРΕΣΤΙΑΔΑ	13.893	1.796	15.689	95,5
ОБЩИНА САМОТРАΚΙ	6.125	2.748	8.873	91,4
ΟΒΧΙΝΑ ΣΟУΦΛΙ	1.736	821	2.557	88,3
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟС	92.688	51.370	144.058	93,3
РЕГИОН НА ИЗТОЧНА ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ И ΤΡΑΚΙΑ	352.469	296.546	649.015	86,8

Източник: Гръцки статистически орган, 2019 / Обработка: Екип на проекта

Μаса 4. Нощувка в туристически места за настаняване (с изключение на къмпингите), от регионалното звено и общината през 2017 г.

място	Нощувка на местни туристи	Нощувка на чуждестранни туристи	Обща сума	Процент (%) от общите налични легла, където се отчитат данни
ОБЩИНА АЛЕКСАНДРУПОЛИС	163.300	114.516	277.816	93,0
ОБЩИНА ДИДИМОТЕЙЧО	14.465	1.682	16.147	100,0
ОБЩИНА ОРΕΣΤΙΑΔΑ	43.789	4.468	48.257	95,5
ОБЩИНА САМОТРАКИ	17.906	10.064	27.970	91,4
ОБЩИНА СОУФЛИ	5.425	2.256	7.681	88,3
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟΣ	244.885	132.986	377.871	93,3
РЕГИОН НА ИЗТОЧНА ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ И ΤΡΑΚΙΑ	798.288	1.174.954	1.973.242	86,8

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / Обработка: Екип на проекта

Пристиганията на туристи и нощувките в хотелските помещения за настаняване на Еврос се колебаят. По-специално, през периода 2014 - 2015 г. има увеличение с 3% на туристическите пристигания, докато в периода 2015 - 2016 г. има спад с приблизително същия процент. В периода 2017 г. обаче има задоволително увеличение на туристическите пристигания с около 8% в сравнение с 2016 г. От друга страна, нощувките в хотелското настаняване на Еврос се увеличават годишно от 2014 до 2017 г., като преживяват най-голямо увеличение от 2016 до 2017 г. (7%).

Μασα 5. Πρiστιγανια на туристи в съоръжения за настаняване в хотели (с изключение на къмпингите), по регионално звено и община 2014-2017

МЯСТО	2014	2015	2016	2017
ОБЩИНА АЛЕКСАНДРУПОЛИС	102.233	108.359	105.598	111.712
ОБЩИНА ДИДИМОТЕЙЧО	4.888	4.629	4.470	5.227
ОБЩИНА ОРΕΣΤΙΑΔΑ	17.790	16.434	14.540	15.689
ОБЩИНА САМОТРАКИ	6.195	5.932	6.322	8.873
ОБЩИНА СОУФЛИ	2.310	2.284	2.543	2.557
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟΣ	133.416	137.638	133.473	144.058
РЕГИОН НА ИЗΤΟΧΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ И ΤΡΑΚΙΑ	550.722	606.705	605.998	649.015

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / Обработка: Екип на проекта

Μασα 6. Нощувка в хотелски съоръжения за настаняване (с изключение на къмпингите), по регионално звено и община, 2014-2017

МЯСТО	2014	2015	2016	2017
ОБЩИНА АЛЕКСАНДРУПОЛИС	238.803	247.083	264.817	277.816
ОБЩИНА ДИДИМОТЕЙЧО	17.352	14.757	15.342	16.147
ОБЩИНА ОРΕΣΤΙΑΔΑ	71.309	47.510	45.614	48.257
ОБЩИНА САМОТРАКИ	19.433	18.675	19.991	27.970
ОБЩИНА СОУФЛИ	7.300	6.572	7.710	7.681
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟΣ	354.197	334.597	353.474	377.871
РЕГИОН НА ИЗΤΟΧΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ И ΤΡΑΚΙΑ	1.681.590	1.798.036	1.770.206	1.973.242

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / Обработка: Екип на проекта

Заетост на съоръженията за настаняване в хотел

През 2017 г. заетостта на хотелските съоръжения за настаняване в Регионалното звено на Еврос беше доста ниска. По-специално общият коефициент на заетост възлиза на 30,8%, като най-висок е при общините Александруполис (35,4%) и Орестиада (31,5%). От друга страна, Община Суфли имаше много нисък процент на заетост (10%).

Μаса 7. Коефициент на заетост на хотелските съоръжения за настаняване 2017 г.

МЯСТО	Заетост (%)	Процент (%) от общите налични легла, където се отчитат данни
ОБЩИНА АЛЕКСАНДРУПОЛИС	35,4	93,0
ОБЩИНА ДИДИМОТЕЙЧО	15,4	100,0
ОБЩИНА ОРΕΣΤΙΑΔΑ	31,5	95,5
ОБЩИНА САМОТРАКИ	25,6	91,4
ОБЩИНА СОУФЛИ	10,1	88,3
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟΣ	30,8	93,3
РЕГИОН НА ИЗТОЧНА ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ И ΤΡΑΚΙΑ	36,8	86,8

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / Обработка: Екип на проекта

Μаса 8. Коефициент на заетост на хотелските съоръжения за настаняване (с изключение на къмпингите), от регионалното звено и общината

МЯСТО	2014	2015	2016	2017
ОБЩИНА АЛЕКСАНДРУПОЛИС	29,1	32,6	33,7	35,4
ОБЩИНА ДИДИМОТЕЙЧΟ	16,6	14,0	14,6	15,4
ΟΒΧΙΝΑ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ	39,5	27,6	29,7	31,5
ΟΒΧΙΝΑ ΣΑΜΟΤΡΑΚΙ	18,8	17,7	19,8	25,6
ΟΒΧΙΝΑ ΣΟУФΛΙ	9,1	8,7	10,2	10,1
РЕГИОНАЛНА ЕДИНИЦА НА ΕΒΡΟΣ	27,4	27,5	29,0	30,8
РЕГИОН НА ΙΖΤΟΧΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ И ΤΡΑΚΙΑ	34,4	36,3	35,5	36,8

Източник: Γръцки статистически орган, 2019 / Обработка: Екип на проекта

5.5.4 Туристически посещения в археологически обекти и музеи

Като цяло Регионалното звено на Еврос има богата културна традиция и история и има много туристически забележителности, които са разпръснати из целия регион. Туристическата дейност в региона се изчислява чрез записаните туристически посещения на регионалните археологически обекти и музеи, като Историческия музей на Александруполис, Византийския музей и Военния музей на Дидимотейхо, Музея на коприната на Суфли, Музея на изкуството на коприната и др. светилището на големите богове в Самотракия.

Снимка 35. Исторически музей на Александруполис (външен изглед)

Източник: Екип на проекта

Снимка 36. Исторически музей на Александруполис (вътрешен изглед)

Източник: <https://museumfinder.gr/>

Снимка 37. Византийски музей на Дидимотейхо (вътрешен изглед)

Източник: Екип на проекта

Снимка 38. Византийски музей на Дидимотейхо (вътрешен изглед)

Източник: <https://kastropolites.com/>

Снимка 39. Военен музей на Дидимотейхо

Източник: Екип на проекта

Снимка 40. Военен музей на Дидимотейхо

Източник: Екип на проекта

Снимка 41. Музей на изкуството на коприната на Суфли

Източник: Музей на изкуството на коприната

Следващата маса представя наличните данни за туристически посещения на музеи и археологически обекти през 2016, 2017 и 2018 г. Според записаните данни, през разглеждания период непрекъснато нараства туристическите посещения на забележителностите на Регионалното звено на Еврос. (ELSTAT, 2019).

Маса 9. Туристически посещения на музеи и археологически обекти на Регионалното звено на Еврос

	2016	2017	2018
Месимрия зона	2.422	1.899	1.220
Археологически обект Самотракия	9.863	10.744	11.335
Византийски музей на Дидимотейхо	-	2.438	1.345
ОБЩА СУМА	12.285	15.081	13.900

Източник: Гръцки статистически орган, 2019 / обработване: Екип на проекта

Също така има голямо ниво на участие на посетителите в популярни събития, фестивали и културни панаири. Успехът и масовостта на участието, когато са постигнати, показва

повишена тенденция и търсене на туристически посещения. Всяка година хиляди млади хора от цял свят участват в Младежкия фестивал на река Ардас, където лагерират и прекарват седем дни за релакс и забавление. Съответно младежките фестивали в Тихеро и Самотраки привличат много млади хора всяка година.

6. Анализ и оценка на интересни точки - представяне на идентичността на интересните обекти и тяхното историческо значение

В Регионалното звено на Еврос има богата културна традиция и история и има няколко туристически забележителности, разпръснати из целия регион. Търсенето на туристическия продукт в областта на леките форми на туризъм се оценява въз основа на съответните им пазарни услуги и предлагане.

Наличието на специални туристически инфраструктури, както и наличието на подкрепящи инфраструктури на сигурността, здравеопазването и комуникацията, се считат за предпоставки за развитие на алтернативен туризъм и съответно за планиране и изпълнение на всяка икономическа дейност.

Специалните туристически инфраструктури са свързани с възможностите и възможностите за разнообразяване на туристическите предложения чрез специализирани и тематични услуги, които могат да обогатят съдържанието на туристически пакет и значително да променят профила му на обикновено лятно пътуване до цялостно пътуване, свободно време и развлечения. Редица дейности от екскурзии, дейности, колоездене, турове, гастрономия, СПА услуги и др. Могат да променят идентичността на оригиналния продукт, предлаган и да достигнат до други сегменти на туристическия пазар. Това са средствата за приближаване на пътника с отделни компоненти на дестинацията за пътуване и временно го интегриране във физическия и културен характер на района, който избира да прекара голяма част от пътуването си, обогатявайки спомените си в края с различни преживявания.

Приложение II обобщава най-важните специални туристически инфраструктури, които заедно със забележителности, музеи, традиционни хостели с местни продукти и кухня, паметници от древния и византийски период и места с религиозен и поклоннически характер завършват основния туристически продукт на Регионалното звено на Еврос.

Заслужава да се посочат следните специални туристически инфраструктури:

► Гледане на птици в горския национален парк на Дадия

Гората на Дадия е единственото местообитание в Гърция за размножаване на черен лешояд (*Aegypius monachus*). Това е рядък вид хищник, който в световен мащаб се счита за застрашен. Те също са редки видове хищници, като белоглав лешояд (*Gyps fulvus*) и египетски лешояд (*Neophron percnopterus*). Има 36 от 38-дневните хищни видове и е най-важното място за размножаване на черния щъркел в Гърция. Районът е местообитание за 24 вида прилепи, както и за някои видове орли и ястреби, редки земноводни и влечуги. Открити са общо 212 вида птици, включително много редки видове, като 9 от 10 европейски кълвачи.

Горите на птиците са невероятна гледка от наблюдателната кула, в среда на спокойствие и подмладяване. Докато потоците успяват да вършат върховете, 220 вида птици, 48 вида

птици и 40 вече влечуги и земноводни живеят в едно от последните сигурни убежища в Европа.

В село Дадия има информационен център за посетители с фотоизложба и видеопроекция, малка конферентна зала, кафене за 120 души, както и магазин за продажба на сувенири и местни продукти. От информационния център гостите се транспортират с автобус до кулата, където имат възможност да телескопират птиците в зоната за хранене

► **Екотуристически център на Тихеро**

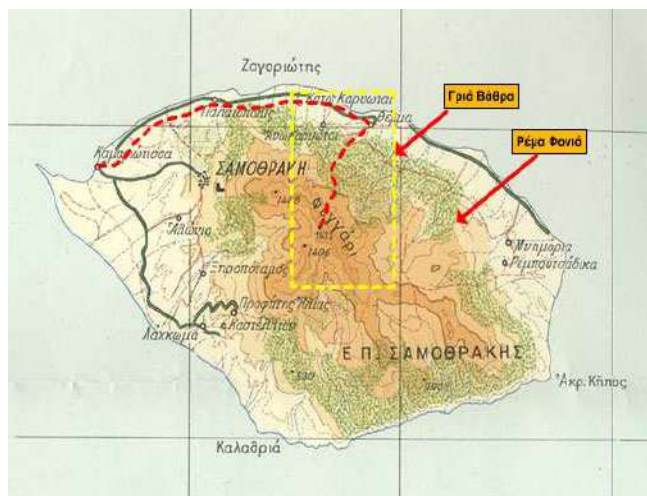
Екотуристическият център на Тихеро е разположен между две уникални екосистеми в Европа, делтата на река Еврос и гората на Дадия. Центърът е изграден около изкуственото езеро на Тихеро и е любима дестинация на много посетители и приятели на алтернативния туризъм. Любителите на екотуризма могат да се насладят и на множество дейности на открито, като туризъм по б-те маршрута с различна дължина, планинско колоездене по горските пътеки, езда в Дадия, кану на кану, рафтинг и плаване в езерото на Тихеро и също 4 vehicle4 превозно средство обиколки особено в помашки села.

► **Туризм в Самотраки**

Самотраки е идеален за туризъм, тъй като има известния маршрут до планината Луна (или Саос), която обхваща по-голямата част от островната зона. Този маршрут, въпреки високата си надморска височина от 1,570 м, не е много уморителен, но и не е лесен. Последната част от маршрута е доста камениста и трудна и изисква опит в планинското туризъм. По трасето и на върха на планината се открива отлична гледка към Егейско море.

Маршрутът е добре обозначен и както е показано на Снимка 42, на пешеходната карта има червени маркировки, които гарантират плавно каране дори с мъгла, което е често срещано сутрин и през лятото. Общото време за този маршрут е приблизително десет часа, включително връщане. Температурата на върха на планината е по-ниска от 11 градуса под морското равнище и че ако има вятър, ще е много студено дори през лятото.

Снимка 42. Пешеходен маршрут до планината Луна в Самотраки.

Източник: <http://www.pezoporia.gr/>

- Също така си струва да посетите двете пътеки, които минават покрай водопадите, където таиристите могат да плуват в малките езера („Ватри“). Първият маршрут е западно от село Терма до „Грия Ватра“, а вторият е при потока на Фония, който се намира на 4 км западно от село Терма. Тези маршрути са много интересни поради водопадите и възможността да плувате в малките езера („Ватри“).
- «Gria Vathra»: В района на Терма, в красив пейзаж, пълен с вековни платани и папрати, има малки езера и малки водопади, които се образуват последователно от водопада, който започва от планината Саос.
- «Vathres tou Fonia»: Пешеходен туризъм в район, който е като приказен край край потока Фония, който е най-известната река Самотраки. Извира от върховете на планината Саос и се влива североизточно от Самотраки в Тракийско море. Водата, падаща от височина 20 метра, образува резбовани водопади, Най-големият, но определено най-красивият се нарича Фониас (убиец на гръцки), който се нарича така заради опасността от бързащите му води. Пешеходната пътека Fonias е лесна, особено на първата стъпка. Най-красивата и впечатляваща точка на Фониас обаче е Клидоси, който е водопад с височина 35 метра. И накрая, под плажа има едноименната средновековна кула сред платовете.

Снимка 43. Фониас водопад

Източник: <https://greece.terrabook.com/>

До лятото на 2000 г. тези пътеки бяха напълно нерегламентирани и на места преминаваха опасни точки, което доведе до няколко аварии и обикновено сериозни. Тези потоци обикновено се пресичат отгоре надолу само с помощта на въжета и друга екипировка за катерене.

► **трасе за мотокрос в Kastania, Еврос**

В Кастания от Еврос има писта за мотокрос, до река Еврос. Като част от събитията на фестивала на младите на река Арда и на AMOTOE Games, се организират официални състезания по мотокрос в Общинския район на Кастани, община Виса.

► **Термални бани на Траянополис**

Термалните бани в Траянополис са основна атракция от древни времена. Старите бани се състоят от две сводести сгради от 16 век, всяка с резервоар за съхранение и съблекални. Строежът на новите бани започва през 1962 г. и завършва през 1964 г. Намира се в историческия обект на Траянополис, на Националния път, на 14 км от Александруполис, насочен към гръцко-турската граница. В момента те се управляват от компанията за термична баня в Александруполис.

Термалните бани използват енергия от горещата вода за отопление и има хидротерапевтичен спа център с 15 вани и 7 хидромасажни вани.

Освен това има хотел, мини маркет и ресторант, опериран от женската продуктивна кооперация от Лутро.

► Термални бани на Самотраки

В района на Терма в северната част на остров Самотраки има изблици на термоминерални води, известни с лечебните си характеристики още от византийския период. Общинският хидротерапевтичен център, който използва термалните бани „Псаротерма“, е разположен на 5000 кв.м. местоположение и разполага с 13 индивидуални и 2 групови бани (мъже и жени). Водата в басейните е бистра, солена, има мирис на сероводород, температурата ѝ е около 38° -39° С и се препоръчва за лечение на ревматоиден артрит, хронична артропатия, дерматопатия, хронично гинекологично възпаление, костно заболяване. До ваните има хладки кранове, идеални за хранене, тъй като се препоръчва при затлъстяване, но и при заболявания на черния дроб, жлъчката и бъбреците. В близост до потока е друг източник с питейна вода, който може да се използва като слабително.

Парата, която излиза от сондажната кал до сградата на общинската термална баня, се препоръчва при вдишване (възпаление на горните дихателни пътища). В околността, която се изкачва нагоре по пътя към хълма „Псаротерма“, има корито на открито. Водата му не е бистра и има достатъчно сяра при постоянна температура от 37° - 38° С и е суимаса за костни и кожни заболявания, както и се използва за вани за крака (няма входен билет).

От другата страна на острова, след особено труден и уморителен маршрут, се намира много студеният Термален Източник Sfendami.

В приложение II са включени и специфични тематични дейности, свързани с агротуризма, уелнес и СПА туризма и други алтернативни форми на туризъм, които в наши дни успешно се популяризират чрез специални туристически пакети.

Тези дейности се организират от туристически агенции и клубове или като отделни туристически пакети, или като допълнителни услуги към вече предлаганите пакети, обогатяващи характера на туристическия продукт и разнообразявайки го, помагайки за привличането на нови сегменти на международния туристически пазар (АМТН, 2015)

Природната и културна столица на Регионалното звено на Еврос, комбинирана с морфологията и терена на вътрешните и крайбрежните райони, е важен фактор за развитието на специфични форми на туризъм, тъй като предоставя разнообразни възможности и места, където тези дейности може да се проведе.

7. Представяне на традиционната кухня и анализ и оценка на традиционните кулинарни реизточници в Еврос

Основното занимание на жителите в Регионалното звено на Еврос е обработката на земя и производството на селскостопански продукти като зимни зърнени култури, памук, слънчоглед, царевица, захарно цвекло, люцерна, аспержи и чесън. Животновъдството и особено отглеждането на овце и кози е второто най-важно занимание в Еврос (Manousides 2012).

В Еврос местните продукти се използват главно в традиционната кухня като зърнени храни, вегемаси, бобови растения, месо, както и риба и морски дарове, уловени в Тракийско море.

В миналото храната в „Еврос“ е била проста и се е произвеждала от местно произведени продукти. През лятото основата на храната са били вегемасите. През зимата и след Коледа, когато се колят прасета, консервираното месо е съществена част от местната диета. Днешната регионална кухня и гастрономия на Еврос е уникална комбинация от съставки и билки по рецепти от Константинополис, Източна Тракия и Мала Азия, съчетани със средиземноморска кухня.

Наличието на две отделни териториални единици, всяка със своите отличителни черти, също оказва влияние върху местната кухня. Северната част на Еврос е предимно равна, с много вода и става планинска в северната си част. Най-често срещаните продукти в Северен Еврос са: слънчоглед, царевица, чесън, аспержи, бобови растения, вино, колбаси, млечни продукти. Южен Еврос се характеризира с крайбрежната зона, гората на Дадия и делтата на река Еврос, а традиционните му продукти са: коприна, аспержи, пъпеш, вино, колбаси, мандри, маслини и зехтин

В регионалното звено на Еврос има типични продукти като "kavourmas", колбаси, ципуро, узо, вино, козе сирене, ариани, трахани, докато местните продукти на Evros са свикнали с традиционните рецепти като "Vabo", " миналаки ", " голлио ", " тракийски "лангети", тракийски сардини, вегемаса с месо, "Барбара", тракийски солен млечен пай, свинско с "кускус-кискики", пай от кисело мляко, "рецели" (типична лъжица сладка, тиквички, орех) и т.н.

През последните години има много кафенета, които поддържат местни продукти чрез специално проектирана изложба на тези продукти, които се продават.

7.1 Храна

Типичен зимен деликатес в „Еврос“ е „Кавурмас“. Кавурмас се е произвеждал от печено свинско месо, което се е слагало в резервоари с мазнина. Днес тя се приготвя от месари и влиза в големи свински черва. Счита се за идеален съпровод на сортовете узо и бира.

Кавурмас е традиционен гръцки месен продукт, който се среща в цяла Тракия и източна Македония. Изглежда малко гъста, но с по-компактна текстура и малко желе. Има цилиндрична форма с дължина 20-30см и ширина 4-9см. Продава се или в големи размери, или опаковани на малки парчета.

Има четири различни вкуса, характеризиращи се с вида на използваното месо. Нискомаслено говеждо месо, овце с високо съдържание на мазнини, но силно концентрирано, смесено със свинско и говеждо месо, пикантно с праз и различни подправки.

Кавурмас

Съставки:

- 1 кг говеждо месо
- 1 кг свинско месо
- 1 кг козе месо
- 1 черва от говеждо месо
- 1/4 мазнини
- 1-2 праз
- 1 чаена лъжичка черен пипер
- 1 чаена лъжичка риган
- 1 супена лъжица сол

ЕКЗЕКУЦИЯ

Сварете цялото месо със сол. Нарезете ги и нарежете на малки парченца. Изсипете праз, риган, черен пипер в почти разтопеното месо и варете още ½ час. Когато е още горещо, червата се напълва и се

стяга. Когато се охлади малко и се слага в хладилника да замръзне, за да може да се нарязва.

Кавурмас се сервира или на малки кубчета, основно придружени с узо или ципуро, червено вино. Става по-вкусно, ако се остави да изсъхне за няколко минути. Това е оригинално предястие, ако ще бъде пържено в тигана или изпечено във фурната или сервирано върху филийки хляб. Приготвя се в тигана или във фурната с яйца, макаронени изделия, картофи, варива (като овкусени с портокалова кора и семена от кимион).

Кавурмас с яйца

Съставки:

1-2 филийки биволски кавурми

1-2 с.л. зехтин или масло

1 зелен пипер от рог, нарязан на фи

малко червен пипер

Шипка сол

1 изстрел от ципуро

2 яйца

ЕКЗЕКУЦИЯ

Загрейте олиото или маслото в тиган и задушете пипера, докато изсъхне. Добавете самшита. Счупете раката с вилицата и я добавете. Разбъркайте, добавете малко сол и гасете с ципурото. Отворете гнездо в центъра и внимателно сложете яйцата вътре. Посолете яйцата и печете на 180 градуса според нуждите.

„Бабо“ е коледно ястие, необходимо допълнение към коледната маса. Състои се от свинско черво, пълнено с нарязано месо (в наши дни се използва мляно месо), парчета черен дроб, ориз, нарязан праз и подправки. Приготвяше се в глинен съд или в широки стелажи. Днес се готви в плитка земляна саксия, наречена „ювеци“.

Традиционно е кръстен на Бабо, което на гръцки означава баба. Точно както баба е стара и тръгва към края на живота, така и Бабо се яде в края на годината. Алтернативно, името му е дадено от основната му съставка - свинското черво, което е „завършекът“ на животното. Свинското е заклано на Бъдни вечер. Червата на животното бяха почистени, измити и държани в оцет и воден разтвор ».

Babo

Съставки:

1 кг парченца дроб

1/4 кайма от говеждо месо

2 праз

2 глави лук

1 чаша ориз

2 чаши брашно (по желание)

малко сол, малко риган, малко подправка, малко лимон

кимшон и червен пипер

черен пипер

1 чаша вода

4 черва (свинско)

ЕКЗЕКУЦИЯ

Измийте червата с много вода. Сложете ги в оцет за 1 час и след това изплакнете с вода. Карантите се измиват и се слагат във вряща вода за малко (сварете го). Извадете ги и ги накълцайте. Карантията сложете в купа с праз, ориз, кайма, поръсете със сол, риган и подправки и омесете добре. Вземете фуния и напълнете червата с нея. Вържете ги към краищата с канап. Гответе ги на слаб огън и ги прободете с вилица, сложете ги в тиган с малко вода и олио и ги изпечете във фурната за 1 час на слаб огън.

Petura или joufkadis (тестени изделия): Дебел лист за пай, направен с точилка, от тесто, което е направено от flour, вода, мляко и яйца. Листът се нарязва на тънки парчета, които се сушат на слънце и се съхраняват в специални торбички.

Bliguri (Boulgour): Варено фино зърно (като тези, направени във вода), изсушено на слънце и счупено в ръчната мелница. Приготвяше се или самостоятелно (като пилаф) или с различни меса. Беше вкусно с пилешко месо.

Мариновано зеле: Това е тракийски начин за консервиране на зелето, което има вкус невероятно в саламура и се използва директно в салата или при готвене. По време на периода на приготвяне зелето се слага в саламура. Зелето отнема от 10 дни до месец, за да стане туршия, в зависимост от температурата на околната среда. Ако има бързанае, може да се постави в малко хладка вода и да се съхранява в топла среда. В противен случай, ако ще бъде оставен през зимата, процесът му на подготовка вероятно ще продължи повече от месец.

Районът на Тракийско море около Александруполис и устието на река Еврос е изненадващо богат на риба. Поради тази причина има голямо разнообразие от рибни ястия и морски дарове в рибните таверни, както и на пазара за продажба на риба, който е един от най-големите в Гърция. Най-обичаната риба Александруполис са фенери, омари, кефал, сардини и големи ечемични скариди. В наши дни рядко се използват есетри. Те вземали яйцата си за приготвяне на хайвер.

Благодарение на река Еврос, сладководните риби са широко разпространени в района и са особено вкусни. Ливадата тук се нарича „сасани“, „гулианос“, която най-голямата хищна речна риба може да достигне 30 кг, докато басът и „кокинофтерите“ на Еврос са изключително вкусни, ако бъдат на скара или пържени. Яйцата се приготвят от сасани и гуляно и стават чудесни хайвер - топчета

Други известни местни специалитети са: **колбурек (опакован пай), киоул (пилешка супа и брашна каша), трахана, таратор (tzatziki).**

7.2 Сладкарски изделия

“**Барбара**”, която е характерна сладка за Тракия, изглежда има своя произход в някои доктрини. По-конкретно, някога се е смятало, че св. Варвара се скита нощно време, за да лекува хората от шарка. Освен това хората са поставяли вар в камините и са я изгаряли, когато е имало епидемия от това заболяване. И така, те слагали чиния от сладка "Барбара" близо до камината за Света Варвара.

Според преданието, когато турците искали да изтребят християнското население, те решили да отровят брашното. Св. Варвара се появи, предупреди християните и им показа как да направят "Барбара" от usind жито за няколко дни. Когато турците видяха, че християните не са умрели, те се уплашиха и не ги смутиха отново. Оттогава е традиция да се приготвя "Варвара" в празника на Света Варвара (4 декември). Обичаят на Барбара се възражда в Историческия фолклорен музей на Орестиада всяка година на 4 декември и се посещава от начални училища.

Готвенето на Барбара има много архаични елементи и е като "панспермията" на древните гърци; тъй като използвали пшеница, бадеми, стафиди, ядки. Нещо повече - смяташе се, че ако Барбара стане бяла, ще вали сняг.

Барбара

Съставки:

1 кг жито

500 г сушено грозде

250 гр. Сусам

½ чаша захар

6-7 смокини

1 дюля

1 ябълка

ЕКЗЕКУЦИЯ

Сложете 5 чаши вода в тенджерата и подпалете. След това изсипете семето от пшеница и сусам и оставете да ври 1 час. Извадете от съда от котлона, оставете го на студено и след това сервирайте със стафиди, смокини, дюля и ябълка.

В Еврос хората правят „лагити” (или лалагити), което е рядко тесто (подобно на креп). Тази сладка обикновено се яде с олио или захар. На други места на Еврос лагитите се правят почти като понички със същата смес, докато в лагитите се правят тънки като крепчета.

Лагити

Съставки:

- 3 яйца
- 1 литър мляко
- 1 щипка сол
- 1 кг брашно

ЕКЗЕКУЦИЯ

В купа сложете яйцата, млякото, щипка сол, брашното и ги смесете с миксер. След като сместа е покрита, сложете останалото мляко, за да разределите сместа. След това оставете сместа да втаса. След подуване я сложете в гореща тава. Изсипете лъжица от сместа в тигана и просто я зачервете от едната страна. Повторете това, докато сместа приключи. В края сервираме лагитите с мед, витамин или сладко или много захар, ядки и канела.

„Микико” е традиционна сладка от Еврос. Прилича на понички, но тестото му е по-стегнато и има дупка в средата. По традиция Микико се подслажда със захар или мед и канела.

Μικικο

Съставки:

2 ½ чаши хладка вода

1 кг брашно

40 - 5гр. мая

1 супена лъжица мед

1 чаена лъжичка сол

ЕКЗЕКУЦИЯ

Разтворете мая, мед и сол в хладка вода. Добавете брашно и омесете Съставки, докато се смесят добре, без бучки в тестото. Тестото трябва да е достатъчно меко. В противен случай добавете малко вода (хладка). Оставете тестото да втаса на топло място. Когато тестото втаса, сложете олиото в тенджерата и го оставете да изгори добре. След това вземете малко парче тесто и го оформете по същия начин, по който се правят известните кюфтета. Направете дупка в средата и докато се лълее, за да направи отвора по-голям, го поставете в горещото масло. Запържете цялата Микико и я сервирайте гореща главно с мед.

На много места на Еврос „**Василопита**“ е пай със сирене и вместо монета има различни неща (например боб, клонче, стафиди, сирене и т.н.). Яде се вечер на Нова година и се споделя с членове на семейството. Всеки член в зависимост от парчето, което получи, ще има същите задължения през новата година (например един ще отговаря за лозето, друг за животните и т.н.

Василопита

Съставки:

4-5 яйца

¼ Сирене

¼ Сирене Мизитра

¼ Масло

¼ Мляко

1 кг брашно

½ чаша вода

1 супена лъжица сол

½ лъжица сладка бреза

¼ масло

ЕКЗЕКУЦИЯ

Сложете в купа: брашното, брезата, водата, солта и олиото. Омесете ги и след това оставете тестото да втаса известно време. След това, след като тестото е готово, отворете сместа. След това намажете тигана с масло. Добавете 3 листа сирене, олио и сирене Мизитра. След това, 2 парчета преди края, поставете маркировките във всяка част на тигана. След това слагаме останалите парчета и отгоре слагаме яйцата и млякото. Накрая печете на 130 градуса за 30 минути.

Други **традиционни сладкиши**, предлагани в Еврос, са: Питка с кисело мляко, "Рицели", "Крана", "Курабиеди", "Кацамаки" (варено царевично брашно), "Баклава", "Каридаки", "Ариани", по-вино вино.

7.3 Традиционна кухня на остров Самотраки

В Самотраки най-известното ястие е козе месо, а други ястия са:

- Манти (печена свинска кайма и пай с оризова плънка),
- Горговрасто с пилаф (варено месо от голямо животно и ориз с мляко),
- Лиото (червено месо с разтопени ядки),
- Хаслами (халва в тигана)
- кисели трахани,
- Горги (седем вида ядки с нахут),
- Lambirgiats или lambriatis (великденско месо с козел или агнешко с коремче, пълнено с ориз, чеснов копър, стафиди, варен черен дроб, изпечени на фурна),
- Zmaropatu (пай на гладно с брашно, олио и плънка с настъргани тиквички и мента),
- Хортопита (пай с вегетаса)
- Xilorites (тестени изделия, пълнени със сладки картофи, леща и макове),
- Κομπανουδι (козе или агнешко печено на фурна)Manti (печена свинска кайма и пай с оризова плънка).

Манти

Съставки:

½ кг мляно месо

1 пресен лук настърган

малко сол

1 чаша вода

масло, олио

пипер,

магданоз

1 сладка лъжица грис

1 яйце (запазваме жълтъка за намазване на мъфините преди да влезе във фурната, с малко семе масло

ЕКΖΕΚУЦИЯ

Сварете каймата с лук, сол и вода. Когато течностите свършат, изсипете маслото, леко изцедете и след това добавете олиото, черния пипер и останалото, след като свалите тигана от котлона.

Брашното омесете с малко сол, олио и вода. Отворете 2 листа, а не минути. Нарезете всяко листо на квадратчета с размери около 10x10 см. Поставете по една маса на лъжичка на всеки квадрат, обединете четирите ръба, натиснете отворите заедно и го обърнете и сложете в тигана и така нататък. Ще отнеме около 60-70 минути. Когато се напълни, смесете с жълтъка и зехтина и го изпечете на 200 градуса.

Когато излезе от фурната, покрийте с 2 чаши. чаена лъжичка месен бульон, покрийте ги с друг съд за печене и след един час ги обърнете с главата надолу.

Kormpanoudi

Съставки:

- 1 застоял хляб
- 3 кг агнешко
- 1 черен дроб
- 1 чаша. масло
- 3 глави лук
- 1 чаша мента
- 2-3 корена спанак
- 1 щипка червен пипер за месото
- 1 черен пипер на черен пипер
- 1 щипка мента
- 1 щипка сол

1 щипка сладък червен пипер

2 литра вода

1 кг мляко

ЕКЗЕКУЦИЯ

Нарежете месото на парчета според желаните порции, сол и черен пипер и поставете в тиган, изсипете ментата, маслото и водата и сложете във фурната.

Печете го на 180 градуса.

Нарежете хляба на партиди и сложете във фурната да се пече малко.

Измийте черния дроб, обелете го, нарежете го на парчета, посолете го и накрая поръсете с нарязан пролетен лук, мента, спанак и черен пипер, като разбърквате още малко.

Добавете хладкото мляко и сока, оставен в тава за печене, с парченцата хляб.

След това вземете печеното месо и го поставете върху капака с главата надолу, така че печената страна да е отдолу. Покрийте с купата и я върнете във фурната, докато леко покафенеят.

Много **традиционни рецепти** могат да се намерят и днес в Самотракия. Магданоз агнешко, Капамас с дюли, Ифукадия суфле, Пълнено агнешко, Печено пиле, Пиле с кисели краставички, Пиле с агнешко месо, Курбани с агнешко, Лалагити с пилешко месо, Капума лаханодолмада, Мпурани, Пай с лук, Фасул с кисело зеле, Цигеросамари и т.н.

Prassotsourvas

Съставки:

2 праз (накълцайте ги)

1 чаша олио

1 чаша ориз

Д3.2.1: Проучване на интегрирана методология за културна гастрономия в Еврос

2 китки лук

1/2 литра вода малко мента

ЕКЗЕКУЦИЯ

Нарязваме праз и лук отгоре.

Запазете ги в олиото и налейте водата.

След като заври, изсипете ориза.

В края изсипваме ментата.

Разтопете брашното с вода, изсипете го в тенджерата, разбъркайте с лъжицата, за да направите супата и добавете малко оцет.

Сладките ястия, които намираме в Самотраки, са хаслами, сладко мляко, халвас "лиугу-лигу", сарагли със сусам.

Haslamas

Съставки

500г брашно за всякакви нужди

175г груб грис

1 кутия сладък бакпулвер

150гр захар

1 чаша зехтин

1 изстрел коняк

1 чаша смесени орехи и бадеми в гъста паста

Бръснете 2 портокала

1 кутия сладка канела

¼ кутия. сладки настъргани карамфил

1 кутия сода за сладки тела

За сироп

600гр захар

½ литра вода

½ лимон

5-6 скилидки

1 канелена пръчица

2 кутии. супа от мед

1 чаша портокалов сок

ЕКЗЕКУЦИЯ

Загрейте фурната до 180 ° C.

Смесете всички Съставки в купа до последните две и разтворете в портокаловия сок и сода. Добавете сместа за пяна в тигана. Разбъркайте Съставки в дървена лъжица, докато имаме еднородно тесто, което ще полене малко в ръката.

Намазваме тигана и разстиламе в сместа, като натискаме с дланта си, за да стане гъста и не надвишаваща един инч в тигана.

Настържете повърхността на сладкото в ромб и по желание поставяме в центъра на всяко парче бадем или орех. Печете в предварително загрята фурна за 50 минути, докато леко покафеняят.

Междувременно пригответе сиропа, като сложите в малка тенджера водата със захарта, канелените карамфил, лимоновия сок и корите, които нарязваме на повърхността. Първо разбъркайте захарта, за да се разтвори и след това кипнете сиропа в продължение на 5 минути. Изключете котлона и разтворете меда в сиропа. Дръжте сиропа топъл.

Охладете сладкото и след 10 минути го сиропирайте със сироп, като го заливате с лъжица. Оставете го да попие и изстине или да стане хладно поне преди сервиране.

Ястия, свързани с обичаите и празненствата:

- Телешка глава на Коледа
- Kihia на Нова година (пай)
- Солен млечен пай
- Сух пай
- Капамас на Великден
- Цицилато на Великден
- Катафитико (лято)
- Кюфтета с лук във фурната
- Оризов пай, приготвен от булката на третия ден от неделята от сватбата му
- Капама със сливи на сватби и празненства,
- Лук, пълнен с кайма в годежи и сватби
- Дюля, пълнена с кайма (сватбена храна),
- Руфтени хляб

И накрая, заслужава да се спомене традиционното сладко от лъжицата от Самотраки, която е „праусти“ или „праусто“. Той е плод, който процъфтява на острова и е наречен така, защото се появява и узрява преди август. Това е дървесен плод, нещо между рапица и слива.

Праусти "или, Праусто "Сладка лъжица

Съставки:

2 кг Праусти (жълти сливи)

1700 г захар

2 пакетчета ванилова захар

сок от 2 лимона

4 чаши вода

За вар

2 с.л. вар

2 литра вода

ЕКЗЕКУЦИЯ

Измийте добре и обелете Съставки.

Изрежете ги с пирон или ги нарежете по средата и ги изрежете, като усуквате всяко половин парче в обратна посока.

Напълнете тиган с вода и изсипете сока от един лимон.

Сложете чесъна в него, докато заври, за да не придобие тъмен цвят.

В голяма купа сложете липата и напълнете с вода, която трябва да покрие плодовете ни.

Оставете ги в лайм за 30 минути и след това внимателно извадете с лъжица и поставете в цедка.

Измийте ги много и много вода под чешмата с течаща вода и ги оставете да се оттичат.

Поставете 4 чаши вода в тенджерата със захарта и оставете сиропа да ври на среден огън за 5-6 минути, като измерите времето, когато започва да се сгъстява.

След това внимателно натопете плодовете си и ги оставете да къкри на среден огън за 15 минути.

Ако е необходимо, внимателно и внимателно отстранете образуваната пяна.

Точно преди да махнем сладкото от котлона, добавяме 2 пакетчета ароматизирана захар и лимонов сок.

Оставете друга сладка да заври и отстранете съда от котлона.

Оставете го в тигана, за предпочитане без да затваряте капака, но със сито над него (като например това, което поставихме на тигана, за да не изгори) за 24 часа, така че да „излезе“ от течностите си.

На следващия ден го варим отново, докато сиропът ни се обвърже.

Обикновено 10 минути са достатъчни.

Ако, когато сложим малко сироп на студена чиния, капката не загуби формата си, тогава сиропът ни е много добре плетен, така че сладкото няма да се подслади или плесен.

Сложете топлото сладко в стерилни буркани, затворете ги и ги поставете с главата надолу върху кърпа, докато изстинат.

Съхранявайте ги на хладно и тъмно място.

Проверете дали центърът на капака е натиснат навътре и бурканите не са притиснати плътно.

Ако центърът на капака е натиснат навътре, тогава или дръжте сладкото в хладилника, или отново стерилизирайте буркана, за да го затворите плътно.

7.4 Други местни хранителни продукти

Чесън или Неа Виса

Неа Виса е село, разположено на плодородната равнина на река Еврос и в североизточната част на префектурата. Неа Виса е най-голямата културна площ на чесън в Гърция. Чесънът се отглежда от 1923 г., която е годината на основаването на селото. Почвените климатични условия в региона допринасят за производството на чесън с отлично качество. Чесънът има много богат ароматен потенциал и е бял на цвят с лилава иридесценция.

През 2009 г. в Nea Vyssa е създадена първата земеделска чесовна кооперация в Гърция с цел организиране на производството на нейните членове, стандартизиране, преработка и маркетинг на продукта. Кооперацията притежава отлична линия за сортиране, преработка и опаковане, както и хладилно съхранение за съхранение на продукти, постигайки по-високо качество на чесъна, което е сертифицирано от стандартните системи за управление на качеството G.A.P за качество Agro 2-1 и Agro 2-2.

Днес кооперацията има 35 страни-производители, произвеждащи около 1.200 тона сушен чесън годишно, докато селото произвежда общо около 4000 тона.

Зехтин от New Makri

Зехтинът от Nea Makri се счита за един от най-добрите в света, за което свидетелстват непрекъснатите анализи от различни лаборатории и международни награди във всички състезания. Ароматният му профил включва ароматни билки, характерен аромат на капучино, пикантни нотки, докато е сладък и плодов с аромат на ябълкови кори. Тази комбинация е уникална и характерна за местния сорт маслини Макри, Александруполис.

7.5 Женски кооперации на Еврос

В Еврос има няколко селскостопански производствени кооперации и женски асоциации.

Женската агротуристическа кооперация на Тригоно е основана през 1998 г. под името "Gaia", където произвеждат kouskous, ifkadia, uomats, ritseli, ликьор, традиционни ръчно изработени листа и пайове, горски плодови конфитюри. Gaia Cooperative е един от пионерите в експериментите с производството на нови видове един и същ продукт.

Представителна проба са различните видове тестени изделия с диференциране или вариация на един или повече Съставки във вече съществуващата рецепта, като най-типичният продукт е трахана със следния вариант:

- Плодови трахани (с различни плодове)
- Трахани със зелени вегетаси (броколи спанак, праз, магданоз и др.)
- Трахани с еднозърнесто пшенично брашно
- Хилопити със спанак, моркови и др
- Hilopites, трахани и Kouskous с пшенично брашно - дивен сорт - известен още като Zea, без глутен - или продукти без лактоз

Женската агротуристическа кооперация на Пепло, основана през 1996 г. под името "Акритис". Целта му е да наеме своите членове в столовата на Митническото бюро в Кипой и в столовата в района на Пепло. Целта му е да популяризира ръчно изработените си консервирани продукти като: сладкиши, трахани, KousKous, конфитюри и компоти. Основната цел на кооперацията обаче е икономическо-социалното и културното развитие на женското селско население, както и социално - икономическото развитие на региона.

Женската кооперация на Лутра, наречена "Хана", която произвежда традиционни хранителни продукти. Опарява се като ресторант-столова близо до термалните бани на Траянополис.

Женската кооперация на Feres, основана през 1996 г. под името "Екави". В работилницата на Кооперацията във Ферес посетителят може да опита голямо разнообразие от сладкиши с лъжици и тракийски макаронени изделия (хилопити, Kouskous, печено червено (вегемаса), Trachana бяло и др.) Всички хранителни продукти се правят с любов, грижа за жените с традиционни рецепти, научени от техните баби, с чисти, качествени и разбира се вкусни Съставки.

Женската селска кооперация на Lefkimi произвежда традиционни сладкиши и традиционни местни рецепти.

Женската кооперация на Самотраки е основана през 2002 г. под името "Аксиокерса", базирана е в Камариотиса. В него се произвеждат ястия като флорамария, трахани, сладкиши с лъжици, ароматни билки, ликьори, зехтин и маслини.

Женската агротуристическа кооперация на Айсими е основана през 2004 г. и се състои от 9 членове. Той оперира традиционна механа, разположена в Асими и предлага традиционни ястия като: килинтирия, козе месо, омесен хляб, бобови растения, сладкиши за печене и лъжици, конфитюри. Нещо повече, тестените изделия като джиуфкади и трахани са специалните ястия на селската кооперация.

библиография

Гръцки

Ανδρέα Β., (2013), Η στάση των εμπλεκόμενων φορέων για μια αποτελεσματική διαχείριση για την προστασία και ανάδειξη προστατευόμενων περιοχών του Ν. Έβρου, Ορεσιτιάδα: ΔΠΘ

Γιαννακίδου, Α. (2001), Νόστιμος Έβρος. Δημοσυνεταιριστική Εταιρεία Έβρος Α.Ε.

Δημοσυνεταιριστική Έβρος ΑΕ, (2016), Πρόταση Υποβολής Σχεδίου Τοπικού Προγράμματος CLLD / LEADER (Φάκελος Α), Σουφλί

Ε.Υ.Δ.Ε.Π.-Π.Α.Μ.Θ. (2015), Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Α.Μ.Θ.

Ηγουμενάκης Ν., Κραβαρίτης Κ. & Λύτρας Π. (1999), Εισαγωγή στον Τουρισμό, Αθήνα: INTERBOOKS

Λιόντου Ν., (2010), Πολιτιστικοί Σύλλογοι, λαογραφικές συλλογές και λαογραφικά μουσεία στο Νομό Έβρου, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ

Μανουσίδης, Θ. (2012). Συγκριτική μελέτη τριών συστημάτων εκτροφής προβάτων στο Βόρειο Έβρο. Μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης ΠΜΣ «Αειφορικά Συστήματα Παραγωγής και Περιβάλλον στη Γεωργία». Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ.Π.Θ., Ορεσιτιάδα

Τσολακίδης Ν., (2017), Οι δυνατότητες ανάπτυξης της Π.Ε. Έβρου ως προορισμού εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Πάτρα: ΕΑΠ

Bell S., Tyrväinen L., Sievänen T., Pröbstl U. & Simpson M. (2007), Outdoor recreation and nature tourism: A European perspective. Living Reviews in Landscape Research 1 (2), 1 46.

Уебсайтове

Информация за забележителности в Еврос

<http://alternatrips.gr/>

<http://art-hellas.blogspot.com/>

<http://www.e-evros.gr/>

<http://www.evros-delta.gr>

<http://www.inevros.gr>

<http://www.koukoulihotel.gr/>

<http://www.mikridoxipara-zoni.gr>

<http://www.peevrou.eu/index.php/menu-tourismos/menu-tourismos-4>

<http://www.samothraki-tourism.gr>

<https://dadia-np.gr>

<https://el.wikipedia.org>

<https://greece.terrabook.com/el/evros/chapter/aksiotheata-politismou/>

<https://kastropolites.com>

<https://museumfinder.gr/>

<https://novoscriptorium.com/>

<https://samothraki.gr>

<https://www.archaiologia.gr/>

<https://www.culture.gr>

<https://www.didymoteicho.gr>

<https://www.emtgreece.com>

<https://www.in.gr/>

<https://www.visitthraki.gr/>

<https://www.wwf.gr>

<https://www.xronos.gr/>

D3.2.1: Проучване на интегрирана методология за културни, природни обекти и традиционна гастрономия в Еврос

Информация за посещения на археологически обекти и съществуващи съоръжения за настаняване на туристи в Еврос

www.statistics.gr

Приложения

Приложение I. Най-важните екологични и културни реизточници в Регионалното звено на Еврос

Приложение II. Най-важните туристически инфраструктури и алтернативни туристически дейности в регионалното звено на Еврос

Приложение III. Формуляр за кандидатстване за културни организации

Приложение I. Най-важните екологични и културни реизточници в Регионалното звено на Еврос

А. ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ - ПРИРОДНА ОКОЛНА СРЕДА

Достъпна:

- Делта на река Еврос
- Гората на Дадия
- Изкопана гора на Лефкими - Филакту
- крайбрежен регион на Арда (Кастаниас)
- Ватра от Самотраки
- Изкуствено езерце на водния канал на Нипса
- Язовир на Арда
- Черна борова гора на Aetochori
- Планините на Айсими - Метаксади
- Гора от метаксади
- Традиционно саракацанско селище на (Лептокария)

В. АРХЕОЛОГИЧНИ САЙТИ -ИСТОРИЧНИ - АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ТУРИЗЪМ

Достъпна:

- Светилището на Великите богове на Самотраки
- Месимрия зона
- Мегалитна гробница на Русас
- Каменни картини на Руса
- Гробница на Микри Доксипарас - Зони
- •изантийски акведукт на Ферес

Не е достъпен:

- Трани Петра от Суфли - древен римски град
- Dervení Kornofolias - древен тракийско-римски град
- Гробница на Лагина - голяма македонска гробница
- Петротопос на Котрония - обширен мегалитен долмен
- Археологически обект „Хана“ от Траянополис
- Железария Seitan Tere - голям античен замък за минно дело
- Древен плотинополис
- Циклопска пещера
- Гробница от Елафохори
- Древен Дорискос
- Покриви с керемиди - гробници от собствениците на епохата на император Комодо в Дикая
- Гробници от късната елинистика в Пенталофо
- Kugioumtzi Hole - легендарна пещера в Петрота

С. РЕЛИГИОННИ МОНУМЕНТИ: СТАРИ ХРИСТИАНСКИ - БИЗАНТИНСКИ И ПОСЛЕДНИ БИЗНЕС-МОНУМЕНТИ - ПРЕЗИДЕНТИАЛЕН ТУРИЗЪМ

достъпен:

- Църква на Панагия Космосотира - Ферес
- Манастир на Дадия
- Манастир Панагия Портаитиса - Корнофолия
- Манастир Успение Богородично - Макрис
- Манастир Етохори
- Поствизантийска църква Свети Георгиос-Кипринос
- Поствизантийска църква на свети Атанасий-Суфли
- Поствизантийска църква Успение на Богородица - Корнофолия
- Поствизантийска църква на Света Анастасия-Макри
- Поствизантийска църква на свети Атанасий - Дидимотейхо
- Поствизантийска църква на Христос (Сотирас) - Дидимотейхо
- Поствизантийска църква Успение Богородично
- Поствизантийска църква Свети Атанасий - Метаксади
- Поствизантийска църква Свети Атанасий - Алепохори
- Поствизантийска църква на Свети Пантелеймон - Палиорио
- Свети Димитрий-Кириакис
- Свети Димитрий-Мавроклиси (църква от 16 век)
- Църква на Таксиархес - Коримвос
- Панагия Krimniotissa - Самотраки
- Теке на Руса Арменската църква Свети Георги - Дидимотейхо
- Найдрио на Света Екатерина - Дидимотейхо
- Параклиси на Света Марина, Свети Влас, Кирилос – Дидимотейхо

Не е достъпен:

- Джамия на Дидимотейхо

D. МЕСТНИ КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ - ФЕСТИВАЛИ НА КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ

- Младежки фестивал на Арда
- Младежки фестивал на Тихеро
- Етнически фестивал на Траянополис
- Пангелски фестивал на традиционните страни от Антейя Александруполис
- Изложба за книги в Александруполис
- Eleutheria Alexandroupolis
- Фестивал на виното в Александруполис
- Филмов фестивал в Александруполис
- Театрален фестивал на Орестиада
- Цифуро Суфли - фестивал Самотраки
- Празник на коприната
- Нова година в Александруполис
- Карнавал на бея
- Мюсюлмански празник „Силия“
- Изложба на цветя на Орестиада

E. КООПЕРАТИВИ НА ЖЕНИ

- Дамска агротуристическа кооперация на Перло "AKRITISSES"
- Женска кооперация "HANA"
- Женска агротуристическа кооперация на Тихеро "GAIA"
- Женска кооперация на Самотраки "АКСИОКЕРСА"
- Дамска агротуристическа кооперация на Lyras "NEROMYLOS"
- Женска агротуристическа кооперация на Асимис
- Женска агротуристическа кооперация на Lefkimi
- Женска кооперация на ферите "EKAVI"

F. МУЗЕИ - КОЛЕКЦИИ НА FOLKLORE

- Историко-фолклорен музей на Орестиада
- Археологически музей на Самотраки (Палеаполис) (не временно действащ)
- Исторически - Фолклорен музей на Александруполис
- Етнологичен музей на Тракия - г-жа Джанакиду (Александруполис)
- Църковен музей на Александруполис (Метрополис)
- Природонаучен музей на Александруполис (Майстро)
- Музей на фолклора и естествената история (Hile - частна колекция)
- Музей на коприната на суфли (имение Куртидис)
- Музей на коприната на Циакири (Суфли)
- Музеят "Гнафала" в Бурулити (Суфли)
- Фолклорна колекция на Никос Гоцис (Ферес)
- Музей на фолклора в Самотраки (Хора)
- Общински музей на суфли (имение Брика)
- Музей на фолклора на Дидимотейхо
- Военен музей на Дидимотейхо

G. НАЙ-ВАЖНИТЕ ВЗАИМОСТИ В ЕВРОС

- Двойната кула в Питио
- Древна Месимрия
- Помашки селища Пароникос и Руса със своята великолепно традиционна архитектура, праисторически скални образувания и уникални в експлоатация Текке.
- Защитената гора на Дадия
- Древното гробище Доксипара
- Маршрутът от Soufli до Dysmas
- Дидимотейхо със своите византийски замъци, пещери и джамията Ваязид.

Приложение II. Най-важните туристически инфраструктури и алтернативни туристически дейности в регионалното звено на Еврос

А. Туристическа инфраструктура

- Track Писта за мотокрос в Кастания, Еврос
- Екотуристически център на Тихеро
- Колоездачни и пешеходни маршрути и съоръжения в Дадия, делтата на река Еврос, планината Суфли, Макри, Тихеро и Самотраки.
- Facilities Съоръжения за кану-каяк в езерото Тичеро, Лира, Моста на Елия, Ризия и Кастани.
- Терапевтична конна езда в секцията на клуб за конна езда на Тучеро
- Алпинизъм в Самотраки с алпинисткия клуб на острова
- Приключенски Птици за гледане на птици и офроуд приключения в делтата на реките Еврос, Дадия и Кастания. Спортни съоръжения (например центрове за тренировки, спортни места, стадиони) в Александруполис, Суфли, Ферес, Дидимотичо и Орестиада.
- Facilities Инфраструктура за воден туризъм, места за яхти, център за гмуркане и водни спортове в Александруполис и Самотраки.
- Здравни и уелнес съоръжения (например спа, парна баня, фитнес център), в Александруполис в 3 и 5-звездни хотели, в термални бани Триануполис и Самотраки.
- Казино на хотел Александър в Александруполис.
- Места за събития, панаири и конференции в Александруполис и Орестиада. През последните години в Александруполис се провежда международен търговски панаир, както и селска изложба в Ферес. Също така има много научни конгреси, които се провеждат всяка година в Александруполис, както и годишният конгрес на журналистиката в Самотраки.
- Посещение на винарни и ферми в Александруполис, Суфли, Орестиада и Дафнес Самотраки. Трябва да се отбележи, че „винен път на Дионис“ завършва в „Еврос“. В гореспоменатите райони има много лозя, винарни и ферми.
- Networks Пътните мрежи са разположени в национални паркове и в сътрудничество с Центъра за образование по околна среда в Суфли се организират много образователни турове.
- Приключенски Птици за гледане на птици и офроуд приключения в делтата на реките Еврос, Дадия и Кастания.

В. АЛТЕРНАТИВНИ ДЕЙНОСТИ НА ТУРИЗЪМ

- Трекинг
- Рафтинг
- Monograft
- кану-каяк
- Стрелба с лък
- Конна езда
- Планинско колоездене
- парапланеризъм
- летяща лисица
- дефиле zipline
- 4X4
- наблюдение на птици

ΦΟΡΜΟΥΛЯ ЗА ΚΑΝΔΙΔΑΤΣΤΒΑΝΕ ЗА ΚУЛТУРНИ ОРΓΑΝΙΖΑЦИИ

Α. ΙΝΦΟΡΜΑЦИЯ

име			
Отличително заглавие			
Лице за контакт			
адрес			
Община			
Информация за връзка	E-mail:		
	телефон:		факс: ____
уебсайт			
Социални медии (facebook, LinkedIn, Pinterest, Twitter, google +, Instagram, youtube)			

Β. ΙΝΦΟΡΜΑЦИЯ ЗА ΔΕЙНОСТТА НА ТЯЛОΤΟ

Моля, попълнете следната информация:

1. Месеци на работа:

2. Работно време:

ден	часа

3. Цени на билети (за категория посетители, ако е приложимо):

Редовни редовни мероприятия (кратко описание, целеви групи, място и време на изпълнение, цена на участие и т.н.

Приемам използването на лични данни, събрани за целите на проекта eTourist

Благодаря ви много за отделеното време